

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Årsrapport 2025

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Statsforvalterens beretning	4
2 Introduksjon til statsforvalteren og hovedtall	6
2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	6
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	6
2.4 Andre forhold	7
3 Årets aktiviteter og resultater	8
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	8
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk er kjent og iverksatt	8
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå	9
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet er ivaretatt på en enhetlig måte	11
3.1.1 Nasjonal politikk er kjent og iverksatt	14
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	14
3.1.1.2 Helhetlig og samordnet oppfølging av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene	19
3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene	20
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	22
3.1.1.5 Tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	23
3.1.1.6 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	24
3.1.1.7 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres	27
3.1.1.8 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	28
3.1.1.9 God økonomiforvaltning i kommunene	28
3.1.1.10 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet	31
3.1.1.11 Bærekraftig landbruk	33
3.1.1.12 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	38
3.1.1.13 Andre oppdrag	39
3.1.2 Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå	40
3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge	40
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	41
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	44
3.1.2.4 Beredskap i en utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon	45
3.1.2.5 Andre oppdrag	46
3.1.3 Rettssikkerhet er ivaretatt på en enhetlig måte	47
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	47
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	49
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	54
3.1.3.4 Andre oppdrag	58
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning	59
3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje	59
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	60
3.1.3.8 Økt kunnskap om integreringsloven	67
3.1.3.9 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes	67

arbeid med bosetting og integrering	
3.1.4 Gjennomførte evalueringer	68
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i hovedinstruks	68
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	68
3.2.2 Arbeids- og inkluderingsdepartementet	68
3.2.3 Barne- og familiedepartementet	68
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	69
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	70
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	70
3.2.7 Kommunal- og distriktsdepartementet	70
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	70
3.2.9 Landbruksdepartementet	71
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	71
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	113
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	114
3.6 Andre forhold	114
4 Styring og kontroll hos statsforvalteren	115
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging	115
4.1.1 Statsforvalterens risikostyring	115
4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak	116
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren	116
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	117
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	117
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	117
4.3 Fellesføringer 2025	118
5 Vurdering av framtidsutsikter	120
5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	120
5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	121
6 Årsregnskap	122
7 Vedlegg	123

1 Statsforvalterens beretning

Jeg tiltrådte som statsforvalter 15. august, et drøyt år etter utnevnelsen. Det var godt å komme i gang. Den første tiden prioriterte jeg å bli kjent med embetets brede oppgaveportefølje, stabs- og avdelingsdirektørene og medarbeiderne. På fellessamlingen i september med våre om lag 550 ansatte, fikk vi muligheten til å løfte blikket sammen, og alle ansatte en mulighet til å bli bedre kjent med meg som ny statsforvalter.

Å møte kommunene slik at de kan løfte sine utfordringer var også høyt prioritert, og jeg kom godt i gang med det høsten 2025. Kommunemøtene organiseres i naturlige regioner, og i løpet av høsten fikk jeg møte 28 kommuner. Høyesteretts fylkestur i Buskerud og kronprinsparets fylkestur i Hallingdal, ga også en god anledning til å bli bedre kjent med en del av regionen. I løpet av 2025 har embetet tilrettelagt for 16 kongelige besøk i Østfold, Buskerud og Akershus (besøkene i Oslo ivaretas av ordføreren) i tillegg til fylkesturen.

I 2025 har styring, ledelse, internkontroll og nedbygging av restanser hatt høyeste prioritet internt i embetet.

Behovet for å styrke internkontrollen ble blant annet aktualisert av at embetet sommeren 2024 oppdaget to store avvik knyttet til tvangsmedisinering og behandling av innsynskrav. I 2025 har vi hatt en ekstern gjennomgang (Deloitte). Det ble iverksatt en rekke tiltak, og flere avdelinger bistod for å lukke avvikene. De ble lukket i løpet av første halvår. Helseavdelingen og embetet har brukt læringspunktene fra den eksterne gjennomgangen til å bli bedre. Det ble gjennomført en rekke styringsmøter med DFD og HOD, og embetsledelsen fulgte tett opp. Arbeidsprosessene i avdelingen er nå forbedret og kvalitetssikringen styrket. Det er lagt ned en stor innsats for å rette opp i forholdene, og sikre rettsikkerheten til innbyggerne.

Embetet bruker DFØs styringshjul og statens lederplakat i arbeidet med styring og internkontroll. I 2025 har embetet fått på plass en felles virksomhetsplan, og avdelingene og stabene leverer annen hver måned en styringsrapport om risiko, eventuelle avvik og risikoreducerende tiltak. Disse brukes aktivt i dialogen mellom embetsledelsen og avdelingene/stabene.

Høsten 2025 ble inngått individuelle lederavtaler med stabs- og avdelingsdirektørene. Disse har både felles og individuelle mål. Avtalene er et ledd i å styrke den enhetlige ledelsen og bidra til bedre resultater i form av økt effektivitet og bedre kvalitet.

Styringsstrykket er høyt. Det krever at embetet jobber godt med utviklingsarbeid. Før jul fikk KLIMI og Landbruksavdelingen et felles utviklingsoppdrag som skal bidra til tettere samarbeid der det gir positiv effekt. Det gjelder særlig arealplaner, kommunedialog og juss.

Vi har også startet arbeidet med strategi for embetet. Innenfor rammene, som ligger i oppdragene og instruksene, skal den handle om hvordan vi skal utvikle oss som embete og hva som skal være de strategiske satsingsområdene. Strategien skal være ferdig sommeren 2026.

Antall klager innen rettsikkerhetsområdene har økt kraftig. På flere områder har avdelingene lyktes med å redusere restansene og behandlingstiden.

Ett eksempel på det er retten til et trygt og godt skolemiljø. I håndhevingsordningen er saksbehandlingstiden vesentlig redusert i 2025. Vi hadde i 2024 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 75 virkedager, for 2025 er gjennomsnittlig saksbehandlingstid redusert til 33 virkedager. I 2025 mottok vi 900 skolemiljømeldinger, noe som er betydelig høyere enn under og før pandemien.

Når restansene bygges ned, frigjøres verdifull tid som avdelinger og staber kan bruke til en styrket kommunedialog. Bedre veiledning og økt kompetanse kan i neste omgang redusere antall klager.

Embetet har i 2025 avdekket noen avvik. Disse er rettet opp, og embetet har i oppfølgingen styrket arbeidet med å gjennomgå rutiner opp mot nytt regelverk.

På flere områder er utfordringsbildet komplekst.

Alvorlige hendelser har preget barnevernsområdet i året som gikk. Dødsfall, overgrep og kriminalitet blant barn og unge. Vi prioriterer å opprette kontakt umiddelbart etter slike alvorlige hendelser. Vi samarbeider med kommuner på oppvekstfeltet for å forebygge utenforskap og kriminalitet.

På mange områder øker antall klager og innsynskrav kraftig. Rettighetsklager etter sosialtjenesteloven har for eksempel doblet seg i løpet av de tre siste årene, noe som kan skyldes økende antall sosialhjelpsmottakere, mer kjent klageadgang og et stort press på velferdstjenesten i mange kommuner. Antallet klager etter offentliglova økte til 253 i 2025, fra 205 året før. Vi mottar også svært mange innsynskrav, noen er svært ressurskrevende – særlig på trossamfunnsområdet. Vi ser at vi i mange saker ikke klarer å oppfylle innsynsfristen.

2025 har vært et år preget av nyansettelser og vakanser og midlertidige stillinger. Vi har 587 ansatte og en turnover på 8 prosent. Vi merker at kampen om arbeidskraften er økt. Selv om Statsforvalteren er en attraktiv arbeidsplass taper vi ofte mot andre arbeidsgivere på grunn av lønn. Det er en risiko som embetet vil jobbe med å redusere. En positiv utvikling ser vi når det kommer til sykefraværet. Det har for 2025 har sunket med 2,6 prosentpoeng sammenlignet med 2024.

Den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa er et bakteppe også for de prioriteringer som gjøres i vårt embete. Krigen i Ukraina og et sammensatt trusselbilde krever økt beredskap og tett samarbeid med kommunene. Økte bevilgninger har gjort at vi har kunnet:

- gjennomføre flere øvelser med kommunene
- hyppig kontakt med regionale beredskapsaktører
- styrket informasjonsdelingen mellom forsvar, politi og embetet

Kommunene benytter oss ofte i rollen som veileder og det er god kontakt med mellom beredskapsstaben og regionale beredskapsaktører. Det gir god

forberedelse til totalforsvarsåret 2026 som vi nå går inn i. Året har også gitt oss viktige tester av den regionale samordningsrollen.

Embetet har flere sammensatte utfordringer som berører flere sektorer og avdelinger hos oss. På klima og miljøområdet gjelder det særlig vannkvaliteten i Oslofjorden og situasjonen for villrein. Disse områdene har høy prioritet, og de krever samordning. For å bedre situasjonen i Oslofjorden, har kommunale avløpsanlegg prioritert hos oss både i plansaker og som forurensningsmyndighet. Jeg vil også trekke frem at de regionale miljøkravene for potet og grønnsaker ble ytterligere skjerpet for å bedre vannkvaliteten.

I 2025 satte regjeringen ned kommunekommisjonen. Embetet startet høsten 2025 arbeidet med hvordan vi kan støtte kommuner i omstilling. Statsforvalteren kjenner kommunene, og vi kan spille en viktig rolle. Men en viktig forutsetning for å kunne styrke kommunedialogen, er at vi også i årene som kommer lykkes med å redusere restanser og behandlingstid på de viktige rettssikkerhetsområdene.

Moss 27/2-2026

Jan Tore Sanner /s/

2 Introduksjon til statsforvalteren og hovedtall

2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget

Statsforvalteren er det viktigste bindeleddet mellom sentral stat og kommunene, og kommunene er totalt sett embetets viktigste målgruppe og samarbeidspartner.

Vi har ansvar for dialog og kontakt med fire fylker: Østfold, Buskerud, Oslo (både fylke og kommune) med 15 bydeler og Akershus.

Gjennom året har det vært tett og jevnlig dialog med kommuner. Embetet prioriterer kommunedialogen høyt, og bruker mye tid på dette.

Andre viktige aktører og samarbeidspartnere er blant annet øvrige statsforvalterembeter, helseforetakene, fylkeskommunene, KS, næringslivet, organisasjoner og andre regionale statsetater.

I tillegg til å løse oppdragene, har vi følgende strategiske mål:

Vi er tilgjengelige for våre innbyggere og skriver klart språk

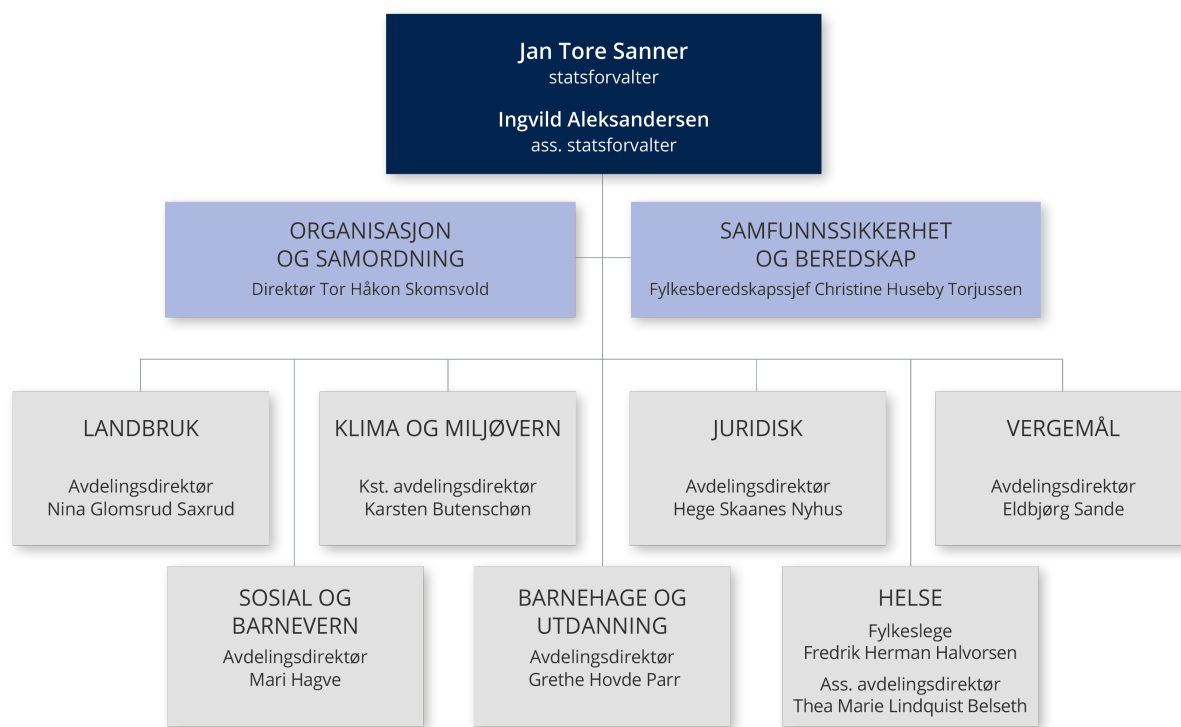
Vi har god dialog med kommuner og foretak

Vi fatter korrekte beslutninger som ivaretar innbyggernes rettigheter og plikter

Vi er en attraktiv og veldrevet organisasjon

Embetets verdier er: Åpen, troverdig og kompetent

2.2 Organisasjon og ledelse

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har sitt hovedsete i Moss og har i tillegg kontorsteder i Drammen og Oslo.

Embetet hadde i 2025 558 ansatte fordelt på 493 årsverk.

Embetet er organisert i sju fagavdelinger og to staber.

Avdelingsdirektørene har fag-, personal- og økonomiansvar i egne fagavdelinger. Alle fagavdelingene er organisert med flere seksjoner. Ved utgangen av 2025 hadde vi 29 seksjoner. Seksjonslederne har delegert fag- og personalansvar for sine seksjoner.

Ledelse på alle nivåer i embetet er basert på statlig arbeidsgiverstrategi 2024-27, «Grunnlag for god ledelse i staten» og vår egen lederplakat. I tillegg styres embetet etter strategisk plan og virksomhetsplaner.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus hadde i 2025 587 ansatte ved utgangen av året, 558 i snitt, fordelt på 493 utførte årsverk. Antall

utførte årsverk har økt, i 2024 utgjorde det 460.

Tallet for turnover er økt fra 6,3% til 8,1%. Dette tallet varierer, og henger nok sammen med flere forhold. I perioder rekrutterer vi mange i starten av sin yrkeskarriere, og disse flytter raskere på seg mens de former karrieren.

Sykefraværet har hatt en gledelig utvikling. Det siste året ser vi en nedgang fra 8,4% i 2024 til 5,8% i 2025.

Samlet tildeling på kapittel 1520 ble styrket i 2025. En betydelig del er kompensasjon for to lønnsoppgjør og prisstigning.

Men hovedårsaken til økningen skyldes at statsforvalterne fikk flere oppgaver. Samlet økte dette bevilgningen vår med over 27 millioner kroner. Av dette var 21,5 millioner knyttet til «en styrking til tilsyn med enslige mindreårige asylsøkere fra JD» (her har vi et nasjonalt ansvar) og «styrking til tilsyn og veiledning i integreringsarbeidet fra AID».

På samme kapittel, kapittel 1520, ble inntektene fra NAV (foreldre- og sykepenges) redusert fra 23,6 mill i 2024 til 20,0 mill i 2025. Dette skyldes i hovedsak den gledelige reduksjon i sykefraværet.

Husleien, inkludert energikostnadene, har hatt en normal prisutvikling dette siste året.

Antall journalposter totalt er fortsatt i vekst og har økt noe fra 2024 til 2025. Vi ser en jevnt økende saksmasse på store og krevende saksfelt.

For nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kapittel 3.4 og vedlegg 6 og 7. Når det gjelder omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kapittel 4.2 og vedlegg 7.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	2025	2024
Antall ansatte	587.0	541.0
Utførte årsverk	493.0	460.0
Turnover (%)	8.1	6.3
Sykefravær (%)	5.8	8.4
Samlet tildeling alle poster	500 742.0	450 898.0
Driftsutgifter	486 447.0	434 763.0
Budsjettavvik driftsutgifter (%)	2.8	3.5
Lønnsandel av driftsutgifter (%)	82.6	82.3
Lønnsutgifter per årsverk	985.2	962.8
Husleie	46 091.0	45 360.0
Journalposter (totalt)	513 371.0	471 249.0

2.4 Andre forhold

Forsidebildene i samlingen "Fra fjord til fjell"

bistår av følgende bilder

Stortingsgata. Foto: Øyvind Østerhagen

Hardangervidda. Foto: Claes Krokeide

Hvaler. Foto: Kjersti Gram Andersen

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk er kjent og iverksatt

Som tidligere år, sendte vi i begynnelsen av året ut et forventningsbrev til alle kommunene i regionen. Brevet omhandler flere sentrale temaer som regjeringen ønsker at kommunene skal følge opp og er et viktig bidrag i formidlingen av statlig politikk. Brevet har som formål å gi innsikt i statlige forventninger til kommunene, samt et innspill til kommunale planstrategier og kommunal arealplanlegging. Forventningsbrevet er skrevet både til politisk og administrativt nivå i kommunen, men er også tilgjengelig for innbyggerne, bla. gjennom våre nettsider.

Vi har gjennomført flere ordinære kommunemøter, kommunebesøk og i tillegg har vår nye statsforvalter møtt mange kommuner på regionsmøter. Dette er møter med den enkelte kommunes ledelse (ordfører og kommunedirektør), og målsettingen er å drøfte kommunens utfordringer, oppfølgingen av statlig politikk og samarbeidet med Statsforvalteren. Kommuneøkonomi er et selvsagt tema på disse møtene. Tilbakemeldingene er at møtene oppleves som konstruktive, og de styrker kontakten mellom kommunene og embetet.

FNs bærekraftsmål dekker hele bredden i vårt oppdrag som statsforvalterembete, og gir oss føringer for hvordan vi utfører oppdraget vårt og hvordan vi bør jobbe som arbeidsgiver og organisasjon. For å være en bærekraftig arbeidsgiver hviler det et stort ansvar på oss om å bidra til nærvær, forutsigbarhet og stabilitet, inkludering og mangfold. I tillegg skal vi ta klimakloke valg i alt vi gjør. Vi skal eie arbeidet med bærekraftsmålene, jobbe systematisk og ha bevissthet knyttet til de tre dimensjonene: Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet har vært preget av den usikre sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i, både når det gjelder kommunerettede aktiviteter og i samarbeidet med våre regionale samvirkepartnere. Fokuset på å styrke totalforsvaret og bidra til et motstandsdyktig sivilsamfunn gjenspeiles i forventningsbrevet embetet sender til kommunene, og er ytterligere utdypet i eget informasjonsskriv fra samfunnssikkerhet- og beredskapsstaben til beredskapslederne i kommunene.

Embetet har hatt et tett og godt samarbeid med kommunene gjennom året. Vi har også i 2025 økt arbeidet med å øve kommunenes kriseorganisasjoner, og har gjennomført flere typer øvelser med høy oppslutning fra kommunene.

Vi opplever etablering, reetablering og utvikling av kommunale beredskapsråd, og inviteres ofte med i rådene. Nasjonal politikk er også innlemmet i behandlingen av arealplansaker og i tilsyn med kommunal beredskapsplikt. Vi ser frem til nytt og oppdatert veiledningsmateriale på det kommunale beredskapsområdet.

Arbeidet med å styrke totalforsvaret har blitt høyt prioritert og vi har hatt fokus på å involvere næringslivet og frivillige organisasjoner i større grad i beredskapsarbeidet.

Barnehage og utdanning

Vi har gjennom 2025 vært opptatt av å gjøre kjent og bistå kommunene og fylkeskommunene med å iverksette nasjonal politikk. Vi har målrettet vår innsats gjennom informasjonsarbeid på flere arenaer gjennom året, slik at kommunene og andre aktører kan omgjøre vedtatt politikk til praksis. Ny opplæringslov ble iverksatt i august 2024 og behovet for informasjon og oppfølging av kommunenes og fylkeskommunenes forståelse av regelverket har vært stort. Vi har derfor brukt betydelige ressurser også i 2025 på å styrke regelverksforståelse og -etterlevelse slik at også elever og foreldre, skoler, skoleeiere og andre aktører i oppvekstsektoren blir kjent med den nye loven. Vår erfaring er at digitale webinarer, digitale og fysiske samlinger, veiledningsmøter og informasjon på våre hjemmesider bidrar til å sikre elevenes rettigheter i tråd med den nye loven.

Vi vurderer at nasjonal politikk formidles effektivt til kommunene og fylkeskommunene. Dialogen skjer i en kombinasjon av fysiske møteplasser, digitale arenaer og svar/veiledning på innsendte spørsmål. Vi har faste møtepunkter og digitale kanaler rettet mot kommunalsjefsnivået. Flere ganger årlig gjennomfører vi møter med kommunale og fylkeskommunale barnehage- og skoleeiere, barnehagemyndigheter, samt har samlinger for private skoleeiere. Videre arrangerer vi regelverkssamlinger på utvalgte områder basert på risikovurderinger. I tillegg gjennomfører vi faste kontaktmøter med øvrige relevante samarbeidspartnere i fylkene.

Basert på vår kjennskap til kommunene/fylkeskommunene, tar vi aktive grep for å følge opp funn fra tilsyn, håndhevsordningen, klagesaksbehandling og henvendelser gjennom å tilby veiledning om regelverksområder hvor det er høy risiko for at regelverket ikke oppfylles.

Vi mener at de ulike møtearenaene og informasjonskanalene vi har, bidrar til at nasjonal politikk blir kjent og iverksatt i våre fylker og kommuner. Tilbakemeldinger fra de ulike aktørene etter våre tiltak, indikerer at vår innsats oppleves som nyttig og en støtte i arbeidet med å forstå regelverket. Dialogen gir oss også viktige og nyttige tilbakemeldinger om både forståelsen og effekten av iverksatt politikk, noe vi videreformidler til direktorat/departement.

Barnevern

Vi har hatt tett dialog med kommunene gjennom 2025. Oppfølging av den nasjonale satsingen på ledelse og styring har stått sentralt for å understøtte kommunene i deres utviklings- og omstillingsarbeid. Særlig har vi prioritert mange dialogmøter om barnevern og kommunens helhetlige forebyggende arbeid på oppvekstområdet. Vi erfarer at dialogmøtene har bidratt til økt forankring av barnevernstjenesten i kommuneledelsen, bedre innsikt om barnevernets styrker og utfordringsområder, mer oppdatert innsikt om forventninger til barnevernet, samt større forståelse om at kommunens

forebyggende arbeid skal skje på ulike nivåer og innen samtlige oppveksttjenester. Statsforvalteren gjennomfører en rekke aktiviteter for å understøtte kommunenes utvikling. Vi får positive tilbakemeldinger fra kommunene på våre initiativer, og registrerer i tillegg at kommunene i stadig større grad viser til våre initiativ, tilbakemeldinger og tiltak i sine egne styringsdokumenter og planverk på barnevernsområdet.

Statsforvalteren er gjennomgående bekymret for uønsket variasjon når det gjelder tilgang til tilstrekkelig målgruppedifferensierte hjelpetiltak til barnevernets kjernemålgrupper. Flere små og mellomstore barnevernstjenester har også utfordringer med å kunne sikre nødvendig forvaltningskompetanse og kvalitetssikring av det faglige arbeidet. Samtidig ser vi positive trekk ved at mange barnevernstjenester har utviklet en mer systematisk tilnærming til kvalitetsutvikling og forbedringsarbeid. Stadig flere kommuner oppnår også konkrete positive resultater av samarbeid med andre kommuner. Vi vil i tillegg understreke at vi registrerer en økt oppmerksomhet om ledelse og styring som sådan i barnevernstjenestene.

Sosial

Antall henvendelser fra kommunene har økt mye de siste årene. Vi får stadig flere henvendelser som følge av flyktningssituasjonen, dyrtid, økte levekostnader og en ytterligere forverret livssituasjon for de som strevde fra før. Statsforvalteren får tilbakemeldinger fra kommunene om at Nav-kontorene er under stort press og at høye utgifter til sosialhjelp er krevende for kommuneøkonomien. Gjennom 2025 har også antallet henvendelser til oss om boligsosiale forhold økt. Gjennom året har vi prioritert opplærings- og veiledningsaktiviteter som Ny i Nav, spørretimer om sosialtjenesteloven, Nav-ledersamling og oppfølging i flere nettverk. Vi har også gjennomført en dedikert webinarrekke om boligsosiale forhold. Videre har tilskuddsforvaltning og oppfølging av tilskuddsmottakerne også i år hatt høy prioritet.

Vi ser positive effekter av våre initiativ og aktiviteter, for eksempel gjennom tilsynsfunn og tilbakemeldinger fra kommunene. Samtidig vurderer vi at det er stor uønsket variasjon i kvalitet mellom Nav-kontorene og vi avdekker til dels omfattende og alvorlige lovbrudd i tilsyn. En krevende ressursituasjon på sosialområdet hos Statsforvalteren legger dessverre større begrensninger enn vi skulle ønske når det gjelder mulighetene for å gi tett oppfølging og veiledning til de Nav-kontorene som har størst risiko for svikt.

Helse

I våre avgjørelser på rettighetssaker og tilsynsaker gir vi veiledning og opplæring til kommuner og helseforetak. Vi er bevisst på kobling av rettssikkerhets- og utviklingsoppgaver og implementering av nasjonal politikk. Vi har også samarbeidet med kompetansesentre om kompetansetiltak og delt ut tilskudd i tråd med nasjonale føringer.

Klima og miljøvern

Vår viktigste målgruppe for formidling av nasjonal politikk er overfor kommunene på planområdet. Vi prioriterer deltakelse i regionalt planforum som er en viktig arena for plansamarbeidet mellom kommunene, regionale og statlige myndigheter. Gjennom tidlig og tydelig dialog, aktiv medvirkning og tett oppfølging i de ulike planfasene bidrar vi til at nasjonale mål og strategier følges opp på klima- og miljøområdet. Veiledning gis både gjennom løpende saksbehandling og forventningsbrevet som embetet utarbeider. Her er det en egen del om kommunenes arealforvaltning. Sammen med de tre fylkene arrangeres plantreff for kommunene, og vi har også revidert veilederen for behandling av dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven.

Landbruk

Det er krevende å følge opp nasjonal jordvernspolitikk og sikre landbruksarealer i våre områder, matjordene er under press. Vår innsats i planarbeidet bidrar til å sikre grunnlaget for matproduksjon. Det politisk og statlig økt fokus på Oslofjorden. Vi mener økte midler for bedre vannkvaliteten gir effekt. Hele 77% av bøndene i våre fylker gjør ekstra miljøtiltak for å hindre avrenning til vassdrag. I år har vi sett en betydelig økning, med hele 26%, innenfor ungskogpleie i alle våre fylker. Vår erfaring er at prosjektretta innsats fra en samlet forvaltning og skognæring har gitt effekt. Gjeldende landbrukspolitikk, styringssignaler og lovverk blir formidlet gjennom ukentlige nyhetsbrev, nettsider, digitale og fysiske samlinger. Våre tiltak bidrar til økt kompetanse i kommunal landbruksforvaltning, som igjen gir likere behandling av saker og bedre rettssikkerhet for bonden og landbruksnæringa.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå

Samfunnssikkerhet og beredskap

Vi opplever fortsatt høy grad av aksept og oppslutning om Statsforvalterens samordningsmyndighet. I 2025 har vi hatt flere hendelser hvor rollen har vært aktivert, herunder ekstremværet Amy, situasjonen i atomanlegget i Halden og anløp av USS. Gerald Ford i Oslofjorden. Systemet med en fast samordningsmyndighet på regionalt nivå fungerer fortsatt meget godt, og embetet opplever meget god kommunikasjonen med regionale aktører.

Arbeidet med å styrke totalforsvaret regionalt har vært prioritert. Vi har økt dialogen med blant annet næringslivet, frivillige, Forsvaret og flere andre statlige etater. Innsatsen for å øke samarbeidet med helsesektoren som en av de viktigste samvirkeaktørene, er verdt å nevne for seg. Det er gjennomført flere aktiviteter som øvelser, arbeid med gapanalyser og samarbeidsmøter, og samarbeid og dialog med Helse Sør-Øst og underliggende helseforetak har økt merkbart.

Det er også gjort endringer i fylkesberedskapsrådet det siste året, noe som forventes å effektivisere det tverrsektorielle samarbeidet og forbedre rådet som regional samordningsarena.

Helse

På bakgrunn av endringene i sikkerhetspolitiske situasjonen, og som forberedelse til Totalforsvarsåret 2026, har helseavdelingen jobbet tett med samfunnssikkerhets- og beredskapsstaben. Gjennom felles deltakelse på ulike arenaer, herunder helsefelleskap, arbeidsmøter og øvelser med Helse Sør-Øst og tilhørende statsforvaltere, kommuner og fylkesberedskapsrådet, har vi søkt å bidra til økt samhandling og situasjonsforståelse i

helsetjenestene i hele regionen. Vi har både arrangert og deltatt på øvelser, og vi har jobbet aktivt inn mot helsefelleskapene for å bedre kontakten og samarbeidet. Arbeidet er krevende, da regionen har fire helseforetak, hvorav to er blant landets største.

Sammen med samfunnssikkerhets- og beredskapsstaben jobber vi også kontinuerlig med oppfølging av gapanalysene, hvor både nasjonalt og regionalt nivå, i tillegg til kommuner og fylkeskommuner, inviteres med på møter. Dette har også inkludert Forsvaret. Helseberedskapsstaben har også deltatt inn i håndteringen av flere av hendelsene som har vært i 2025 og opplever at samarbeidet, både internt og eksternt, er meget godt.

Utsatte barn og unge og velferdsområdet som helhet

Samarbeid og samordning på velferdsområdet har hatt stor oppmerksomhet gjennom 2025. Etter at vi i 2023 styrket lederforankringen og tydeliggjorde det interne samarbeidet mellom avdelinger om hvordan vi løser tverrsektorielle oppdrag i embetet, ser vi nå resultater gjenspeile seg også i kommunenes utviklingsarbeid. Blant annet gjennomfører vi mer samkjørte tilsynsaktiviteter på tvers av sektorer og tjenesteområder. Vår erfaring er at det bidrar til styrket helhet, samordning og rolleavklaring i kommunene. Vi har i år også fortsatt webinarrekken med "oppvekstwebinarer". Webinarene tar for seg temaer med relevans på tvers av sektorer og tjenester i kommunene. Kommunene gir tilbakemelding om at webinarene oppleves relevante og bidrar til større grad av felles forståelse om ansvarsområder og rammer for tverrsektorielt samarbeid. Det er stor oppslutning om webinarene og cirka 5000-6000 personer har deltatt så langt. Vi registrerer i tillegg at stadig flere påmeldte kommer også fra andre deler av landet. Temaene for årets webinarer har vært utvikling av kommunens helhetlige forebyggende arbeid (inkl. oppvekstreformen), nasjonal veileder for psykisk helse barn og unge, kommunenes samarbeid med kompetansesentrene, CRPD og barn, vergemål for barn, barn og bolig og samarbeid mellom Nav og barnevern. Vi fortsetter med jevnlige oppvekstwebinarer gjennom 2026.

Barnehage og utdanning

Samarbeid på regionalt nivå og på tvers av fagområder er viktig for å sikre helhetlige løsninger for barn og unge, og for voksne elever. Derfor er det faste møtepunkter mellom direktørene for velferdsavdelingene i vårt embete. Tilsvarende har seksjonssjefene i disse avdelingene jevnlig møter. Når oppdrag og henvendelser krever innsats fra flere fagmiljøer samles aktuelle ledere og saksbehandlere i tillegg. Vår vurdering er at dette samarbeidet fungerer godt og det er enkelt å ta kontakt med hverandre når det er behov for samordning internt og på fylkes-/kommunenivå.

Endringene i velferdslovgivningen, som trådte i kraft 1. august 2022, har vært et sentralt tema i dialogen med kommunene også i 2025. Vi gjennomførte et felles tilsyn om meldeplikten til barnevernet og barnevernets tilbakemeldinger til offentlige meldere innen barnehage, skole, skolehelsetjeneste og barnevern. Tilsynet styrket intern samordning og ga kommunene en samlet presentasjon av internkontrollen, noe de ga positive tilbakemeldinger på.

Vi har i 2025 hatt samarbeidsmøter med Statped, IMDi, NUBA (Nasjonalt senter for undersøkelse av svikt mot barn), NIM (Norges institusjon for menneskerettigheter), elev-, lærlinge- og mobbeombudene i Oslo og Viken, lærerorganisasjonene samt universitets- og høyskolesektoren.

Gjennom kompetanseordningene, særlig Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, har vi lagt til rette for helhetlige løsninger i arbeidet med laget rundt barnet og eleven. Kommunene oppfordres til å se disse ordningene i sammenheng med barnevernsreformen og øvrige oppdrag for utsatte barn og unge.

Vi samarbeider med de andre embetene i vår region på utvalgte områder. Vi har faste grupper og grupper som settes sammen etter behov for bl.a. å kalibrere vår klagesaksbehandling og vår tilsynsvirksomhet.

Barnevern

Håndtering av spesielt komplekse barnevernssaker, dødsfall, overgrep, alvorlig kriminalitet blant barn og andre alvorlige hendelser i kommunalt og statlig barnevern, stiller stadig økende krav til Statsforvalterens oppfølging på barnevernsområdet. Det har vært en rekke slike hendelser og situasjoner i 2025. Vi har vært opptatt av å ha god tilgjengelighet for kommunene, med rask og tett kontaktetablering for veiledning og oppfølging fra vår side. I tillegg har vi prioritert fremdrift for tilsynsmessige vurderinger tilpasset den enkelte hendelse og situasjon. Statsforvalteren har fått gode tilbakemeldinger fra involverte kommuner og instanser om vår håndtering, veiledning og samordning både i korte og mer langstrakte alvorlige situasjoner. I 2025 gjennomførte vi også felles beredskapsøvelse for om lag 200 ledere innen barnevern i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Vi har også etterspurt fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet et nasjonalt veiledningsmaterieell om barnevernets rolle og oppfølging i samfunnssikkerhet og beredskap. Statsforvalteren avventer tilbakemelding fra direktoratet om videre oppfølging på området.

Sosial

Statsforvalteren har initiert, koordinert og deltatt på en rekke arenaer sammen med kommunale, regionale og nasjonale instanser innen sosialområdet gjennom året. Samarbeidet med Husbanken har også blitt høyt prioritert. Videre har vi vært løpende tilgjengelig for andre embeter som ønsker vår bistand til å drøfte, avklare og harmonisere problemstillinger på sosialtjenesteområdet. Vi erfarer at vår mengdetrening og kompetanse blir verdsatt også i øvrige deler av landet.

I 2025 gjennomførte vi felles beredskapsøvelse på vår årlige samling for alle Nav-lederne i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Vi har også etterspurt fra Arbeids- og velferdsdirektoratet et nasjonalt veiledningsmaterieell om Nav-kontorenes rolle og oppfølging i samfunnssikkerhet og beredskap. Statsforvalteren avventer tilbakemelding fra direktoratet om videre oppfølging på området.

Klima og miljøvern

Vi har jevnlig møter med Statens veivesen og Mattilsynet for å sikre statlig samordning. I tillegg har embetene månedlige møter seg imellom på klima- og miljøområdet for å sikre samordning og enhetlig praksis.

På klimaområdet har vi hatt tett dialog med fylkeskommunene og KS som styrker vår kompetanse på dette fagfeltet, noe som igjen gir kommunene god veiledning og faglig støtte.

Landbruk

Landbruksavdelingen har gjennomført to dialogmøter med Mattilsynet i året som gikk, flere avdelinger i embetet deltok. Møtene fører til økt kompetanse og felles forståelse for felles utfordringer, og bedre løsning av oppdragene. Fylkeskommunene har ansvar for næringsutvikling i landbruket, og Partnerskap for næringsutvikling. Vi erfarer at de har begrenset kapasitet på landbruksområdet, vi bidrar aktivt inn med både tid og kunnskap i Partnerskapenes arbeid. Vi har godt samarbeid med våre nabo-embeter. Dette bidrar til likere behandling av saker, og bidrar også til effektivisering av tidsbruk.

Samordning av statlig tilsyn i regionen

Samordning av statlig tilsyn med kommunene er en prioritert oppgave hos oss. Vi har dedikerte ressurser i både fagavdelingene og i samordningsstaben, som sørger for effektiv intern og ekstern koordinering med statlige tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariater. Vi vurderer samarbeidet mellom aktørene som både nyttig og godt. Vi merker likevel at deltakelsen på våre tilsynsforummøter er noe varierende, og vi skulle ønske at dette arbeidet ble prioritert i enda større grad av alle våre samarbeidspartnere.

Selv i en krevende økonomisk tid har det blitt gjennomført over 360 tilsyn med kommuner og fylkeskommuner i regionen. Dette innebærer i gjennomsnitt 5 tilsyn per kommune, bydel og fylkeskommune. Arbeidstilsynet har bidratt mest til økningen i antall tilsyn fra 2024 til 2025.

Tilsynskalenderen brukes aktivt for å planlegge og samordne tilsyn. Informasjons- og erfaringsutveksling ivaretas gjennom møtevirkosomhet på tvers av statlige tilsynsmyndigheter og kontrollutvalgssekretariater.

I løpet av 2025 har vi, på vegne av alle statsforvalterembetene, deltatt på møter med Brønnøysundregistrene om TILDA. Dette for å sikre våre interesser knyttet til samordningsoppdraget, inkludert tilsynskalenderen som et viktig samordningsverktøy.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har siden november 2023 ledet det nasjonale Nettverket for samordnere, og har sendt stafettpinnen videre fra 2026 til Statsforvalteren i Vestland.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet er ivarettatt på en enhetlig måte

Barnehage og utdanning

Barnehage- og utdanningsavdelingen vurderer at vi samlet sett har god måloppnåelse når det gjelder å ivareta barn og unges rettssikkerhet, gjennom tilsyn, klagesaksbehandling, håndheving og veiledning i barnehage- og utdanningssektoren. Klagesaker på barnehageområdet behandles innen rimelig tid, og det er stadig forbedringsarbeid med å lage kortere og bedre begrunnede vedtak. På opplæringsområdet har antall klager økt, men de fleste behandles fortsatt innen rimelig tid. Enkelte områder, som skoleplasserings klager, har for lang saksbehandlingstid og krever tiltak i 2026.

I håndhevingsordningen er saksbehandlingstiden vesentlig redusert i 2025. Vi hadde i 2024 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 75 virkedager, for 2025 er gjennomsnittlig saksbehandlingstid redusert til 33 virkedager. Vi har i 2025 videreført arbeidet vårt med å effektivisere saksbehandlingen, og har jobbet systematisk med vår internkontroll på området. Her har vi blant satt inn styringstiltak som enda mer differensiert oversikt over status i alle saken og utvikling av en eskaleringsplan med kompensierende tiltak dersom mengden restanser eller saksbehandlingstiden overstiger fastsatte verdier, samt evaluert arbeidsflyten vår. I sum har dette arbeidet hatt positivt effekt for hvor raskt elever har fått hjelp.

Vi har fortsatt arbeidet med å styrke våre risiko- og sårbarhetsvurderinger (ROS) som grunnlag for vårt tilsyns- og informasjonsarbeid. To ganger i året foretar vi oppsummerende vurderinger for alle kommuner og fylkeskommuner. Dette har gitt bedre grunnlag for planlegging og innretning av tilsyn og veiledning, og sikrer mer målrettet virkemiddelbruk. Sammenlignet med 2024, har vi ytterligere skreddersydd vår oppfølging av enkeltkommuner/-enkeltsaker, slik at barn og unge får en enda mer direkte effekt av vårt arbeid.

Barnehage- og utdanningsavdelingen hadde en intern omorganisering i 2024. Høsten 2025 ble denne justert noe, slik at vi skal få tydeligere ansvarsfordeling mellom de ulike seksjonene og legge til rette for enda bedre samhandling og effektiv ressursutnyttelse internt. De nye malene som ble utarbeidet i forbindelse med innføring av ny opplæringslov, er under kontinuerlig revidering og tilpasning slik at innbyggere, kommuner og fylkeskommuner opplever klart språk fra oss.

Veiledning har også i 2025 vært et prioritert tiltak, særlig knyttet til implementeringen av opplæringsloven. Det er laget nye maler og rutiner internt, og sektoren er fulgt opp gjennom fysiske og digitale samlinger, nettside med tolkninger og målrettede spøringer til kommunene. Veiledningen har også vært tilpasset ulike målgrupper og behov.

Samlet sett vurderer Barnehage- og utdanningsavdelingen at tiltakene i 2025 har styrket rettssikkerheten for barn og unge og lagt til rette for en mer enhetlig og effektiv regelverksetterlevelse i sektoren.

Barnevern

Situasjonen med mange brudd på Bufetats bistandsplikt overfor kommunene i barnevernssaker har fortsatt i 2025. Mange barn får fremdeles ikke rett hjelp til rett tid fra statlig barnevern. Det siste året har lovbruddene i stor grad omhandlet manglende tilgang til beredskapshjem og fosterhjem. Flere av

lovbruddene vurderer vi som spesielt alvorlige, de pågår over lang tid og har store konsekvenser for barna som rammes. Kommunene gir også tilbakemeldinger om en krevende økonomisk situasjon som følge av utgifter til barnevern som ikke blir kompensert når Bufetat bryter loven. Gjennom året har vi fulgt opp tilsynsmessig i enkeltsaker, og vi har formidlet våre tilsynsfunn og vurderinger om situasjonen til blant annet Statens helsetilsyn, Riksrevisjonen og Ekspertutvalget om organisering og styring av statlig barnevern. Vi erfarer at vår innsikt som tilsynsmyndighet er etterspurt i flere gjennomganger og utredninger.

Som tilsynsmyndighet har vi også hatt oppfølging etter flere dødsfall og en rekke andre alvorlige hendelser i tjenestene. Mot slutten av året publiserte vi et oppsummerende notat om tilsynsfunn fra åtte tilsynssaker etter alvorlige hendelser der barn hadde vært involvert i alvorlig kriminalitet. Vi har oppfordret kommunene til å bruke vår oppsummering til kvalitetsutvikling i tjenestene. Innsikten fra tilsynssakene kan blant annet være relevant for barnevernets bidrag når det gjelder å forebygge kriminalitet blant barn og unge. Statsforvalteren ønsker også fremover å bidra til å gjøre tilgjengelig analyser og innsikt fra våre tilsyn.

Vi har over tid styrket arbeidet vårt med helhetlige risikovurderinger og områdeovervåkning, både på institusjonsfeltet og for kommunalt barnevern. Herunder har vi også utviklet en tilsynsmetodikk for mobilisering av ledelse og styring i barnevernstjenester med høy risiko. For tiden gjennomfører vi et slikt systemtilsyn med to kommuner, med god effekt. Samtidig har vi i år behandlet et større antall rettighetsklager og tilsynssaker enn noen gang tidligere, et stadig økende antall henvendelser fra barn og unge, og vi har gjennomført landsomfattende tilsyn i henhold til plan. Samtidig er volumkravet for stedlige tilsyn på barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre ressursmessig svært krevende. Budsjettfordelingsmodellen kompenserer ikke SFOS for det store antallet institusjoner som utløser krav om tilsyn. I 2025 gjennomførte vi likevel over 300 stedlige tilsyn ved barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre. Tross over tid svært stor økning i innstrøm og volumkrav på alle områder innen barnevern, har vi fortsatt kontroll på restansene og saksbehandlingstid er innenfor resultatkravene. Høy måloppnåelse følger av et helhetlig arbeid med omstilling og kvalitetsutvikling i embetet over tid.

Enslige mindreårige asylsøkere

I 2025 har vi økt tilsynsvolumet ved asylmottak vesentlig sammenliknet med foregående år. Vi har blant annet gjennomført tilsyn ved flere store mottak der det bor mange barn. For første gang har vi også gjennomført flere tilsyn uanmeldt. Parallelt samler og evaluerer vi erfaringer og systematiserer tilsynsfunn. Vi erfarer at vår tilsynsvirksomhet er virkningsfull og i stor grad bidrar til forbedring og utvikling. Samtidig understreker vi at det fortsatt vil ta tid, kreve stabilitet og forutsigbarhet om ressurs situasjonen over flere år for å etablere tilsynsordningen med asylmottakene fullt ut forsvarlig. Parallelt øker vi fortsatt antallet stedlige tilsyn som gjennomføres ved omsorgssentrene. Vi har avdekket høyere risiko og flere bekymringsfulle forhold ved omsorgssentrene i 2025 enn tidligere år. Derfor følger vi situasjonen tett inn i 2026 og vil prioritere stedlige tilsyn ved omsorgssentrene det kommende året.

Velferd og sosial

Antallet rettighetsklager etter sosialtjenesteloven har hatt en voldsom økning de siste årene. Fra cirka 900 mottatte rettighetsklager i 2022, cirka 1000 i 2023, cirka 1200 saker for behandling i 2024 og nærmere 1800 mottatte klager i 2025. Prognosene for 2026 per februar tilsier at vi vil komme til å motta hele 2300 saker for året samlet sett.

Økningen kan være uttrykk for mer kjent klageadgang og således styrket rettsikkerhet for en spesielt sårbar gruppe i samfunnet. Vi er imidlertid urolige for at utviklingen også kan henge sammen med stort press på kommunene og de sosiale tjenestene, og at det påvirker kvaliteten i det faglige arbeidet ved Nav-kontorene. Ressursmessig er også situasjonen hos Statsforvalteren nå svært krevende på området.

Til tross for stor og stadig økende innstrøm med rettighetsklager har vi restansekontroll og overholder i all hovedsak resultatkravene for saksbehandlingstid. Det kommer av et omfattende utviklings- og omstillingsarbeid i embetet over tid. Vi har parallelt gjennomført landsomfattende tilsyn med Nav-kontorenes ansvar for tjenesten økonomisk rådgivning til personer i en vanskelig økonomisk situasjon, samt flere egeninitierte systemtilsyn. Vi avdekker til dels omfattende og alvorlige lovbrudd. Oppfølging av svikt ved flere Nav-kontorer krever stor ressursinnsats fra vår side. Samtidig gjør vi oss positive erfaringer med tilsynsdialogmøter som supplement til skriftlig oppfølging.

Vi har også i år prioritert opplæring og informasjon til kommunene om boligsosialloven, blant annet gjennom en dedikert boligsosial uke med digitale arrangementer. I tillegg har vi etablert et boligsosialt nettverk for kommunene. Vi mottar et økende antall klager etter boligsosialloven. Flere av henvendelsene vi mottar om boligrelaterte forhold ligger imidlertid utenfor vår rolle som klageinstans, men gir grunn til høy bekymring for området som sådan i flere kommuner.

Helse

På helseområdet har vi over flere år hatt en vesentlig økning i antallet saker, og da særlig på rettighetssaksområdet.

Vi har ikke klart å holde tritt med økningen, og har over tid derfor bygget restanser og fått en for lang saksbehandlingstid. Dette er en utvikling som påvirker helseavdelingen sin evne til å ivareta innbyggerens rettsikkerhet, noe vi ser alvorlig på. Både avdelingen og embetet som helhet har prioritert rettsikkerhet på helseområdet. I 2025 har vi jobbet videre med å effektivisere vår saksbehandling. Vi har fått ekstra ressurser som blant annet er brukt til å opprette en egen seksjon for Rettighetsklager som avlaster Seksjon for Spesialisthelsetjenesten. Vi ser at dette arbeidet har effekt, og bygger ned restanser på de fleste områder. Det er et hovedfokus å jobbe videre med dette i 2026, slik at vi får ned antall saker i restanse og saksbehandlingstiden, og med det ivaretar rettsikkerheten til innbyggerne våre.

Vergemål

I mars 2025 ble det avdekket avvik i enkelte saker om utgiftsdekning til representanter til enslige mindreårige asylsøkere. Avviket omfattet et stort antall saker, gjennom flere år. Det ble igangsatt et eget prosjekt for å identifisere saker som var omfattet, og foreta retting i alle saker med feil. Det ble

kontrollert til sammen 7370 saker, og vi fant feil i 28% av disse. Det ble utbetalt kr. 1 534 650 til de representantene som hadde mottatt feil utbetaling. Prosjektet ble avsluttet i oktober.

For 2025 hadde embetet målkrav på sakstypen opprett vergemål for voksne, samt klagesaker. Vi klarte ikke målkravene samlet sett for året, men hadde en svært positiv utvikling særlig etter sommeren. I tredje tertial var vi tett på målkravet på opprett-saker, og for klagesaker nådde vi målkravet tredje tertial.

Til tross for manglende måloppnåelse, økte produksjonen vår i 2025. Antall opprettede vergemål for voksne økte med 20,1 % sammenlignet med 2024, og antall stadfestede fremtidsfullmakter økte med 22,9%. Antall godtgjøringsaktiviteter økte med 19,6 %. Det er også en økning i antall innkommende saker, særlig på søknader om stadfesting av fremtidsfullmakt.

Forbedringsarbeidet som ble satt i gang i 2024, fortsatte i 2025. Vi jobber målrettet med en mer effektiv vergemålsforvaltning. Til tross for gjennomførte tiltak knyttet til saksflyt, organisering av oppgaver og tydelige prioriteringer, er det krevende å oppnå tilstrekkelig tilfredsstillende måloppnåelse. Økonomisk bistand fra embetet gir mulighet for overtid og ekstra innleid personell til enkelte oppgaver. Men uten en generell styrkning av vergemålsfeltet, er det ikke realistisk å oppnå kravet til en velfungerende vergemålsforvaltning på alle områder.

Embetet er bekymret for rettssikkerheten til de personene som omfattes av hjelpetiltakene i vergemålsloven og utlendingslovens bestemmelser om enslige mindreårige asylsøkere. Vergemålsinstituttet ivaretar rettighetene til sårbare grupper, og hjelpetiltakene skal sørge for at de som omfattes får sikret selvbestemmelse og grunnleggende rettigheter. Slik situasjonen er i dag, kan vi vanskelig si at lovens formål blir tilstrekkelig ivarettatt.

Juridisk

Plan- og bygningsrett

Plan- og bygningsloven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Rettssikkerhetskravene i plan- og byggesaker er først og fremst knyttet til saksbehandlingen. Det er i instruksen punkt 5.3.9 Klagesaksbehandling særlig fremhevet at behandlingen av klager i byggesaker må skje innenfor de gitte tidsrammer.

Vi behandlet 1159 byggesaker i 2025, 91 % innen fristen på 12 uker. Antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker var 9 %. 1058 av 1159 saker ble behandlet innen 12 uker. Av sakene med en tidsfrist for behandlingen på seks uker, ble 94 % av sakene (33 av 35 saker) behandlet innen fristen.

Kommuneloven

Vi har de siste tre årene opplevd en jevn stigning i antall saker om lovlighetskontroll. Dette gjelder både antallet vi får inn etter krav fra folkevalgte (lovlighetsklager), og antall anmodninger vi får fra andre som ber oss om å kontrollere et vedtak på eget initiativ. I 2025 mottok vi totalt 123 saker hvorav 51 saker var lovlighetsklager og 72 saker var anmodninger. I 2024 mottok vi totalt 92 saker hvorav 32 saker var lovlighetsklager og 60 saker var anmodninger, som også er en økning fra 2023.

Offentleglova - klagesaker

Vi merker en økning i klager innenfor offentlighet og innsyn. Formålet med innsynsreglene tilsier rask behandling på alle trinn, både i førsteinstansen og klageorganet. I mange saker ser vi at fristen brytes av underinstansen. Dette tar vi opp med kommunene i enkeltsaker og mer generelt. I 2023 mottok vi 134 klagesaker, i 2024 205, og i 2025 253 klagesaker.

Antall innsynskrav er betydelig, og behandlingen av innsynskrav kan på enkelte fagområder være tidkrevende, eksempelvis trossamfunnssaker.

Fri rettshjelp

Den 15.10.25 trådte endringer i rettshjelpsordningen i kraft, og ny søknadsportal ble tatt i bruk. Hovedformålet med lovendringen er at flere personer skal få støtte til fri rettshjelp. Det er anslått at dekningsgraden, altså andelen av husholdninger som omfattes av ordningen, vil øke fra omtrent 16 prosent til 33 prosent. Foreløpig er det for tidlig å si hva effekten av den nye modellen for behovsprøvd rettshjelp er.

Nytt regelverk medfører flere vedtak, og flere prosesser i behandlingen av mange av sakene. Årsaken er innføring av ny egenandelsløsning som også fører til at vi må skrive flere vedtak.

Gjennom 2025 har vi, i regi av SRF deltatt sammen med STAF, domstoladministrasjonen og Trygderetten i arbeidet med å utvikle en ny søknadsportal for rettshjelp. Vi har også deltatt i prosjekt SAK/ rettsråd. Dette har vært et viktig og tidkrevende arbeid å delta i.

Tros- og livssynssamfunn

Tros- og livssynssamfunn har også i 2025 fått mye oppmerksomhet, og særlig når det gjelder vurdering av tilbakehold av statstilskudd eller at et samfunn ikke blir registrert. Rettsapparatet har også i 2025 behandlet flere av våre saker. Det er spesielt saken mellom Jehovas vitner og staten som har fått stor oppmerksomhet, både nasjonalt og internasjonalt.

Klima og miljøvern

Vi har i 2025 klart å holde nede antall restanser på klagesaker på kommunale vedtak, og saksbehandlingstiden er blitt redusert. Vi ser derimot en økning av klager som kommer inn på våre vedtak, blant annet på grunn av innstramminger innenfor avløpssektoren og implementering av strengere utslippskrav (IED). Vi har i 2025 hatt en dugnad for å få ned saksbehandlingstiden for oversendelse av klagesaker for behandling til Miljødirektoratet. Dette har gitt resultater, men grunnet mange klager og mange søknader, har vi fortsatt noe lang saksbehandlingstid for disse oversendelsene.

Vi følger opp avløpssektoren strengere i tråd med Oslofjordplanen og styringssignaler fra Miljødirektoratet. Vi erfarer også her at våre vedtak alltid blir påklaget. Porteføljen på avløp øker, da flere tettbebyggelser går over grensen til kap. 13 i avløpsforskriften, og anleggene overføres til oss som rette myndighet. Vi har også i 2025 opplevd at det er mange krevende juridiske avklaringer som forsinker oss og gir lengre saksbehandlingstid.

Vi utarbeider maler innenfor de ulike områdene og ser også på hvordan vi kan jobbe med sakene på en mer effektiv måte, men vi må erkjenner at porteføljen er stor.

Vi har dessverre ikke hatt kapasitet til å gjennomføre alle tilsyn som planlagt på forurensningsområdet på grunn av økt portefølje på konsesjoner og lovpålagte oppgaver.

Landbruk

Kompleksiteten og antall saker er fortsatt økende på landbruksområdet, særlig på lovområdet. Dette utfordrer vår kapasitet, og tiltak er iverksatt for å få ned saksbehandlingstiden. Vi ser med bekymring på at kommunal landbruksforvaltning i flere kommuner har liten kapasitet og liten eller ingen tilgang på juridisk kompetanse. Dette kan gi ulik behandling av tilsvarende saker. Opplæringstiltak av kommunene, både gjennom kurs og behovsbetinget veiledning, hever forvaltningskompetansen og regelverksforståelsen i kommunal landbruksforvaltning.

Dette gir en felles forståelse av korrekt lovanvendelse, og styrker like-behandlingen på tvers av kommunegrenser.

3.1.1 Nasjonal politikk er kjent og iverksatt

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Gjennom tidlig dialog, aktiv medvirkning og tett oppfølging i de ulike planprosessene, bidrar vi til at nasjonale mål og strategier følges opp. Antallet nasjonale interesser som skal ivaretas øker, og vi registrerer flere målkonflikter som vanskeliggjør muligheten til å vurdere den helhetlige måloppnåelsen innen bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk.

Alt planarbeidet er forankret i Klima- og miljøvernnavdelingen i embetet, som sørger for intern samordning og henter inn faglige innspill fra andre fagavdelinger og staber i det løpende planarbeidet. Embetet har i flere år utarbeidet et forventningsbrev til kommunene med en egen del som omhandler våre forventninger til kommunenes arealplanlegging. Dokumentet brukes aktivt i veiledning av kommunene og vi arbeider med en videreutvikling av dokumentet for å gjøre det ennå mer tilpasset kommunene og andre aktører.

Flere kommuner har rullert kommuneplanen dette året og har tatt ut enkelte utbyggingsområder som ikke er tatt i bruk. Vi vurderer at utviklingen innen dette delmålet er på rett vei, men det tar tid og forutsetter at flere aktører påvirker utviklingen i rett retning.

Vi registrerer økt bevissthet rundt jordvern i kommunenes arealforvaltning. Vi tilskriver dette de stadig innskjerpede statlige jordvernforingene kombinert med et økt oppmerksomhet om beredskap og matsikkerhet generelt i samfunnet. Vi likevel stadig fremme innsigelser til planforslag for å sikre at jordvernet ivaretas. Det er fremdeles store arealer på dyrka jord som er avsatt til byggeformål i gjeldende arealplaner. Det er fortsatt viktig at kommunene gjennomgå slike planer kritisk, og vurdere tilbakeføring til LNF-formål. Det er også utfordrende å skape forståelse for at nedbygging av matjord ikke uten videre kan kompenseres ved avbøtende tiltak som jordflytting og nydyrking. Dette bør formidles på ulike nivåer.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har god kunnskap om Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, fastsatt ved kgl.res. av 20.06.2023, Statlige planretningslinjer for klima og energi, fastsatt ved kgl.res. av 20.12.2024 og Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, fastsatt ved kgl.res. av 24.01.2025.

Nasjonale og viktige regionale interesser formidles gjennom medvirkning og innspill i de ulike planfasene. Kommunene har i god kunnskap om nasjonale og viktige interesser, og FN's bærekraftsmål er generelt godt integrert i de overordnede planene.

Vi oppfordrer aktivt kommunene til bruk av regionalt planforum for å få faglige innspill tidlig i planprosessen og drøfte områder som de anser kan bli konfliktfylte. Kommunene benytter seg i stor grad av regionalt planforum, de regionale statlige etatene deltar aktivt, og dette bidrar til bedre planprosesser. Kommunene har også i økende grad blitt tydeligere på hvilke særskilte problemstillinger de ønsker å drøfte, noe som gjør tilbakemeldingen mer treffsikker. Statsforvalteren utarbeider årlig et forventningsbrev der kommunal arealplanlegging utgjør en vesentlig del. I 2025 er de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet og for klima og energi sentrale. Andre temaer som jordvern, nedbygging av myr, avløp, villrein og klimatilpasning er også trukket frem. Eget forbedringspotensial kan være en ytterligere tilpasning av dokumentet med våre forventninger til de ulike kommunene, og at det ses på en evaluering av ordningen med forventningsbrev. Andre aktører som har vesentlig innflytelse på resultatet, kan være konsulentfirmaer som utfører oppdrag for kommunene eller andre etater med innsigelsesmyndighet. Vi vurderer også at næringsliv og grunneiere har stor påvirkning og effekt på planforslagene. Det kommer spesielt til uttrykk i reguleringsplanene.

Statsforvalteren skal bidra til gode og effektive planprosesser (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene utnytter ressurser i planlegging på en effektiv måte.

Vi oppfordrer kommunene til aktiv bruk av av regionalt planforum for å få faglige innspill tidlig i planprosessen og drøfte områder som en anser kan bli konfliktfylte. Kommunene benytter seg i stor grad av planforum. Enkelte er mer aktive brukere enn andre og det er også ulikheter med hensyn til når i prosessen planforum gjennomføres. Vår erfaring er at de regionale statlige etatene deltar aktivt på møtene, og at dette bidrar til bedre planprosesser. Etter oppsplitting av Viken fylkeskommune deltar vi nå i tre regionale planforum. Oslo kommune har også fått på plass et regionalt planforum, og noen større plansaker slik som kommuneplanen drøftes her.

Ivaretagelse og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)
Rapportere på

Nasjonale og viktige regionale interesser er ivaretatt i kommunale og regionale planer.

Kommunene ivaretar nasjonale og viktige regionale interesser i middels til betydelig grad i sin planlegging. Statsforvalteren ga innspill til oppstart av 30 kommune- og kommunedelplaner i 2025, og sendte høringsuttalelse til 29 saker. Det ble fremmet innsigelse til 15 av disse planforslagene ut fra manglende ivaretagelse av nasjonale og viktige regionale interesser. Tilsvarende ga vi innspill til oppstart av 319 reguleringsplaner, uttalelse til 369 reguleringsplaner og fremmet innsigelse til 47 av disse. *Innsigelsene er begrunnet ut fra hensyn til samordnet bolig- areal og transportplanlegging, jordvern, naturmangfold (ofte manglende kunnskapsgrunnlag), myr, vannmiljø og ivaretagelse av tilstrekkelig infrastruktur og rensekapasitet på avløpsanleggene.* Vi fremmet også flere innsigelser som gjelder oppfølging av T-1442/21. Støyinnsigelser knytter seg ofte til at avbøtende tiltak for dempet fasade brukes i økende grad, fremfor å planlegge en stille side av alle boenheter. Vi opplever at de aller fleste innsigelser løses gjennom dialog og endring av planforslag. Befaring kan være nyttig i en del saker, men vi har ikke ressurser til å gjennomføre det innenfor de fastsatte høringsfristene. Det vil kun være et fåtall saker der dette gjennomføres. Statsforvalteren uttalte seg til 1195 søknader om dispensasjon, og vi påklaget 32 av kommunens dispensasjonsvedtak. For å styrke oppfølging av nasjonale og viktige regionale interesse bør regionale etater samordne sine tilbakemeldinger for enhetlig praksis, og vi opplever noe større forskjeller etter at Viken fylkeskommune ble oppløst.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.2 i TB)
Rapportere på

Statlige innsigelser er samordnet.

Vi har svært god dialog med de andre statlige innsigelsesmyndighetene. De korte fristene (to uker før ekstern frist) er stadig under press og vi praktiserer fleksibilitet ved å justere våre frister. Utsettelse bidrar også til mindre tid til reell samordning og gjennomføring av dialogmøter før innsigelsene fremmes. Ved behov for utsettelse av den eksterne fristen, varsles embetet som avklarer med kommunen. Etter behov arrangerer vi møter med kommunen og statlige etater for å gjennomgå og avklare innsigelser. I tillegg har vi mer tematiske møter slik som gjennomgang av SPR arealbruk og mobilitet og drøfter nivå for innslagspunkt for innsigelse. Dialog om innsigelsesgrunnlag, prosess og evaluering av rutinene for å oppklare uklarheter og sikre god samordning er nyttig og er med på å bidra til at innsigelsene løses og mekling unngås.

Oppfølging av samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)
Rapportere på

Samfunnssikkerhet er ivaretatt i alle planer etter plan- og bygningsloven.

Alle planer som omhandler samfunnssikkerhet sjekkes. Vi gjør en vurdering av at ROS-analysen ivaretar kjente risiko- og sårbarhetsforhold, samt oppfølging av dette gjennom bestemmelser og plankart. I forventningsbrevet til kommunene i 2025 har vi anbefalt at de sjekker tidligere godkjente arealplaner opp mot endringene i samfunnet, som klimaendringer og sikkerhetspolitiske situasjonen. Vi viser til rundskriv H-5/18 for samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling for hvilke forventninger det er til samfunnssikkerhet på de ulike plannivåene, i tillegg til DSBs veiledning.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)
Rapportere på

Hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter er ivaretatt i kommunale planer ved etablering av nye virksomheter og når planer revideres/rulleres.

Vi påpeker viktigheten av hensynssoner rundt storulykkevirksomheter ved planoppstart, og sjekker dette videre opp i arealplaner og reguleringsplaner. Vi har også informert om dette i forventningsbrevet som ble sendt ut til kommunene i 2025. Vi vurderer innsigelse til de kommuner som ikke ivaretar

risikoen for storulykker på en hensiktsmessige måte. Vi kartlegger alle innsigelser som omhandler storulykkevirksomheter, og det var i 2025 én innsigelse knyttet til manglende hensynssone i planen (hensynssone eksisterte, men var ikke innarbeidet i planforslaget), samt ett faglig råd knyttet til innarbeidelse av eksisterende hensynssone inn i plankartet.

Boligsosiale hensyn i plan (fra kapittel 3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Boligsosiale hensyn er ivaretatt i kommunale planer.

Statsforvalteren gir innspill til kommunenes oppstart av planarbeid og uttalelser til planforslag. For å gi gode og relevante innspill har Statsforvalteren en intern organisering for å sikre at ulike faglige råd blir inkludert i svarene våre til kommunene. Det er fortrinnsvis til kommunens overordnede planer som kommuneplanens samfunnsdel, og enkelte reguleringsplaner, innspillene spesielt omhandler boligsosiale forhold og kommunens forpliktelser til planarbeidet i boligsosialloven.

I embetets forventningsbrev som sendes ut årlig til kommunen blir boligsosiale hensyn i plan og boligsosialloven omtalt. Det er også utarbeidet støttetekster om boligsosiale hensyn i planleggingen som vi bruker når det er nødvendig, det gjelder som oftest til oppstart av planarbeid.

Ivaretagelse av boligsosiale hensyn i plan er middels etter vår vurdering ut fra de planene vi har sett og gjennomgått.

Det foreligger ingen helhetlig oversikt over kommuner som vil oppfylle kravet i boligsosialloven § 10 om at kravene til planstrategi og kommuneplan etter § 5 annet ledd loven skal være oppfylt senest fire år etter loven trådte i kraft, dvs. innen 01.07.2027. Herunder bemerker vi at Statsforvalteren ser store potensialer for bedre oversikt og mer pådriverarbeid på området, men dette er forutsatt tildeling av midler fra departementet til Statsforvalterens oppdrag om boligsosialt arbeid.

Gjennom 2025 har vi vært i dialog med en rekke kommuner og privatpersoner som har bedt oss om råd og veiledning om boligsosiale hensyn. Vi har gjennomgående merket en økning i slike henvendelser etter at boligsosialloven trådte i kraft, og har bistått de som har kontaktet oss.

Vi har også arrangert boliguke der vi gjennom en uke med ulike tema, der boligsosiale hensyn i planarbeidet var ett av arrangementene. Vi erfarer at vi når ut til kommunene gjennom disse digitale arrangementene og får positive tilbakemeldinger på effekten av disse.

Vår vurdering er også i år at kommunene har oppmerksomhet om det boligsosiale området som sådan, inkludert eget ansvar og oppgaver. Boligsosialloven har bidratt til å aktualisere og tydeliggjøre kommunens forpliktelser. Samtidig er det vår vurdering at oppmerksomhet og innsikt i stor grad varierer mellom kommunene. Vi ser gjennomgående at det er behov for mer kunnskap om boligsosialloven i kommunene. I denne forbindelse gjør vi oppmerksom på at det over tid ikke har fulgt finansiering med Statsforvalterens stadig økte ansvar og oppgaver på dette området, og at det vil behøves en vesentlig styrking av bevilgningene for å kunne bistå kommunene med opplæring og veiledning i det omfanget det forventes av oss.

Rekruttering og kompetanseplanlegging innen helse- og omsorgsområdet (fra kapittel 3.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Rekrutterings- og kompetanseplanlegging ivaretas godt i samfunnsplanarbeidet i kommunene.

Kompetanseplanlegging i kommunalt planverk

I 2025 har vi fulgt opp arbeidet med kommunenes planstrategier fra 2024 ved å følge høringer og rulleringer av kommuneplanens samfunnsdel. Plan- og bygningsloven gir kommunene anledning til å integrere sektorplaner som helse- og omsorgsbehov i samfunnsplanens overordnede mål og strategier, og kommuneplanens samfunnsdel er ment å være det overordnede styringsdokumentet som skal gi retning for all kommunal planlegging og samordning av prioriteringer.

Våre observasjoner viser imidlertid at få kommuner konkret kobler sine helse- og omsorgsplaner eller strategiske kompetanseplaner til kommuneplanens samfunnsdel, selv om kommunenes planstrategi skal avklare hvilke planer som skal prioriteres i planperioden. Forankringen av strategisk kompetanseplanlegging i kommunenes overordnede planverk fremstår derfor som begrenset, til tross for at dette var et sentralt fokus i vårt arbeid med planstrategiene. Mange kommuner har utarbeidet egne strategiske kompetanseplaner, men få viser i plantekst eller i planhierarkiet hvordan disse er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, handlingsdel eller øvrige planverk. Flere planer synes også behandlet som sektorvise dokumenter uten referanse til hvordan de bidrar til overordnede mål i samfunnsplanleggingen.

Det kan være enkelte unntak i praksis, for eksempel der kommunedelplaner for helse og omsorg omtaler temaer som kompetanse, tjenesteutvikling og samhandling i mer detalj, men også her er koblingen til samfunnsplanens strategier ofte indirekte eller implicit snarere enn eksplisitt referert i planteksten. I noen kommuner i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har vi sett at kommunedelplaner for helse- og omsorgssektoren fungerer som sektorvise styringsdokumenter og gjerne peker på kompetansebehov og konkrete tiltak, men de viser sjelden direkte hvordan dette er forankret i overordnede planmål eller strategiske prioriteringer i kommuneplanens samfunnsdel.

Ut fra dette legger vi til grunn at selv om det enkelte steder kan være god praksis på sektorplanlegging, mangler det i mange kommuner klar og synlig integrasjon av både strategiske kompetanseplaner og helse- og omsorgstemaer i det overordnede planverkets samfunnsdelen og handlingsdel. Dette gir grunnlag for å videreføre anbefalinger om tettere kobling mellom kompetanseplaner og kommunens overordnede planprosesser for å sikre mer helhetlig

planlegging og styring.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Planleggingen skjer geografisk differensiert og i tråd med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Kommunene ivaretar i middels til betydelig grad nasjonale føringer når det gjelder høy arealutnyttelse. De gjeldende regionale planene for areal og transport er ulike, og det er også forskjell på utbyggingspress i kommunene innenfor regionen. For områder omfattet av byvekstavtale for Oslo-området eller byvekstavtale Nedre Glomma, vil det være ytterligere krav om ivaretagelse av høy arealutnyttelse.

I arbeid med kommuneplanens arealdel er administrasjonens planforslag innledningsvis ofte i tråd med retningslinjen og føringene for utpekt satsingsområder/tettsteder i regionale planer. Senere i prosessen legges det ofte inn nye utbyggingsområder i tillegg, og det er ofte disse som kommer i konflikt med nasjonale interesser og som følges opp med innsigelse fra Statsforvalteren som virkemiddel. Vi har fokus på kommunenes samlede arealreserver og oppfordrer til at areal som ikke lenger er aktuelle, tas ut.

Statsforvalteren har et forbedringspotensial knyttet til arealregnskap, både å skre egen kompetanse på feltet og når det gjelder ytterligere veiledning ut til kommunene.

Vi vurderer at andre aktører har betydelig innflytelse på konkret effekt/resultat. Det gjelder de regionale statlige etatene, fylkeskommunen og også private aktørers interesser.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.6.2 i TB)

Rapportere på

Massehåndtering avklares i regionale og kommunale planer.

Massehåndtering er et krevende tema for alle parter. I vårt forventningsbrev til kommunal arealplanlegging er massehåndtering ett av de vektlagte temaene. I tillegg veileder vi kommunene ved utarbeidelse av kommunale arealplaner, innspill til varsel om oppstart og høring av planforslag. Berørte fagavdelinger som landbruk og klima- og miljøvern avdelingen har tett dialog om aktuelle saker. Vi opplever at det er større oppmerksomhet på massehåndtering i kommunale planer nå enn for noen få år tilbake, og ser det som et positivt tegn.

Strandsone og vassdragsforvaltning (fra kapittel 3.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging i strandsonen langs sjø og vassdrag skjer i tråd med plan- og bygningsloven § 1-8, statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag og regionale planer.

Planlegging i kystnære sjøområder skjer i tråd med nasjonale og regionale føringer.

Kommunene ivaretar i betydelig grad nasjonale og regionale føringer for strandsoneforvaltningen i sine planer.

I forbindelse med oppfølging av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden ble det gjennomført et prosjekt for å få bedre kunnskapsgrunnlag om dispensasjonspraksisen i perioden 2019-2022. Rapporten ble publisert i 2024. Den viser at kommunene i varierende grad følger opp uttalelsene fra Statsforvalterne før de fatter sine vedtak. Informasjon til kommunene og andre aktører vurderes som ledd i en prosess for eget forbedringspotensial her. Det er svært viktig å få frem kunnskap om hvor mye areal som faktisk er nedbygd i strandsonen.

Når det gjelder andre aktørers innflytelse på resultat, vil både interesseorganisasjoner og andre statlige etater kunne bidra til å påvirke resultater her.

Bærekraftig forvaltning fjell og utmark (fra kapittel 3.1.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Planlegging i fjell og utmark skjer i tråd med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, vedtatt ved kgl.res. 20. juni 2023, og regionale planer. Det vises her til Rettleiar om planlegging av fritidsbustader og veilederen Planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land.

Planleggingen i fjell og utmark er i middels grad i tråd med Nasjonale forventninger og regionale planer. Kommunene har i liten grad fastsatt langsiktig utbyggingsgrense og de regionale planene utfordres i noen grad. Statsforvalteren fremmer innsigelse der nasjonale og viktige regionale interesser blir ivarettatt i for liten grad, det gjelder eksempelvis ut fra hensyn til villrein og nedbygging av myr. Vi har fokus på at kommunene må stille krav til innhenting av ny kunnskap ved behandling av planer og formidler dette til kommunene i forventningsbrevet og dialog i enkeltsaker. Vi ser tegn til at samfunnsaktørene erkjenner utfordringene og Arbeid med tiltaksplan for villrein og veiledning/oppfølging forventes også å forsterke dette med større effekter fremover. Eget

forbedringspotensiale kan være å gi kommunene ytterligere kunnskap og kompetanse gjennom f.eks. egne fagsamlinger/webinar. Fylkeskommunene har også stor innflytelse på effekt/resultat blant annet gjennom arbeid med revisjon og oppfølging av de regionale planene. Det er viktig med godt samarbeid med fylkeskommunen på dette området.

Ivaretagelse av landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

God ivaretagelse av jordbrukets arealressurser og styrke jordvernet i tråd med nasjonalt jordvernmål, og øvrig nasjonal politikk for forvaltning av jordbrukets arealressurser.

Mange kommuner ivaretar nasjonale føringer bedre enn tidligere, dvs i betydelig grad i sine overordna føringer, arealplaner og planstrategier. Vi tror at informasjon, medvirkning og bruk av innsigelser har hatt betydning, sammen med økt bekymring for den internasjonale situasjonen i samfunnet. Økt oppmerksomhet om jordvern nasjonalt, i kommunene og fylkeskommunen og i media drar riktig vei.

SFOS fremmet 18 innsigelser helt eller delvis begrunnet med jordvern i 2025. To av disse ble løst i 2025.

To av jordverninnsigelsene gjaldt arealer som var avsatt til utbyggingsformål i overordnet plan, men hvor kommuneplanene ikke var oppdatert med hensyn til gjeldende nasjonale føringer for jordvern. Dette kan oppfattes som konfliktfullt, og vi opplever det som utfordrende å skape aksept for jordvern som en overordnet samfunnsinteresse i slike tilfeller. Dette understreker behovet for oppdaterte kommuneplaner og at kommunen gjennomfører revisjon av tidligere vedtatte arealplaner.

Hva har gitt forbedret effekt mht jordvern: Forsterkede nasjonale og regionale mål og føringer for jordvern og koblingene til matsikkerhet/matberedskap, FNs bærekraftsmål, utvidet jordvernbegrep og alvoret i internasjonal situasjon tror vi har vært viktig. Vi tror samlet innsats gjennom uttalelser og formidling gjennom flere år - både generelt og til konkrete planer og både nasjonale og regionalt - har bidratt til at omdisponering nå går ned. Iverksatte tiltak fra SF er: Forventningsbrev til kommunene, formidling av sterke nasjonale føringer på seminarer for kommunene også fra embetsledelsen, deltakelse i regionalt planforum, info og veiledning på nettsider og i informasjonsbrev. Jordvern, jordhelse, miljøtiltak og klimatilpasning har vært tema på seminarer for kommunene. Kommunene oppfordres til å benytte landbruksfaglig kompetanse i plansakene. Konkrete saker: Tidlig formidling av hensyn til jordvern og matproduksjon, samt merknader og om nødvendig innsigelser om jordvern for areal- og samfunnsplaner, formidling i regionale planforum, dialogmøter og annen veiledning til enkeltkommuner.

Utfordringer med tilstrekkelig måloppnåelse framover:

1. Tidligere avsatte byggeområder på dyrka og dyrkbar jord har fortsatt stort omfang.
2. Flere større samferdselstiltak forventes.
3. Mye jordbruksareal tett på knutepunkter – høyt arealpress
4. I noen planforslag brukes ikke oppdaterte nasjonale og regionale føringer for jordvern, konsekvenser for jordvern kan være «gjemt» og kvaliteten på dyrka og dyrkbar jord kan være «skrevet ned». Konsekvenser for jordvern og mat, er da ikke synlig for innbyggere og beslutningstakere eller vektlegges ikke i beslutningene.
5. Bruk av landbruksfaglig kompetanse inn i planarbeidet kan bli bedre i en del kommuner.
6. Økende antall større plansaker med planbestemmelser som har føringer for jordbruk og skog/skogbruk som kan være i konflikt med jordloven og skogbruksloven med forskrifter, for eksempel har enkelte kommuner foreslått bestemmelser i kommuneplan for LNF- og grønnsstrukturformål om hogst, krav om meldeplikt for foryngelseshogst og krav til regulering av landbruksveier.
7. antall saker vi gir uttalelse til øker stadig og de øker i kompleksitet.

I 2025 har vi fulgt opp og/eller gitt innspill til 206 saker som angår jordvern og landbruk i arealplansaker.

Vi registrerer økt interesse for å etablere alternative energiformer, blant annet solcelleparker på bakken. Dette kan utfordre jordvernet på sikt og vi opplever det som krevende å ivareta jordverninteressene i denne typen saker.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
673	1 336	803	969	645	965	387	684	437	441

Tilbakeføring av areal (fra kapittel 3.1.1.1.8.2 i TB)

Rapportere på

Areal tilbakeføres i større grad fra utbyggingsformål til LNF-R (Landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift).

Vi erfarer at kommunene i middels til betydelig grad tilbakefører uregulerte arealer fra utbyggingsformål til LNF-R i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. Vi tilskriver dette i stor grad tydeligere nasjonale føringer og økt oppmerksomhet rundt planvask og arealbruk. Det er fremdeles svært store ubebygde arealer satt av til utbyggingsformål i kommunale planer, og det er krevende å skaffe oversikt over omfanget. Dette omfatter også dyrka jord av høy kvalitet og karbonrike myrarealer. Planvask og gjennomgang av ubebygde arealer spilles inn i en tidlig fase når kommunene ruller sine arealplaner, men vi mangler egnede sanksjonsmidler for å sikre at arbeidet gjøres tilstrekkelig grundig.

Redusert nedbygging av særlig viktige naturarealer, i tråd med rundskriv T-2/16 (fra kapittel 3.1.1.1.10.1 i TB)**Rapportere på**

Redusert nedbygging av særlig viktige naturarealer, i tråd med rundskriv T-2/16

Kommunene ivaretar særlig viktige naturarealer i middels grad. Det er variasjon fra kommune til kommune. Mange av kommunene har utarbeidet kommunedelplan for naturmangfold. Vi ser imidlertid at disse planene vektles ulikt ved utarbeidelse av eksempelvis kommuneplanen. Alle tiltak som berører naturen, skal basere seg på et oppdatert og godt kunnskapsgrunnlag eller føre-var-prinsippet. Kartleggingsstatus viser at det også i våre områder er store kunnskapshull om naturmangfoldet.

3.1.1.2 Helhetlig og samordnet oppfølging av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene

Statsforvalteren arbeider for at oppfølgingen av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene skal være helhetlig og samordnet, gjennom tett samarbeid internt i embetet og med andre relevante etater. Dette gjelder eksempelvis i arealpansaker, hvor det er tett samarbeid mellom klima- og miljøavdelingen og samfunnssikkerhet- og beredskapsstaben, og på tilsynsområdet hvor vi gjennomfører felles tilsyn med helseberedskap og koordinerer for øvrig med annen tilsynsaktivitet internt i embetet. Vi har videre samarbeid med landbruksavdelingen som beskrives under i eget punkt.

Kommunene inkluderes også når det skjer samordning med andre regionale virksomheter i rammen av fylkesberedskapsrådet. Dette inkluderer direkte og samordnet informasjon til kommunene når det skjer hendelser, for 2025 kan nevnes situasjonen i atomanlegget i Halden, anløp av reaktordrevet hangarfartøy og ekstremværet Amy.

Vi har gjennomført planlagte tilsyn og behandlet de aktuelle plansakene som er fremmet, og vurderer måloppnåelsen innenfor disse områdene som tilfredsstillende.

Den positive utviklingen vi opplevde på samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene, har fortsatt i 2025, med et tydelig fokus på nåværende sikkerhetspolitiske situasjon og kommunenes rolle i krise og krig. Dette oppleves å delvis kunne tilskrives vår innsats for å øke bevisstheten rundt dette temaet.

Helseberedskap

På helseberedskapsområdet har vi jobbet mye med kommunes ansvar for å følge opp gapanalysene fra kommunesektoren, knyttet til sivil-militær helseberedskapsplanlegging. Dette arbeidet er en viktig del av styrkingen av den sivile motstandskraften og må ses i sammenheng med øvrige aktiviteter i totalforsvaret. Vi har tett samarbeid på tvers av flere embeter og med regionale helsemyndigheter, og bidrar til systematisk oppfølging av identifiserte gap, inkludert planverk, kapasitet og kompetanse. Dette vil bidra til at kommunen står bedre rustet til å håndtere både sikkerhetspolitiske kriser og andre alvorlige hendelser.

Landbruksavdelingen sitt beredskapsarbeid

Vi har deltatt aktivt i interne øvelser i bruk av Rayvn og på seminar om atomberedskap på strategisk nivå høsten 2025. I tillegg har vi to årlige dialogmøter med Mattilsynet, hvor vi går opp grensegangene mellom oss og dem. Vi har blant annet hatt mye fokus på alvorlige dyresykdommer. Som et resultat av dette har vi utarbeidet en kartapplikasjon som gjør oss i stand til raskt å finne egnet sted for nedgraving eller brenning av kadaver som gir minst mulig negativ belastning på miljøet.

I desember deltok vi på "Øvelse Ekstremvær 2025" som LMD arrangerte. Vi har årlig gjennomgang av egne tiltakskort og beredskapsplan. Landbruksavdelingen har også klart en SMS-varslings-tjeneste til alle jordbruksforetak som søker produksjonstilskudd. Det er avklart med kommunene at vi kan varsle foretakene direkte dersom en akutt hendelse skulle oppstå som kan få alvorlige konsekvenser for jordbruksnæringen, som f.eks. atomutslipp i utlandet som vil få konsekvenser for Norge. Denne varslings-tjenesten gjør at foretakene så raskt som mulig kan iverksette tiltak for å forebygge skadene av en slik hendelse.

Virkemiddelbruk (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Være pådriver og veileder om kommunenes samlede ansvar og rolle innen sivil beredskap, og gi råd om hvor dette ansvaret kan øves og følges opp i kommunenes beredskapsplanlegging.

Kommunene i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus orienteres om ansvar og rolle innenfor sivil beredskap gjennom aktiviteter som dialog i enkeltsaker, planarbeid, tilsyn, øvelser, webinarer, møter, konferanser og ved håndtering av uønskede hendelser. Vi har faste ansatte som har ansvaret for å holde kontakten med hver sine kommuner. Kommunekontaktene deltar også ved kapasitet på kommunenes beredskapsråd. Vi opplever at vi har en god dialog og et godt samarbeid med kommunene som resultat av dette.

I 2025 har vi gjennom tilsyn med kommunalberedskapsplikt i kommunene videreført vår rolle som pådriver og veileder overfor kommunene når det gjelder kommunenes samlede ansvar innen kommunal beredskapsplikt. Vi har ved tilsynene hatt et tydelig fokus på å kombinere kontroll med aktiv veiledning og dialog. Vi opplever at dette har ført til økt forståelse av eget ansvar etter grunnleggende krav i forskriften og ønske om utvikling.

Tilbakemeldingene vi har fått fra kommune har vært gode. Vi samtidig benyttet tilsynene som arena for å løfte temaer som går ut over forskriftens minstekrav, herunder vurdering av behovet for å integrere sikkerhetspolitiske krise- og krigsscenarioer i helhetlig ROS, samt DSBs oppdaterte råd om kommunale beredskapsråd og håndtering av sikkerhetsklarering i kommunen.

I tillegg har vi avholdt test- og informasjonsmøte om satellittbasert internett, som vi har valgt å installere ved våre kontorlokaler for å øke egen redundans. Dette tiltaket har også vært brukt som et eksempel i veiledningen overfor kommunene om betydningen av å sikre redundante kommunikasjonsløsninger. Flere kommuner har valgt å installere satellittbasert internett eller er i prosessen med å gjøre det.

Som tidligere år har vi arrangert en kommunekonferanse hvor beredskapsaktører fra kommunen, fylkeskommunen og andre samarbeids aktører var invitert. Temaet for årets konferanse var hvordan forberede seg på Totalforsvarsåret. Evalueringen av konferansen viser at deltagerne var fornøyd med valg av tema og innleggene, og påpeker viktigheten av å møtes fysisk for å etablere kjennskap, dele erfaringer og bygge et robust beredskapsnettverk.

Embetet er anmodende myndighet og har autorisasjonsansvaret ovenfor kommunedirektørene i kommunen. I autorisasjonssamtalene med kommunedirektørene settes det av tid til veiledning og opplæring innenfor Sikkerhetsloven, som vi håper vil sørge for at kommunene har en robust sikkerhetsorganisasjon og som gjør at de vil være i stand til å ta i mot sikkerhetsgradert informasjon ved behov.

Vi har gjennomført flere øvelser for kommunene i 2025. Vi har jevnlige (månedlige) øvelser i krisestøtteverktøyet og nødnett. I 2025 deltok 51 av 52 kommuner i minst én øvelse i Rayvn. Kommunen som ikke har deltatt på øvelsene i Rayvn har vi hatt dialog med, og det har ikke vært ønskelig fra kommunens side å delta. Vi opplever at kommunene bruker krisestøtteverktøyet godt og holder et høyt teknisk nivå. Innenfor nødnett har 39 av 52 kommuner deltatt på enten basis eller viderekommen nødnettøvelse og progresjonen er god. Dette håper vi er et resultat av den jevnlige øvingsmengden vi har. Kommunene har også fått invitasjon til Rayvn-øvelser i regi av DSB.

Videre er det gjennomført en større digital øvelse med kommunene, fylkesvis og med sikkerhetspolitisk krise og krig som tema. Vi hadde også mer spesialtilpasset øvelser for to regioner med flere kommuner i hver region i 2025. I tillegg var helsefelleskapet og kommunene i Østfold invitert inn i øvelse EkomKraft i mars.

Oppfølging av skogskadeberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Kontrollere at kommunene har planer for beredskap hjemlet i §§ 9 og 10 i skogbrukslova og § 16 i brann- og redningsvesenforordningen

Stor granbarkbille

Lokalt i Buskerud, Akershus, Østfold og Oslo har det vært angrep av stor granbarkbille i årene etter tørkesommeren 2018. Den 21. november 2021 førte en storm til mye vindfall i deler av nordre Buskerud, i tillegg til nordøstlige deler av Telemark og Innlandet. I kommunene som ble hardest rammet av vindfall i 2021 har det vært uvanlig høye billefangster både i 2023, 2024 og 2025. Buskerud, sammen med Telemark, var det fylket med de høyeste fangstene i 2025. Samtidig ble den største nedgangen i rapporterte billefangster registrert i Østfold og Akershus. Vi har fulgt opp gjennom dialog med skogeiersamvirket og kommunene der det har vært behov, og videreført en nyhetssak på temaet.

Skogbrann og storm

Året 2025 var et år med en moderat mengde skogbranner. I brannstatistikken er det oppført 136 branner i skog eller utmark innenfor vår geografi. (Tilsvarende tall for 2024 var på 51, mens 2023 var på hele 1129 skogbranner.) Det ble gjennomført samordningskonferanse for skogbrannberedskapen både før og etter skogbrann-sesongen, der også skogbrukssjefer ble invitert i tillegg til den ordinære "brannvesen-familien". Også i skogbrannrådet har personell fra skogeierorganisasjonene deltatt.

Vi har sendt ut en enkel spørreundersøkelse om kommunens skogberedskap. (36 av 52 kommuner har svart.) Her viser det seg at skogbrann ofte er med i kommunale ROS-analyser (92% av besvarelsene). Det samme kan ikke sies om stormhendelser (kun 28% av besvarelsene hevder å ha stormfelling med i ROS-analysen). For en del kommuner er dette "bakt inn" i dimensjonerende naturhendelser med konsekvenser for viktig infrastruktur (53% av besvarelsene). Av besvarelsene er det 61% som hevder å ha reservestyrker for skogbrann tilgjengelig i sin kommune.

Håndtering av større skogskadehendelser

I forbindelse med stormen "Amy" hadde vi kontakt med skogbrukssjefene, som rapporterte om skadeomfang. Dette ble videreformidlet til overordnet myndighet via kartoversikter.

3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene

Kommunen følger i all hovedsak plan- og bygningsloven når det gjelder arbeid med plansaker. Det gjelder både prosess og saksbehandling. Vi samhandler ved varsel om oppstart, planprogram og planforslag.

Dialog med kommunene om (fasene i) plansystemet (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner har oppdaterte overordnede planer.

Kommunene har i betydelig grad tilstrekkelig oppdaterte overordnede planer. Arbeid med rullering av kommuneplanen er tidskrevende og det gis mye veiledning underveis i prosessen. Enkelte kommuner bruker lang tid på prosessen og det er utfordrende å innpasse nye overordnede krav og føringer. Gjennomførte drøftingsmøter bidrar til å løse de fleste innsigelsene og fører til bedre planvedtak. Andre regionale og statlige etater bidrar også til oppdaterte overordnede planer.

Klager over reguleringsplan (fra kapittel 3.1.1.3.2.1 i TB)
Rapportere på

God og rask klagesaksbehandling.

Vi har behandlet 99 klagesaker om reguleringsplan. Til sammenligning behandlet vi 106 klagesaker i 2024. 91 av 99 saker ble behandlet innen 12 uker, 8 utover 12 uker (underkant av 8 % avvik), og 92 % innen 12 uker. Dette er som i 2024. Gjennomsnittlig behandlingstid for reguleringsplaner er 81 dager. 7 klager førte frem, mot 6 klager i 2024. Vi har i 2025 hatt et stort fokus på å holde fristene i sakene. Vi ser at vi ikke er helt i mål med å holde 12 ukers fristen i alle saker, men vi mener resultatet er godt. Vi vil fortsette å fokusere sterkt på dette i 2026. Kvaliteten på plansakene er i det store og hele tilfredsstillende. Vi, som klageinstans, har ikke satt i gang noen konkrete tiltak tilknyttet kommunens behandling av reguleringsplaner, foruten generell veiledning. Vi har fortsatt og delvis opphevet planer hvor det er bestemmelser om fossilfri byggeplass samt bestemmelser med ordlyden "den til enhver tid gjeldende". Uttalelser fra departementet viser at det ikke er hjemmel til å ha slike bestemmelser i reguleringsplan. Videre har vi i plansakene hatt stort fokus på utredningskrav og vurderingskrav etter naturmangfoldloven, særlig sett hen til nye uttalelser fra Sivilombudet.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.1 i TB)
Rapportere på

Kommunale planer har juridisk holdbare bestemmelser og plankart.

Embetet har etablert fast rutine der juridisk avdeling kvalitetssikrer planbestemmelsene når kommuneplanens arealdel er på høring. Juridisk avdeling har vurdert alle kommuneplanbestemmelsene som har vært på høring i 2025 og vil fortsette med dette i 2026. Det er stor variasjon når det gjelder kvaliteten på planene. Mange bestemmelser er ikke klare og entydige nok, og det kan ofte stilles spørsmål ved om bestemmelser om spredt utbygging (LNF spredt) tilfredsstiller kravene til lokalisering og omfang i plan- og bygningsloven § 11-11 nr. 2. Vi ser også i økende grad at kommunene vedtar detaljerte bestemmelser i kommuneplanens arealdel som skal erstatte/utfylle eksisterende reguleringsplaner. Kommuneplanbestemmelsene ligner mer og mer på reguleringsplanbestemmelser. Dette er problematisk med tanke på at kommuneplaner ikke blir varslet særskilt og at det ikke er klagerett på vedtatt kommuneplan. Denne problemstillingen kommer også mer og mer på spissen ved behandling av klager i byggesaker. Vi ser også at det er mange saksbehandlingsregler i kommuneplanene som sendes på høring, i større grad enn det plan- og bygningsloven åpner for. Vi anmoder om at disse bestemmelsene gjøres om til retningslinjer, eventuelt vedlegg til kommuneplanens arealdel.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.2 i TB)
Rapportere på

Konsekvensutredningsforskriften er fulgt opp.

KU-forskriften følges opp i middels grad. Det er varierende kvalitet på konsekvensutredningene som utarbeides til kommuneplanens arealdel og en helhetlig samlet vurdering av hvilke konsekvenser planforslaget vil ha. Enkelte planforslag strekker seg over lengre tid og er gjenstand for flere runder med høring og endringer. Det blir lagt frem utfyllende dokumentasjon for å supplere utredningen uten at det blir tatt en ny vurderingen som viser samlede konsekvenser av oppdatert planforslag, og dette krever ekstra ressurser. Vurdering av om KU-forskriften er oppfylt, er også tema i klagesaker etter plan- og bygningsloven. Statsforvalteren veileder kommunene gjennom uttalelsene våre og oppfølging gjennom dialogmøter etter behov.

Nydyrking

Landbruksdirektoratet innførte i januar 2025 et nytt digitalt søkesystem for nydyrking i fagsystemet AGROS. Etter lanseringen har Statsforvalteren i

SFOS registrert et uventet misforhold mellom antall søknader som kommer inn til kommunen, og antall søknader som faktisk blir sendt på høring til oss. I enkelte tilfeller har vi gjennom innsyn i AGROS avdekket at kommunene har fattet vedtak i saker uten å sende den på høring til oss, selv i saker hvor våre ansvarsområder innen natur- og kulturlandskapsverdier blir berørt. Statsforvalteren veileder kommunene gjennom skriftlige uttalelser og befaringer ved behov.

Vi ser et økende behov for juridisk veiledning i nydyrkingssaker, særlig knyttet til riktig rekkefølge i saksbehandlingen. I løpet av 2025 har vi opphevet kommunens vedtak i fire nydyrkingssaker, og delvis omgjort ett vedtak. Som oppfølging har vi gjennomført et webinar hvor vi blant annet gjennomgikk rutiner og regelverk for nydyrkingssøknader, og presiserte hvilke saker som skal sendes til Statsforvalteren. Effekten av dette har bidratt til økt regelverksforståelse i kommunene, spesielt når det gjelder vurderinger etter de ulike lovverk som nydyrkingssaker berører. Webinaret har også gitt en arena for bedre kommunikasjon mellom kommunenes saksbehandlere, med erfaringsutveksling og deling av rutiner for saksbehandlingen. I etterkant har vi mottatt flere godt utarbeidede høringsdokumenter i tråd med nydyrkingsforskriften.

Mot slutten av 2025 ble vi oppnevnt som settstatsforvalter i to nydyrkingssaker. Begge sakene omfatter nydyrking i kombinasjon med etablering av solcelleparker, hvorav én sak er en klagesak. Vi ser en økende trend der nydyrking inngår i kombinasjon med solcelleanlegg, og ser det er behov for et tydeligere regelverk både når det gjelder behandlingsrekkefølge og vurderingsgrunnlag for slike saker.

Oppdaterte digitale planregistre (fra kapittel 3.1.1.3.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner holder digitalt planregister løpende oppdatert.

Vi har tidligere, i samarbeid med Kartverket, foretatt en spørreundersøkelse om planforvaltning i kommunene og geosynkronisering av arealplaner til NAP - Nasjonal arealplanbase.

I forventningsbrevet oppfordrer vi kommunene til følge opp geosynkronisering av arealplandata i alle planfasene (oppstart, høring og vedtatte planer) til Nasjonal arealplanbase (NAP). Vi legger i tillegg til grunn at plankart blir utarbeidet i tråd med gjeldende SOSI-standard og Nasjonal produktspesifikasjon og digitalt planregister.

DIBK innfører nye systemer for tilgang til digitale arealplaner med oppstart høsten 2025. Det er forventninger til forbedringer for tilgang til digitale planregister og arealplaner noe som vil forbedre Statsforvalteren saksbehandling.

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Vi har gjennomført tilsynsaktiviteter, opplæring, veiledning og dialogmøter med en rekke kommuner der vi i utgangspunktet har vurdert risiko, slik at den enkelte kommune som har behov for tett oppfølging har mottatt tilpasset opplæring etter sine behov. I tillegg har vi gjennomført veilednings- og opplæringsaktiviteter overfor samtlige kommuner i form av webinarer, spørretimer med fast frekvens og tilgjengelig veiledningstelefon fire faste ukedager hver uke. Vi ser konkrete positive effekter av gjennomførte tilsyn, opplæring og dialog over tid på kritiske saksområder. Blant annet gjelder dette kompetansen i Nav om ivaretagelse av barns behov i vurderinger, samt saksbehandling og oppfølging av særlige problemstillinger knyttet til utlendingers rettigheter og borgere fra EØS-land. Som kommunisert i styringsdialog gjennom året vurderer vi fortsatt at det er mangler i den generelle forvaltningskompetansen ved flere Nav-kontor. Vi stiller oss derfor bak det gode initiativet til direktoratet og Nav fylke om at det skal gjennomføres spesifikke opplæringstiltak overfor Nav-kontorene på dette området i 2026.

Alle Nav-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle Nav-kontor har god kunnskap om sosialtjenesteloven med tilhørende forskrifter.

Vi vurderer overordnet sett at Nav-kontorene i vårt område har kunnskap og kompetanse om sosialtjenesteloven. Deler av regelverket, som for eksempel utlendingers rettigheter, gir imidlertid enkelte utfordringer og synes mer krevende å forvalte. I tillegg ser vi fortsatt utfordringer med å opprettholde god vurderingspraksis og fatte korrekte enkeltvedtak. Vår behandling av rettighetsklager og tilsynsaktiviteter viser i en del tilfeller manglende individuelle og konkrete vurderinger i enkeltsaker, herunder at sakene ikke er godt nok kartlagt. Samtidig registrerer vi parallelt at flere Nav-kontor nå gjør gode barnekartlegginger og vurderinger. Kommunene som lykkes med kvalitetsutviklingen, lykkes etter vår vurdering fordi det systematiske arbeidet med ledelse, styring og internkontroll prioriteres og kontinuerlig forbedres både i Nav-kontoret og i kommunens forankring av Nav.

Videre har vi gjennom året gitt opplæring til alle Nav-ansatte: "Innføring i sosiale tjenester" i tråd med oppdraget om dette. Opplæringsopplegget er supplert med andre råd- og veiledningsaktiviteter både digitalt og stedlig, samt nettverksarbeid og vår veiledningstelefon som er tilgjengelig fire faste dager i uken. Vi tilbyr også en egen årlig samling for Nav-ledere der vi gjennomgår spesifikke forvaltningsområder og satsninger, med gode tilbakemeldinger om læringsutbytte. Samlet sett har alle Nav-kontor i vår region deltatt på ett eller flere av opplæringstiltakene vi har tilbudt gjennom året. Vi registrerer også at ansatte fra Nav-kontorer i andre regioner utenfor de fire fylkene deltar når vi har arrangert digitale opplæringsopplegg med åpen påmelding.

Spesifikt om oppdrag 3.1.2.1.3: Veilederen om barnets beste omtales og fremheves i våre webinarer og i tillegg gjennom embetets felles oppvekstwebinar som favner hele bredden i velferdslovgivningen. Vi informerer også om veilederen i vår behandling av rettighetsklager og tilsynssaker der dette er relevant. I 2025 har vi i tillegg benyttet anledningen til å dele veilederen på tvers av flere velferdsområder, da vi ser at også andre tjenesteområder i kommunene oppfatter denne som nyttig og praktisk anvendbar i egen sektor.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall Nav-kontor som har deltatt på tilbudt opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	49	49

3.1.1.5 Tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Gjennom tilsynssaksarbeidet vårt, jobber vi formålsrettet med å bidra til å styrke kvalitet og pasientsikkerheten i helse- og omsorgssektoren i kommunene (jf. formålet med tilsyn). Vi erfarer at vår tilsynsmessige oppfølging blir mer virkningsfull av at vi har fokus på hvilken fremgangsmåte som i størst mulig grad er egnet til å oppnå økt kvalitet og pasientsikkerhet.

Vi ser at våre tilsynsaktiviteter bidrar til styrket kvalitet og pasientsikkerhet i enkeltsaker. Vi opplever også en effekt ved at vi gjennom behandling av tilsynssaker bidrar til implementering av forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene.

Vi har nedprioritert gjennomføringen av poenggivende tilsynsaktiviteter (planlagte/forebyggende tilsyn) i 2025. Dette omtales særskilt i eget rapporteringspunkt.

Vårt inntrykk er at kommunene i vårt nedslagsfelt har god oversikt over demografiutfordringene i egen kommune.

Vi erfarer at kapasiteten i helsetjenesten er presset på flere områder grunnet mangel på helsepersonell med høyskole- og universitetsutdanning.

Det stilles store krav til kommunenes kapasitet og kompetanse til å ivareta pasienter som utskrives hjem til kommunen med komplekse og sammensatte problemstillinger. Innen rus og psykisk helse har vi gjennom vårt tilsynsarbeid sett flere eksempler på at kommuner ikke klarer å få på plass en forsvarlig kommunal tjeneste når pasienten er utskrivningsklar fra spesialisthelsetjenesten. God samhandling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten er nødvendig for å finne løsninger på dette. I både enkeltsaker og i dialog med tjenesten viser vi til helsefelleskapene som aktuell samarbeidsarena for å få på plass gode nok samarbeidsavtaler for delavtale 5 (samarbeid om utskrivningsklare pasienter).

Bistand til kommunene for å møte demografiutfordringene innen helse- og omsorgso (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører en langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene.

Dette må ses i sammenheng med helsefelleskapenes arbeid med bedre felles planlegging og utvikling av tjenestene for de prioriterte pasientgruppene.

Behov for personell med ulike språk- og kulturkompetanse (samisk, minoritetsspråklig mv) skal søkes ivarettatt i planleggingen.

Flere kommuner har de senere årene utarbeidet strategiske kompetanseplaner innenfor helse- og omsorgstjenestene. Det er vanlig at planene har politisk vedtak i større kommuner, men mange kommuner har planer som kun er administrativt forankret eller delvis vedtatt, særlig når planene er under revidering eller gjelder sektorvis delplaner. Kompetanseplanleggingen fremstår i mange tilfeller som et sektorvis ansvar, snarere enn som en integrert del av kommunens helhetlige samfunns- og tjenesteutvikling.

I de fleste kommuners strategiske kompetanseplaner inngår demografiske utfordringer som en implisitt del av vurdering av fremtidige behov for kompetanse og bemanning (f.eks. flere eldre, økt behov for tjenester, rekrutteringsutfordringer). Bærekraftsperspektiv i kommunal helse og omsorg inngår oftere som en underliggende målsetting om kvalitet, effektiv ressursbruk og forebyggende tilnærming snarere enn eksplisitt nevnt i planene.

Disse erfaringene danner et viktig bakteppe for det nye oppdraget om å bistå kommuner som i liten eller ingen grad har utarbeidet planer for å møte det samlede utfordringsbildet knyttet til framtidig personell- og kompetansebehov. Vår praksiserfaring støtter nasjonale funn som peker på at flere kommuner har begrenset kapasitet til analyse og langsiktig planlegging, noe som kan tyde på at enkelt kommuner har behov for råd og bistand i dette arbeidet.

Helsefelleskapene bidrar til likeverdig partnerskap og til mer sammenhengende og bærekraftige helse- og omsorgstjeneste (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterens bidrag fører til at helsefelleskapene utvikler seg som mer likeverdige partnerskap, og dermed til mer sammenhengende og bærekraftige helse- og omsorgstjenester.

I Helsedirektoratets kartlegging IS 24/8 har kommunene vurdert i hvilken grad har Helsefellesskapene bidratt til økte prioriteringen av de voksne som trenger det mest:

- **Kommunene i Buskerud:** 0% på svært stor grad, 7% i stor grad, 7% i noen grad, 27%, 13% svært liten grad, 47% vet ikke
- **Kommunene i Akershus:** 5% svært stor grad, 5% i stor grad, 55% i noen grad, 5% svært liten grad, 10% vet ikke
- **Kommunene i Østfold:** 0% svært stor grad, 0% i stor grad, 36% i noen grad, 9% svært liten grad, 18% vet ikke
- **Bydelene i Oslo:** 0% svært stor grad, 13% i stor grad, 44 % i noen grad, 19 % i liten grad, 19 % svært liten grad

Nær 80 % av våre kommuner svarer at kommunalt psykisk helse- og rusarbeid inngår i et faglig samarbeid om barn og unge i regi av Helsefellesskap. 7% svarer nei og 14% vet ikke

Statsforvalteren ble ikke invitert inn i partnerskapsmøtet i helsefellesskap Oslo i 2025. Basert på erfaring for øvrig er helsefellesskap Oslo godt etablert og har definert flere viktige satsningsområder med konkrete mål og gjennomføringsplaner. Samhandling gjennom gode IKT-løsninger fremheves som et gjennomgående satsningsområde for å oppnå flere mål. Det er fokus på tjenester til sårbare pasienter og brukere, og det er fokus på områder man har lyktes, som å innføre FACT- team i alle Oslos bydeler. Noen områder utvikles langsomt, men vi kjenner ikke til at det er uenighet eller vanskeligheter i partnerskapet som gjør at det ikke er fremgang på områder. Kommune og bydel oppleves slik vi forstår det som likeverdige partnere inn i fellesskapet.

Vi blir invitert inn og har deltatt i partnerskapsmøter for Helsefellesskapene i Vestre Viken Akershus og Østfold. Alle tre er godt etablert og er vel fungerende.

Vi har i 2025 mottatt noen få saker fra ansatte i AHUS, med henvendelser som godt kunne har vært løftet og løst innad i helsefellesskapsmodellen. I regionene for Vestre Viken og Østfold har vi ikke fått noen slike henvendelser.

Kommunene gjennomfører et langsiktig arbeid med å sikre kvalitet i tjenestene. (fra kapittel 3.1.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører et langsiktig arbeid med å sikre kvalitet i tjenestene.

Gjennom tilsynsarbeidet vårt, jobber vi formålsrettet med å bidra til å styrke kvalitet og pasientsikkerheten i helse- og omsorgssektoren i kommunene (jf. formålet med tilsyn). Vi erfarer at vår tilsynsmessige oppfølging blir mer virkningsfull av at vi har fokus på hvilken fremgangsmåte som i størst mulig grad er egnet til å oppnå økt kvalitet og pasientsikkerhet.

En forholdsvis stor andel av våre tilsynssaker rettet mot kommunehelsetjenesten løses ved oversendelse til kommunen for at tjenesten selv skal behandle saken som del av sitt kvalitetsforbedringsarbeid, og med ulik grad av videre oppfølging fra vår side. I en del av disse sakene ber vi om en tilbakemelding på hva gjennomgangen har vist og eventuelle tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt samt hvordan disse vil bli fulgt opp. På bakgrunn av tilbakemeldingen vi mottar, vurderer vi om forholdet er håndtert i tråd med krav i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring.

Vi ser at våre tilsynsaktiviteter bidrar til styrket kvalitet og pasientsikkerhet i enkeltsaker/på enkeltsaksområdet. Vi opplever også en effekt ved at tilsynet bidrar til implementering av forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene, som igjen er en nøkkelfaktor for styrking av kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren.

Vi har også hatt målrettet veiledning på ledernivå overfor enkeltkommuner, og erfarer at det er virkningsfullt. Det er imidlertid ressurskrevende å gjennomføre, og vi har derfor bare kunnet prioritere å gjennomføre det overfor et utvalg av våre kommuner.

Gjennom vårt arbeid ser vi at det er ulikheter i hvordan kommunene jobber langsiktig med å sikre kvalitet i tjenestene, herunder blant annet arbeid med implementering av forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene. Det er også ulikheter mellom virksomheter innad i en kommune, og vi erfarer at det er ulikt i hvilken grad kommunene bruker enkeltsaker hvor vi har hatt tilsynsmessig oppfølging til generelt kvalitetsforbedringsarbeid i kommunen.

3.1.1.6 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Økosystem fjell:

Tilstanden nasjonalt er god, men utviklingen er negativ, også regionalt. Mange arter i fjellet har hatt en negativ utvikling og villreinen er den arten vi jobber mest målrettet for å ivareta. Hyttebygging og klimaendringer er de største utfordringene i våre fjellområder. Vi begrenser noe nedbygging av natur gjennom uttalelser til og innsigelser i plansaker, men utfordringene er sammensatte, så dette er ikke tilstrekkelig til å sikre en langsiktig bevaring. Fjellkommunene har allerede store arealer som er regulert til fritidsbolig og utbygging av disse vil forsterke den negative utviklingen i lang tid framover. Planvask er nødvendig for å redusere framtidig utbygging i fjellet. Negativ påvirkning fra ferdsel og annen menneskelig aktivitet er økende og det er behov for omfattende endring av måten vi forvalter fjellet på. Tiltaksplaner for villrein og sti- og løypeplaner for våre villreinområder vil være viktige verktøy i det videre arbeidet.

Økosystem skog:

Tilstanden nasjonalt er middels med en svak positiv utvikling knyttet til enkeltarter. Ulike effekter av skogbruk, diverse utbyggingstiltak og teknisk infrastruktur er de viktigste påvirkningsfaktorene. Vi har ikke måltall på tilstanden regionalt, men antar at tilstanden hos oss er tilsvarende eller dårligere, da vi er i en region med stort utbyggingspress og et aktivt skogbruk. Gjennom arbeidet med frivillig skogvern bidrar vi til vern av gammel skog/skog med høy diversitet. Vi forvalter skog i eksisterende verneområder og har i 2025 jobbet med restaurering av skog i Østmarka NP og naturvernrenning i Store Rekke og Hølvannet NR. Vi forventer ikke en bedring av tilstanden i den nærmeste framtiden all den tid vi er et pressområde og skog er det av økosystemene som er mest utsatt for arealbruksendringer.

Økosystem kyst:

Tilstanden i Oslofjorden er kritisk. Hovedårsakene er menneskelig påvirkning gjennom forurensning fra landbruk, avløp og industri, overfiske og bygging i strandsonen. Vrakbåter er en trussel mot det marine økosystemet. Etterhvert som de blir utrangerte, velger mange eiere å senke båtene eller la dem ligge igjen i strandkanten. Vrakbåter som driver inn i verneområder skaper dyre opprydningsaksjoner. Oslofjorden gir lite høstbare overskudd av fisk, flere sjøfuglbestander har negativ utvikling og fjorden har ikke tilstrekkelig kapasitet til å motta og bryte ned forurensninger tilført fra land. Den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden har bidratt til at situasjonen er erkjent og fungerer godt som et rammeverk for samordnet innsats. De siste årene har den utløst ny og mer kraftfull innsats enn før, blant annet gjennom strengere myndighetsutøvelse. Statforvalteren harmoniserer sine munningsfredningssoner til fiskerimyndighetenes nye regler. De nye fiskereglene må følges opp med informasjonstiltak og intensivert oppsyn, hvis de skal bli effektive.

Det er viktig at arbeidet med forbedringstiltakene for Oslofjorden videreføres.

Det er i dag for dårlig kartlegging av naturtyper i sjø. Verdifulle områder blir derfor heller ikke godt nok ivarettatt i kommunenes planer. Det er viktig å få denne kunnskapen på plass for å kunne beskytte viktige områder i sjøen fra inngrep og tiltak.

For å begrense belastningen på sjøfuglbestandene har vi tilrådet utvidelse av ferdselsforbudsperioden i verneområdene langs kysten. Strandrydding, både frivillige aksjoner og i regi av Handelens miljøfond, har bidratt til at store mengder avfall blir fjernet. Påslag av nytt strandsjøppel på referansestranden på Akerøya viser nå en positiv trend.

Arbeidet med å revidere og forsterke de regionale miljøkravene i jordbruket har vært med på å styrke miljøinnsatsen fra jordbruksforetakene i våre områder. På sikt forventer vi at disse tiltakene bidrar til bedre økologisk tilstand i vann og vassdrag, inkludert Oslofjorden.

Effekter av klimaendringene og miljøvirkninger av undervannsstøy og lysforurensning, er forhold vi gjerne skulle hatt mer kunnskap om.

Økosystem åpent lavland:

Naturindeksen for åpent lavland på Østlandet tilsvarer moderat tilstand og den langsiktige tilstandsviklingen er negativ. Det store antallet trua arter i vår region understreker alvoret. Naturområder tapes fortsatt til utbygging av infrastruktur, anlegg og annen nedbygging. Opphør av ekstensivt landbruk i utmark fører til gjengroing av arealer som er tatt ut av drift. Innførte arter med stor spredningsevne er en betydelig utfordring i vår region, og truer mange steder opprinnelig flora og fauna. Det er grunn til å tro at klimaendringene forverrer dette. Gjennom vår tilskuddsforvaltning, samarbeid med kommuner og frivillige, samt gjennom vår egen forvaltning av verneområder og truet natur, legges det ned en betydelig innsats for å motvirke denne negative utviklingen. Vi ser at effekten er god i de lokalitetene der det gjøres tiltak. Tiltakene bidrar til å reversere den negative utviklingen på disse stedene og bremser den generelle negative utviklingen.

Økosystem kulturlandskap:

Utviklingen for økosystemet er alvorlig. Årsakene er blant annet endret eller opphørt drift og beiting, endret arealbruk og klimaendringer. Vi bidrar til å bedre tilstanden gjennom utarbeidelse av skjøtselsplaner for slåttemark og tildeling av tilskudd til skjøtsel av slåttemark og andre kulturmarkstyper. Effekten er god i de lokalitetene der det gjøres tiltak, men omfanget av tiltak er ikke tilstrekkelig til å hindre negativ utvikling. Vi er helt avhengig av fortsatt og kontinuerlig frivillig oppslutning fra tilskuddssøkere og vi ser en tendens til at eldre tilskuddssøkere faller fra og ikke nødvendigvis blir erstattet av nye generasjoner.

Økosystem våtmark:

Tilstanden nasjonalt er middels god, men utviklingen er negativ. Endret arealbruk er en særlig viktig årsak til dagens situasjon på Østlandet. Vi begrenser noe nedbygging gjennom innspill til og innsigelser i plansaker, men håper den varslede lovendringen mot nedbygging vil gi disse områdene bedre beskyttelse. Vern av våtmarksområder inngår også i arbeidet med supplerende vern. Gjennom arbeidet med myrrestaurering bidrar vi til å reparere groftede myrer. Ved å heve vannspeilet kan myrene igjen binde karbon og bli leveområde for et mangfold av arter.

Økosystem ferskvann:

Vannforekomstene våre er utsatt for mange påvirkninger på grunn av sur nedbør, stor aktivitet i nedbørsfeltene og hardt press på arealene. Det er lite som tyder på at vannkvaliteten blir vesentlig bedret, men målrettet kalking av forsuret vassdrag, vårt store fokus på innspill til arealplaner, forvaltning av forurensningsregelverket, og innstramning i tillatelser til fysiske tiltak og inngrep i kantvegetasjonen vil på sikt snu den negative trenden.

Bedre tilstand i naturen gjennom vern, restaurering og andre relevante tiltak (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Bedre tilstand i naturen gjennom vern, restaurering og andre relevante tiltak

Måloppnåelse

Vi gjennomfører tiltak for naturen i tråd med tildelinger til formålene og opplever at vi i det store og hele oppnår tiltenkt effekt.

Status og effekt i arbeidet med trua arter og naturtyper:

Utviklingen på dette temaet rapporteres samlet under delmålet «Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres». Kompetansen vi bygger gjennom arbeidet med forvaltning av trua arter og trua naturtyper gir også god nytte inn i annen saksbehandling og veiledning, herunder i vår oppfølging av kommunal planlegging. Vår kompetanse har dermed både direkte og indirekte positiv effekt for å ta vare på den mest trua naturen.

I 2025 har vi innhentet ny kunnskap for naturtyper og arter i oppfølgingsplanen for trua natur, som vi har hatt lite kunnskap om fra før. (Safransnyltepute ble oppdaget som ny art for våre fylker i 2025 etter at vi undersøkte egnede miljøer i Buskerud).

Status og effekt i arbeidet med nytt vern og forvaltning av eksisterende verneområder:

Arbeidet med skogvern er vårt viktigste bidrag til å ta vare på et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Mange områder er i prosess i vår region innenfor ordningen med frivillig skogvern og det er god kvaliteten på områdene. I 2025 ble det lagt ned en betydelig innsats for å komme ajour med den nye ordningen om avveining mellom skogbruk og skogvern. Dette lyktes og avveining utføres nå før oppstartsmelding. Avveiningen tar imidlertid tid og vi ser begrenset effekt på utfallet i sakene. I arbeidet med supplerende vern i tråd med planen for bevaring av verdifull natur er det mer krevende prosesser. Tidlig dialog med kommunene om aktuelle områder fungerer godt og etterfølgende kartlegginger avklarer mye. Av hensyn til fremtidig forvaltning er det viktig å sikre en god og hensiktsmessig avgrensing av verneforslagene. I Indre Oslofjord-området er dette spesielt krevende på grunn av store naturverdier på små arealer i et svært tett befolket område med mye interessekonflikter. Vi opplever også at skillet mellom frivillig skogvern og myndighetsstyrt supplerende vern medfører lange og tidvis utfordrende prosesser. Det er vanskelige og tidkrevende avklaringer av hvilke arealer som skal omfattes av frivillig vern-ordningen. Høringsforslaget til områdene i Våler har vært i direktoratet til kvalitetssikring i 2025.

Av våre ca. 650 verneområder regner vi verneverdiene som truet i noe over 120 områder. De viktigste truslene er tankeløs ferdsel, spredning av problemarter og gjengroing. Disse truslene er forsøkt redusert i ca 150 verneområder med nærmere 160 ulike tiltak. Flere av tiltakene omfatter flere verneområder. I tillegg er det igangsatt omfattende restaureringstiltak av trua naturtyper (spesielt åpen grunnlendt kalkmark) i verneområder i indre Oslofjorden. Utviklingen vurderes som stabil, men sårbar.

Besøksstrategiene som ble utarbeidet i 2024 og 2025 følges opp med informasjonstavler. Oppføring av informasjonstavler i kommunene rundt indre Oslofjord har vært langt mer ressurskrevende enn vi kunne forutse. Dette arbeidet videreføres i 2026.

Status og effekt i arbeidet med restaurering:

Arbeidet med restaurering av åpen grunnlendt kalkmark ble påbegynt i 2022. Omfanget er gradvis oppskalert i samsvar med bevilgingene. Tiltakene er flerårige og det er forventet å ta 3-4 år fra oppstart før vi kan rapportere på effekt i form av forbedret tilstand for naturtypen. Vi har avrundet flere restaureringstiltak i Tyrifjordområdet. Der har vi fjernet vegetasjon som har skygget for trua lav og moser som lever på åpen grunnlendt kalkmark.

I 2025 tettet vi over 14,5 kilometer grøft og 11 dekar torvtak i våre fylker, fordelt på 9 myrer. Anslagsvis vil dette på sikt gi nær 333 dekar restaurert myr. Tiltakene har rask effekt på å reetablere hydrologien i områdene, og bidrar til flomdemping nedstrøms. Myrene er tidlig i restaureringsprosessen, og den økologiske tilstanden er fremdeles jevnt over dårlig. Likevel viser foreløpige data at torvmosedekket har økt etter fem år og vi ser tydelige tegn på bedret økologisk tilstand på restaurerte myrer. Data fra utvalgte myrer med hydrologisk overvåkning viser også en rask og tydelig økning i vannnivå. Vi har drevet opplæring av flere maskinførere i firmaer uten tidligere erfaring med myr, og med det økt kapasiteten for å restaurere myr i vår region.

Vi har utvidet restaureringsarbeidet til å inkludere andre naturtyper, og gjennomførte i 2025 vellykket naturvermbrenning i et naturreservat. Tiltaket har hatt direkte effekt med fornyelse av marksjiktet, samt brannskader på gran og furu som på sikt kan skape brannpåvirket og død ved. Videre overvåkning vil vise om tiltaket gir ytterligere elementer som er viktige for brannavhengige arter.

Status og effekt i vannforvaltningsarbeidet:

Vi jobber for redusert avrenning fra jordbruksarealer, gjennom regionale miljøkav og regionale miljøtilskudd. På sikt vil dette gi bedre vannkvalitet og økologisk tilstand. Vi har vedtatt utvidelse av forskriftens virkeområde til områder i Buskerud og Hadeland som tidligere ikke har blitt vurdert for krav, og der sårbare vannforekomster påvirkes av avrenning fra jordbruksarealer. Deler av forskriften begynte å virke 1. juli 2024, og er i sin helhet iverksatt i løpet av 2025.

Strengere utslippstillatelser til avløpsvann og anleggsarbeid bidrar også til å redusere partikler og næringsstoffer til vannforekomstene våre. I tillegg ivaretar vi vannforskriftens krav gjennom vilkår når vi behandler søknader om fysiske tiltak i vassdrag og dispensasjoner til kantsonehogst. Vi har flere innsigelser på reguleringsplaner som ikke har forsvarlig håndtering av avløpsvann og/eller planlegger utfylling i sjø. Effekten av det nevnte arbeidet er redusert belastning på vannforekomstene og økt forståelse i samfunnet for en ny og strengere praksis for å i større grad ivareta vannforekomstene. Vi har oppdatert kunnskapsgrunnlaget i de fleste vannområdene i fylket ved å importere overvåkingsdata fra Vannmiljø til Vann-Nett.

Status og effekt i arbeidet med å bekjempe fremmede organismer:

Kunnskapsgrunnlaget om forekomster av problemarter med stor spredningsevne er ikke tilstrekkelig til å kunne gi en sikker beskrivelse av langsiktige trender, men inntrykket er at omfanget av natur som trues av disse artene er økende. Problemene holdes på dagens nivå på de lokalitetene der det gjøres tiltak. Innsatsen er de senere årene spisset betydelig i tråd med nasjonal tiltaksplan. Dette er også fulgt opp i de kommunene vi samarbeider med.

Embetets forbedringspotensial:

Vi ser et potensial for bedre helhetlig gjennomføring av oppdraget på tvers av tiltaksområdene trua natur og verneområdeforvaltning. Dette har vi jobbet med i 2024 og 2025.

I 2025 jobbet vi med en intern strategi for verneområdeforvaltningen. Alle verneområder ble gjennomgått for å definere graden av oppfølgingsbehov, dette gjenspeiler seg i hvilke områder vi setter i gang konkrete tiltak i.

I 2026 vil vi ha fokus på å revidere vår regionale handlingsplan mot fremmede arter, og sørge for at den blir forankret både internt og eksternt i relevante forvaltningsorgan. Vi er et stort embete og vi vil fortsette å jobbe med enda bedre helhetlig gjennomføring av oppdraget på tvers i 2026.

Oslofjorden (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilstanden i Oslofjorden er bedret.

Vi har i 2025 jobbet bredt inn mot tiltakene i Oslofjordplanen. I plansaker har vi gitt tydelige tilbakemeldinger på konsekvenser av planer på Oslofjorden. Vi har hatt kommunedialogmøter og informert om behov for oppfølging av tiltakene i planene. Vi har deltatt i møter i Vannområdene og informert kommuneledelsene om tiltakene i planen.

Tiltakene innenfor Statsforvalterens eget sektoransvar følges opp aktivt. Vi har i 2025 forsterket arbeidet med å sikre kantsoner langs vassdrag for å hindre avrenning av partikler og næringsstoffer til vassdrag. Vi har økt arbeidet med forbedret avløpsrensing og løftet problematikk med overløp fra ledningsnett til sårbare vannforekomster opp. Det vil ta år før vi ser effekter av dette på vannkvaliteten men ser allerede nå effekter hvordan målgruppene håndterer sitt ansvar.

Forslag til miljøkrav på arealer med grønnsaker og poteter var på høring i 2025. Dette er en utvidelse av eksisterende forskrift om regionale miljøkrav. Kravene i forskriften reduserer tap av matjord og næringsstoffer til Oslofjorden, og er en viktig del av landbrukssektorens arbeid med å følge opp Oslofjordplanen.

3.1.1.7 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Rødlista for arter fra 2021 viser en negativ utvikling siden 2015 for flere arter i vårt område. Flere av våre trua arter har marginal utbredelse med kun en eller få kjente forekomster. Vi har ikke tilstrekkelige kartleggings- og overvåkingsdata om våre trua arter til å ha grunnlag for å vurdere utviklingen eller om det kan ha blitt utryddet arter i vårt område i løpet av siste år. Enkelte av de trua artene som blir aktivt forvaltet styrker sine bestander, øvrige trua arter står i fare for å bli utryddet i løpet av få år uten vår innsats med overvåkning, informasjon, tilskuddsforvaltning og skjøtsel.

Mange naturtyper trues av klimaendringer. Naturtyper i åpent lavland og kulturbetingede naturtyper trues av gjengroing på grunn av endringer i bruk. De tiltakene vi setter i verk er effektive, men ikke tilstrekkelige til å hindre en langsiktig negativ trend.

Hensynet til arter og naturtyper er et viktig tema i arealplanlegging. Dette omtales i andre deler av denne årsrapporten. De mange store infrastrukturprosjektene på vei og bane er utfordrende. Vi ser at tilskuddsordningene har viktige ringvirkninger ved å motivere flere i samfunnet til å engasjere seg i å ta vare på naturen og i hvordan naturen forvaltes.

Statsforvalteren har i tråd med tiltaksplan for Oslofjorden etablert en streng forvaltningspraksis knyttet til fysiske tiltak (mudring og utfylling) i viktige naturtyper i sjø for å ivareta blant annet ålegressenger og bløtbunnsområder.

Helhetlig og gjennomgående prioritering av de mest truede artene både i behandling av tilskuddssøknader, igjennom drifts-finansierte tiltak, og i vår veiledning bidrar til en mest mulig effektiv utnyttelse av de tilgjengelige ressursene. Effekten av arbeidet er særlig god i kulturbetingede og seminaturlige naturtyper som holdes i hevd. Slåttemark er naturtypen som mottar mest tilskudd, og oppfølgingen av lokalitetene viser at tiltakene virker som forutsatt. For andre arter og naturtyper er det vanskeligere å gi en samlet vurdering av oppnådde resultater.

Tiltakene følges opp og vurderes fortløpende og innsatsen rettes hele tiden mot de tiltakene vi vurderer er viktigst. Når det gjelder tiltak for pollinerende insekter vurderer vi at vi oppnår mest gjennom veiledning og oppfølging av andres tiltak, herunder kommunale naturmangfoldplaner.

Forvaltning av villrein (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

De nasjonale villreinområdene er på vei til å nå målene satt i St. Meld. 18. Ein forbetra tilstand for villrein

Deler av de nasjonale villreinområdene Hardangervidda og Nordfjella ligger i Buskerud. Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er koordinerende Statsforvalter for Hardangervidda villreinområde, mens Statsforvalteren i Vestland har denne rollen for Nordfjella. Da første kvalitetsnorm for de ti nasjonale villreinområdene ble lagt fram i 2022, fikk både Hardangervidda og Nordfjella tilstand dårlig kvalitet på grunn av dårlig tilstand for delnorm 1 (bestandsforhold) og delnorm 3 (leveområde og menneskelig påvirkning). Delnorm 2 (lavbeiter) ble satt til middels for begge områder. Både Hardangervidda og Nordfjella har utfordringer med forekomst av skrantesyke og bestandsmessige følger av den alvorlige sykdommen. Nordfjella har også middels kalveproduksjon, og Hardangervidda har dårlige slaktevekter på kalv. Videre har begge områder utfordringer med menneskelige påvirkninger på arealutnyttelsen og trekkpassasjene til villreinen.

Vi arbeider forebyggende for å unngå ytterligere tap og forringelse av villreinens leveområder. For både Nordfjella og Hardangervidda er det utarbeidet

regionale planer som skal ivareta villreinens leveområder. Statsforvalteren følger opp dette arbeidet gjennom deltagelse i Hardangerviddarådet, Nordfjellarådet og gjennom den løpende arealforvaltningen. Utfordringen er imidlertid at den løpende forvaltningen så langt ikke har klart å ivareta villreinens behov i leveområdene.

Vi har i 2025 vært en diskusjonspartner for KLD ved utarbeiding av høringsforslag til tiltaksplanen for villrein for Hardangervidda. Vi har og deltatt i arbeidet med utarbeidelse av felles sti- og løypeplan for Hardangervidda til høring, som del av Hardangerviddarådet. Vi koordinerte utarbeiding av felles høringsuttaler for begge planene på vegne av statsforvalterne rundt Hardangervidda. KLD forventes å godkjenne endelig tiltaksplan for Hardangervidda i midten av 2026, og vi forbereder oppfølging av denne. Felles sti- og løypeplan vil trolig godkjennes i første halvdel av 2026 og vil gi innspill til endringer i sti- og løypenettet i verneområdene på Hardangervidda. Vi arbeider med ny forvaltningsplan for Hardangervidda sammen med de øvrige vernemyndighetene. Et hovedformål er å bedre tilstanden for villreinen innenfor verneområdene. Vi følger også opp villreinhensyn i løpende arealforvaltning, for å ivareta nasjonale mål og føringer for villrein. Forståelsen av overordnede føringer for villreinen varierer noe mellom de ulike kommunene.

3.1.1.8 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Vi har også i 2025 videreført arbeidet med å stramme inn kravene ovenfor våre virksomheter, og da spesielt krav knyttet til utslipp til vann. Dette er i hovedsak på bakgrunn strengere harmonisert regulering for utslipp innen EØS (oppfølging av industriutslipps direktivet) for enkelte bransjer og for å imøtekomme helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.

Statsforvalteren har i de siste årene satt søkelyset på utslipp av urensert avløp før det når frem til renseanleggene. Kunnskapsgrunnlaget vi sitter med er blitt betydelig bedre og svært mange av kommunene våre har en større bevissthet rundt utfordringer og jobber for å bedre situasjonen. Det er for tidlig å si noe om effekten av vår innsats her. Vi og kommunene legger også ned en betydelig innsats for å etablere bedre rensesystemer. Kostnadene er høye og vi er bekymret for at begrensninger i tjenestemarkedet kan føre til ytterligere kostnadsvekst i årene som kommer. Vi har bevisst strammet inn utslippskrav til anleggsvirksomheten i store utbygginger som vei og jernbaneprosjekter. Dette gjelder blant annet for å begrense nitrogenutslipp.

Forurensningskilder fra overgjødning (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Forurensningskilder som skaper eutrofiering er godt regulert.

Vi har i løpet av 2025 gitt **10** tillatelser til utslipp av kommunalt avløpsvann etter ny mal (dvs. med oppdaterte krav iht. forurensningsforskriften kap. 14). Fire av kommunene har fått krav om nitrogenfjerning (Sarpsborg, Aurskog-Høland, Nordre Follo og Lier). Det er også satt strengere krav til rensing av øvrige parametre (fosfor og organisk stoff) og til fornyelse og drift av ledningsnett i 2025. Kommuner med store overløp er fulgt tettere opp enn tidligere, blant annet gjennom pålegg om tiltaksplaner med tilknyttede tvangsmulter for gjennomføring av tiltak på avløpsnettet. Dette vil på sikt bidra til at mer av avløpsvannet kommer frem til renseanleggene og med å redusere tilførslene av organisk stoff, fosfor og nitrogen til resipientene. I 2025 har vi gitt tillatelser til planlagt utslipp av urensert avløpsvann i forbindelse med oppgraderinger/ombygginger på renseanlegg (Lier og Sarpsborg). Dette gir bedre regulering av utslipp av urensert avløpsvann og økt fokus på tiltak for å få ned utslippene i denne perioden.

Regulering av bruk av sprengte steinmasser både gjennom planarbeid og forurensningsregelverket gjør at avrenningen av nitrogen til vassdrag og Oslofjorden blir redusert

Betydelig fokus på å ivareta og reetablere kantvegetasjon langs vassdragene forventes å redusere erosjon og tilførsler av partikler og næringsstoffer til vassdragene og Oslofjorden.

I 2025 gjennomførte vi høring av miljøkrav på arealer med grønnsaker og poteter. Dette er en utvidelse av eksisterende forskrift om regionale miljøkrav. I tillegg viser tall fra søknadsomgangen for regionale miljøtilskudd i 2025 at antallet frivillige miljøtiltak på avrenningsområdet har økt sammenlignet med 2024. Disse tiltakene reduserer forurensning fra jordbruksarealer til sårbare vannforekomster.

Vannforvaltningsplaner

Tema	Hvor mange vannforekomster vil nå miljømålene, innen gitte frister	Hvor mange vannforekomster vil ikke nå miljømålene, innen gitte frister	I hvor mange vannforekomster er det fastsatt regionale forskrifter for å nå målene	I hvor mange vannforekomster har SF vurdert å innføre regionale forskrifter
Antall	1 946	1 389	747	3 335

Det er usikkerhet i tallene. Det er vanskelig å ta ut denne informasjonen fra VannNett databasen. Mellom 60 og 70 % av vannforekomstene i våre fylker har nådd miljømålene. Vi jobber for at tilstanden i disse skal opprettholdes og at flere av de som i dag ikke har nådd miljømålet vil gjøre det innen 2033. Det knytter seg stor usikkerhet til hvor lang tid det vil ta før iverksatte tiltak får tilstrekkelig effekt til at miljømålene nås. Vi har vurdert innføring av regionale miljøkrav i alle vannforekomstene, og har innført de i vannforekomstene hvor vi mener det er nødvendig.

3.1.1.9 God økonomiforvaltning i kommunene

Vi har i delrapporteringen nedenfor redegjort for hva vi i embetet gjør for å sikre god økonomiforvaltning i kommunene.

Kort oppsummert handler dette om at vi følger kommuneøkonomien tett og legger stor vekt på en åpen og tillitsbasert dialog med kommunene, slik at terskelen for å be om veiledning er lav.

Gjennom oppfølgingen av ROBEK-kommunene understreker vi betydningen av helhetlig planlegging, gode styringsdokumenter og balanse mellom inntekter og utgifter, samtidig som vi bidrar til å synliggjøre at økonomisk omstilling må være varig. Vi kombinerer møter, godkjenningsordninger, skjønnsmidler og veiledning for å støtte kommuner i økonomisk ubalanse. Begge ROBEK-kommunene våre deltar også i KS sitt nettverk for bærekraftig kommuneøkonomi, finansiert gjennom skjønnsmidler fra oss.

For å identifisere kommuner i risiko gjennomgår vi budsjett, økonomiplan, regnskap og tertialrapporter, utarbeider risiko- og sårbarhetsanalyser og publiserer nøkkeltallshefter basert på KOSTRA (både foreløpige og endelige tall). I nøkkeltallsheftene har vi også inkludert tjensteddata kombinert med regnskaps- og befolkningsinformasjon, slik at denne informasjonen skaper nysgjerrighet og kan bidra i arbeidet med omstilling og effektivisering. I tillegg gir vi informasjon og anbefalinger gjennom informasjonsbrev, statsbudsjettsamling, forventningsbrev, og tilbyr målrettet veiledning om regelverket.

Samlet bidrar dette arbeidet til økt bevissthet om kommunenes økonomiske situasjon og styrker forutsetningene for en sunn og bærekraftig økonomiforvaltning i regionen.

God oppfølging av kommuner som er i, eller står i en situasjon der de kan komme i, ROBEK. (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

God oppfølging av kommuner som er i, eller står i en situasjon der de kan komme i, ROBEK.

Vi følger kommuneøkonomien tett og legger stor vekt på å bygge en god og tillitsbasert dialog med kommunene. Målet er at terskelen for å ta kontakt med oss og be om veiledning skal være lav. I oppfølgingen av ROBEK-kommunene har vi særlig fremhevet betydningen av helhetlig planlegging, gode styringsdokumenter og sammenhengen mellom inntekter og utgifter. Vi har også hatt fokus på hvordan kommunene kan skape handlingsrom innenfor eksisterende rammer, og vi har understreket viktigheten av god politisk forankring.

Gjennom tett oppfølging av tiltaksplaner har vi bidratt til å synliggjøre at arbeidet med å gjenopprette økonomisk balanse må være varig og ikke begrenses til planperioden.

Ved utgangen av året har vi to kommuner i ROBEK-registeret: Nesbyen og Flesberg. Oppfølgingen har bestått av fysiske og digitale møter, både politisk og administrativt, samt kontroll- og godkjenningsordninger, tildeling av skjønnsmidler og generell veiledning. Nesbyen deltar i KS sitt nettverk for bærekraftige kommuner, og Flesberg har meldt seg på neste runde fra 2026. Nettverket gir kommunene tilgang til erfaringsutveksling og kompetanseheving som styrker arbeidet med økonomisk balanse.

Utfordringene i ROBEK-kommunene varierer, men felles for begge er behovet for en varig snuoperasjon der aktivitetsnivået tilpasses inntektene, slik at oppsamlet merforbruk kan dekkes inn raskt. Nesbyen har stoppet driftsubalansen og sikter mot utmelding i 2027, mens Flesberg fortsatt står i en mer krevende situasjon.

For å identifisere kommuner som står i fare for å bli oppført i ROBEK, gjennomfører vi:

- Gjennomgang av årsbudsjett, økonomiplan, årsregnskap og tertialrapporter
- Risiko- og sårbarhetsanalyse av kommuneøkonomien
- Utarbeidelse av nøkkeltallshefte basert på KOSTRA-tall

Kommuner med anstrengt økonomi følges opp gjennom råd, veiledning og møtevirksomhet. Et eksempel er Hvaler kommune, som mottok et brev fra oss da regnskapet for 2024 viste merforbruk. I brevet ga vi veiledning på viktigheten av å dekke inn merforbruket, samt informasjon om konsekvensene dersom dette ikke skjer innen to år. Vår erfaring er at kommunene som står i fare for å bli oppført i ROBEK, er godt kjent med utfordringene sine. Disse kommunene arbeider med omstilling og effektivisering for å snu den negative utviklingen.

Flere kommuner peker på økende kostnader til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester som en stor utfordring. De ønsker å gi gode tjenester til brukere med omfattende behov, men møter begrensninger i tilbud, rekrutterings- og kompetanseutfordringer samt manglende fullfinansiering.

Vi bruker tilbakeholdte skjønnsmidler aktivt for å støtte kommuner i ROBEK og andre kommuner i økonomisk ubalanse. For kommuner på ROBEK er skjønnsmidler knyttet til gjeldende tiltaksplaner, og for kommuner som er farlig nær ROBEK gis det skjønnsmidler til pågående omstillingsprosesser, som har til formål å lykkes med utgiftsreducerende tiltak. Midlene tildeles både etter søknad og basert på vår egen oppfølging av kommuner.

Det er vanskelig å måle den konkrete effekten av tiltakene våre, men vi mener summen av dem bidrar til økt bevissthet om den faktiske økonomiske situasjonen – en forutsetning for endringsarbeid. Dette arbeidet vil vi fortsette med.

Informasjonsarbeid – felles for alle kommuner

I forbindelse med statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett skriver vi informasjonsbrev til kommunene våre. Her samler vi de viktigste sakene og hovedpunktene, slik at kommunene på en enkel og rask måte mottar aktuell informasjon. Dette er informasjon som kommunene bruker i sine styringsdokumenter. Vi prøver også å komme med råd og påminnelser der det er hensiktsmessig.

Vi arrangerte en digital statsbudsjettsamling for kommunene våre samme dag som budsjettet ble lagt fram. Her ble også kommunenes økonomiske situasjon gått igjennom med klare økonomiske anbefalinger fra oss. Vår erfaring med samlingen var at mange flere deltok og med ulik fagbakgrunn og

roller, men at det var vanskelig å få til en god toveis dialog. For å få til en samling samme dag som budsjettet legges frem er vi helt avhengig av at departementet fortsetter å dele informasjon med oss på forhånd.

Viktigheten av sunn og bærekraftig økonomiforvaltning fikk også plass i forventningsbrevet vårt til kommunene for 2025. Dette er et brev som belyser viktige temaer og forventninger som regjeringen har til kommunene og oss, og skal være med på å skape et godt grunnlag for vår dialog gjennom året. Brevet er ment både for administrasjonen og politikerne i kommunene.

Vi utarbeider også et KOSTRA-nøkkeltallshefte to ganger i året basert på foreløpige og endelige KOSTRA-tall. I analysen beskrives og forklares regnskapsresultater de siste fem årene for nøkkeltall, som netto driftsresultat, disposisjonsfond, lånegjeld og netto renteeksponert gjeld. Vi kombinerer denne regnskapsinformasjonen med befolkningsutviklingen og ser dataene i sammenheng. Informasjonen blir både fremstilt i tabell og i kart.

Veiledningsarbeid – rettet mot enkelte kommuner

Generell veiledning gis løpende gjennom henvendelser og saker, enten på eget eller etter kommunenes initiativ. Felles for all veiledning er å opplyse kommunene om gjeldende regelverk og hjelpe dem til å forvalte kommuneøkonomien på en bærekraftig måte.

På eget initiativ har vi gitt råd og veiledning til enkeltkommuner med utfordrende økonomisk situasjon. Vi har hatt møter med enkeltvis kommuner om departementets skjønnsmidler til naturskade, prosjektskjønnsmidler, bruk av finansielle måltall m.m.

Vi utarbeider hvert år en ROS-analyse av kommuneøkonomien. I analysen legger vi vekt på historiske regnskapsresultater de siste fem årene målt ved netto driftsresultat, disposisjonsfond, lånegjeld og netto renteeksponert gjeld, sammen med tall fra budsjettåret og økonomiplanperioden. Denne interne analysen brukes blant annet i dialogen med kommunene på økonomifeltet.

Det gis også tilbakemeldinger på kommunale planstrategier der det er hensiktsmessig, for at kommunene kan planlegge godt for framtida med de ressursene de har til rådighet.

På forespørsel fra kommunene har vi blant annet gitt veiledning om regnskapsrapporteringen i KOSTRA, enkeltsaker i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett, garantiskaker med mer.

Vi deltok også på budsjettkonferanser for flere kommuner, hvor vi holdt innlegg for kommunestyret om kommunens økonomiske situasjon, hvilke muligheter som finnes for å sikre økonomisk bærekraft og hvem som har det overordnede ansvaret for kommuneøkonomien.

Status på kommuneøkonomien i regionen

Kommuneøkonomien var i 2024 samlet sett svakere enn på mange år. Etter flere år med merskattevekst og oppbygging av store disposisjonsfond i mange kommuner, opplevde sektoren en betydelig skattesvikt i 2024. De økonomiske resultatene lå godt under et langsiktig bærekraftig nivå i mange kommuner, også etter tilleggsbevilgninger mot slutten av året.

Det er store forskjeller mellom kommunene våre når det gjelder størrelse, inntektsforutsetninger, utfordringer og kapasitet. Disse variasjonene preger naturlig nok også den økonomiske situasjonen i den enkelte kommune.

Med utgangspunkt i regnskapstallene for 2024 og signalene vi har om resultatene for 2025, ser vi at den økonomiske utviklingen fortsatt er bekymringsfull.

I 2024 økte antallet kommuner med negative netto driftsresultater fra 21 til 28 av 52 kommuner sammenlignet med året før. Det er tydelig at merskatteveksten tidligere år har bidratt til å opprettholde et driftsnivå som ikke har vært forsvarlig. Driftsubalansen har i stor grad blitt dekket inn gjennom oppsparte midler. Å saldere budsjettet med fondsmidler må imidlertid anses som en kortsiktig løsning i henhold til kommuneloven. Vi minner kommunene om at fondsmidler er viktige buffere som gir mulighet til å håndtere akutte og kortsiktige utfordringer på en kontrollert måte, og at det må strebes etter å ha dem på et akseptabelt nivå – både i forhold til dagens økonomi og fremtidige planer.

Mange kommuner har også forholdsmessig høy lånegjeld, som skyldes et høyt investeringsnivå over tid. For noen kommuner er dette en konsekvens av vekst og behov for å tilpasse tjenestetilbudet, men dette gjelder ikke alle. Vi har derfor, i en tid med svært anstrengt økonomi, oppfordret kommunene til å ha en bevisst holdning til hva som bør, kan og skal gjennomføres på investeringssiden. Kommuner med høy gjeld er sårbare for rentøkninger og de bindingene dette legger på driften. For å sikre hensiktsmessig planlegging og prioritering bør investeringene vurderes i et 10–20 års perspektiv. Dette skaper bevissthet om investeringssatsinger, ressursbruk og konsekvenser for driften.

Redusert merforbruk i kommunene som har størst merforbruk. (fra kapittel 3.1.5.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Redusert merforbruk i kommunene som har størst merforbruk.

Flere kommuner står i en krevende omstillingsfase der de må tilpasse seg demografiske endringer – med færre unge og flere eldre. Samtidig øker kostnadene også for den yngre delen av befolkningen, særlig innen skole- og helsesektoren. Rekruttering av helsepersonell er en stor utfordring, og mange kommuner må leie inn vikarer fra byråer, noe som medfører betydelige ekstrakostnader og forsterker merforbruket.

For å redusere merforbruket jobber vi systematisk med å identifisere og følge opp kommuner som har størst økonomiske utfordringer. Et sentralt verktøy i dette arbeidet er vår årlige ROS-analyse av kommuneøkonomien, der vi vurderer:

- Historiske regnskapsresultater de siste fem årene (netto driftsresultat, disposisjonsfond, lånegjeld og netto renteesponert gjeld)
- Tall fra budsjettåret og økonomiplanperioden
- Risiko- og sårbarhetsfaktorer som kan påvirke økonomisk utvikling

Basert på analysen prioriterer vi oppfølging av kommuner med høy risiko for fortsatt merforbruk, først og fremst gjennom dialog og veiledning. Det er viktig med bevisstgjøring og fellesforståelse. Målet her er å bidra til at kommunene får kontroll på merforbruket og etablerer en bærekraftig økonomi gjennom streng budsjett disiplin, jevnlig økonomioppfølging og tidlig iverksetting av tiltak.

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene.

Vi bruker KOSTRA aktivt i dialogen med kommunene, særlig når vi holder innlegg og gjennomgår styringsdokumenter. Det er utviklingen i lange tidsserier og sammenligningen mellom kommuner som gjør dataene verdifulle. For at dataene skal være nyttige, må de være korrekte og fullstendige. Derfor har vi også fokus på kommunenes innrapportering og følger dette opp.

Når vi vurderer økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning, ser vi etter om og hvordan kommunene bruker KOSTRA-data som styringsinformasjon. Finansielle måltall, som ofte er basert på nøkkeltall fra SSB, viser at KOSTRA benyttes av alle kommuner. Likevel har enkelte kommuner forbedringspotensial, da koblingen mellom utviklingen i nøkkeltall og tiltak for å oppnå sunn og bærekraftig økonomi ikke alltid er tydelig. Det finnes også kommuner som bruker de finansielle måltallene feil ved å justere og tilpasse dem til en ønsket situasjon som ikke er bærekraftig. Vi har derfor påpekt overfor de aktuelle kommunene at dette ikke er i tråd med god økonomistyring, og gitt veiledning om hvordan måltallene bør brukes for å sikre en realistisk og langsiktig økonomisk planlegging.

På tjenesteområdene ser vi at KOSTRA brukes i plan- og strategidokumenter, særlig for å identifisere effektiviseringspotensial. Kommunene benytter også andre benchmarkingverktøy, som Kommunal Rapports Kommunebarometer, NHOs Kommune-NM, Agenda Kaupangs Kommuneindeks og UNICEFs Kommuneanalyse – som delvis bygger på KOSTRA – for å sammenligne seg med andre kommuner. Noen kommuner utarbeider konkrete tiltak basert på disse analysene, mens andre nøyer seg med å konstatere forbedringsmuligheter.

I løpet av året har vi mottatt flere henvendelser fra kommuner, KS, og DIB-kunnskap om korrekt regnskapsføring i KOSTRA. Disse følges opp og besvares fortløpende for å sikre kvaliteten på innrapporteringen. Etter vår vurdering bør departementet etablere en rutine der tilbakemeldingene vi gir til kommunene med flere også sendes til departementet, slik at veilederen kan forbedres.

3.1.1.10 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet

Det er krevende å måle direkte effekt av vårt arbeid med økt verdiskaping i landbruket. Vårt bidrag er særlig inn i Partnerskapene og gjennom disse tar vi ansvar for oppdrag og satsinger. Vi mener vi har lyktes med flere av våre satsinger, og at vårt fokus og innsats har en effekt.

Statsforvalteren (SFOS) er koordinator for Handlingsplan for økt økologisk produksjon, omsetning og forbruk i Oslo og Viken 2022–2026 (nå Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus), på oppdrag fra regionale partnerskapet for landbruksbasert næringsutvikling. Handlingsplanen har fra start hatt et mål om 10 % økologisk areal ved planperiodens slutt. Lanseringen av en revidert, nasjonal strategi for økologisk landbruk i 2025, er veldig positivt og har styrket arbeidet vårt regionalt.

Vi har løst oppdraget vårt ved å løfte økologisk landbruk systematisk inn i partnerskapsmøter, høringer, dialogmøter med næringen og samarbeid med aktører i hele matverdikjeden. Vi etterspør årlig økologiske tiltak og initiativer fra aktørene bak handlingsplanen med flere. Disse tiltak samles i en årlig økologisk tiltaksplan og formidles bredt. Arbeidet vårt har særlig hatt fokus på å styrke norsk økologisk matproduksjon og omsetning. Etter at nasjonalt, tallfestet mål for økologisk areal ble fastsatt i mars 2025, har engasjementet hos aktørene i verdikjeden økt betydelig. I 2025 deltok 28 aktører med tiltak i den økologiske tiltaksplanen og antallet har økt årlig siden oppstart i 2022. Effekten av arbeidet vårt er at økologisk landbruk i økende grad blir inkludert i regionale matstrategier og den nasjonale lokalmat satsningen.

I 2025 startet vi opp et embetsovergripende dialogforum med fokus erfaringsutveksling om tiltak for å fremme økologisk landbruk i hele landet. Faste møteplasser mellom forumet og Landbruksdirektoratet er også nytt av året. Effekten av slike dialogforum gir oss bedre samordning av tiltak og økte muligheter få bidra aktivt inn i økologiske prosjekter som foregår i hele landet. Forumet gir også Direktoratet tilbakemeldingen om hva som foregår i alle fylker innen økologisk og konkrete forslag til den nasjonale økologiske strategien.

Økologisk landbruk har også vært synliggjort gjennom Statsforvalterens informasjonskanaler, som vårt ukentlige nyhetsbrev og sosiale medier. I tillegg er omsetningstall for økologisk mat innhentet fra dagligvarekjedene og formidlet internt og over embetene. Dette har bidratt til økt kompetanse og bevissthet om økologisk landbruk blant embetsansatte.

Handlingsplan for skogbruket i Oslo og Viken 2021-2025 synliggjør skogbrukets rolle regionalt, og vi opplever god effekt av å ha denne. Kommuner, fylkeskommunene og skognæringen støtter seg på denne i sitt arbeid. Handlingsplanen med tilhørende målsetninger er koblet inn i regionalt næringsprogram i fylkene. Kommunene samarbeider i skogregioner, og vi bistår ved behov, og dette oppleves som en god måte å arbeide på. Vi mener dette sikrer økt likhet i behandlingen av saker, og god kompetansesikring på tvers av kommuner.

Vi har forankret satsningen på økt ungskogpleie (Klimasmart skogbruk-prosjektet) inn i regionale næringsprogram i fylkene. Sammen med skognæringa

og kommunene, har vi jobbet for en felles ungsogpleiekampanje som ble gjennomført første gang i 2025. Da det ikke er et lovfestet krav om å gjøre ungsogpleie, forsøker vi å tenke nye løsninger for å få til økt aktivitet. Resultat for 2025 viser en økning i ungsogpleieareal på 26% fra året før, totalt 99 000 dekar. Det viser at en målretta innsats nytter. Vi har også jobbet med revisjon av handlingsplanen og lansere i 2026 Handlingsplan for skogbruk i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus 2026-2030.

Vi må ha et langsiktig perspektiv i vår jobbing, og vi ser en effekt av at vi følger opp Partnerskapets planer og nasjonale mål lokalt ved økt aktivitet og fokus, særlig innenfor områdene nevnt ovenfor.

Verdiskaping (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

God ivaretagelse av nasjonale mål og regionale strategiske føringer

Inn på tunet (IPT). SF skal synliggjøre IPT som aktuelt tiltak. Vi har holdt webinar for kommunene, slik at de nå vet mer om mulighetene som ligger i å benytte disse tjenestene. Vi deltar ellers i nyoppstartet prosjekt i regi av IPT Norge SA om IPT for ungdom som står utenfor samfunnet. Vi sitter i nasjonal faggruppe og har bidratt med innspill til ny nasjonal strategi for IPT. Vårt bidrag på dette området bidrar til mer synlighet for de foretak som tilbyr Inn på tunet tjenester, og til at flere kjøper denne typen tjenester.

Mat og drikke med lokal identitet. SFOS bidrar med faglig spisskompetanse og samarbeider med regionale aktører gjennom blant annet saksbehandlerforum i Oslo og Viken-området (IN, SF og fk), og deltar i ulike prosjektgrupper og styringsgrupper som Kompetansenettverket for lokalmat Øst, matnettverket Guldkorn, prosjektene FATE, Kortreist mat i Osloregionen, Smaken av Akershus m.fl. Vi drifter den digitale møteplassen «Matnettverksforum». Vi bidrar også med vår henvisningskompetanse og er kontaktpunkt for bonden/etablereren. Vi samarbeider med Fjellnettverket, SF og fylkeskommunene i fjellregionen om utvikling, samt om mobilisering til fjellandbruksmidlene.

I 2025 har vi jobbet sammen med de nye fylkeskommunene for å bidra med fagkompetanse til strategier og satsinger for å bygge matfylkene Østfold, Buskerud og Akershus, bl.a. Helhetlig Matstrategi for Østfold, Matfylket Buskerud med deltakelse på UMAMI, kunnskapsgrunnlag og innhold for lokalmatsatsing i Akershus. Vi har hatt økt trykk på mer lokal og norsk mat i offentlige serveringer, bl.a. ved å støtte prosjekter med kompetanse og utvikle nettverksarenaer og nye samarbeid.

Gjennom vår kompetanse og vårt aktive bidrag inn i ulike nettverk bidrar vi til å bygge sterke mat- og reiselivsregioner og dermed oppnå målsettinger for Matnasjonen Norge, samt veilederen Oppskrift for mer lokalmat og lokal drikke.

Urbant landbruk

Vi bidro til å styrke nettverk, utveksle erfaringer og øke kompetansen om urbant landbruk ved å arrangere nasjonal nettverksamling for urbant landbruk 1.-2. september. Vi fikk se og høre om satsinger og prosjekter i Kongsberg, Drammen og Asker, og fikk bekreftet at potensiale for mer urbane landbruksaktiviteter og -prosjekter, med påfølgende ringvirkninger, er stort.

Når det gjelder skolehager spesielt, bidro vi inn i planlegging av, og deltok på den første nasjonale skolehagekonferansen.

Kompetansebygging for kommunene. Vi har sammen med Innovasjon Norge Øst og Akershus, Buskerud, Oslo og Østfold fylkeskommuner, arrangert en webinarserie med ulike tema innen næringsutvikling i landbruket for ansatte på landbrukskontorene, næringssjefer- og konsulenter, samt andre relevante ansatte i kommunene. Målet er å inspirere til et større fokus på økt verdiskapning i landbruket, samt øke kompetansen, og på den måten bevisstgjøre kommunens ansatte om landbrukets rolle og bidrag. Dette vil ha positiv effekt for mobilisering til og økt verdiskapning innen bygdenæringer i fylkene våre.

Vi opplever imidlertid en endring i engasjement for næringsutvikling ved veldig mange av landbrukskontorene. Ønske om kompetanseheving innen området er mindre, og vi får tilbakemelding om at enkelte kommuner sier at de ikke har anledning til å veilede bonden lenger, og sender gründeren videre. Dette kom med endring i IBU-forskriften fra februar 2025. Flere landbrukskontor ønsker krav om at IN sender kopi av innvilgede søknader til landbrukskontorene slik at de blir involvert i næringsutvikling lokalt.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp

Vi har i løpet av året minnet kommunene flere ganger om oppgavene i nyhetsbrev. I tillegg ble kommunene som ikke rapporterte på disse områdene i ØKS direkte kontaktet, og minnet om rapporteringsfristene. Vi valgte å gi kommunene frist til 1. november 2025 for å ha tid til purring og oppfølging.

I de siste årene har vi tatt med resultatkartlegging og foryngelseskontroll som temaer i forvaltningskontrollene av kommunene der vi mener det er relevant.

Vi vil fortsette vårt gode arbeid også neste år, og mener vi har oppnådd gode resultater med de metodene vi bruker. Vi er ikke kjent med at noen mangler planer for gjennomføring av tiltak.

Foryngelse etter hogst (gjennomføring)

Betegnelse på rapporteringskrav	Uttrekt antall felt/kontrollfelt	Antall sluttført pr. 30.11	Antall med tilfredsstillende foryngelse pr. 30.11
Resultatkartlegging	343	338	243
Foryngelseskontroll	630	548	496

24 felt er utgått på resultatkartlegging.

Foryngelse etter hogst (opplæring/oppfølging)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall fellesmøter med kommunene	Antall møter/befaring med enkeltkommuner
Gjennomførte tiltak og aktiviteter foryngelse, 2025	1	6
Effekt av gjennomførte tiltak (høy/middels/lav)	Middels	Høy
Planlagte tiltak og aktiviteter foryngelse, 2026	0	1

Vi har i løpet av de siste årene opplevd at kommunene bruker SKART selvstendig, og i stor grad nok kjenner til begge kontrollordningene til at det ikke er behov for å holde møter eller befaringer annet enn med nyansatte. Vi vil ta hensyn til om det blir behov for opplæring i enkeltkommuner, og gjennomfører som regel kontrollene i kommunal- og fylkeskommunal skog sammen med skogbruksansvarlige.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Kommunene forvalter de økonomiske virkemidlene i skogbruket effektivt

Vi anser at kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene i skogbruket er tilfredsstillende. Det viser også resultatene fra forvaltningskontroll av skogordningene på kommunenivå og ekstern revisjon av skogfond i utvalgte kommuner.

Vi har også i 2025 prioritert dialog og kontroll av virkemiddelbruk. Vi opplever at dette generelt har gitt god resultatoppgåelse i kommunene.

Alle tildelte tilskuddsmidler innenfor infrastruktur og skogkultur ble utnyttet i 2025.

Vi opplever mindre henvendelser fra forvaltningen om skogfond, fordi vi informerer godt i ukentlige informasjonsbrev og på nettsidene våre.

Ungskogpleieaktiviteten nådde et meget høyt nivå, med om lag 99 000 daa i 2025. Vi har godt samarbeid med kommunal landbruksforvaltning og

skognæringa om satsning på økt ungskogpleie i prosjektet Klimasmart skogbruk. Gjennom samlinger og felles ungskogpleiekampanje trekker alle i

samme retning samtidig. Vi har gjennomført samlinger og kommunene har jobbet videre med sine aktivitetsplaner regionalt og lokalt i 2025. Vi anser økt ungskogpleie som en viktig oppgave i klima- og skogproduksjon sammenheng.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (forvaltning, resultatoppgåelse)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kommuner i fylket	Tilfredsstillende (antall kommuner)	Med mulighet for forbedringer (antall kommuner)
Infrastruktur (skogsveier mm)	30	30	0
Skogkultur	52	45	7
Miljøtiltak	0	0	0

Embete består av totalt 52 kommuner. "Antall kommuner i fylket" angir antall kommuner som har benyttet ordningen i 2025. "Med mulighet for forbedring" angir antall kommuner som har benyttet ordningen i 2025, som vi mener har et forbedringspotensial. I tillegg til disse kommer egentlig alle de kommunene som ikke har benyttet den enkelte ordning, men som med stor sikkerhet har et potensial for å utnytte ordningen. Dette gjelder spesielt ordningen "Infrastruktur". For ordningen "Miljøtiltak" vil vi anslå at omkring 1/4 av kommunene har saker som kunne falle innenfor ordningen det enkelte år.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (opplæring/oppfølging)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Tiltak økonomiske virkemidler skogkultur	Vi har avholdt kurs i skogfond for nyansatte i forvaltningen, samt kurs i Landbruksregisteret og tilhørende koblinger til kontovedlikehold i fagsystemet ØKS som er viktig for ajourhold av skogfondskonti. Har hatt kurs i rentemiddelforvaltning for kommunene, og oppfordret til økt aktivitet lokalt. Samtlige skogregioner har gjennomført regionale arrangementer for skogeiere, og har pågående prosjekter med fokus på økt stell av ungskogen.
Tiltak økonomiske virkemidler infrastruktur	Vi har avholdt "innføringskurs" innen tematikken for nyansatte i kommunal forvaltning. Kurset er spesielt rettet mot funksjonalitet i fagsystemet ØKS. Det er også avholdt fagsamling for kommunalt skogansvarlige, hvor fagtemaet infrastruktur ble behandlet (teoretisk og praktisk). Ved forvaltningskontroll av kommunene, er også virkemidlene til infrastruktur i fokus. Dette gjelder både saksbehandling og praktisk oppfølging av tiltak under utførelse. Kommunene er i 2025 også veiledet i arbeidet med "Hovedplan skogsveg" som er forutsatt ferdigstilt i 2026.
Tiltak økonomiske virkemidler miljøtiltak	Kommunene er informert om ordningen (nasjonal pott). Kommuner som har tatt kontakt i forhold til ordningen er gitt veiledning. Utover dette er det ikke gjennomført spesifikke tiltak.

3.1.1.11 Bærekraftig landbruk

Vi bidrar til et bærekraftig landbruk gjennom flere tiltak og ordninger. Vi mener særlig at de tiltakene vi gjør sammen med andre instanser har bidratt godt til et mer bærekraftig landbruk i våre fylker.

Autorisasjonsordningene for plantevern og gnagermidler

Vi har ansvaret for at det holdes autorisasjonskurs for plantevernmidler og gnagermidler med avsluttende eksamen i vår region. Vi har per i dag to store kursarrangører, samt noen enkeltstående kursholdere som holder kurs. Autorisasjonsordningene innebærer mye administrativt arbeid, og Mattilsynet legger derfor til rette for å effektivisere og digitalisere arbeidet med ordningene. Dette har vi meldt til departementet som et klart effektiviseringspotensiale. Selv om vi internt har effektivisert ordningene, så står ikke gebyret vi kan kreve inn per gjennomført eksamen i forhold til tidsbruken vår. Godkjenning av kursarrangører, kursholdere, avtale eksamensdatoer, retting av prøver og registrering i database hvor alt må gjøres manuelt, innkreving av gebyr og informasjon om autorisasjonsordningene mm. på vår nettside krever en god del ukesverk. Det siste året har vi rettet

nærmere 700 prøver for hånd innenfor denne ordningen.

Klima- og miljøprogrammet (KMP)

Vi har bevilget midler fra programmet til kommuner, landbruksforetak, faglagene og landbruksrådgivningen. I 2025 kom det inn 20 søknader, og vi innvilget 12 søknader helt eller delvis. Vi har gitt tilskudd til markvandring, demonstrasjonsforsøk, kompetanseheving for bedre jordhelse og jordliv, vannmiljø og fangvekster. Vi antar at det, sammen med blant annet markvandring og møter i regi av NLR (også med støtte fra Klima- og miljøprogrammet), har bidratt til den økte oppslutningen om RMP og lavere konfliktnivå og høyere oppslutning om miljøkravene.

Trendene følger overordna føringer i RMP, med økt fokus på klima og jordhelse. Vi antar at satsingen på dreneringen med økte midler, fører til at søknader som handler om økt kunnskap og økt motivasjon rundt drenering, kommer til å øke.

Vi ser at KMP bidrar til å målrette miljøarbeidet i landbruket og særlig til å styrke kunnskapen om klimagassutslipp, karbonbinding og jordhelse. Vi merker også en økt interesse og bevissthet rundt temaet jordhelse. Vi jobber aktivt for at de ulike miljøordningene (KMP, RMP og miljøkrav) skal virke sammen og styrke hverandre.

Vi mener vi har en god og allsidig bruk av midlene som kommer jordbruket og samfunnet til gode. Behovet for midler i KMP er stort. I 2025 fikk vi søknader om i overkant av 4 millioner kroner, og vi måtte avslå søknader innenfor temaer vi prioriterer. Vi anslår at behovet for midler de neste årene vil holde seg på et høyt nivå.

Jordhelse

Vi har i 2025 videreført arbeidet med jordhelse og karbonbinding i tråd med Nasjonalt program for jordhelse. Gjennom Jordgruppa, et felles fagnettverk med Statsforvalterne i Vestfold og Telemark og Innlandet, er det arbeidet med samordning av vilkår og veiledning i RMP og Regionale miljøkrav, samt erfaringsutveksling om tiltak som styrker jordstruktur og biologisk mangfold.

I 2025 har embetet prioritert kompetanseheving og deltatt både på kurs og fagdager.

Jordgruppa har også fulgt opp utfordringer knyttet til redusert bruk av kompost som følge av Mattilsynets tolkning av EUs regelverk for animalske biprodukter. Det er gitt innspill til Landbruksdirektoratet og anbefalt at norsk praksis vurderer erfaringene fra Sverige for å sikre bedre ressursutnyttelse og jordhelse.

Vi har i tillegg tatt initiativ til kontakt med svenske og danske myndigheter og rådgivere for å belyse forskjeller i regelverkstolkning og styrke kunnskapsgrunnlaget for framtidig forvaltningspraksis.

Nydyrking

Nydyrking bidrar til å sikre et tilstrekkelig arealgrunnlag for norsk matproduksjon. For å sikre en bred og bærekraftig vurdering innhenter vi jevnlig faglige innspill fra Klima- og miljøavdelingen internt.

I 2025 fikk vi inn 60 søknader om nydyrking for høringsuttalelse, hvor vi ga uttalelse til 51 saker. Av disse ble 13 saker anbefalt godkjent med vilkår, 9 saker avskrevet eller trukket og vi frarådet godkjenning i 4 saker på grunn av mulige negative konsekvenser for natur- eller kulturlandskapsverdiene. Videre ble 8 saker sendt tilbake til kommunen for ytterligere vurdering iht. forskriften om nydyrking før vi gir vår uttalelse i saken. I løpet av året behandlet vi også 4 klagesaker.

I 2024 igangsatte vi en webinarserie rettet mot kommunal forvaltning og andre relevante aktører, med særlig fokus på temaer knyttet til nydyrkingsaker. Deltakere fremhever spesielt at innholdet er nyttig i deres daglige saksbehandling, samt at webinarne bidrar til økt forståelse av gjeldende regelverk og tilhørende veiledere.

Gjennom vårt arbeid bidrar Statsforvalteren til at nydyrking skjer på en måte som ivaretar både behovet for matproduksjon og hensynet til naturmangfold, økologiske funksjoner og kulturlandskapets langsiktige verdier.

Vi mener at summen av våre tiltak bidrar til å oppnå målsettingene om et mer bærekraftig landbruk. Den gode kontakten vi har med andre instanser og landbruksfamilien forøvrig er viktig for vår måloppnåelse.

Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Virkemidler på miljøområdet bidrar til å opprettholde kulturlandskapet og redusere miljøbelastningen fra jordbruksdriften

Vi har et regionalt miljøprogram (RMP-program) for Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus hvor de viktigste klima- og miljøutfordringene i fylkene er beskrevet. Utfordringene for landbruket i vår region er vurdert særskilt for områder over marin grense og under marin grense. RMP-programmet viser ordninger og tiltak det kan søkes om tilskudd til. De økonomiske virkemidlene vi disponerer gjennom de ulike ordningene, prioriteres der utfordringene er størst.

RMP-programmet gir føringer for hvilke prioriteringer kommunene må gjøre i sine tiltaksstrategier/lokale retningslinjer for tilskudd til spesielle miljøtiltak i

jordbruket (SMIL-tiltak).

Vi har igjen hatt en økning i antall søknader om regionalt miljøtilskudd fra året før. Nå søker omtrent 77 % av de som søker om produksjonstilskudd i våre fire fylker også om regionalt miljøtilskudd. Økt tilskuddspott, og vårt informasjonsarbeid mot jordbruksnæringa i de fire fylkene, ga en klar effekt på søknadsmengde og tiltaksgjennomføring. Vi vil i 2026 ha et ekstra fokus på å identifisere de som ikke søker om RMP-tilskudd enda, og å rette egne informasjonstiltak mot de som er potensielle søkere i denne gruppen.

Avrenning av jord og næringsstoffer til vassdragene er en stor miljøutfordring i vårt område. Vi har stort areal åpen åker og erosjons- og flomutsatt areal under marin grense. Det er tegn til positiv utvikling på forurensningssiden i flere vannområder, men med klimaendringene og et stadig bedre kunnskapsgrunnlag, ser vi likevel at behovet for tiltak mot vannforurensning i kornområdene bare øker.

Det er klart størst økning på tiltak knyttet til vannmiljø. Dette har videre en svært positiv effekt på vannkvaliteten ved at enda mer jordbruksareal nå overvintrer i stubb, fangvekster eller direktesådd høstkorn/høstoljevekster, som igjen gir redusert avrenning av jord og næringsstoffer til vann og vassdrag. Forsterkingen av regionale miljøkrav i 2023 og en utvidelse av områder med regionale miljøkrav fra 2024 har også hatt en positiv effekt på oppslutning og gjennomføring av miljøtiltak. Med bakgrunn i at vi første kvartal 2026 utvider de regionale miljøkravene til å også gjelde arealer med poteter og grønnsaker, forventer vi å se en økt tiltaksgjennomføring på disse arealene fra og med søknadsmengden for RMP-tilskudd i 2026.

Vektingen mellom kulturlandskap og forurensning er omtrent som i fjor. De foreløpige tilskuddssatsene for 2025 ble satt med utgangspunkt i de endelige tilskuddssatsene vi hadde året før.

Tilskuddspotten som er øremerket vannmiljøtiltak (Oslofjordtillegget) økte ikke i 2025. Formålet med dette tillegget er å stimulere til økt oppslutning for tiltak mot forurensning til vassdrag og kyst. Dagens fordelingsnøkkel for regionale miljøtilskudd ivaretar ikke vannmiljøet på en god nok måte. Det er derfor svært viktig at også de øremerkede midlene til Oslofjorden øker i takt med den ordinære rammen til regionalt miljøtilskudd. Dette er et viktig bidrag i arbeidet med å stimulere til fortsatt økt oppslutning om tiltak som er viktige mot forurensning til vassdrag og kyst. Forutsigbarhet for jordbruksforetakene i hva de får utbetalt i tilskudd er viktig for oppslutningen av miljøtiltakene.

I samråd med næringsorganisasjonene i jordbruket plukket vi ut enkelte tiltak med størst effekt på vannmiljø, som fikk økt tilskuddssats da dette kom i 2022. Disse tiltakene er videreført med økt tilskuddssats også i 2025. Tiltakene som ble særlig prioritert var ingen jordarbeiding om høsten, direktesådd høstkorn og høstoljevekster, fangvekster som underkultur og fangvekster sådd etter høsting.

En av hovedutfordringene i vår region er tap av kulturlandskap som følge av gjengroing. Bratt areal er mer krevende å høste maskinelt enn flatere areal og har lettere for å gå ut av drift. Tilskudd er derfor et viktig bidrag til fortsatt drift av slike arealer. Ordningene under miljøtema kulturlandskap har stabil oppslutning. Effekten av tiltakene er åpne kulturlandskap og at særegne elementer i kulturlandskapet ivaretas.

Tilskudd til soner for pollinerende insekter har fått veldig god oppslutning i perioden 2019 til 2024, ca. 10 mil da tiltaket ble innført til ca. 111 mil i 2024. Oppslutningen fortsetter å øke selv om vi har en maksbegrensning på hvor mange meter soner hvert foretak kan få tilskudd for. Effekten av tiltakene er økt biologisk mangfold og et mer variert jordbrukslandskap.

Vi har siden 2020 hatt et ekstra fokus på tiltaket drift av seter for å bremse den nedgangen vi har sett i antall setre i drift over en lengre periode. På tross av at vi har hatt en høy tilskuddssats for drift av seter over flere år og at jordbruksavtalepartene nasjonalt styrket innsatsen for drift av seter, ser vi fortsatt en nedadgående trend på antall setre i drift, fra 80 setre i 2019 til 64 setre i 2025. Av de setrene som var i drift i 2025 utløste 12 av disse også tilskudd som besøksseter. Prioriteringene vi har gjort mener vi har bidratt til å synliggjøre og øke bevisstheten rundt tradisjonelle driftsformer og kulturhistoriske verdier i jordbrukets kulturlandskap. Vi får samtidig klare tilbakemeldinger fra seterdrivere om at tilskuddet må ytterligere opp dersom nedleggingen av setre skal stoppe opp.

Vi ser en økning i bruk av nedfeller og nedlegger, i kombinasjon med tilførselsslange for spredning av husdyrgjødsel i våre områder. Dette er viktige tiltak som bidrar til mer miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, redusert tap av ammoniakk og mindre jordpakking, som igjen medfører redusert utslipp av lystgass.

Vi ser en økning i arealer med integrerte metoder for ugrasbekjempelse, som ugrasharving. Effekten er mindre bruk av kjemiske plantevernmidler, noe som igjen er positivt, da dette fører til mindre/færre plantevernmiddelrester i naturen og i produktene.

Over tid har det vært stort fokus på fangvekster, og det har blitt brukt mye tid på veiledning og markdager. Vi ser en markant økning i arealer med fangvekster, og der fangvekstblandingene som er brukt består av minst tre ulike plantefamilier. Bruk av egenprodusert kompost har økt mye fra 2024 til 2025, til tross for at nabosamarbeid om produksjon og bruk av kompost er kansellert og dermed reduserer gode etablerte kretsløp for restråstoff i landbruket. Effekten av jordhelsetiltakene er å stimulere til høyere karboninnhold i jorda, bedre jordliv, mindre fare for erosjon av jord og grunnlag for mer stabile og høyere avlinger.

Det har vært vanskelig å øke oppslutningen rundt tiltaket Klimarådgiving. Vi ser derfor frem til den egne forskriften for dette tiltaket trår i kraft, og vi blir førstestans for søknader om dette.

For at vi regionalt fortsatt skal kunne målrette tiltakene i vår regionale miljøprogram til de miljøutfordringene som er i regionen, mener vi de økonomiske rammene/pottene må økes vesentlig også for 2026 da vi forventer en ytterligere økning i oppslutning av miljøordningene i fylkene våre. Det er fortsatt et gap mellom hva vi og våre nabofylker kan sette som tilskuddssats for like tiltak.

Vi har de senere årene blitt bedt om å prioritere den økte tilskuddsrammen til kommuner som har arealer som drenerer til vassdrag som renner ut i Oslofjorden. Vi har videre vært tydelig i tildelingsbrevet til kommunene om at de skal prioritere tilskudd til vannmiljøtiltak. Statistikken viser at kommunene hvert av årene 2024 og 2025 har behandlet over 100 flere søknader knyttet til tilskudd som bidrar til redusert «Avrenning til vann» enn de gjorde i 2023.

Det er mange ubehandlede søknader fra 2025 som blir overført til 2026 pga. for lite midler til de omsøkte SMIL-tiltakene. Kommunene rapporterte høsten 2025 om økt behov på nærmere 9 mill. kroner. Dette gjelder i all hovedsak hydrotekniske tiltak.

Det er også et stort antall søknader om tilskudd til restaurering av verneverdige bygninger og rydding av gamle innmarksbeiter i kombinasjon med elektronisk overvåking av beitedyr spesielt i dalstrøkene.

Noen kommuner melder om at Akershus fylkeskommune har økt oppmerksomhet på kulturminner. Andre kommuner har egne bestemmelser i hensynsssonene om at søknader om tilskudd til forurensningstiltak krever full byggesaksbehandling. Dette forsinker saksbehandlingen og fører til at færre tiltak blir gjennomført. For eksempel knyttes planbestemmelser til kantsoner langs vassdrag som har blitt et nytt, utilsiktet hindrer for nyetablering og restaurering av grøfteutløp fra jordbruksdrenering gjennom kantsonen.

Til tross for den økte bevilgning vi fikk til drenering, klarte vi ikke å dekke det omsøkte behovet i innkomne søknader. Disse må følgelig behandles i 2026, og bidrar igjen til et ytterligere økt behov for midler også i 2027.

Vi har ansvaret for landets største jordbruksområder målt i antall daa jord i drift, og med store områder under marin grense. Behovet for drenering vil nødvendigvis tilta i takt med økt behov for klimatilpasning som følge av større variasjoner i været, høyere årsnedbør og flere episoder med økt avrenning.

Vi henger fortsatt etter når det gjelder nødvendige utbedringer av hydrotekniske anlegg i leiområdene, utbedringer og ivaretagelse av kulturhistoriske verdier og kulturbetinga verdifulle landskap. Likevel skal vi ikke undervurdere effekten oppslutningen om de årlige miljøtiltakene kan ha på lokale vannforekomster og kulturlandskapet.

Ved å legge til rette for økt utmarksbeiting gjennom ordningen med tilskudd til tiltak i beiteområder, bidrar vi til å opprettholde antall beitedyr, som igjen ivaretar kulturlandskapet gjennom beiting og slått. Vi ser et økende behov for tilskudd til elektronisk overvåking for å lette tilsyn og sank av beitedyr og til digital gjerdeteknologi. Kommunale retningslinjer for ordningen prioriterer dette tiltaket. På grunn av for lite midler tilgjengelig, er det fortsatt et stort potensiale for større effekt.

Vi forvaltet også i 2025 øremerkede CWD-midler som skal dekke kostnader beitenæringen i Buskerud, Vestland og Telemark har som følge av tiltak for å redusere spredningen av skrantesjuka i Nordfjella- og Hardangerviddasonen. Mattilsynet har gjennomført digitalt tilsyn med salteplassene og flytting av salteinnetningene i tråd med regelverket. Det er ikke registrert brudd på regelverket som har ført til avkorting av tilskudd.

Vi mottok 41 søknader hvorav 26 fra Hardangerviddasonen og 15 fra Nordfjellasonen. Tilskuddssatsen var 76 kr/beitedyr. Faktiske kostnader for de gjennomførte tiltakene er beregnet til over ti millioner kroner. Utbetalt samlet tilskudd er 6,48 millioner kroner. Kompensasjonen er nødvendig og effektiv for å få beitenæringa til å gjennomføre tiltakene som er pålagt gjennom soneforskriften. Tilskuddene har en positiv effekt på å opprettholde beitinga og ses som en rettmessig kompensasjon for å dekke deler av kostnadene næringa har som følge av CWD-sykdommen hos hjortevilt i disse beiteområdene.

Kravene i forskrift om regionale miljøkrav bidrar til å redusere tap av matjord og næringsstoffer til vann og vassdrag. I 2025 var også krav på arealer med grønnsaker og poteter på høring. Gjennom en bred høringsprosess og tett dialog med næringa mener vi at vi at kravene som kommer, både er praktisk gjennomførbare og vil ha effekt.

Økologisk landbruk fungerer som en viktig drivkraft for utvikling i hele landbrukssektoren. Driftsformen bidrar med metoder og teknikker som styrker jordhelse og biologisk mangfold, fremmer god dyrehelse og reduserer behovet for kjemiske plantevernmidler og mineralgjødsel. Ved å bruke færre eksterne innsatsfaktorer og i større grad gjenbruke ressursstrømmer på gården, kan økologisk landbruk bidra til økt bærekraft og redusert sårbarhet i norsk matproduksjon.

Dagens regionale miljøtilskudd (RMP) inkluderer kun et begrenset antall tiltak som økologiske produsenter kan søke på. Begrunnelsen er at mange av miljøtiltakene i dagens RMP allerede er integrert i ordinær økologisk drift, og derfor ikke anses som miljøtiltak utover normal praksis. Dersom økologisk landbruk skal videreutvikles og anerkjennes for sin rolle som innovasjonsmotor i landbruket, er det viktig at kommende RMP-ordninger også legger til rette for og stimulerer nye økologiske og miljøvennlige produksjonsmetoder.

Virkemidler på miljøområdet (andel)

Miljøtema	Andel av de regionale miljøtilskuddene
Friluftsliv	0 %
Kulturlandskap	6 %
Biologisk mangfold	6 %
Kulturminner og kulturmiljøer	3 %
Avrenning til vann	66 %
Utslipp til luft	3 %
Jord og jordhelse	15 %
Plantevern	1 %
Miljøavtale og klimarådgiving	0 %
Sum	100 %

Prosentvis fordeling per miljøtema per fylke: Akershus: Avrenning til vann 61 %, Biologisk mangfold 26 %, Jord og Jordhelse 6 %, Klimarådgiving 0 %, Kulturlandskap 2 %, Kulturminner og kulturmiljøer 0 %, Plantevern 0 % og Utslipp til luft 4 %. Oslo: Avrenning til vann 74 %, Biologisk mangfold 4 %, Jord og Jordhelse 1 %, Klimarådgiving 0 %, Kulturlandskap 6 %, Kulturminner og kulturmiljøer 10 %, Plantevern 0 % og Utslipp til luft 6 %. Buskerud: Avrenning til vann 37 %, Biologisk mangfold 22 %, Jord og Jordhelse 5 %, Klimarådgiving 0 %, Kulturlandskap 25 %, Kulturminner og kulturmiljøer 3 %, Plantevern 1 % og Utslipp til luft 7 %. Østfold: Avrenning til vann 65 %, Biologisk mangfold 25 %, Jord og Jordhelse 3 %, Klimarådgiving 0 %, Kulturlandskap 0 %, Kulturminner og kulturmiljøer 1 %, Plantevern 1 % og Utslipp til luft 4 %.

Miljøvirkemidlene (fra kapittel 3.1.6.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Innholdet i miljøvirkemidlene er godt kjent for aktuelle søkere, landbrukets organisasjoner og kommuner.

I 2025 har vi deltatt på en rekke møter for å informere bønder i våre fylker om jordbrukets miljøvirkemidler. I tillegg til dette sender vi ut SMS til alle foretak som søkte om produksjonstilskudd i 2024, for å informere og minne om muligheten til å søke om RMP-tilskudd. Vi har også god og jevnlig dialog med næringsorganisasjonene i landbruket, noe som bidrar til kunnskapsdeling og gjensidig forståelse mellom næring og forvaltning.

Vi har fortsatt å arrangere «digital møteplass for miljøvirkemidlene» i 2025. Her tilrettelegger vi for økt likebehandling, læring og erfaringsutveksling blant de som jobber med miljøtiltak i kommunal landbruksforvaltning. Miljødagene, som er en årlig samling for den samme målgruppen, bidrar også til dette. Her drar vi ut i fellesskap for å se på ulike tiltak og problemstillinger. Vi sender også ut ukentlige digitale nyhetsbrev til kommunal landbruksforvaltning med flere.

Vi har også mye skriftlig veiledningsmateriale, som vi stadig justerer, oppdaterer og forbedrer.

Informasjonsarbeidet vårt gjør miljøvirkemidlene mer kjent for kommunene og bøndene i våre områder. Dette reduserer andelen enkelthenvendelser, og bidrar til økt likebehandling på tvers av kommuner. Informasjon kan også bidra til økt oppslutning om frivillige miljøtiltak, og i 2025 var det 4 flere søknader om regionale miljøtilskudd enn i 2024.

Innholdet i miljøvirkemidlene (andel)

Betegnelse på rapporteringskrav	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hvor stor en andel (%) av PT søkere søkte RMP	63,3	62,2	63,1	67	73	76	77

Innholdet i miljøvirkemidlene (vurdering)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom RMP har vært stabilt, stigende eller synkende de siste fem år.	Omfanget av utførte miljøtiltak gjennom RMP-tilskudd har steget de siste fem årene, både fordi forskrift om regionale miljøkrav har blitt forsterket (større virkeområde), og fordi vi har gjennomført en rekke informasjonstiltak som er beskrevet i årsrapporten.
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom SMIL har vært stabilt, stigende eller synkende de fem siste år.	Utførte SMIL-tiltak er forholdsvis stabile, da tilskuddspotten er begrensende for å få til øket antall gjennomførte prosjekter.
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom KMP har vært stabilt, stigende eller synkende de fem siste år.	Omfanget av utførte miljøtiltak gjennom KMP har vært stabil de siste årene. Tilskuddspotten begrenser ytterligere prosjekter. Gjennom informasjonsmøter og markvandring med fokus på nytt regionalt miljøprogram og nye regionale miljøkrav som er støttet med KMP-midler, mener vi klima og miljøprogrammet har bidratt til den økende oppslutningen om RMP-tilskudd og de regionale miljøkravene.
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom øvrige miljøvirkemidler har vært stabilt, stigende eller synkende de fem siste år.	Omfanget av øvrige miljøtiltak er forholdsvis stabile.
Gi en kort omtale av hvordan og i hvilken grad Statsforvalteren har bidratt til å gjøre ordningene kjent.	Vi sender ut SMS i flere omganger til alle som har søkt PT-tilskudd året før, om mulighetene til å søke om RMP-tilskudd, og forteller om miljøtiltak i landbruket på flere møter som vi deltar på i løpet av året, i tillegg til en rekke informasjonstiltak som er beskrevet i årsrapporten. Dette har vært med på å øke en allerede god oppslutning om miljøtiltak i landbruket.

Veiledning av ny gjødselsbrukforskrift (fra kapittel 3.1.6.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal tilby kommunene veiledning om ny gjødselbrukforskrift og bistå Landbruksdirektoratet i å videreutvikle veiledningsmateriell og støttesystemer for gjødselbrukere og kommuner.

I 2025 har vi deltatt på flere informasjonsmøter, og holdt en rekke innlegg om ny gjødselbrukforskrift. Vi har også hatt dette som tema på digitale møteplasser for kommunal landbruksforvaltning (se punkt 3.1.6.2.1.2). Kommunene og bøndene er dermed bedre i stand til å forstå innholdet i forskriften. Vi har også god dialog med andre statsforvalterembeter om temaet, noe som sikrer gjensidig forståelse på tvers av embeter/fylkesgrenser.

3.1.1.12 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring gir barnehage- og skoleeiere mulighet til å vurdere, planlegge og gjennomføre kompetanseutvikling ut fra lokale behov og i partnerskap med universitet/høgskole eller nasjonale senter (UH-institusjoner). 30% - potten fra regional ordning, som vi benytter til tilretteleggingsmidler for barnehageeiere som har studenter på barnehagelærerutdanningen, er økende i popularitet.

De fleste kommunene og mange private barnehage- og skoleeiere i vår region bruker ordningene. Kommunene ser i stor grad de ulike ordningene i sammenheng, også med andre ordninger som oppvekstreformen, Læringsmiljøprosjektet og Oppfølgingsordningen for de kommunene som deltar i de to sistnevnte ordningene.

I Læringsmiljøprosjektet og Oppfølgingsordningen er vi tettere på kommunene, og oppfordrer dem til å se ordningene i sammenheng.

Gjennom vår kontakt med kommunene får vi gode tilbakemeldinger på ordningene, og flere peker på at partnerskapene har utviklet seg. UH er nå tidligere inne i prosessene enn før, både UH og kommunene er mer bevisste på sine ulike roller, kommunene bruker ordningene mer strategisk og UH er mer rigget til å innøve eiernes behov. Rapporteringen på måloppnåelse fra partnerskapene våren 2025 gir gode indikasjoner på økt kompetanse blant ansatte og ledere. Dette vil naturlig kunne videreutvikles også inn i arbeidet med kollektiv kompetanseutvikling i tråd med ny forskrift fra og med 2026.

Kompetansetiltak i partnerskap med UH (fra kapittel 3.1.7.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kommuner og fylkeskommuner utvikler og gjennomfører kompetansetiltak i partnerskap med UH.

Arbeidet med Kompetanseløftet gikk i 2025 inn i sitt femte år og må sies å ha blitt godt innarbeidet i sektoren. Med bakgrunn i beslutningen om at tilskuddsordningen skal endres fra 2026, og at Kompetanseløftet opphører som en selvstendig ordning har vi ikke lagt stor vekt på videreutvikling av ordningen. Vi opplever at vi sammen med samarbeidsforum har lagt et godt fundament for partnerskap og gjennomføring av kompetansetiltak i Kompetanseløftet. Som tidligere har vi brukt vår nettside til informasjonsarbeid ut til sektoren. Vi har fortsatt vært opptatt av at etablering av kontakt med UH-miljøene med påfølgende mulighet for partnerskap skal være så lett som mulig, spesielt for små eiere. Vi går derfor aktivt ut til UH-institusjonene for å få oppdatert oversikt over kontaktpersoner for de ulike kompetanseordningene hos UH-institusjonene. Oversikten legges på nettsiden vår.

Vi har også god erfaring med det digitale skjemaet for behovsmeldinger som vi har utarbeidet.

Her beskriver eierne de lokale kompetansebehovene og må synliggjøre at dette er forankret blant tillitsvalgte og ansatte. Gjennom meldeskjemaet blir det også tydelig at det må foreligge et partnerskap og at UH skal ha vært involvert i arbeidet med behovsmeldingen. På den måten sikrer vi at UH kommer tidlig inn i arbeidet og at muligheten for et likeverdig partnerskap blir bedre.

UH har hatt en aktiv og viktig rolle i våre samarbeidsforum. Dette har etter vår vurdering bidratt til at etablering av samarbeid og partnerskap blir en naturlig og integrert del av arbeidet med Kompetanseløftet og de andre ordningene. Likevel ser vi at det i noen partnerskap er behov for tydeliggjøring av ansvar og roller. I arbeidet frem mot ny tilskuddsordning har vi derfor jobbet for en ytterligere tydeliggjøring av UH/kompetansemiljø sin rolle i partnerskapet og medvirkning i utarbeidelsen av behovsmeldingen som skal brukes for å melde behov innen 1. februar 2026.

Tiltakene i Kompetanseløftet sees i et tverrsektorielt perspektiv (fra kapittel 3.1.7.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Tiltakene i Kompetanseløftet sees i et tverrsektorielt perspektiv hvor PP-tjenesten og andre relevante støttetjenester er inkludert

Slik vi skrev i 2024, vurderer vi at målsetningen om at tiltakene i Kompetanseløftet skal sees i et tverrsektorielt perspektiv, hvor pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten/PPT) og andre relevante støttetjenester er inkludert, er godt kjent i sektoren. Statsforvalteren har siden oppstarten av ordningen informert om og vært tydelige på at PP-tjenesten skal være inkludert i tiltakene, og at dette skal synliggjøres allerede i behovsmeldingene. Samarbeidsforaene har også vært tydelige på at PPT må være inkludert dersom tiltaket skal tildeles midler.

Kompetanseløftet skal sees i sammenheng med de to andre kompetanseordningene i tilskuddsordningen. En utfordring vi pekte på i 2024 er at grensegangen mellom tiltak som naturlig sorterer under en av de andre ordningene lett kunne defineres inn under Kompetanseløftets tematikk om

«inkluderende praksis». Nå som de tre ordningene slås sammen og Kompetanseløftet ikke lenger skal være en selvstendig ordning vil denne «defineringsproblematikken» opphøre – og det er i mange tilfeller helt naturlig å se dette i sammenheng.

Det gjenstår imidlertid å se hvordan omleggingen til én ordning vil slå ut med tanke på den spesialpedagogiske intensjonen som Kompetanseløftet har ivarettatt.

Statsforvalter skal støtte og veilede kommunene i oppfølgingsordningen (fra kapittel 3.1.7.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i oppfølgingsordningen jobber med målrettede tiltak basert på analyser av utfordringer og behov for å bedre læringsmiljøet og læringsutbyttet for barn og unge.

De fire kommunene som var med i 2022-uttrekket avsluttet gjennomføringsfasen i juni 2025.

Alle kommunene hadde gjennom gjennomføringsfasen jevnlig kontakt med kompetansemiljøene de benyttet. Innholdet har variert, både gjennom perioden og mellom kommunene. Dette har variert fra veiledet ledersamtaler i grupper, lederstøtte, fagdager med ansatte, observasjon i klasserom, deltakelse i styringsgruppmøter m.m.

Det har vært ulikt i hvilken grad kommunene har ønsket deltakelse fra Statsforvalteren. På generell basis har vi vurdert at det er veiledningsmiljøene som først og fremst skal være tett på i kommunenes konkrete arbeid med tiltakene, og at vår rolle er av mer tilretteleggende karakter. Likevel har vi forsøkt å holde oss oppdatert på fremdriften i arbeidet gjennom å invitere oss selv, eller etter invitasjon fra kommunene til deltakelse på samlinger på ulike nivåer og med ulike målgrupper.

I forbindelse med avslutningen av innsatsperioden gjennomførte vi avslutningsmøter med hver av kommunene og deres veiledere/kompetansemiljøer. Kommunene rapporterte også til Udir i juni.

Oppsummert ga alle kommune uttrykk for at innsatsen hadde vært nyttig, om enn i ulik grad. Alle trakk frem viktigheten av å sette fokus på utviklingsarbeid og at Oppfølgingsordningen ga en mulighet for dette. Flere pekte på at utviklingsarbeid tar tid og at innsatsperioden gjerne kunne vært lenger. Noen byttet kompetansemiljø mellom forfase og gjennomføringsfase og opplevde at de derfor «mistet» noe tid i denne overgangen. Det ble også av et av veiledningsmiljøene i gjennomføringsfasen pekt på at overføringen av viktig informasjon fra veiledere i forfasen burde vært bedre for å komme forttere i gang. Ledelse pekes også på som en avgjørende faktor for å lykkes med utviklingsarbeid.

Vår vurdering, etter å ha fulgt kommunene i tre år og på bakgrunn av avslutningsmøtene og rapporteringene, er at oppfølgingsordningen har bidratt til kommunene nå er i bedre stand til å jobbe målrettet med læringsmiljø og læringsutbytte.

Prioritering av skole- og barnehagemiljø og individuell tilrettelegging/spesialpedagogisk hjelp (fra kapittel 3.1.7.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal prioritere barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging (opplæringsloven §11-4 flg.) og spesialpedagogisk hjelp i sitt arbeid. Disse prioriteringene skal være førende for statsforvalters arbeid innenfor kompetanseutvikling. Statsforvalterne skal gjøre risikovurderinger av barnehageeiers og lokal skolemyndighets forutsetninger for å løse sine oppgaver og arbeide målrettet for å styrke barnehageeiers og lokal skolemyndighets kompetanse ved behov.

Arbeidet med prioriteringer av kompetansehevende tiltak har vært bygget på våre risikovurderinger og områdeovervåkning. Individuell tilrettelegging, spesialpedagogisk hjelp og barnehage- og skolemiljø har vært et prioritert område innenfor kompetanseutvikling.

Vi har i 2025 jobbet systematisk med å styrke kompetansen i sektor. Vi har brukt informasjon fra saker i håndhevingsordningen til generell veiledning og til målrettet veiledning rettet mot enkeltkommuner og skoler. På barnehageområdet har vi brukt informasjon fra klagesaker og henvendelser, samt BASIL rapporteringen. Vi viser til omtale av dette under pkt. 3.3.3.1.3.

Embetet har med kommuner i Læringsmiljøprosjektet, som har vært viktig for å heve kompetansen på barnehage- og skolemiljøområdet for de deltakende barnehagene, skolene og kommunene. I 2024 har Statsforvalteren fulgt opp tre kommuner i pulje 6, tre i pulje 7 og tre i pulje 8. I tillegg har vi hatt med kommuner i oppfølgingsordningen. Skolemiljø og individuell tilrettelegging har vært aktuelle temaer for disse kommunene.

Vi har også prioritert individuell tilrettelegging, spesialpedagogisk hjelp og barnehage- og skolemiljø i vår interne og eksterne kompetanseheving knyttet til regelverk.

3.1.1.13 Andre oppdrag

Arbeid med Kommunebildet

Vi har startet med å ta i bruk det digitale verktøyet Kommunebildet, men foreløpig kun til internt bruk i embetet. Antallet kommuner, og ikke minst størrelsen på embetet, gjør det ressurskrevende å bruke verktøyet slik det er tenkt. Særlig det å skulle oppdatere de mer subjektive vurderingene er utfordrende over tid.

Vi benytter talldelen aktivt på enkelte fagområder og kommer til å fortsette med dette. Denne vil i første omgang være grunnlaget for eventuelle publiserte kommunebilder. Dette er noe organisasjons- og samordningsstaben hos oss arbeider med. Arbeidsversjonen brukes av flere avdelinger.

Vi deltar i det nasjonale brukerforumet og faggrupper på tvers for å holde oss oppdatert og bidra til utviklingen.

3.1.2 Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå

3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge

Statsforvalterens vurdering er at kommunene har god innsikt om behovet for å styrke det forebyggende arbeidet på alle nivåer og innen alle sektorer, inkludert forståelse om at god samhandling mellom tjenester og sektorer i kommunen er en forutsetning for at barn og familier skal få helhetlig og samordnet hjelp. Samtidig er vår vurdering at implementeringsarbeidet tar tid og at kommunene har ulik fremdrift i omstillingsarbeidet og når det gjelder å sette endringene ut i praksis. Noen kommuner lykkes med god fremdrift for utviklingsarbeid og oppnår gode og konkrete resultater i det forebyggende arbeidet, både faglig og økonomisk. Andre kommuner strever i større grad med å sikre samme fremdrift.

Kommunene gir oss tilbakemelding om at de opplever mange, omfattende og til dels konkurrerende forventninger og prioriteringer fra nasjonalt hold. Kommunene håndterer samtidig store og komplekse omstillingsprosesser på oppvekstområdet. Vi vurderer at krevende økonomiske forhold kan bli en barriere for nødvendig omstillings- og utviklingsarbeid også fremover. Samtidig vil vi bemerke at kommuner som forberedte barnevernsreformen godt, og som i tillegg har jobbet systematisk med å gjennomføre reformen som en oppvekstreform - oppnår svært gode effekter både faglig og økonomisk. Slike kommuner er opptatt av forebyggende arbeid og sikrer at forebygging skjer på alle nivåer og innen samtlige relevante tjenesteområder, i et samarbeid på tvers av tjenesteområdene. Uønskede variasjoner mellom kommunene på dette området er imidlertid grunnleggende bekymringsfullt. Barn og familier skal sikres likeverdig rett til hjelp uavhengig av hvor de bor.

Vi registrerer samtidig en positiv utvikling over tid når det gjelder kommunenes planverk for det forebyggende arbeidet på tvers av sektorer. De aller fleste kommunene i Østfold, Buskerud og Akershus, samt bydelene i Oslo har nå vedtatt relevant planverk for det forebyggende arbeidet. Noen kommuner har valgt å videreutvikle en allerede eksisterende oppvekstplan, mens andre kommuner har utarbeidet et nytt planverk. Statsforvalteren erfarer at begge varianter kan være godt egnet for å oppfylle lovkravet. Mange kommuner har blant annet gjort et betydelig arbeid for å systematisere og strukturere oversikten over tjenestetilbud og tiltak til barn og familier i kommunen, som et utgangspunkt for videre tjenesteutvikling. Vi registrerer også at planverket i mange kommuner gjøres stadig mer konkret og utviklingsorientert når det gjelder kommunens forebyggende arbeid fremover.

Samarbeid og samordning på velferdsområdet har hatt stor oppmerksomhet i embetet også gjennom 2025. Gjennom de siste årene har vi etablert velfungerende interne rutiner for samarbeid på tvers i enkeltsaker, sammen med tydelige strukturer for hvordan vi løser oppdrag på tvers av velferdssektorene i embetet. Vi bruker virkemidlene våre både gjennom aktiviteter i den enkelte faglinje og skulder ved skulder på tvers av sektor og tjenesteområder. Kommunene har gitt positive tilbakemeldinger om våre initiativer og tilnærming på området.

I alle våre faglinjer, og i fellesskap, har vi for øvrig gjennomført dialogmøter, webinarer, fag- og ledersamlinger med kommunale og regionale instanser om tematikk som til sammen understøtter tversektoriell og forebyggende innsats til utsatte barn og unge, gjennomføring av barnevernsreformen som en oppvekstreform, tiltak mot utenforskap i barnehage og skole og implementering av veileder om psykisk helse barn og unge. Vi har også prioritert å fremme helhetlig og samordnet oppfølging av utsatte barn og unge i Statsforvalterens overordnede forventningsbrev til kommunene.

Vi ser at våre aktiviteter, hver for seg og samlet, er nødvendige for å understøtte kommunenes utviklingsarbeid, inkludert riktig forståelse om kravene til samarbeid, samordning og rett til barnekoordinator i velferdsløvgivningen.

For øvrig viser vi også til verbaldel i årsrapportering på belastningsfullmakt til Bufdir for 2025, samt en rekke innspill og tilbakemeldinger fra oss gjennom året når det gjelder deltakelse i etatssamarbeidets aktiviteter.

Vi bemerker at vår rapportering under punktene 3.1.2.1, 3.2.1.1.1 og 7.3.2.10 må ses i sammenheng ettersom rapporteringen som etterspørres under de aktuelle punktene er til dels sammenfallende og overlappende.

Godt og samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge og deres familier (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kvalitetssikret, kunnskapsbasert og samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge og deres familier

Vi registrerer flere positive eksempler på styrket samarbeid mellom tjenesteområder og sektorer i kommunene. Samtidig ser vi at samarbeid og samordning på oppvekstfeltet fortsatt utfordres i flere alvorlige saker der barn er i behov av samtidige tjenester fra flere sektorer, for eksempel i saker med grenseoppganger mellom skole, barnevern, helsetjenester, politi og kriminalomsorg. Utfordringene gjelder i slike tilfeller gjerne manglende innsikt om de ulike tjenesteområdenes lovverk, rammer og mandat, varierende kompetanse om ledelse og styring, manglende insentiver som fremmer helhetlige løsninger på tvers av sektorer, samt utfordringer i skjæringspunktet mellom det kommunale tjenestetilbudet og statlige tjenester som spesialisthelsetjenesten og Bufetat.

Årsaksforklaringer bak ulikhetene kan knytte seg til både kommunestørrelse, økonomiske forhold, demografi, tilgang på kompetanse og bemanning, samt tilnærming til ledelse og styring. Kommunene gir i økende grad tilbakemelding om at en krevende økonomisk situasjon og stort press på oppvekst- og velferdstjenestene er en barriere for nødvendig utviklingsarbeid. Kommunene fremhever blant annet at det er krevende å prioritere forebyggende innsats

på oppvekstområdet, fordi lovpålagte oppgaver og rettighetsfestede tjenester gir høyt utgiftsnivå og for lite rom til å prioritere mer langsiktig utviklingsarbeid.

Flere kommuner har også i år gitt tydelige tilbakemeldinger om at Bufetats lovbrudd når det gjelder bistandsplikten overfor kommunene gir store merkostnader for kommunene økonomisk, i tillegg til å utfordre kommunens kapasitet og øvrige ressurser.

Statsforvalteren har gjennom 2025 gjennomført over 20 dialogmøter med enkeltkommuner om oppvekstreformen og forebyggende arbeid, deltatt på en rekke seminarer og fagsamlinger etter invitasjon fra kommuner, samt tematisert utvikling av kommunens forebyggende innsats på våre egne webinarer og ledersamlinger for kommunene. Særlig har vi prioritert å legge til rette for informasjon om de praktiske implikasjonene av oppvekstreformen og andre føringer om utvikling av det forebyggende arbeidet, gitt råd og veiledning om hvordan å lykkes med utviklingsarbeid på feltet, samt understøttet erfaringsdeling mellom kommuner om suksesskriterier og fallgruver i implementeringsprosessene. I flere konkrete tilfeller har vi også veiledet om mulighetsrom for økt kommunesamarbeid og interkommunale løsninger i lys av flere sammenfallende nasjonale satsinger som stiller økte krav til helhetlig forebygging.

Vi registrerer fortsatt, både i tilsyn og annen dialog med kommunene, enkelte uønskede variasjoner når det gjelder tilnærming til tiltaksutvikling i og utenfor barnevernet. Statsforvalteren er bekymret for gapet mellom generelle forebyggende tilbud i kommunen og lettere råd og veiledningstiltak i barnevernet, og bruk av inngripende/omfattende plasseringstiltak.

Vi gjennomfører stadig mer samkjørte og helhetlige tilsynsaktiviteter på tvers av sektorer og tjenesteområder enn tidligere. De to siste årene har vi blant annet gjennomført et systemtilsyn om meldeplikten til barnevernet. Tilsynet ble rettet mot både barnehagesektor, skolesektor, helsetjenestene og barnevernstjenesten i de aktuelle kommunene. Tilsynserfaringene våre så langt tyder på at metodikken er virkningsfull og skaper positive effekter for lovforståelsen og samhandlingen i de aktuelle kommunene. Vi gjennomfører også koordinerte tilsyn i enkeltsaker der dette er hensiktsmessig. Embetet har utarbeidet egne rutiner for intern koordinering og samarbeid i tilsynssaker. I tillegg er samarbeid med andre tjenester og sektorer ofte blant temaene for tilsyn i de respektive faglinjene våre. SFOS vurderer samlet sett at tilsyn som virkemiddel på tvers av fagområder bidrar til økt helhetsforståelse om det tversektorielle oppfølgingen av utsatte barn og unge i kommunene.

Statsforvalteren har løpende dialog og samarbeid med kompetansesentrene, og kompetansesentrene deltar med foredrag og innlegg på en rekke av våre arrangementer. I 2025 gjennomførte vi også et eget oppvekstwebinar der kompetansesentrene presenterte sine tilbud og tiltak for kommunene. En del kommuner har inngått samarbeid med kompetansesentrene om implementering av konkrete tiltak og tilbud til barn og familier. Vi erfarer at kompetansesentrene lykkes best når de prioriterer implementeringsstøtte og at denne tilpasses til den enkelte kommunes hverdag og behov.

Vi viser for øvrig til innspill og tilbakemeldinger fra oss til etatssamarbeidet om utsatte barn og unge gjennom 2025. Mange kommuner oppgir blant annet at tjenester fra Bufetat, familievern, spesialisthelsetjenesten, politiet og fylkeskommunen bør forpliktes i større grad når det gjelder samarbeid med kommunene om samtidige tjenester i et forebyggingsperspektiv. Det kriminalitetsforebyggende området nevnes gjerne som et eksempel i slike sammenhenger. Kommunens tjenestetilbud alene kan ikke forebygge kompleks problemutvikling. FACT ung og SLT nevnes av flere som positive eksempler på gjensidig forpliktende samarbeid mellom stat og kommune, og at det bør etableres flere forpliktende samarbeidsordninger der statlige instanser involveres i tillegg til kommunene.

Avslutningsvis bemerker vi at SFOS er svært underfinansiert når det gjelder fellesoppdragene som gjelder å understøtte kommunenes arbeid med forebygging og tversektorielt samordning. Budsjetttrammene fra BFD, AID, HOD, KD og JD må økes betraktelig for å oppnå ytterligere effekt av oppdragene fremover. Nevnte tilbakemelding er formidlet også i gjennomgangen av ressursituasjonen hos Statsforvalterne/balanseprosjektet. Vi imøteser aktuelle tiltak som kan avhjelpe situasjonen fremover.

Vi bemerker sist at vår rapportering under punktene 3.1.2.1, 3.2.1.1.1 og 7.3.2.10 må ses i sammenheng ettersom rapporteringen som etterspørres under de aktuelle punktene er til dels sammenfallende og overlappende.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Samordnede tilsyn

I 2025 gjennomførte vi 411 tilsyn med kommuner, bydeler og fylkeskommuner, en marginal nedgang fra 416 tilsyn året før. Selv om totalvolumet er nokså stabilt, har det vært endringer i hvilke tilsynsmyndigheter som har stått for gjennomføringen, se detaljene under rapporteringen om tilsynsbelastning. Alle tilsyn er registrert i tilsynskalenderen, som et viktig verktøy for samordning.

Noen av de statlige tilsynsmyndighetene som vi samordner tilsyn med sendte inn sine planer innen fristen 1. desember. Noen aktører klarer imidlertid fortsatt ikke å levere innen hovedfristen, blant annet på grunn av egne planleggingssykluser. Dette svekker både forutsigbarheten for kommunene og realismen i høringen av den samordnede tilsynsplanen. Våre erfaringer viser også at de nye kvartalsvise tilleggsfristene i liten grad tas i bruk av statlige tilsynsmyndigheter. Vi mener derfor, som tidligere påpekt, at dette er et område departementet bør vurdere tiltak for.

Et nytt tiltak i samordningsarbeidet vårt er at vi nå utarbeider et eget notat til kommunene om tilsynsprioriteringene for det kommende året til de statlige tilsynsmyndighetene vi samordner oss med. Notatet gir kommunene bedre forutsigbarhet og et samlet bilde av hvilke områder som vil være særlig prioritert, selv om de konkrete tilsynsaktivitetene ikke er planlagt innen hovedfristen. Dette bidrar dermed til en mer målrettet, transparent og forutsigbar tilsynspraksis.

Samhandlingen med både statlige tilsynsmyndigheter og kommunenes egenkontrollmiljøer oppleves som god. For å sikre bred involvering og god informasjonsflyt benytter vi aktivt våre nettsider til å publisere orienteringer, presentasjoner og referater fra Tilsynsforum. Dette understøtter en mer åpen og koordinert tilsynspraksis på tvers av sektorer.

Målrrettede tilsyn

Vår målretting av tilsyn bygger på fagspesifikke risikovurderinger hvor både sannsynlighet og konsekvens inngår. I dette arbeidet benytter vi ulike informasjonskilder, blant annet klagesaker og resultater fra disse, tilkuddsforvaltning, statistikk, medieomtaler og annen kommunekunnskap. Denne informasjonen deles også i Tilsynsforum, der både statlige tilsynsmyndigheter og egenkontrollen deltar, slik at risikobildet kan vurderes på tvers. Kommuneøkonomi er ofte et tema her, da det er et viktig premiss for tjenesteyting

Dersom flere avdelinger uttrykker bekymring for samme kommune, vurderer vi både muligheten for felles tilsyn og behovet for å spre tilsynsbelastningen. Helseberedskap er det området hvor det er gjennomført flest felles tilsyn, ettersom disse involverer både beredskapsstaben og helseavdelingen. Vi tilstreber også at statlig tilsyn og egenkontroll ikke gjennomføres med samme team i samme periode, blant annet gjennom aktiv bruk av tilsynskalenderen og dialog med kontrollutvalgssekretariatene.

Arbeid for å redusere og fordele tilsynsbelastningen

For å sikre at den samlede tilsynsbelastningen ikke blir for stor for enkelkommuner, har vi etablert faste møtearenaer både internt og eksternt. Internt handler dette særlig om Tilsynskoordineringsmøtene, mens Tilsynsforum fungerer som eksternt arena med statlige tilsynsetater og egenkontrollen. I 2025 gjennomførte vi fire interne koordineringsmøter og tre møter i Tilsynsforum.

I Tilsynsforum deltar ofte representanter fra Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Kartverket, Arkivverket og Datatilsynet. Kystverket, Vegvesenet og DSB har færre tilsyn i regionen og deltar primært skriftlig, hvis det er noe å melde. Fra egenkontrollmiljøene deltar kontrollutvalgssekretariatene i Oslo, Østfold og Viken, samt Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariat. Formålet med disse møtene er å samordne planlagte tilsyn, koordinere tidspunkt og vurdere muligheter for mer effektiv gjennomføring. Arenaene har også en læringsfunksjon ved at erfaringer deles på tvers av statlige aktører.

Tilsyn som bidrar til læring og forbedring

Et grunnleggende krav til tilsynsutøvelsen er at den skal bidra til læring og forbedring i kommunene. For å styrke dette har vi siden høsten 2022 benyttet et digitalt evalueringsskjema for alle gjennomførte tilsyn. Skjemaet tar 7–10 minutter og omfatter blant annet vurdering av tilsynets læringseffekt og opplevd nytte. Tilbakemeldingene brukes systematisk i vårt kvalitetsforbedringsarbeid og bidrar til å videreutvikle både gjennomføring, kommunikasjon og rapportering i tilsynene.

Kommunene gir jevnt over gode vurderinger av læringseffekten, men peker også på områder med forbedringspotensial. Disse innspillene er verdifulle for å sikre at tilsyn fortsatt bidrar til faktisk forbedring av tjenestene.

Nettverk for tilsynssamordnere

Som departementet kjenner til, har vi et etablert et nettverk for medarbeidere som samordner statlig tilsyn med kommuner og fylkeskommuner i embetene. Aktiviteten i 2025 har vært relativt lav – ikke som følge av manglende engasjement, men fordi det ikke har vært planlagt utviklingsprosjekter dette året. Nettverket har likevel vært en viktig arena for å diskutere konkrete problemstillinger, dele erfaringer og sikre en felles forståelse av praksis og utfordringer på tvers av embetene. Samtalene har bidratt til løpende kvalitetssikring og til å styrke den praktiske samordningen av tilsynsarbeidet.

Vi har i samråd med STAF meldt inn behov for videreutvikling av Tilsynskalenderen. Det er mye som fungerer bra, men teknisk kan den bli bedre. I takt med utviklingen av andre plattformer, slik som TILDA, er det også naturlig at vi utvikler kalenderen slik at den lettere kan "samsnakes" med disse. Vi håper departementet kan prioritere denne søknaden.

Vi har ledet nettverket i to år, og fra 2026 har vi nå sendt stafettpinnen videre til Statsforvalteren i Vestland.

Denne rollen har gitt innpass hos både BBREG i arbeidet med TILDA, departementets Arenamøte og muligheten til å delta i brukerpanelet for utviklingen av forvaltningsrevisjonsregisteret i regi av NKRF. Samlet har dette gitt mye verdifull kunnskap om statlig statlig tilsyn!

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor. (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.

I 2025 ble det gjennomført totalt 411 statlige tilsyn med kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Det er omtrent like mange som i 2024.

Tilsynene fordelte seg slik mellom statsetatene:

- SF Oslo og Viken: 98
- Mattilsynet: 8
- Arbeidstilsynet: 274
- Arkivverket: 3
- Kartverket: 5
- Kystverket: 1
- Datatilsynet: 18
- DSB: 4

- Vegvesenet: 0

Selv om det totale antallet tilsyn ligger på omtrent samme nivå som i 2024, har fordelingen mellom tilsynsaktørene endret seg betydelig. Vi og Arkivverket har gjennomført færre tilsyn, mens de øvrige tilsynsmyndighetene, særlig Arbeidstilsynet, har økt aktiviteten markant fra et allerede høyt nivå.

Av våre 52 kommuner fikk 46 kommuner statlig tilsyn i løpet av året. Bortsett fra Oslo kommune ble det gjennomført flest tilsyn i kommunene Asker og Bærum, som hver for seg fikk 18 tilsyn på ett år. Av disse ble henholdsvis 16 og 12 gjennomført av Arbeidstilsynet. Bærum var også den kommunen som fikk flest tilsyn i fjor. Ser man på tilsynsbelastningen over tid, er det liten tvil om at mange små og tematisk avgrensede tilsyn, samt evt. det påfølgende oppfølgingsarbeidet knyttet til pålegg og merknader, er både tidkrevende og ressursbelastende for kommunene.

I dialogen med de statlige tilsynsetatene viser mange til risiko- og sårbarhetsvurderinger som begrunnelse for utvelgelsen av kommuner. Også innen våre områder forventes det i økende grad at kommuner og fylkeskommuner velges på grunnlag av slike analyser, og at man dermed har en antakelse om at det vil være funn når kommunen først er plukket ut gjennom denne metodikken.

Slik vi vurderer det, er vår rolle å samordne de statlige tilsynene som planlegges, enten løpende eller periodevis, men vi kan ikke nekte tilsynsmyndighetene å gjennomføre tilsyn, selv når omfanget begynner å bli stort. Vi har imidlertid begynt å varsle når belastningen øker, og ber tilsynsmyndighetene vurdere om det er strengt nødvendig med ytterligere tilsyn i slike tilfeller. Dette har vi gjort med Arbeidstilsynet.

Selv om vi selv har tatt flere grep og oppfordret kommunene til å gi tilbakemelding når tilsynsbelastningen oppleves som høy, er det fortsatt få som gjør dette. Når kommunene likevel sender en begrunnet tilbakemelding, forsøker vi i størst mulig grad å hensynta den i den videre samordningen.

Noen eksempler på våre grep er gjennomføring av tilsynsevalueringer, høring av planlagte tilsyn og arbeidet med å legge til rette for samordnet eller samtidige tilsyn der det er mulig. Dette gjelder særlig innen tilsyn med helseberedskap, hvor vi i økende grad etterstreber en mer helhetlig og koordinert tilnærming.

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen. (fra kapittel 3.2.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Generelt

Vi er det største embetet målt i antall kommuner, innbyggere og ansatte, og er dermed også en sentral tilsynsaktør regionalt. Et grunnleggende mål for våre tilsyn er å bidra til læring og forbedring i kommuner og fylkeskommuner – særlig de siste årene, hvor endrede rammebetingelser for kommunesektoren har gjort dette arbeidet enda viktigere.

For å styrke kvaliteten i tilsynsarbeidet og videreutvikle metodene våre, har vi siden høsten 2022 tatt i bruk et digitalt evalueringsskjema. Alle som får tilsyn av oss, inviteres til å gi løpende tilbakemeldinger på både gjennomføring og læringseffekt.

Vi opplever tilbakemeldingene som både verdifulle og relevante. De gir oss et tydelig grunnlag for å målrette innsatsen ytterligere for å øke læringseffekten.

Nedenfor følger en mer fagspesifikk omtale av hva avdelingene/ fagområdene våre har gjort for å fremme og formidle læring i de tilsynene som er gjennomført. Dette omfatter tiltak som går utover den veiledningen som gis i oppfølgingen av det enkelte tilsynet.

Utsatte og sårbare grupper

Statsforvalteren har i 2025 fortsatt arbeidet med å videreutvikle tilsynsmetodene slik at vi bruker virkemidlene våre effektivt både hver for seg og samlet. Blant annet gjennomfører vi strukturerte risikovurderinger med stadig bedre kommunekunnskap om barnevern, sosial/Nav og integreringsfeltet. Det bidrar til mer treffsikre prioriteringer av kommuner, tilsynsform, metodikk og tema for tilsyn. Gjennom året har vi håndtert et stadig økende antall tilsynssaker etter Helsestilsynets behandlingsmåter, vi har gjennomført stedlige tilsyn ved institusjoner og asylmottak i henhold til plan, samt gjennomført landsomfattende tilsynsaktiviteter på Nav-kontorene og overfor barnevernstjenestene. Parallelt har vi bidratt med utviklingsarbeid på en rekke flater. Særlig vil vi fremheve effekt av systemtilsynet som vi har utviklet de siste årene, der vi bidrar til å mobilisere styring og ledelse i barnevernstjenester med høy risiko for svikt. Metodikken viser svært gode resultater i form av konkret kvalitetsforbedring i kommunene vi fører tilsyn med. I tillegg har vi dette året prioritert å oppsummere tilsynsfunn fra åtte tilsynssaker der barn var involvert i alvorlig kriminalitet. Vi har også delt tilsynsfunn som gjelder barnevern, sosial og asylmottak på flere samlinger og webinarer gjennom året. Året har samtidig vært preget av aktive bidrag i en rekke mediesaker, behandling av et særlig omfattende antall innsynskrav og generelt stor offentlig oppmerksomhet om utsatte barn og unge. Vi vil også fremover prioritere åpenhet om vårt tilsynsarbeid for å fremme formålet med tilsyn i det offentlige ordskiftet, dele våre vurderinger og analyser, være pådriver for utvikling av tilsynsmetodikk, samt dele funn på tvers av kommuner og andre virksomheter som vi fører tilsyn med.

Samfunnssikkerhet- og beredskap

Ved tilsyn med kommunalberedskapsplikt i kommunen har vi fortsatt en veiledende rolle ovenfor kommunen ved tilsyn. Vi formidler tydelig at hensikten med tilsynet er å øke kommunens kompetanse og beredskaps, samt redusere risikoen for uønskede hendelser. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra kommunen på denne tilnærmingen og ser at det har god effekt på videre dialog.

Vi ser også at kommunene vi har tilsyn med har gode gjennomganger av eget planverk, og ofte utbedrer mangler og oppdaterer planer som forberedelse

til tilsynet.

Klima- og miljøvernavdelingen

Vi har utført tilsyn med 4 kommuner i vår region, for å se om de følger nytt regelverk om avfallshåndtering. Tilsynene var en del av en landsdekkende tilsynsaksjon som var ledet av Miljødirektoratet.

Fra 1. januar 2023 ble kommuner og virksomheter hvor det oppstår husholdningslignende næringsavfall pålagt å kildesortere matavfall, park- og hageavfall og plastavfall som kan materialgjenvinnes. Fra 1. januar 2025 gjaldt tilsvarende krav også for papp- og papiravfall, glass- og metallemballasje og tekstilavfall. Samtidig kom det krav om at avfallet skal samles inn separat, og at kommunene skal ha henteordning for avfallet, med visse unntak.

Vi gjorde alle tilsynene digitalt på teams og vi mottok i etterkant av tilsynene utfylt evalueringsskjema fra tre av de fire kommunene. Tilbakemeldingen var at informasjonen (hensikt og mål) for tilsynet og selve tilsynet var bra. Kommunene hadde stort sett god oversikt over regelverket, og de oppga at tilsynet har ført til større (dvs. middels grad/høy grad) innsikt og forståelse av lovverk, endring av rutiner og forbedring av internkontrollen.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

I årets forventningsbrev hadde vi for første gang et eget kapittel i den generelle delen om kommunenes ansvar for å aktivt arbeide for klimaomstilling i hele sin virksomhet og myndighetsutøvelse. Ettersom ny SPR klima og energi kom rett før jul 2024, viet vi føringene der en del plass i årets brev, og har fulgt dette opp gjennom året i vår kommunikasjon med kommunene.

Mange av våre kommuner har gode rutiner for å ivareta klimahensyn, og har dette høyt på dagsordenen. Dette gjelder særlig de større kommunene, og kommuner som er omfattet av byvekstavtaler. Vi opplever at trenden vi har sett de siste årene der revisjon av utgåtte klima- og energiplaner erstattes med kapitler i kommuneplanens samfunnsdel eller gjennom klimabudsjett opprettholdes. Vi ser samtidig at enkelte kommuner har mindre oppmerksomhet på klimahensyn, og at temaet kan være mangelfullt omtalt i overordnede planer. Det er stadig et visst sprik mellom våre regioner i forhold til hvordan klimahensyn vektlegges i kommunenes myndighetsutøvelse. Dette spriket kan nok delvis tilskrives ressursene som er tilgjengelige i de enkelte kommunene, men også i stor grad ønskede prioriteringer lokalt.

Vi deltar aktivt i Kommunenettverket for klima, der vi samarbeider med KS, fylkeskommunene og klimakoordinatorer for ulike regionale nettverk innenfor vårt embete. I nettverket har vi erfaringsutveksling, samordning og utvikling av tiltak innen klima, energi og sirkulær økonomi. Nettverket har høsten 2025 arrangert et webinar om ny SPR klima og energi for kommunene, der det var høy deltakelse og svært gode tilbakemeldinger. Nettverket vil følge opp med et nytt webinar når veileder til SPR KE foreligger, forhåpentligvis i løpet av våren 2026. Kommunene melder tilbake at de særlig setter pris på praktiske eksempler og løsninger, og tydeligere veiledning.

Gjennom året har vi minnet kommunene på deres ansvar i forhold til de tydelige føringene i SPR klima og energi. Vi ser at kommunene nå i større grad i planbeskrivelser og saksframlegg vurderer hvordan planforslag ivaretar klimahensyn.

Statsforvalteren skal bidra til at jord- og skogbruket i fylkene blir mer klimasmart, blant annet gjennom reduksjon av utslipp av næringsstoffer til vann og klimagasser til luft.

Landbruksavdelingen har arbeidet med klimasmarte løsninger gjennom deltakelse i flere utviklingsprosjekter, hvorav "Klimasmart landbruk i Viken" har vært det største. Det treårige prosjektet har hatt aktivitet i alle fire fylker.

Prosjektet har gjort det mulig å etablere møteplasser for bønder, rådgivere, politikere, lærere og kommunal forvaltning. Temaene har blant annet vært jordhelse, karbonbinding i jord, fossilfrie landbruksmaskiner, fornybar energi, energieffektivisering og energistyring, redusert matsvinn og landbrukets rolle i norsk beredskap.

Gjennom satsingen har vi bidratt til å utvikle en felles plattform for læring og innovasjon. Dette har gjort det enklere å ta i bruk nye løsninger og skapt større trygghet rundt klimavennlige valg i landbruket.

Bruken av naturbruksskolene har vært spesielt viktig for å bygge kompetanse både hos dagens bønder og kommende generasjoner. I 2025 har Klimasmart landbruksprosjektet styrket beredskapsperspektivet i landbruket gjennom blant annet konferanser med økt oppmerksomhet på produksjoner og metoder som bidrar til større selvforsyning og langsiktig bærekraft.

Innen skogbruk har arbeidet bidratt til økt aktivitet og bevissthet om tiltak som fremmer vekst og kvalitet i skog, og dermed styrker skogens rolle i klimaarbeidet.

Landbruksavdelingen har også et mangeårig samarbeid med Grønt fagsenter Buskerud. Det har bidratt til at regionen har bedre kunnskap om effekter av god jordhelse og karbonbinding i jord. Dette gir grunnlag for et mer robust landbruk, rustet til å møte klimaendringene. En annen effekt av samarbeidet er at næringen står sterkere faglig og praktisk.

Gjennom deltakelse i utviklingsprosjekter innen klima har Landbruksavdelingen bidratt til økt forståelse for hvordan landbruket kan redusere klimaavtrykket sitt, samtidig som produksjonen blir mer robust og bærekraftig.

Kommunale klima- og energiplaner klimatilpasning og klimagassreduksjon (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene er i gang med klimaomstilling, har redusert utslippene, og ivaretar klimatilpasning i planleggingen etter plan- og bygningsloven

I vår løpende saksbehandling med innspill til varsel om oppstart og høring av planer viser vi alltid til SPR klima og energi, og de tydelige forventningene som ligger i retningslinjene. I forventningsbrevet til kommunene for 2025 har vi hatt ekstra oppmerksomhet på klimaomstilling og klimahensyn. De aller fleste planforslagene vi mottar viser nå til SPR klima og energi som en viktig overordnet føring for planarbeidet, og hvis de viser til den gamle gjør vi oppmerksom på dette.

Vi har hatt betydelig færre planstrategier på høring enn i 2024, men har hatt mange innspill til oppstart av kommuneplanarbeid der klimaomstilling har blitt vektlagt og SPR klima og energi trukket fram. Som del av dette har vi vært tydeligere i våre tilbakemeldinger når det gjelder ivaretagelse av karbonrike arealer, og i større grad oppfordret kommunene til å kreve klimagassregnskap, vurdere muligheter for gjenbruk og etablering av anlegg for fornybar energi i utbyggingsområder.

Vår oppfatning er fremdeles at kommunene tar klimatilpasningsarbeidet på alvor og er opptatt av god overvannshåndtering og samfunnssikkerhet. Planforslagene har bestemmelser og planer for lokale overvannsløsninger, som er utarbeidet på bakgrunn av de fylkesvise klimaprofilene. I oktober ble klimaprofilene oppdatert på bakgrunn av den nye rapporten til Norsk klimaservicesenter, noe vi følger opp og opplyser kommunene om.

Vi fortsetter å vedlikeholde vår oversikt over kommunenes status i forhold til oppdaterte klima- og energiplaner eller ev. andre overordnede dokumenter med mål og tiltak for klima som de har utarbeidet. Vi følger også med på utviklingen i kommunenes klimagassutslipp, både direkte utslipp og som følge av arealbruksendringer, og viser til dette sett opp mot fastsatte klimamål i saker der det forventes større utslipp.

3.1.2.4 Beredskap i en utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon

Den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i, har vært et sentralt tema for beredskapsarbeidet gjennom hele 2025. Vi har videreutviklet og revidert planverk, og hatt en tydelig prioritering mot økt kompetanse og forståelse for situasjonen, både i samarbeidet med regionale samvirkepartnere og i vårt arbeid med kommunene.

Høsten 2025 påbegynte vi en større revidering av vår FylkesROS, herunder revisjon og av hendelsen sikkerhetspolitisk krise og krig. Dette vil gjøre analysen bedre egnet som grunnlagsdokument for kommunene ved utarbeidelse av egne risiko- og sårbarhetsanalyser. Analysen forenkles og vil konsentrere seg om sårbarheter, med mål om et kortere og mer brukervennlig dokument.

Vi har økt innsatsen for kompetanseheving internt i embetet og i kommunene, og iverksatt flere tiltak for å heve beredskapen. Et sentralt tiltak har vært å øke robusthet i embetets egne kommunikasjonsløsninger. For å sikre bedre redundans og ivareta evnen til samordning i en kritesituasjon, er det installert satellittbasert internett på alle våre kontorlokasjoner. Tiltaket gir embetet økt motstandsdyktighet ved bortfall av ordinær kommunikasjon og styrker vår egen beredskapsevne.

Videre har vi etablert et nytt møterom med mulighet for VTC-møter på BEGRENSET nivå. Dette øker vår kapasitet til å gjennomføre graderte møter og bidrar til bedre koordinering med kommuner, sentrale myndigheter og andre aktører når håndtering av skjermingsverdig informasjon er nødvendig. I tilknytning til dette har vi startet en kartlegging av hvilke kommuner som har tilgang og systemer for mottak og håndtering av gradert informasjon.

Revisjon av underliggende planer (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Forberedt på revisjon av underliggende planer til Nasjonalt beredskapssystem (NBS)

Embetet har som medlem i kjernegruppen etter arbeidet med regionalt underliggende plan til SBS i 2023, deltatt i DSBs undergruppe SBS gjennom 2025. De underliggende planene som ble utarbeidet i samarbeid med andre embeter i den forbindelse, ligger fortsatt til grunn for videre revisjon. Vi har deltatt i arbeidsgruppe til DSB gjennom 2025 og bistått ved behov for avklaringer.

Vi har i 2025 gjennomført graderte gjennomganger av SBS med kommunene, og ugraderte presentasjoner av hva SBS er for fylkesberedskapsrådet og internt i embetet. Revisjonsarbeidet med underliggende planer vil fortsette fremover mot Totalforsvarsøvelsen 2026.

Beredskapsplanlegging (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)**Rapportere på**

Beredskapsplaner er øvet og oppdatert

Embetet har revidert og oppdatert den overordnede beredskapsplanen også i 2025. Samordningsrollen er godt forankret i planverket i embetet, og både planverk og tiltakskort/rutiner oppdateres og revideres ved erfaringer knyttet til håndtering og øvelser. Dette for å sikre at planverket kontinuerlig er oppdatert og fungerer til sin hensikt.

De ulike fagavdelingene i embetet har arbeidet godt med beredskap gjennom 2025 og oppdatert beredskapsplaner og kontinuitetsplaner, samt hatt egne øvelser. Det jobbes med å revidere overordnet kontinuitetsplan i løpet av våren 2026, etter endringer i underliggende planer og erfaringer fra hendelser og øvelser. Dette vil bidra til en mer robust kontinuitet og være til støtte ved prioriteringer under uønskede hendelser som berører hele embetet.

Samfunnssikkerhet- og beredskapsstaben og helseavdelingen arrangerte sammen med NKOM øvelse EkomKraft i mars 2025, og benyttet anledningen til å øve kommuner i Østfold i samarbeid med Helsefelleskapet Østfold.

Hele embetets beredskapsorganisasjon deltok i Øvelse Digital 2025, og gjorde seg verdifulle erfaringer om interne forhold, så vel som avhengigheter til eksterne samarbeidspartnere.

Det er også gjennomført egne øvelser, inkludert i bruk av Nødnett og Rayvn for avdelingene og krisestab flere ganger gjennom året.

Sivil-militært samarbeid regionalt (fra kapittel 3.2.1.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Styrket sivil-militært samarbeid regionalt

Embetet har hatt tett samarbeid med Heimevernet lokalt og har også deltatt i flere forumer med informasjon fra øvrige deler av Forsvaret, herunder Forsvarets operative hovedkvarter og Forsvarets logistikkorganisasjon. Vertslandsstøtte har vært tema i diskusjoner og øvelse med kommuner og regionale samvirkeaktører. Vi har i samarbeid med Heimevernet gjennomført fylkesvise totalforsvarsmøter for kommunene på gradert nivå (i tre militærleire), der også politiet og Sivilforsvaret var invitert inn. Det er forventet mer aktivitet rundt dette temaet i 2026.

De rutinemessige sivil-militære møtene i Oslofjordsamarbeidet på Nasjonal begrenset plattform (NBP) er videreført i 2025 og vi har deltatt på CICOM-møtene til FOH regelmessig.

Totalforsvaret og vertslandsstøtte har også vært tema på møter i fylkesberedskapsrådet, sivil-militært kontaktmøte på sjefsnivå og i grenseredningsrådet som arrangeres i samarbeid med svenskene.

Vi har også bidratt i samordningen av anløp av reaktordrevet fartøy i Oslofjorden.

For økt redundans og enklere kommunikasjon med Forsvaret og i totalforsvaret for øvrig, har vi i 2025 etablert et møterom med mulighet for videokonferanser og møter på BEGRENSET nivå.

Oversikt over sårbarheter i tilknytning til ressurs- og forsyningssituasjonen. (fra kapittel 3.2.1.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Tilrettelegge for regionalt samarbeid for å ha oversikt over sårbarheter i tilknytning til ressurs- og forsyningssituasjonen.

Embetet har påbegynt en ny revisjon av fylkesROS i 2025, med det mål å fokusere mer på sårbarheter for samfunnskritiske funksjoner i vår region. Dette arbeidet vil også omfatte flere ressurs- og forsyningsområder, eksempelvis vann, strøm og ekom.

Det er etablert en felles løsning med andre embeter med metode for gjennomføring av kraftrasjonering og arbeidet vil pågå i 2026. Arbeidet med prioritetsordningen ved drivstoffrasjonering samkjøres med de andre embetene og innspill for håndheving er fremsendt som et felles svar fra embetene til NFD i januar 2026. Revidering og vedlikehold av drivstoffordningen vil foregå som en årlig prosess.

Det er også etablert kontakt med landbruksavdelingen med tanke på matforsyning i fylkene. Det er omfattende arbeid å holde oversikt over alle forsyningsområdene og vi vil fortsette å prioritere kraft- og drivstoffrasjonering utover i 2026.

3.1.2.5 Andre oppdrag

3.2.1.5.1 - Sivil-militær helseberedskapsplanlegging:

Embetet har i 2025 gjennomført en kartlegging av status for kommunenes arbeid om oppfølgingen av gapanalysene fra 2024 knyttet til sivil-militær helseberedskapsplanlegging. Det er videre gjennomført felles møte med alle kommunene og det er etablert en referansegruppe med deltakere fra et utvalg kommuner. Gruppen har gitt innspill både om kommunenes behov for støtte, og til SFOS' videre oppfølgingsarbeid.

Vi har hatt jevnlig dialog med Helsedirektoratet, DSB og Forsvaret om forventninger til oppfølgingsarbeidet og om mulige synergier med andre nasjonale prosesser.

Videre har vi gjennomført møter med beredskapsansvarlige i alle helseforetak i regionen og etablert en plattform for videre samarbeid om oppfølging av gapanalysene og totalforsvarsarbeidet. Embetet har også deltatt i en arbeidsgruppe initiert av Helse Sør-Øst RHF, med deltakelse fra alle Statsforvalterembetene i helseregionen. Arbeidsgruppen arbeider for å styrke samarbeid om totalforsvar og sikre en koordinert oppfølging av funn fra gapanalysene i både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsesektoren.

3.2.1.5.2 - Følge opp plan med læringspunkter:

Identifiserte tiltak etter hendelser og øvelser er innarbeidet i virksomhetsplanen for samfunnsikkerhet- og beredskapsstaben, og følges opp på linje med øvrige oppdrag. Nye identifiserte læringspunkter etter dette års hendelser og øvelser inkluderes i dette arbeidet kontinuerlig. Som eksempel kan nevnes at embetet har forsterket sine kommunikasjonsløsninger for økt redundans ved bortfall av e-kom og ved behov for gradert kommunikasjon.

3.2.1.5.3 - Bistå NFD i arbeidet med drivstofforsyning:

Embetet gjennomførte en større oppdatering av innmeldte prioriterte brukere i 2024, og har i 2025 fulgt opp oppgaven med å innhente og formidle manglende informasjon om prioriterte stasjoner til NFD. Endringer følges opp fortløpende.

3.2.1.5.4 - Bistå nettselskaper med innhenting av informasjon for planlegging og fordeling av energi:

Embetet har i 2025 etablert en felles løsning for å gjennomføring av arbeidet i samarbeid med embetene i Vestfold og Telemark og Innlandet. Modellen for gjennomføring er også informert om og delt til andre embeter for gjenbruk og tilpasning etter behov. Per januar 2026 er det gjennomført innhenting i pilotkommuner og basert på dette arbeidet vil videre innsats prioriteres gjennomført i Buskerud fylke, før resterende fylker følger. Fylkesvis tilnærming er valgt fordi arbeidet er såpass omfattende at det oppleves hensiktsmessig å dele opp oppgaven. Det er verdt å bemerke at det i stor grad er statsforvalterembetene som driver arbeidet med kraftrasjonering og sørger for fremdrift.

3.2.1.5.5 - Være med i planlegging, gjennomføring og evaluering av Øvelse Digital 2025:

Embetet har deltatt i planlegging av Øvelse Digital 2025 gjennom faste bidrag i arbeidsgrupper i DSB, i tillegg til internt arbeid med øvelsen. Embetet deltok på øvelsen med kriseledelse og krisestab. Intern evaluering er pågående og funn fra denne øvelsen vil bli brukt inn i øvelse TDX26.

3.1.3 Rettssikkerhet er ivaretatt på en enhetlig måte

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Landbruksavdelingen

Kompleksiteten og antall saker er økende på landbruksområdet på mange områder. Dette utfordrer vår kapasitet. Vi ser med bekymring på at kommunal landbruksforvaltning i flere kommuner har liten kapasitet og liten eller ingen tilgang på juridisk kompetanse. Dette kan gi ulik behandling av like saker.

På landbruksområdet oppfyller vi målkravet om forvaltningskontroll av 20% av kommunene. Vi mener at kontrollene bidrar til læring, bedre rutiner og større kunnskap om internkontroll, inhabilitetsspørsmålet og viktigheten av å ha en god internkontroll. Forbedrede digitale saksbehandlingsverktøy, med økt brukervennlighet og målrettede maskinelle kontroller, har ført til bedre kvalitet på opplysningene i søknadene og mer effektiv saksbehandling. Kommunene følger opp at vilkårene for tilskudd er oppfylt.

Landbruksavdelingen jobber kontinuerlig med en effektiv og korrekt saksbehandling slik at restanser og saksbehandlingstid holdes nede samtidig som at rettssikkerheten ivaretas. Landbruksavdelingens internkontroll sikrer oppdaterte rutiner for våre arbeidsområder, der risikobaserte kontroller legger grunnlag for å kunne iverksette rett tiltak for å sikre korrekte vedtak. Risikobasert kontroll har som eksempel avdekket feilopplysninger og manglende opplysninger for behandling av søknader om tilskudd ved produksjonssvikt og dermed bidratt til korrekt tilskuddsforvaltning.

Landbruksavdelingen bidrar også til utvikling av internkontroll hos kommunene, både gjennom veiledning og som et ledd av forvaltningskontrollene. Dette setter kommunene i bedre stand til å gjennomføre korrekt forvaltning, også i situasjoner med uforutsett fravær eller uventet stor arbeidsbelastning.

Klima - og miljøvern avdelingen

Vi har gode rutiner som er implementert og ligger i kvalitetssystemet vårt. Dette for å sikre god kvalitet og enhetlig praksis i vår saksbehandling både når det gjelder tilsyn og konsesjonsbehandling.

Vi har gjennomført 62 forurensningstilsyn i løpet av 2025, som inkluderer både endags- og flerdags inspeksjoner. Dette er samme antall som i 2024, men er dessverre noe færre tilsyn enn planlagt grunnet ressursituasjonen. Vi deltok på den tilsynsaksjonen som var initiert fra Miljødirektoratet, og gjennomførte da 18 tilsyn hvorav fire var rettet mot kommunen og deres rolle for tilrettelegging for ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall.

Vi har også i 2025 hatt fokus på tilsyn med flere bransjer mht. nye tillatelser med tilhørende veiledning og bevisstgjøring. Tilsyn er en god anledning til å veilede og bevisstgjøre virksomhetene og kommunene.

Kommunene har blitt mer opplyste om regelverket og har fått økt forståelse, spesielt knyttet til behovet for oppgradering av avløpsnett og avløpsanlegg. Dette gjør at kommunene selv tar initiativ til å forbedre renseanlegg/ bygge nytt. Vi får også opprettet dialog med kommuner vi ikke har hatt dette med før. Vi får også selv en økt grad av forståelse på hvordan det står til ute i kommunene (gir oss grunnlag for prioritering) og økt vår kompetanse på å gå tilsyn på avløpssektoren (mange nye medarbeidere).

Utsatte grupper

Vi erfarer at det i forlengelse av våre tilsynsaktiviteter har blitt styrket oppmerksomhet om ledelse, styring og internkontroll på områder som barnevern, sosial, asylmottak, integreringsfeltet, krisesentre og familievernkontor de siste årene. Særlig ser vi effekter av tilsyn der det lar seg gjøre å kombinere flere tilsynsmessige virkemidler. For eksempel har vi benyttet egenvurdering som metode over flere år, og erfarer at behandlingsmåten fungerer godt når

vi bruker den målrettet og etter grundige vurderinger om virksomhetens behov, situasjon og forutsetninger. Det pågående landsomfattende tilsynet på barnevernsområdet har også fått positive tilbakemeldinger og stor oppslutning blant kommunene. Det samme gjelder oppfølgingen av landsomfattende tilsyn på sosialområdet der kommunenes forbedringsarbeid etter konklusjon om lovbrudd får støtte fra oss gjennom både skriftlig oppfølging og tilsynsdialogmøter. De siste årene har vi i tillegg utviklet tilsynsmetodikk for et systemtilsyn overfor kommuner med spesielt høy risiko på barnevernsområdet, hvor hovedformålet er å mobilisere barnevernets ledelse og styring i forbedringsarbeidet. Metodikken viser så langt svært oppløftende resultater i form av kvalitetsforbedring i de aktuelle kommunene.

Vi ser at det gir effekter når vi lykkes med gode risikovurderinger i kombinasjon med rette tilsynsmessige virkemidler. Særlig har vi prioritert å dele tilsynsfunn på tvers av kommuner og virksomheter, samt prioritere hvilke aktiviteter vi gjennomfører overfor samtlige kommuner og hvilke aktiviteter vi innretter spesifikt mot enkeltkommuner med bestemte utfordringer. Vi registrerer en positiv utvikling når det gjelder at kommunene bruker våre tilbakemeldinger og tilsynsfunn i sine interne planverk og styringsdokumenter, også i dialogen med kommunens politiske ledelse. Blant annet utformer vi årlige oppfølgingsbrev til hver enkelt barnevernstjeneste i etterkant av rapportering, og dialogmøtene i kompetansesatsingen på barnevernsområdet brukes til å trekke sammenhenger mellom risikovurderinger, funn i tilsyn og klagesaker, og kommunens fremdrift når det gjelder kvalitetsutvikling og forbedringsarbeid. Vi gjennomfører også årlig et tversektorielt systemtilsyn mellom fagområdene barnehage, skole, helse og barnevern om meldeplikten til barnevernet. Slik vi ser det legger tilsynsmetodikken godt til rette for å styrke det tversektorielle samarbeidet i kommunene om utsatte barn og unge. Våre funn og erfaringer fra tilsynet de siste årene bekrefter dette.

Vi har ved flere anledninger gitt tilbakemelding om at det mangler oppdatert materiell og tilsynsmetodikk på områdene familievernkontor og krisesentre. SFOS tilpasser derfor tilsynsmetodikk og veiledere innen tilgrensende velferdsområder for å kunne sikre et forsvarlig tilsyn. Det er imidlertid bekymringsfullt at oppdatert materiell fremdeles ikke foreligger fra nasjonale myndigheter.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Vi behandlet 1159 saker, mot 1264 saker i 2024, så en liten nedgang i 2025. Det fremgår av tabellen at ca. 91 % av sakene ble behandlet innen frist, 9 % med fristoverskridelse. 1058 av 1159 saker ble behandlet innen 12 uker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 77 dager og gjennomsnittlig overskridelse av fristen har vært 57 dager. Vi jobber systematisk og godt for å holde restansene nede og overholde lovpålagte frister, og resultatet er slik vi ser det godt. Dette fokuset fortsetter i 2026. Vi har funnet grunn til å utsette fristen i 161 saker som er særlig kompliserte, i samsvar med SAK § 7-3 tredje ledd. Partene i klagesaken blir orientert om når et vedtak i saken kan forventes.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-9 %	91 %	1 159	1 058

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Tabellen i årsrapporten, hentet fra SYSAM, ser nok en gang ut til å være feil. Dette rapporterte vi også om i 2023 og 2024, uten at vi har fått en tilbakemelding fra departementet. Vi ber nok en gang om en tilbakemelding på dette.

I tabellen per 15.01.2026 fremgår det at vi har et avvik på 50 %, og at vi behandlet 25 av 50 saker der det er gitt utsatt iverksetting innen 6 uker. Ved kontroll av uttrekk fra SYSAM stemmer ikke dette. Vi finner 35 saker der det er krysset av for utsatt iverksetting, og at 33 av sakene ble behandlet innen fristen. Dette gir en måloppnåelse på 94 % og et avvik på underkant av 6 % i 2025.

Det er veldig uheldig at SYSAM ikke synliggjør hvilke saker som er gitt utsatt iverksetting. Dette bør fremgå både av statistikken og søkekriteriene som vi har tilgang til i SYSAM.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-50 %	50 %	50	25

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Det synes som tabellen både viser antall søknader om forhåndstiltredelse og søknad om samtykke til ekspropriasjon. Vi har behandlet 5 saker om forhåndstiltredelse og 3 søknader om samtykke til ekspropriasjon. Alle saker er tatt innen fristen.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	8	8

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Som i 2023 og 2024 har vi 100 % måloppnåelse. Vi fokuserer på å opprettholde 100 % måloppnåelse i 2026.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	1	1

Virksomhetenes tillatelser i tråd med IED (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Tillatelser til virksomheter omfattet av EUs industriutslippsdirektiv er oppdatert i tråd med skjerpede bransjekrav

Vi har registrert 78 virksomheter som er omfattet av EUs industriutslippsdirektiv (IED).

Hovedfokuset har også i 2025 vært på områdene næringsmiddel (BAT-FDM) og avfallsbehandling (BAT-WT), hvor fristene for å implementere BAT-krav i tillatelser etter forurensningsloven har utløpt i henholdsvis 2022 og 2023. På næringsmiddel er vi nå i mål, da vi i 2025 har gitt en ny tillatelse samt oppdatert en tillatelse. Det innebærer at alle vår 10 virksomheter som er omfattet av BAT-FDM nå har oppdaterte tillatelser i tråd med BAT-krav (dvs fastsatt harmonisert referansenivå for miljømessig beste tilgjengelige teknikker). Innenfor avfallsbehandling har vi i 2025 gitt 5 nye tillatelser samt endret 13 tillatelser. Dette innebærer at 47 av våre 58 virksomheter som er omfattet av BAT-WT har tillatelser i tråd med BAT-krav. Av de 11 som ikke er oppdatert i tråd med BAT-krav, planlegger tre av disse å legge ned. De øvrige er vi i prosess med, og håper å få ferdigstilt i 2026. Arbeidet har tatt tid, da vi samtidig med implementeringen av BAT-kravene i mange tilfeller har sett behov for oppdateringer av hele tillatelsen, da flere er eldre enn ti år. Dette mener vi er viktig for å heve kvaliteten på tillatelsene slik at bl.a. kravene til utslippskontroll og avfallshåndtering oppdateres til dagens standard.

Når det gjelder oppfølgingen av BAT-krav for slakterier og animalske biprodukter (SA-BREF) som ble vedtatt i desember 2023, har vi begynt kartleggingen av virksomheter. Vi har per nå registrert tre virksomheter som faller innunder SA-BREF, hvor av en virksomhet allerede har tillatelse i tråd med BAT-krav. Vi ligger i rute for å bli ferdig med de to øvrige innen 4-års fristen.

Det arbeidet som er gjennomført med implementering av BAT-kravene i tillatelser har ført til mer presise og strengere tillatelser. Dette innebærer at virksomhetene får bedre kontroll på sine utslipp og til redusert forurensning. Gjennomføringen av IED har også ført til strengere regulering for nye virksomheter. Dette bidrar til reduserte utslipp, for eksempel av næringsstoffer til vann fra næringsmiddelindustri. Vi opplever også en holdningsendring i bransjene med økt kunnskap og bedre kontroll på egen forurensning. Gjennomføring av tiltak tar tid og vi regner med at full effekt av nye og strengere krav blir synlig i årene som kommer.

Miljødirektoratet har satt av større ressurser for å bistå statsforvalterne med implementering av IED-krav ovenfor våre virksomheter, noe som har bidratt til at vi også har hatt mulighet til å sette av ressurser til dette arbeidet.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning**Landbruk**

Gjennom forvaltningskontrollene ser vi at kommunal landbruksforvaltning stadig blir bedre til å dokumentere sine vurderinger og vedtak i tilskuddssakene. Forbedrede digitale saksbehandlingsverktøy, med økt brukervennlighet og målrettede maskinelle kontroller, har ført til bedre kvalitet på opplysningene i søknadene og mer effektiv saksbehandling. Kommunene følger opp at vilkårene for tilskudd er oppfylt. Det skorter fortsatt på enkelte områder som er tidkrevende for saksbehandlerne å følge opp, for eksempel driftsfellesskapsaker.

Vi mener at vårt kontinuerlig fokus på faglig oppdatering av saksbehandlerne gjennom blant annet fysiske fagsamlinger, nettseminarer og hyppige digitale møteplasser har vist seg som målrettede og effektive former for læring og erfaringsutveksling. Det er høy deltakelse på våre digitale arrangementer, og ser at de fører til økt kompetanse og engasjement hos kommunal landbruksforvaltning. Tett oppfølging fører til bedre forvaltning.

Effektiv internkontroll knyttet til tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Effektiv internkontroll med tilskuddsforvaltningen på landbruks- og reindriftsområdet

Viktige elementer i landbruksavdelingens internkontroll er virksomhetsplan, handlingsplaner og rutinebeskrivelser med risikovurderinger, avviksbeskrivelser for avdelingens ulike arbeidsområder, og delegeringsreglement. I tillegg kommer styringsdokumenter og embetets policy for internkontroll. For flere fagområder er det etablert faggrupper internt i avdelingen eller i samarbeid med andre avd. Faggruppene er effektive forum for å drøfte spørsmål og saker som kommer opp. Risikovurderinger bidrar til en tilpasset internkontroll, og har bidratt til korrekt tilskuddsforvaltning. Avdelingens internkontroll bidrar også til at forvaltningen på de ulike fagområdene settes i et felles rammeverk, som letter oversikt og gjør det enklere å identifisere områder som kan forbedres. Virksomhetsplan, handlingsplaner og rutiner revideres minst en gang i året, og tilpasses oppdaterte oppdrag, identifisert risiko og erfaringer. Dette bidrar til å videreutvikle en effektiv og korrekt forvaltning.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja, delvis
Antall foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	7
Antall foretak som er fulgt opp etter kontroller i tidligere år	Foretakene kontrolleres årlig
Antall foretak hvor det er gjennomført stedlig kontroll	0
Antall foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfelleskap	0
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning på grunn av overproduksjon	10
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning pga. driftsfelleskap	0
Antall foretak som er kontrollert, og hvor vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	272063

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Kontrollert som følge av mistanke om avvik	10
Saker funnet i orden	8
Saker med feil	2
Beskrivelse av feilene	Produsent har søkt og mottatt tilskudd for komproduksjon året etter pensjon ble satt i kraft

Internkontroll for tilskuddsforvaltningen

Ordning	Etablert internkontroll	Risikobasert kontroll	Resultat av kontroll tiltak
Tilskudd til tidligpensjon	Ja	Ja	Vi plukket ut 10 stk hvor det var oppgitt næringsinntekt på listene fra skatteetaten. 1 produsent hadde søkt om tilskudd for komproduksjon og fått dette utbetalt nesten et år etter at landbruksdriften skulle vært avsluttet. Dette innebærer at han må tilbakebetale tidligpensjon for perioden den var satt ikraft og frem til at tilskudd ble utbetalt. En annen produsent har mottatt næringsinntekt et år etter at gården var solgt. Mulig det er fremførbart overskudd.
Tilskudd til landbruksvikanvirkning	Ja	Ja	Det har vært uenighet avløserlagene i mellom, når det gjelder geografisk fordeling virksomhetsområder. Vi har arrangert møter som har ført til at en fordeling ble akseptert av begge parter.
Tilskudd til veterinærreiser	Ja	Ja	I fylkene Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus mottar om lag 90 veterinærer tilskudd til veterinærreiser gjennom fagsystemet Agros. Vi mottar rundt 90 søknader hver måned og de fleste behandles automatisk i Agros. Hver måned plukker vi ut 5 % av søknadene til kontroll. Vi ser stor effekt på tidsbruk pr. kontroll, etter at ordningen ble lagt inn i Agros. Vi ser også at veterinærene er mer nøye med utfyllingen av søknadene sine i Dyrehelseportalen, som igjen gjør at det blir færre feil og avvik.
Stimuleringsstilskudd til veterinærdekning	Ja	Ja	Risiko ved informasjonen i søknadene er knyttet til kostnaden ved og målretting av omsøkte tiltak. SF gjennomfører dokumentkontroll av alle innkomne søknader. Ved behov innhentes underlagsmaterialet for kommunenes søknader. Dette sammenholdes med rapporter fra kommunene om bruken av foregående års midler og opplysninger som kommunene gir i vår årlige spørreundersøkelse til administrasjonskommunene. I 2025 ble det gjennomført ett digitalt møte med alle administrasjonskommunene. I sum gir dette oss god oversikt over veterinærdekningen og utfordringer knyttet til stimuleringsstilskuddet og vaktordningen.
Tilskudd til fylkesvise prosjekter innen klima- og miljøprogrammet	Ja	Ja	Relevant dokumentasjon gjennomgås før utbetaling i alle saker. I den grad det mangler dokumentasjon, blir den innhentet. Alle prosjekter følges opp løpende. Del- og sluttrapportering fra prosjektene.
Erstatning etter offentlige pålegg	Ja	Ja	Saksbehandlingen inneholder alltid kontroll av dokumentasjon, men også skjønnsvurderinger basert på en viss grad av tillit. Eksempler på avgjørelser som i en viss grad er basert på tillit kan være lister over arbeidstimer, antall destruerte planter eller avlivede dyr, behovet for å kjøpe tjenester i forbindelse med å gjennomføre pålegget og verdi av destruerte hus, maskiner og løsøre. Dette må sees opp mot hvor mye tid vi kan bruke på de enkelte sakene. I saker med erstatningsbeløp over kr 200 000, skal to saksbehandlere se på saken før man sender den til godkjenning.
Tilskudd ved produksjonssvikt	Ja	Ja	Kontrollene har i noen tilfeller avdekket at klimaprozenten i vekstgruppe grovfor med husdyr må settes ned fordi det er andre årsaker til produksjonssvikten enn de klimatiske. Feil utbetaling av tilskudd er dermed unngått.
Kompensasjon for riving og opprydding av pelsdyrhus	Ja	Nei	Tilfanget av saker er begrenset, hver sak er kompleks og gir grunnlag for relativt store utbetalinger. Hver enkelt søknad og vedlagt dokumentasjon blir nøye kontrollert.
Fylkesvise rentemidler fra skogfond	Delvis	Ja	Tildeling av rentemidler skjer basert på prosjektsøknad, og det settes krav til rapport med regnskap. Søknadene behandles i Kontaktutvalg for skogbruk og rentemiddelbudsjettene godkjenner av Landbruksdirektoratet. Regnskapene gjennomgår årlig revisjon av ekstern aktør.
NMSK, kommuneskog	Delvis	Ja	Det gjennomføres dokumentkontroll av alle innkomne søknader før utbetaling. Det gjennomføres feltkontroll av omkring 10% av tiltakene før utbetaling. Kontroll av kommunal skog inngår også som en integrert del av forvaltningskontrollen av kommunene på skogområdet.
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	Ja	Nei	Statsforvalteren sitter som observatør i takstutvalgene i alle pågående prosjekt. Det er to fagpersoner på ordningen hos SFOS.
Tilskudd til siidaandeler og reinlag	Ikke aktuell	Nei	
Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag	Ikke aktuell	Nei	
Andre ordninger			

Internkontroll som ivaretar kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Effektiv internkontroll som ivaretar kontroll med at kommunenes tilskuddsforvaltning på landbruksområdet utføres på en forsvarlig måte og i henhold til etablert internkontroll. Forvaltningskontroll skal gjennomføres i minst 20 prosent av kommunene.

- Det viktigste tiltaket for kontroll av kommunene skjer gjennom forvaltningskontrollene, der vi kontrollerer både kommunenes internkontroll i landbruksforvaltninga og hvordan kommunene følger opp sentrale retningslinjer og egne rutiner i behandlingen av saker innenfor ulike ordninger. Gjennom tilgangen vi har til søknader og vedtak, følger vi opp kommunene inn mot saksbehandlingsfristene og tar kontakt i tilfeller der pålagt utplukk til kontroll er for lavt eller når det kan se ut til at ikke alle søknadene blir ferdig behandlet innen fristene. Dette for å sikre riktig saksbehandling og utbetaling til riktig tid.

- Delegering. Vi ser ofte at det er forskjell på hva kommunene legger i budsjett-disponeringsmyndighet, og hva Ldir anfører. Erfaringen er at gjennomgang av kommunens delegering for tilskuddsforvaltningen på vegne av staten fortsatt bør være et punkt ved forvaltningskontrollene.

- Forvaltningskontrollene vi har gjennomført i 2025 viser at kommunene har utfordringer med å møte kravene om stedlig kontroll av skadeårsak etter melding om mulig produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon, og også stedlig oppmåling om grovforlager etter søknader i vekstgruppe grovfor for foretak med husdyr.

- Det løpende ajourholdet av AR5 har kommet opp på et bra nivå. Kommunene sliter med oppfølging etter det periodiske ajourholdet. Dette er tema i tilknytning til forvaltningskontrollene der vi bruker anledningen til å gå igjennom svakhetene med de aktuelle saksbehandlerne og pålegg om oppfølging innen en frist.

- Samtaler under forvaltningskontrollene om internkontroll med kommunene gir bedre innsikt hos både kommunene og Statsforvalteren. Det har bidratt til økt forståelse hos kommunene for hva internkontroll er, og hva det skal bidra til. Vi ser at kommunene kompletterer og oppdaterer rutiner, risikovurderinger og kontrollplaner i forbindelse med våre forvaltningskontroller.

Kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning

Kommune	Omfang	Resultat	Oppfølging kontrollene
---------	--------	----------	------------------------

Halden	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, tilskuddsordningene produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til regionale miljøtiltak, samt kommunens kontroll av skogtiltak.	Det ble funnet ett avvik. Flere søknader behandlet etter landbruksveiforskriften er ikke registrert i ØKS.	Manglende veianlegg i ØKS ble registrert av kommunen, og avviket ble lukket.
Krødsherad	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, tilskuddsordningene produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til regionale miljøtiltak, kommunens kontroll av skogtiltak, samt rutiner for forvaltning, drift og vedlikehold av AR5..	Undersøkelsene resulterte i 7 avvik: En person med godkjenner-rolle for en rekke ordninger i Landbruksdirektoratets fagsystemer manglet delegert myndighet til å fatte vedtak i saker innenfor disse ordningene. Vedtak om RMP for 2024 i Krødsherad er fattet av saksbehandler i Modum kommune uten at det foreligger dokumentasjon op at Krødsherad kommune har delegert myndighet til å fatte vedtak i disse sakene til Modum kommune. Kommunen manglet rutinebeskrivelse for tilskudd til regionale miljøtiltak. Kommunen har innvilget tilskudd på feil grunnlag ved at det er gjort ugyldig vedtak om tilskudd til drift av seter. Kommunen har innvilget tilskudd på feil grunnlag ved at kommunen godkjente alt omsøkt areal under tiltaket	Godkjenner-rolle er nå bare registrert på person med delegert myndighet til å fatte vedtak i disse sakene. Det er utarbeidet rutinebeskrivelse for tilskudd til regionale miljøtiltak, og internkontrollen er dermed styrket. Rutinen er også endret for å unngå at at det innvilges tilskudd på feil grunnlag. Kommunen har nå gjennomført tilstrekkelig antall kontroller av skogkulturtiltak. Kommunen har også kontrollert usikre AR5-flater, og gjort aktuelle endringer i AR5. Avvikene er dermed lukket.
Enebakk	Tilskudd ved produksjonssvikt	Det ble gitt to avvik ved undersøkelsene. Kommunen gjennomfører ikke stedlig kontroll av meldinger om produksjonssvikt i samsvar med kravene i forskriften. Kommunen gjennomfører ikke stedlig oppmåling av grovfôrager i alle søknader i vekstgruppe grovfôr med husdyr.	Statsforvalteren har stilt krav til kommunen om å oppdatere sine rutiner for arbeid med tilskuddsordningen forut for neste vekstsesong. Frist er satt til 1. april 2026.
Bærum	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, tilskuddsordningene produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til regionale miljøtiltak, kommunens kontroll av skogtiltak, samt rutiner for forvaltning, drift og vedlikehold av AR5.	Det ble gitt ni avvik ved kontrollen. To personer hadde godkjenner-rolle for flere tilskuddsordninger uten at SF finner dokumentasjon for at tilstrekkelig myndighet er delegert. Rutinebeskrivelsen for tilskudd til regionale miljøtiltak må oppdateres. Det ble funnet tre tilfeller der det har blitt innvilget regionalt miljøtilskudd på feil grunnlag. Det ble i et tilfelle funnet avvik mellom antall dyr på utmarksbeite i søknad om produksjonstilskudd i jordbruket og søknad om regionale miljøtiltak uten at det er dokumentert hva dette skyldes. Kommunen oppfylte ikke krav til kontroll av skogkulturtiltak. I foryngelseskontrollen fulgte ikke kommunen opp felt uten status "ok". Kommunen har ikke gjennomgått feillister fra Nibio med "Usikre AR5-flater" og "AR5-flater m/info" fra det siste periodiske ajourholdet.	Kommunen har endret delegering av myndighet, og brukere i Landbruksdirektoratets elektroniske saksbehandlingssystemer er oppdatert i tråd med delegert myndighet. Rutinebeskrivelser for RMP og PT er revidert og oppdatert. Avvik mellom opplysninger i søknader for de to tilskuddsordningene skal nå oppdages ved kryssjekk. Vurdering av grunnvilkåret "vanlig jordbruksproduksjon" i søknader fra foretak som viser lav avdrått er nå tatt med i rutinen. Tilfellene der det var innvilget tilskudd på feil grunnlag er korrigert. Avviket mellom dyr på utmarksbeite i søknad om produksjonstilskudd og regionale miljøtiltak er nå forklart. Kommunen har gjennomført kontroll av flere skogkulturtiltak, slik at krav til antall kontroller er møtt. Rutinebeskrivelse for NMSK er oppdatert. Kommunen har kontaktet alle skogeiere med arealer som var trukket ut til foryngelseskontroll i perioden 2020-2024 som tidligere ikke var fulgt tilstrekkelig opp. Flere saker er avsluttet, og resterende er under avklaring og vil bli avsluttet i løpet av 2026. Foryngelseskontroll for 2025 er gjennomført, der kun en sak må følges opp i 2026. Kommunen har gjennomgått og sjekket usikre AR5-flater, og vil følge opp noen flater med usikker klassifiseringsmetode med forventet ferdigdato medio april måned. Statsforvalteren vil følge opp korreksjonene kommunen arbeider med, og avslutte kontrollen når de siste avvikene kan lukkes.
Indre Østfold	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, kommunens forvaltning av krav til vegetasjonssone i sammenheng med produksjonstilskudd i jordbruket, regionale miljøkrav og tilskudd til regionale miljøtiltak. Kommunens kontroll av skogtiltak, samt tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	Det ble gitt fire avvik. Ansatte ved landbrukskontoret hadde godkjennerroller i Landbruksdirektoratets fagsystemer uten at det ble lagt frem dokumentasjon som viser at alle hadde budsjettdisponeringsmyndighet jf. bruken av begrepet i det statlige økonomireglementet. Kommunen har utbetalt tilskudd til «grasdekte kantsoner i åker» i to søknader der avstanden fra vassdragets normalvannstand til starten av kantsonen var betydelig større enn 8 meter. Det ble avdekket ett tilfelle der det er utbetalt for mye i tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Det er foretatt en feilaktig utbetaling av tilskudd til veibygging.	Sluttrapport etter forvaltningskontrollen er sendt, men kommunens frist for å gi tilbakemelding på hva som skal gjøres for at avvikene kan lukkes er ikke utløpt. Kommunens tiltak vil evalueres av Statsforvalteren, og så snart avvikene kan lukkes vil kontrollen bli avsluttet.
Lillestrøm	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, kommunens forvaltning av krav til vegetasjonssone i sammenheng med produksjonstilskudd i jordbruket, regionale miljøkrav og tilskudd til regionale miljøtiltak, samt kommunens kontroll av skogtiltak.	Det ble gitt ett avvik ved forvaltningskontrollen. Kommunen hadde feilaktig utbetalt tilskudd til «grasdekte kantsoner i åker» i 3 søknader, der avstanden fra vassdragets normalvannstand til starten av kantsonen var betydelig større enn 8 meter.	Sluttrapport etter forvaltningskontrollen er sendt, men kommunens frist for å gi tilbakemelding på hva som skal gjøres for at avviket kan lukkes er ikke utløpt. Kommunens tiltak vil evalueres av Statsforvalteren, og så snart avviket kan lukkes vil kontrollen bli avsluttet.

Ringerike og Hole	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, kommunens forvaltning av krav til vegetasjonssone i sammenheng med produksjonstilskudd i jordbruket, regionale miljøkrav og tilskudd til regionale miljøtiltak, kommunens kontroll av skogtiltak, tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv, samt rutiner for forvaltning, drift og vedlikehold av AR5.	Sluttrapport fra kontrollen er i ferd med å ferdigstilles. Det vil bli gitt 4 avvik. Kommunen har feilaktig utbetalt tilskudd til «grasdekte kantsoner i åker» i 2 søknader der avstanden fra vassdragets normalvannstand til starten av kantsonen var betydelig større enn 8 meter. I tre saker om tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv er det benyttet feil sats ved tilskuddsutmåling, noe som har gitt feil utbetaling av tilskudd. Kommunen har behandlet skogfondskrav på eiendom der kommunen selv er skogeier. Disse sakene skal behandles av Statsforvalteren. Kommunen har ikke gjennomgått feillistene med «Usikre AR5-flater» fra Nibio etter siste periodiske vedlikehold.	Siden sluttrapport ferdigstilles i disse dager, er kommunens frist for å gi tilbakemelding på hva som skal gjøres for at avvikene kan lukkes ikke utløpt. Kommunens tiltak vil evalueres av Statsforvalteren, og så snart avvikene kan lukkes vil kontrollen bli avsluttet.
Landbruksforvaltningen i Numedal (kommunene Flesberg, Rollag samt Nore og Uvdal)	Kommunens internkontroll knyttet til forvaltning av tilskuddsmidler i landbruket, kommunens rutiner for forvaltning av produksjonstilskudd i jordbruket og tilskudd ved produksjonssvikt, samt kommunens kontroll av skogtiltak.	Sluttrapport fra kontrollen er i ferd med å ferdigstilles. Det vil bli gitt 4 avvik. Kommunen gjennomfører ikke stedlig kontroll av meldinger om produksjonssvikt i samsvar med kravene i forskriften. Kommunen gjennomfører ikke stedlig oppmåling av grovførlager i alle søknader i vekstgruppe grovfør med husdyr. Kommunen oppfylte ikke krav til kontroll av skogkulturtiltak. Kommunen har behandlet skogfondskrav på eiendom der kommunen selv er skogeier. Disse sakene skal behandles av Statsforvalteren.	Siden sluttrapport ferdigstilles i disse dager, er kommunens frist for å gi tilbakemelding på hva som skal gjøres for at avvikene kan lukkes ikke utløpt. Kommunens tiltak vil evalueres av Statsforvalteren, og så snart avvikene kan lukkes vil kontrollen bli avsluttet.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse (resultatmål - resultat)	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i embetets ansvarsområde
20 %	1	21 %	11	52

Internkontroll; informasjonssikkerheten i fagsystemene (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Effektiv internkontroll som sikrer at kun brukere med tjenstlige behov hos kommunene og statsforvalteren har nødvendige tilganger til fagsystemene som Landbruksdirektoratet stiller til rådighet.

Årlig handlingsplan for brukeradministrasjon av tilgangene ble oppdatert i januar 2025. Planen inneholder oversikt over alle planlagte aktiviteter og hvem som har ansvar for dem. Det er gjennomført løpende oppdatering av brukere og endringer i roller som den enkelte bruker har, etter skriftlig bestilling fra kommunene, herunder sletting av brukere som tilhørte saksbehandlere som har sluttet samt inaktivering av brukere tilhørende saksbehandlere som har permisjon. Alle endringsmeldinger arkiveres i Elements.

Kontroll med tilgangene til Ldirs fagsystemer

Betegnelse på rapporteringskrav	Kortfattet beskrivelse
Hvordan gjennomføres periodisk kontroll/revisjon og hvilke risikovurderinger ligger bak?	Det er foretatt én gjennomgang av samtlige brukere i kommunene/landbrukskontorene. Den årlige gjennomgangen starter med at vi tar ut en oversikt over alle brukere med tilhørende roller for hver kommune/landbrukskontor. Denne sendes til leder for landbruksforvaltningen i kommunen, med frist for tilbakemelding. Statsforvalteren følger opp tilbakemeldingene og foretar eventuelle oppdateringer av brukere og roller. Dette er viktig for bevisstgjøring av lederne ved landbrukskontorene på hvilke roller saksbehandlere har i fagsystemene. Den årlige gjennomgangen tvinger også fram opprydding i brukere og roller som det ikke er meldt fra om tidligere, ikke minst sletting av brukere som ikke lenger skal ha tilgang. Det foretas også én årlig gjennomgang av alle brukere hos Statsforvalteren og eventuelle andre som har tilgang og deres roller.
Hvor ofte gjennomføres kontrollen?	Årlig, på høsten.
Hvilke avvik er eventuelt avdekket?	Ved hver årlig gjennomgang avdekkes det noen få brukere, tilhørende saksbehandlere som har sluttet, og som kommunene ikke har meldt fra om. Det er ikke registrert misbruk av disse.

Kontroll av "vanlig jordbruksproduksjon" (fra kapittel 3.3.1.2.1.4 i TB)

Rapportere på

Kommunene har rutiner som sørger for at grunnvilkåret om "vanlig jordbruksproduksjon" er oppfylt når vedtak om produksjons- og avløsertilskudd fattes.

De fleste foretakene som søker om produksjonstilskudd oppfyller vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon. Vårt inntrykk er at saksbehandlere i kommunene er godt kjent med rapportene om vanlig jordbruksproduksjon, som finnes i saksbehandlingsverktøyet for produksjonstilskudd, og bruker rapportene aktivt som grunnlag for utplukk av foretak til kontroll eller innhenting av dokumentasjon fra tilstiltfeller. Mange saksbehandlere supplerer med god lokalkunnskap.

Grunnvilkåret om vanlig jordbruksproduksjon er et tema som saksbehandlere i kommunene er opptatt av og ofte har spørsmål til. Vi viser til hva vi skrev i

årsrapporten for 2024.

Det var store forventninger til utredningen vinteren 2024/2025 om vanlig jordbruksproduksjon og oppfølgingen av rapporten fra den. Foreløpig har det ikke kommet nødvendige avklaringer i regelverk/ retningslinjer for produksjoner og driftsformer som utfordrer vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon.

Vanlig jordbruksproduksjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Hvilke tiltak har Statsforvalteren iverksatt for å sikre at grunnvilkåret kontrolleres og at rapporter for å risikovurdere grunnvilkåret brukes i kommunene?	Våre viktigste tiltak overfor kommunene med hensyn til oppfølging av grunnvilkåret om vanlig jordbruksproduksjon, er digitale møteplasser for kommunene i perioden som kommunene arbeider med søknadene. Vilåret om vanlig jordbruksproduksjon er ofte tema der, med korte repeteringer av regelverket og erfaringsutveksling kommunene i mellom. Vi arrangerer også webinarer når vi ser behov for det. Problemstillinger knyttet til vilkåret går ofte igjen i epost- og telefonhenvendelser. Vi belyser regelverket så godt vi kan i samtalene med saksbehandlerne i kommunene. Ved forvaltningskontrollene er kommunenes oppfølging av vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon et fast tema. Vi går rutinemessig igjennom rapportene om vanlig jordbruksproduksjon for de aktuelle kommunene for å undersøke i hvilken grad kommunene har klart å fange opp foretak som faller utenfor terskelverdiene. Vi sjekker også om vanlig jordbruksproduksjon er med i kommunenes risikovurderinger og om tvilstilfeller er plukket ut til kontroll.
Hvilken effekt har tiltakene overfor kommunene hatt?	Saksbehandlerne er i stor grad oppmerksomme på nødvendigheten av å forsikre seg om at grunnvilkåret er oppfylt før søknadene godkjennes. De fleste kommunene bruker rapportene om vanlig jordbruksproduksjon aktivt som grunnlag for utplukk av foretak til kontroll eller innhenting av dokumentasjon fra tvilstilfeller. Det at Statsforvalteren hvert år mottar noen klagesaker der vanlig jordbruksproduksjon er tema, er en indikasjon på at kommunene tar grunnvilkåret alvorlig.

Oppfølging av saker om dyrevelferd og produksjons- og avløsertilskudd (fra kapittel 3.3.1.2.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren bidrar til at kommunen har god kompetanse på, og oppfølging av, dyrevelferdssakene som oversendes fra Mattilsynet i tråd med rutinen for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen.

Det er ikke mange dyrevelferdssaker. De fleste av dem gjelder kronisk dårlig dyrehold. Kommunene som har foretak, som de er kjent med at er i Mattilsynets søkelys, legger mye ressurser i behandlingen av tilskuddssøknadene fra disse foretakene. I hovedtrekk avslår kommunene tilskudd til husdyr m.fl. I noen tilfeller der det handler om kronisk dårlig dyrevelferd, hender det at kommunene mener at andre tiltak er mer effektivt for å få foretaket til å ta tak i de dyrevelferdsmessige utfordringene, og at uteblivelsen av tilskudd vil gjøre vondt verre. Vår vurdering er at kommunene gjør gode vurderinger av om vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon er oppfylt.

Alle søknader om produksjonstilskudd fra foretak der Mattilsynet har fattet vedtak om forbud mot hold av husdyr, hel eller delvis avviking av husdyrhold og kronisk dårlig dyrehold, blir sjekket av oss for å se hvordan kommunene har fulgt opp sakene. Kommunene søker ofte veiledning fra oss i slike saker. Hvis ikke kommunen selv tar initiativ, tar vi kontakt for å undersøke status i kommunens vurderinger og avklare eventuelt behov for veiledning.

Behandling av søknader fra foretak med dyrevelferdsmessige utfordringer, tas hver høst opp i digital møteplass for produksjonstilskudd for kommunene, for repetisjon av regelverk og erfaringsutveksling.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

På helseområdet opplever vi en fortsatt økning i antall saker vi mottar. Dette har bidratt til økning i restanser og saksbehandlingstid. Dette er et utviklingstrekk som bekymrer oss, ettersom økte restanser og økt saksbehandlingstid påvirker vår evne til å ivareta befolkningens rett til nødvendige og forsvarlige tjenester, og det går samtidig ut over befolkningens tillit både til oss og til tjenestene.

Vi har en aktiv prioritering av innkommende saker, hvor vi prioriterer etter alvorlighet og hastegrad. Det betyr likevel at ikke-prioriterte saker kan få lang saksbehandlingstid.

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale og skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Statsforvalteren legger stor vekt på å tilby samtaler til barna som bor på barnevernsinstitusjonene og omsorgssentrene. Andelen barn som ble tilbudt samtale med oss var godt innenfor resultatkravet i 2025.

Barna som bor på institusjon får ved hvert meldte tilsyn informasjon om tilsynsmyndighetens rolle og ansvar i et eget brev som legges ved varselbrev om tilsyn. Vi utarbeider spørsmål til barna knyttet opp mot tema for tilsynet. Samtalene gjennomføres i all hovedsak enkeltvis. Unntaksvis kan det gjennomføres fellessamtale med flere beboere dersom beboerne selv ønsker det, og dette vurderes som hensiktsmessig. Samtalene gjennomføres uten ansatte til stede, med mindre beboerne selv ønsker å ha med seg noen.

Dersom beboerne ikke er til stede når tilsynet finner sted, ber vi institusjonen informere barna om at vi har vært der og at vi ønsker å snakke med dem. Vi legger igjen kontaktinformasjon i form av et brev og en brosjyre med informasjon om Statsforvalteren og barnas klageadgang. Herunder gjør vi oppmerksom på at kravet til Statsforvalteren iht. tilsynsforskrift og tildelingsbrev/hovedinstruks er at barn på institusjon skal få et reelt tilbud om samtale. I Helsetilsynets styringspanel fremstilles det likevel som et krav om 100% gjennomførte samtaler. Vi har gitt tilbakemelding til Helsetilsynet om

behovet for å endre styringspanelet ved flere anledninger.

SFOS får stadig flere henvendelser fra barn og unge via barnas barnevernklage. Portalen er et viktig bidrag til god brukernedvirkning og barnas rettssikkerhet. Mange av henvendelsene gjelder barn på barnevernstinstitusjon, og vi ser disse i sammenheng med involvering av barn i våre tilsyn. Henvendelsene via barnas barnevernklage følges opp med det samme, fortrinnsvis innen et døgn fra henvendelsen mottas hos oss.

For øvrig viser vi til egen årsrapport for institusjonstilsynet til Statens helsetilsyn.

Tilsynssamtaler - EMA (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale og skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Statsforvalteren legger stor vekt på å tilby samtaler til flest mulig av barna som bor på asylmottakene. Barna på asylmottak får tilsendt brev på morsmålet sitt med informasjon om tilsynsmyndighetens rolle og ansvar i forkant av meldte tilsyn. Brevet vedlegges varselbrevet om tilsyn som sendes til mottakene. Mottakene blir bedt om å sikre at barna gjøres kjent med innholdet og at barnas representant blir informert og er velkomne til å delta sammen med barnet. Det er også utarbeidet et eget informasjonsskriv om tilsynet til følgepersoner.

Barna blir hovedsakelig invitert til samtale med oss alene. Unntaksvis kan det gjennomføres fellessamtale med flere barn dersom de selv ønsker det og dette vurderes som hensiktsmessig. Det benyttes tolk i samtalene. I forkant av tilsyn har vi utarbeidet egne spørsmål til barna relatert til tema for tilsynet. Tema i samtalene kan for eksempel være skoleoppfølging, struktur i hverdagen, fritid, trygghet og trivsel, medvirkning, helseoppfølging, kontakt med familie og relasjoner, og hvilken oppfølging barnet får ved mottaket.

Tilsynsmyndighetens samtaler med barn tilbys etter hovedregel utenfor skoletid. Dersom barna ikke er til stede når tilsynet finner sted, har mottaket og barna fått informasjonsskriv med kontaktinformasjon for å kunne avtale et nytt tidspunkt med oss. Ved noen tilsyn gjøres det av praktiske årsaker samtaler med et utvalg av barna som bor på mottaket. Dette har for eksempel vært hensiktsmessig ved asylmottak der det bor mange barn. Vi gjennomfører også en del samtaler med barn digitalt i etterkant av stedlig tilsynsbesøk. Statsforvalteren gjør kontinuerlig vurderinger om slike forhold i vår tilsynsplanlegging for det enkelte tilsyn, og vi innarbeider erfaringene våre i kontinuerlig utvikling av metodikk for tilsynsordningen.

Som forberedelse av tilsynet blir barna orientert om at Statsforvalteren ikke har påvirkningskraft i barnas asylsak. Dette blir også minnet om innledningsvis i samtalene med barna. Det er likevel et gjennomgående trekk at mange av barna vi snakker med forteller utdypende om egen asylsituasjon og uttrykker mange bekymringer i denne forbindelse. Blant annet har temaer som savn av familie og avslag på følgepersoners opphold blitt tematisert, i tillegg til at flere av barna ønsker mer kontakt med representanten sin. Vårt hovedinntrykk er ellers at mange opplever å ha god kontakt med de ansatte, at de trives og er trygge på mottakene. Barna er for eksempel opptatt av skole og fritidsaktiviteter. Vi har imidlertid også møtt enkelte barn som ikke trives, som opplever seg lite sett og kjenner seg utrygge på mottaket.

For øvrig vises det til egen årsrapport til Statens helsetilsyn om tilsynsordningen med asylmottak der det bor enslige mindreårige asylsøkere.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Saksbehandling av tilsynssaker:

- Behandlingsmåte 1 (avslutning med veiledning) og 2 (oversendelse til virksomheten/helsepersonellet): 80 % av sakene skal behandles innen 4 uker
- Behandlingsmåte 3 (virksomheten følge opp og rapporterer) og 4 (møte med virksomhet og pasient): 80 % av sakene skal behandles innen 3 måneder
- Behandlingsmåte 5 (statsforvalteren utreder og avgjør): 80 % av sakene skal behandles innen 6 måneder

Særlig på spesialisthelsetjenesteområdet har vi for lang saksbehandlingstid, og ettersom dette er en stor andel saker påvirker det overordnet resultatmål jf. under.

I tillegg til det som fremgår av resultatmålene under, har vi på spesialisthelsetjenesteområdet en stor andel saker løst som behandlingsmåte 3 under oppfølging. Lang oppfølgingstid med kontinuitet i vår oppfølging er ikke problematisk, men på spesialisthelsetjenesteområdet har en stor andel av sakene lang oppfølgingstid grunnet kapasitet hos oss.

Vi har på både kommune- og spesialisthelsetjenesteområdet en for stor andel behandlingsmåte 5-saker under behandling.

Vi jobber strukturert med arbeidsprosesser og effektivisering av saksavvikling, og har overordnet sett hatt en positiv utvikling gjennom 2025. Arbeidet har imidlertid vært prioritert opp mot andre områder, og vi viser til at særlig tvangsmedisineringsområdet og rettighetssaksområdet har hatt et særlig fokus for oss i 2025.

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 1

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 1: Minst 80 prosent innen 4 uker.	80 %	- 25 %	55 %

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 2

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 2: Minst 80 prosent innen 4 uker.	80 %	- 32 %	48 %

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 3

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 3: Minst 80 prosent innen 3 måneder.	80 %	13 %	93 %

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 4

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 4: Minst 80 prosent innen 3 måneder.	80 %		

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 5

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 5: Minst 80 prosent innen 6 måneder.	80 %	- 60 %	20 %

Saksbehandlingstid for tilsynssaker AID (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker innen sosiale tjenester behandlet etter behandlingsmåte 5 (statsforvalteren utreder og avgjør): 5 måneder eller mindre

Resultatkravet er oppfylt. Saken som var over frist gjaldt brukerens eget ønske om utsatt uttalefrist som følge av manglende innsyn fra kommunen.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	17 %	67 %

Avsluttede klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)**Rapportere på**

Avsluttede klagesaker unntatt dekning av utgifter til pasientreiser (pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6): Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Helse

Etter flere år med en vesentlig økning av innkommende rettighetsklager har vi også i 2025 hatt en ytterligere økning. Oversikt saksutvikling, mottatte rettighetsklager helse og omsorg (uten pasientreiseklager):

2022:1274 saker, 2023: 1886 saker, 2024: 2369 saker og 2025: 2851 saker.

Vi har iverksatt en rekke tiltak, og som vi har orientert overordnede myndigheter om i egne samarbeidsmøter gjennom 2025. I tett dialog med overordnede myndigheter har vi også etablert en egen restanseseksjon.

Vi ser at tiltakene har hatt effekt ved at vi har behandlet vesentlig flere saker i 2025 enn i 2024. I 2024 behandlet vi 1306 rettighetsklager, mens vi i 2025 behandlet 2596 rettighetsklager.

Sosial

Antallet rettighetsklager etter sosialtjenesteloven har hatt en stor økning de siste årene. Fra cirka 900 mottatte rettighetsklager i 2022, cirka 1000 i 2023, cirka 1200 saker for behandling i 2024 og nærmere 1800 mottatte klager i 2025. Måloppnåelse for saksbehandlingstid i 2025 var likevel høy og er et resultat av omfattende internt omstillings- og kvalitetsutviklingsarbeid over tid.

Prognosene for 2026 per februar tilsier at vi vil komme til å motta hele 2300 saker for året samlet sett. Vi gjør kontinuerlig omstilling og effektivisering for å møte utfordringsbildet, men ressursituasjonen internt er nå særdeles presset uten styrkede bevilgninger på området.

Saksbehandlingstid - avsluttede klagesaker unntatt dekning av utgifter til pasientreiser (pbrl. § 2-6): minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	- 2 %	88 %
Helse/omsorg	90 %	- 73 %	17 %

Overprøvede vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)
Rapportere på

Overprøvede vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

I 2025 bidro ressursituasjonen i helseavdelingen til at 62% av vedtakene overprøvd innen målkravet på tre måneder. Høsten 2025 ble ressursituasjonen bedret. I desember 2025 var vi innenfor målkravet, og hadde ingen restanser over 3 måneder.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	- 28 %	62 %

Avsluttede klagesaker som gjelder tvang i barneverninstitusjoner (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)
Rapportere på

Avsluttede klagesaker som gjelder tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: Minst 90 prosent innen 1 måned.

Antallet henvendelser og klager til oss fra barn på barnevernsinstitusjon har over tid vært økende. Det er et viktig og positivt utviklingstrekk for barnas rettssikkerhet.

I 2025 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for rettighetsklager fra barn på barnevernsinstitusjon og omsorgssenter 14 dager, og måloppnåelsen er godt innenfor resultatkravet ved at vi behandlet 94 % av klagen innen én måned.

Parallelt er ressursituasjonen hos Statsforvalteren nå svært presset på barnevernsområdet samlet sett.

For øvrig viser vi også til egen årsrapport til Statens helsetilsyn.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	4 %	94 %

Resultatmål - stedlig tilsyn tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.4.1 i TB)
Rapportere på

Statsforvalteren skal ha oversikt over alle brukere med vedtak om tvang, og skal utarbeide en plan for gjennomføring av de lovpålagte stedlige tilsynene for den enkelte bruker. Med utgangspunkt i denne planen skal stedlig tilsyn etter overprøvede og godkjente vedtak om bruk av tvang og makt prioriteres ut fra tvangsbrukens omfang og mulige konsekvenser for den enkelte bruker.

Vi har oversikt over alle brukere med vedtak om tvang. Vi har utarbeidet en plan for gjennomføring av tilsyn på alle brukere der det rapporteres om bruk av tvang. Prioriteringer av hvor vi drar på tilsyn er basert på alvorlighet av tvangsbruk, bekymring for bruker, områdeovervåking, tidspunkt for forrige tilsyn og hvorvidt brukeren er et barn.

Resultatmål SFOV (fra kapittel 3.3.1.3.5.1 i TB)
Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 765 poeng

Vi har nedprioritert poenggivende tilsynsaktiviteter på kommunehelsetjenesteområdet i 2025.

Det skyldes behov for å prioritere ivaretagelse av rettsikkerhet for enkeltpersoner ved behandling av saker som gjelder tvang, rettighetsklager og behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker jf. føring om prioritering. Overordnede myndigheter ble orientert om nedprioriteringen i starten av 2025.

Vi har en målsetning om at vi fra høsten 2026 vil kunne gjenopta poenggivende tilsynsaktiviteter, men dette må prioriteres opp mot andre oppgaver jf. føring om prioritering.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
765	- 722	43

Resultatmål SFOV (fra kapittel 3.3.1.3.6.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 180 poeng

Vi har nedprioritert poenggivende tilsynsaktiviteter på spesialisthelsetjenesteområdet i 2025.

Det skyldes behov for å prioritere ivaretagelse av rettsikkerhet for enkeltpersoner ved behandling av saker som gjelder tvang, rettighetsklager og behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker jf. føring om prioritering,

Overordnede myndigheter ble orientert om nedprioriteringen i starten av 2025.

Vi har en målsetning om at vi fra høsten 2026 vil kunne gjenopta poenggivende tilsynsaktiviteter, men dette må prioriteres opp mot andre oppgaver jf. føring om prioritering.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
180	- 180	0

Resultatmål SFOV (fra kapittel 3.3.1.3.7.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 245 poeng

Det er i 2025 gjennomført planlagte tilsyn tilsvarende 163 poeng. Vi har i tråd med prioriteringsveilederen fra Statens helsetilsyn redusert antall poengutløste tilsyn for å sikre behandlingen av det store og raskt økende omfanget rettighetsklager. Samlet sett vurderer vi at gjennomførte tilsynsaktiviteter i form av tilsynssaker og planlagte tilsyn med dette uansett er på et hensiktsmessig og forsvarlig nivå. Vi støtter også beslutningen om at poengordningen fjernes fra og med 2026. Ordningen vurderes ikke som hensiktsmessig eller målrettet når det gjelder å sikre en helhetlig tilnærming til risikovurderinger og valg av tilsynsmessig virkemiddel og oppfølging. Samtidig bemerker vi at det er behov for å etablere alternative løsninger til poengsystemet fremover som gjør planlagt tilsynsvirksomhet innenfor rammene mulig, da vi vurderer dette som viktig forebyggende arbeid mot lovbrudd og svikt i tjenestene.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
245	- 82	163

3.1.3.4 Andre oppdrag

I 2025 har vi blant annet gjennomført flere webinarer for kommunene der CRPD har vært blant temaene. CRPD har også vært blant temaene på ulike ledersamlinger med kommunene. I tillegg har vi bistått andre embeter med kompetansedeling og deltakelse på deres arrangementer for kommuner. I henhold til føring fra Bufdir har vi også bidratt med å arrangere stedlig konferanse i Vestfold og Telemark. Vi bidrar også inn i referansegruppen for Bufdirs prosjekt med løpende møtevirksomhet gjennom året. Videre har vi prioritert å inkludere omtale av CRPD i Statsforvalterens årlige forventningsbrev til alle kommunene i de fire fylkene. Vi har også bistått kommunene med å klargjøre hva som forventes når det gjelder implementeringsarbeid og forankring lokalt der vi har fått forespørsler om dette. Det har ellers vært avgjørende for oss å informere og veilede om CRPD på en slik måte at området ses i sammenheng med og som en integrert del av kommunens øvrige ansvarsområder. For eksempel har CRPD vært eget tema i en av våre satsinger overfor kommunene på det boligsosiale området, og vi har holdt eget webinar om CRPD og barn. I tillegg er CRPD tematisert spesifikt i saksbehandling på vergemålsområdet og på andre velferdsområder der det har vært aktuelt. Vi vurderer at en slik helhetlig tilnærming er blant de viktigste suksesskriteriene for å lykkes med å realisere CRPD i kommunene.

Våre aktiviteter har hatt stor oppslutning blant kommunene og vi får positive tilbakemeldinger fra dem. Vi oppfatter at kommunene er kjent med CRPD. Samtidig er det vår vurdering at en vellykket implementering tar tid og krever handlingsrom for den enkelte kommune til å gjøre lokale tilpasninger etter behov. Vi er i vår dialog med kommunene spesielt opptatt av å veilede på en slik måte at CRPD skal bli inkludert i kommunens ordinære tjenesteutøvelse fremfor å behandles som innovasjon adskilt fra kommunens kjernevirksomhet. Internt i embetet har vi i år vært opptatt av å sikre at CRPD naturlig innarbeides i drøftelser der CRPD kan være tematikk i enkeltsaker vi har til behandling. Samlet ser vi en økt oppmerksomhet, innsikt og kunnskap om CRPD internt.

Avslutningsvis viser vi igjen til manglende ressurstildeling sett opp mot omfang på oppdragene og tilhørende møtevirksomhet. Blant annet er det i

fullmaktsmidlene til SFOS ikke tatt høyde for den store forskjellen i ansvarsområde som Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har overfor kommuner som utgjør en tredjedel av landets befolkning, inkludert 15 bydeler i Oslo som i realiteten krever samme oppfølging fra oss som 15 mellomstore kommuner. Sistnevnte utfordring er også kommunisert i formell styringsdialog, i tidligere rapportering og i tilbakemelding til foreløpige tildelingsbrev de siste årene.

For øvrig viser vi også til egen årsrapportering til Bufdir på belastningsfullmaktene for 2025.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning

Vi nådde ikke målkrav på opprettelse av vergemål for voksne og klagesaker. Full måloppnåelse for kontroll av vergerapporter. Det ble løpende satt igang tiltak for å bedre måloppnåelsen, blant annet ved omprioriteringer, dugnader og overtid. Dette ga gode resultater i tredje tertial.

Opprett vergemål for voksne (fra kapittel 3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål for voksne – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 90 dager.

Vi oppnådde ikke målkravet samlet for 2025, men hadde økende måloppnåelse gjennom året. I tredje tertial var måloppnåelsen 77%

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål for voksne - 80% av vedtakene skal være fattet innen 90 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
47 %	80 %	- 33 %

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Full måloppnåelse på kontroll av regnskap fra sentralt uttrekk.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje

Det gjennomføres, så langt det er mulig, samtaler med personer det er søkt vergemål for,. Samtaler tas i innledende saksbehandling, evt ved hjelp av tilrettelegging. Antall gjennomførte samtaler har økt, sml med 2024. Vi fortsetter å prioritere disse samtalene for å innhente personens synspunkter, ønsker og vilje. Vergehavers vilje blir også forsøkt innhentet i øvrige saker, så langt det er mulig.

Ved rekruttering, opplæring, veiledning og tilsyn av verger legger vi stor vekt på å tydeliggjøre at vergemål er frivillig. Vi understreker også vergehavers selvbestemmelsesrett, og at vergene skal rådføre seg med vergehaver når dette er mulig.

Vergers kompetanse (fra kapittel 3.3.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Vergene har god rolleforståelse og utøver rollen med respekt for vergehavers selvbestemmelsesrett. Alle verger har fått tilbud om god opplæring og det har vært en økning i antall verger har gjennomført e-læringskurs.

Vi veileder vergene om selvbestemmelse både før oppnevning, og løpende i oppdraget. Dette skjer muntlig, ifb med søknader og ved tilsyn.

Det ble gjennomført en samling for faste verger i 2025. I tillegg sendes det ut nyhetsbrev.

Alle nye verger blir informert om at de må gjennomføre e-læringskurs.

Avslutning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Vergemål hvor personen ikke lenger ønsket verge er avsluttet raskt.

Vi prioriterer rask oppfølging av saker der vergehaver selv ikke lenger ønsker verge. I enkelte saker kan det ta noe tid å avklare om ønsket om opphør er vergehavers ønske, eller andres. Det kan derfor i enkelte saker ta noe tid før saken blir ferdigbehandlet. Vi anser det viktig av rettssikkerhetsmessige grunner, å forsikre oss om at det er vergehavers egne ønsker som blir vektlagt.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Gjennom dialog med barn, elever og deres foresatte, ulike treffpunkter med barnehagemyndigheter, skoleeier og skoler, håndhevingsordningen, klagesaksbehandling og tilsyn får vi kunnskap om regelverksforståelse og -etterlevelse i sektor. Å bidra til å ivareta rettssikkerheten og sikre god regelverkssetterlevelse i barnehage- og utdanningssektoren er et kontinuerlig arbeid, og noe av det viktigste vi gjør. Vi ser fortsatt at ikke alle kommuner har oppdatert kunnskap og praksis. Eksempler på dette kan være henvisninger til gammelt regelverk eller en praksis som viser manglende forståelse av endringer og gjeldende regelverk.

Vi mottar flere klagesaker fra foresatte i skoler enn i barnehager. Vi opplever likevel at vi har et godt kunnskapsgrunnlag om regelverksforståelsen hos barnehagemyndigheter, barnehage- og skoleeiere. Dette skyldes i stor grad vårt systematiske arbeid med risiko- og sårbarhetsvurderinger. Vi mener dette bidrar til at vi iverksetter treffsikre virkemidler. I forbindelse med klagesaksbehandling og håndhevingsordningen forsøker vi i første omgang å følge opp kommuner med veiledning der vi ser at regelverksbrudd er gjentakende. Vi får tilbakemelding om at slik spisset veiledning mot konkrete saksområder har stor effekt. Vi ser også at det har effekt fra nye klagesaker kommunen sender inn. Dersom veiledning ikke tar ned risikoen for fremtidige brudd på regelverket, tar vi i bruk ulike tilsynsaktiviteter.

Veiledning om regelverket vil være nødvendig også i 2026. Vi opplever at det er stor variasjon mellom kommunene på deres regelverksforståelse og forvaltningskompetanse. Gjennom ROS-analysene vil vi se spesielt på de kommunene hvor det er høy risiko for regelbrudd og hvor konsekvensene av bruddene er av stor betydning for barn og unge, og følge opp disse gjennom dialog, veiledning og tilsyn.

Vi vurderer at vi samlet sett har en god måloppnåelse på området og at vi oppfyller kravene som er satt. Vi ser konkrete eksempler på at vår veiledning, klagesaksbehandling, saker i

håndhevingsordningen eller tilsyn, bidrar til en riktig forståelse av regelverket.

Statsforvalteren skal bruke virkemidlene, tilsyn og veiledning, målrettet, for å bidra til regeletterlevelse hos barneha (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bruke virkemidlene tilsyn og veiledning målrettet, for å bidra til regeletterlevelse hos barnehagemyndigheter, barnehageeier og lokal skolemyndighet.

Avdelingen har i hele 2025 jobbet ytterligere med å styrke vårt ROS-arbeid, jf. også omtalen av dette under hovedmål 3. Det gjør at vi samlet sett har bedre systematisert og faktabasert kunnskap om risiko og sårbarhet i våre kommuner. Planlagte tilsyn er dermed bedre fundert i konkrete ROS-vurderinger, og i de tilfellene vi velger å gjennomføre et tilsyn, er det fordi vi mener det er det beste virkemiddelet for å oppnå varig endring fremover. I andre tilfeller vil veiledning være det beste virkemidlet. Veiledningen kan da enten gis for én, noen få utvalgte eller for samtlige kommuner. Også her ligger ROS-vurderinger til grunn for valget.

Vår rutine for å følge opp informasjon om mulige brudd på regelverket styrer hva vi gjør med bekymringsmeldinger vi mottar eller som tilflyter oss på annet vis. Ofte ber vi den aktuelle kommunen om en redegjørelse for praksis. Videre valg av virkemiddel avhenger av kommunens tilbakemelding. Hvis kommunen viser at de har riktig regelverksforståelse, avslutter vi saken. Dersom de erkjenner at de har hatt en praksis som ikke har vært i tråd med regelverket, men at de har tatt grep for å endre dette nå, avslutter vi også saken. I de tilfellene vi ikke finner det sannsynliggjort at praksis er i overensstemmelse med regelverket, og kommunen ikke viser tegn til å endre dette, følger vi opp med konkret veiledning og ber kommunen endre sin praksis. Vi kan eventuelt følge opp med varsel om pålegg om å rette opp i regelverksbruddet. Valget mellom veiledning og pålegg blir avgjort bl.a. på bakgrunn av vår kjennskap til den aktuelle kommunen.

Vi vet at mange kommuner leser tilsynsrapporter på statsforvalternes nettsider, og bruker dette til å videreutvikle og forbedre egen praksis. Vi får tilbakemeldinger om at kommunene lærer best av veiledning, så vi tilbyr derfor alltid møter etter foreløpig rapport. Dette er for å sikre at kommunens arbeid med å rette brudd er treffsikkert, og for å sikre rett regelverksforståelse. Vårt inntrykk er at kommunene generelt er fornøyde med hvordan våre tilsyn blir gjennomført, og ser tilsyn som et viktig virkemiddel for læring, økt regeletterlevelse og bedre kommunale tjenester. Vi ber alltid om tilbakemelding på hvordan kommunen har opplevd tilsynsprosessen, og tilbakemeldingene er i hovedtrekk positive. Ettersom vi ikke avslutter et tilsyn før det er sannsynliggjort at kommunen vil få en praksis som er i tråd med regelverket, bidrar tilsyn direkte til at barn og unge får oppfylt sine rettigheter. Det kan være vanskelig å måle effekten av veiledningstiltak, men kommunene gir tilbakemelding på at det er positivt når vi blir godt kjent med dem og hvilke utfordringer de står i, slik at de kan få tilpasset oppfølging.

Seksjon barnehage:

I 2025 har seksjon barnehage videreutviklet arbeidet med ROS og gjennomfører nå ROS-vurderinger i faggruppene hver tredje uke. Vi ROS-vurderer alle klagesaker og henvendelser vi har mottatt siden forrige møte. På denne måten sikrer vi en kontinuitet i arbeidet og at vi har mulighet til å raskt følge opp.

Gjennom klagesaksbehandling og henvendelser fra foreldre, kommuner og barnehager, får vi kunnskap om regelverksforståelse og -etterlevelse i sektor. Vi ser fortsatt eksempler på at ikke alle kommuner har oppdatert og rett forståelse av regelverket når det gjelder barnehageloven og forvaltningsloven. Av

den grunn har vi i 2025 gjennomført flere veiledninger med kommuner i forbindelse med vår klagesaksbehandling. Vi erfarer at dette fører til økt regelverksforståelse og etterlevelse av regelverket, da innholdet blir spisset og konkret for kommunene.

I tillegg har vi gjennomført veiledningssamlinger for barnehagemyndighetene i våre kommuner og bydeler med tema forvaltningskompetanse og grunnleggende prinsipper.

Veiledning om regelverket vil fortsatt være nødvendig i 2026. Vi opplever at det er stor variasjon mellom kommunene i deres regelverksforståelse og forvaltningskompetanse. Vi erfarer at vedtakskompetansen er varierende og til tider svært mangelfull. Det gjelder blant annet å opplyse saken tilstrekkelig og gi tilstrekkelige vurderinger og begrunnelser. Gjennom ROS-analysene vil vi se spesielt på de kommunene hvor det er høy risiko for regelbrudd og følge opp disse gjennom dialog og veiledning.

Seksjon tilsyn:

Med bakgrunn i de nevnte ROS-vurderingene har vi sett det som effektiv virkemiddelbruk å gjennomføre samlinger på særskilte områder når vi ser at det er tema som er aktuelle for mange kommuner, og hvor vi vurderer at tilsyn rettet mot et mindretall kommuner ikke vil ha samme effekt som veiledning. Eksempler på dette har i 2025 vært reglene om fysisk inngripen og skolefravær. Her har vi i enkeltsaker sett at kommuner og skoler strever med regelverksetterlevelse, og det har vært vår vurdering at fysiske veiledningsmøter har vært beste virkemiddel for å få til dialog og økt regelverksforståelse. Vi har fått svært positive tilbakemeldinger på dette. Andre temaer vi har veiledet på har blant annet vært overganger mellom ulike skoleslag og SFO. Årsaken til dette er at vi tror nye regler om overganger, særlig overgangen fra ungdomsskolen til videregående opplæring, har forsvunnet litt i mengden av nye regler i «ny» opplæringslov og fordi vi vet at overgangene er sårbare for en del elever. Vi har også mottatt mange henvendelser om særlig praktiseringen av 12 timers gratis SFO, og har sett behov for å veilede bredt på dette. Samtidig vurderer vi kontinuerlig om vi skal følge opp dette temaet med tilsyn, da det er mulig veiledning ikke er tilstrekkelig til å sikre god regelverksetterlevelse i en svært presset kommuneøkonomi.

Valg av tilsynsaktiviteter (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal velge de tilsynsaktivitetene som er best egnet til å gjenopprette etterlevelse av regelverket på en rask og effektiv måte. Statsforvalteren kan gi veiledning istedenfor å føre tilsyn, der det vurderes som best egnet virkemiddel.

Den tilsynsplanen vi legger på slutten av et år skal fange opp den risikoen vi ser ved inngangen til det neste året. Det innebærer at når vi har satt inn blant annet temaene gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp, individuelt tilrettelagt opplæring, særskilt språkopplæring og intensiv opplæring med konkrete kommuner i vår tilsynsplan for 2025, så gjenspeiler dette det vi ser av risiko for brudd på regelverket i de gitte kommunene på slutten av 2024. Undervegs i året velger vi ulike tilsynsaktiviteter for å ta ned denne risikoen. Ettersom vi ikke avslutter en tilsynsaktivitet før vi finner det sannsynliggjort at praksis er i samsvar med regelverket, vil risikoen på disse områdene i de gitte kommunene være redusert ved utgangen av året.

På samme måte er det planlagt både tilsyn og veiledning i 2026 for å ta ned den risikoen vi så ved utgangen av 2025. Dette gjelder eksempelvis temaene skolemiljø og forberedende opplæring for voksne i konkrete kommuner. Standpunktklagebehandlingen i 2025 viste også at det er en risiko for at fylkeskommunene ikke har fastsatt lokale læreplaner i YFF, slik at dette vil bli fulgt opp med tilsynsaktiviteter fra vår side i 2026.

Seksjon barnehage:

Ved inngangen til 2025 fulgte vi opp Basil-rapporteringen når det gjelder dispensasjon fra utdanningskravet. I etterkant av rapporteringen, ba vi om redegjørelse fra tre kommuner. Bakgrunnen var et høyt antall dispensasjoner og vi ville undersøke om barnehagemyndigheten gjorde tilstrekkelige vurderinger i sine vedtak. Etter mottatt redegjørelse ble kommunene fulgt opp ved hjelp av veiledning og tilsyn. Vi erfarer at dette førte til økt regelverksforståelse.

På bakgrunn av tilsyn åpnet i 2024 med en bydel med tema gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp, valgte vi å åpne forundersøkelser med de øvrige 14 bydelene for å undersøke om de sikrer at barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp mottar den hjelpen de har krav på. Innhentet dokumentasjon og redegjørelser førte til at vi åpnet tilsyn med to bydeler. I tillegg varslet vi vedtak med pålegg om retting med en tredje bydel. Alle tilsynene ble lukket i løpet av 2025.

Vi åpnet tilsyn med to kommuner med tema individuell tilrettelegging da det var en risiko for at barn som kan ha behov for tilrettelegging ikke blir fanget opp og at vedtakene var mangelfulle. Utover de to tilsynene, har vi prioritert veiledning som virkemiddel for å redusere risikoen for brudd på barnehageloven § 37.

I 2026 vil vi gjennomføre løpende risikovurderinger og vurdere behovet for veiledning og tilsyn.

Seksjon tilsyn:

Vi har i 2025 ytterligere forsterket vårt arbeid med å velge den tilsynsaktiviteten vi mener har best effekt for å bidra til regelverksetterlevelse. Vi har eksempelvis gjort forundersøkelser med hjemmel i kommuneloven § 30-3 i ett gitt antall kommuner på områdene særskilt språkopplæring og alternativ opplæringsarena. Svarene på forundersøkelsene bekreftet eller avkreftet de ROS-vurderingene vi hadde gjort på forhånd. I etterkant av dette har vi valgt ulike tilsynsaktiviteter. Unntaksvis har vi kunnet avslutte uten å veilede eller føre tilsyn. Noen ganger er kommunene fulgt opp med «skreddersydd» veiledning, og andre ganger har vi iverksatt et ordinært tilsyn. Vi har fått tilbakemeldinger fra kommuner på at denne formen for tilsynsaktivitet oppleves effektiv og målrettet også fra deres side. Vi har også hatt tett oppfølging av flere kommuner på gjennomføring av nasjonale prøver og eksamen i 2025, da vi har sett at oppfølgingen fra skoleeier mot enkelte skoler har vært mangelfull. I noen tilfeller har kommunen redegjort for hvordan de vil følge opp neste

år, og vi har avsluttet saken. I andre tilfeller har kommunens redegjørelse til oss ikke vært tilstrekkelig, og vi har fattet vedtak med pålegg. Vi oppfatter ikke at det bes om at vi skal gi en fullstendig redegjørelse for all tilsynsaktivitet, og oppsummer heller med at vi har bedt om ulike former for redegjørelse med hjemmel i kommuneloven 75 ganger i 2025. Etter vår vurdering er denne fremgangsmåten for å redusere risiko for brudd på opplæringsloven effektiv og målrettet.

Kompetanse på trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at skolene har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Statsforvalteren har i 2025 fortsatt arbeidet fra tidligere år med å styrke skoleeiere og skolars kompetanse om skolemiljø. Vi erfarer at det er store forskjeller i kompetansen til skoler og skoleeiere og at det er nødvendig å jobbe målrettet med kompetanseheving. Til grunn for dette er områdeovervåking og risikovurderinger avgjørende.

Vi har både veiledet generelt for å øke kompetansen om skolemiljø, og særskilt rettet mot enkelte skoleeiere og skoler om hva vi har sett i deres kommuner og skoler basert på informasjonen vi har. Vi erfarer at særlig det siste er viktig for å øke de ulike kommunenes kompetanse og sette dem i stand til å øke kompetansen hos egne skoler.

Vi er opptatt av at alle våre virkemidler skal trekke i samme retning, og bruker informasjonen vi får inn gjennom håndhevingsordningen i vår veiledning. Statsforvalteren ser at det høye antallet meldinger vi får i håndhevingsordningen gir oss et solid informasjonsgrunnlag og at dette er informasjon som kommunen ønsker å få kjennskap til. Informasjonen vi får gjennom håndhevingsordningen er systematisk bakgrunn for hvordan og på hvilke områder vi arbeider med kompetansehevede tiltak. Vi bruker systematisk risikovurderingene våre i dette arbeidet og oppsummerer informasjon på saks-, skole- og kommunenivå. Dette gir en mulighet til å tilpasse støtten til vår vurdering av kommunens behov. Basert på funnene i håndhevingsordningen har vi hatt møter med flere kommuner og skoler etter vedtak. Her har vi formidlet læringspunkter og gitt generell veiledning basert på fattede vedtak. Statsforvalteren har i tillegg deltatt på møter i regi av skoleeiere i flere kommuner og snakket om hva vi kan lære fra håndhevingsordningen. Vi har også flere kommuner som vi følger opp gjennom systematisk og stedlig veiledning over tid, og vi veileder skoleeiere og skoleledere per telefon.

Skolemiljø har vært tema på flere av samlingene knyttet til opplæringsloven. Vi har blant annet gjennomført fysiske samlinger om skolemiljø. Her hadde vi en samling for kommuner med over 20.000 innbyggere og en for kommuner med under 20.000 innbyggere. Dette ga en mulighet til å tilpasse samlingen til utfordringene i kommunene, og bidra til å etablere nettverk mellom kommuner. På denne samlingen delte også noen kommuner hvordan de jobber med skolemiljø. Vi fikk gode tilbakemeldinger på denne formen.

Vi har hatt webinar om reglene om skadeforebygging og ordenstiltak, bortvisning og pålagt skolebytte. I tillegg har vi hatt to fysiske samlinger om skolefravær, hvor skolemiljø var en sentral del av innholdet i samlingen.

Vi ser at det er andre utfordringer i videregående opplæring enn i grunnskolen, og at dette er et område som det generelt har vært jobbet mindre med. Vi har også i 2025 avholdt møter med fylkeskommunene hvor vi har drøftet spørsmål knyttet til skolemiljø.

Embetet har med kommuner i Læringsmiljøprosjektet, som har vært viktig for å heve kompetansen på skolemiljøområdet for de deltakende skolene og kommunene. I 2024 har Statsforvalteren fulgt opp tre kommuner i pulje 7, tre i pulje 8 og tre i pulje 9. Vi opplever at deltakerne er aktive i prosjektet, og skoleeier og skolene rapporterer om god kompetanseutvikling innenfor temaene i prosjektet, hos sine ansatte. Deltakerne rapporterer om at de opplever god støtte fra sine veiledere fra Læringsmiljøsenderet i prosjektperioden. Statsforvalteren deltar på nasjonale og lokale fagdager, samt deltar i styringsgruppene i de respektive kommunene. Statsforvalteren stiller seg også til disposisjon for eventuell faglig veiledning og støtte for deltakerne.

Vi vurderer at de samlede grepene vi gjør knyttet til å øke kompetansen kan ha positive virkninger på praksisen til skoleeiere og skoler. Vi har gjennom våre saker i håndhevingsordningen sett flere positive utviklingstrekk. Barnehage- og utdanningsavdelingen vurderer at de samlede grepene vi gjør på sikt kan bidra til å nå målet om bedre regelverksetterlevelse hos skolene og skoleeierne når det gjelder skolemiljø, og særskilt aktivitetsplikten. Vi ser at særlig der hvor vi har gitt konkrete tilbakemeldinger basert på funn i vår saksbehandling, har skoleeier og skolen økt sin kompetanse og en del steder endret sin praksis. Vi ser at det mange steder jobbes systematisk og godt med skolemiljøet generelt og i enkeltsaker. Samtidig ser vi at det er behov for å bruke enda mer ressurser på forebyggende arbeid og tid til å hjelpe kommunene og skolene med å dra større nytte av vedtakene vi skriver og tilsynene vi har gjennomført. Kompetansen til skoleeierne og skolene er avgjørende for at skolene skal jobbe i samsvar med aktivitetsplikten, og vi ser at det fortsatt er et stort behov for å øke kompetansen for at praksis skal være i samsvar med regelverket.

Psykososialt barnehagemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at barnehageeier og de som arbeider i barnehagen har kompetanse på hva som gir et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Vi mottar relativt få henvendelser om barnehagemiljø. De vi mottar, er fra foreldre som opplever at deres barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Vi erfarer at meldingene som kommer, handler om at foreldrene ikke føler seg tilstrekkelig ivarettatt i møte med kommuner og/eller enkeltbarnehager. Vi følger disse opp med dialog og veiledning med foreldre, barnehageeier og -myndighet. Vi får tilbakemeldinger på at denne dialogen er positiv for begge parter.

Vi gjennomførte to tilsyn på barnehagemiljø i 2024 og ett i 2025. Dette har gitt oss informasjon om arbeidet til barnehagemyndigheter og barnehager. Vi har gjennomført en digital samling med tema funn fra tilsyn angående barnehagemiljø. Her fokuserte vi på barnehagemyndighetens virkemiddelbruk for å påse at barnehageeier sikrer et trygt og godt barnehagemiljø.

Embetet har med kommuner i Læringsmiljøprosjektet, som har vært viktig for å heve kompetansen på barnehagemiljøområdet for de deltakende barnehagene og kommunene. I 2025 har Statsforvalteren fulgt opp tre kommuner i pulje 7, tre i pulje 8 og tre i pulje 9. Vi opplever at deltakerne er aktive i prosjektet, og barnehageeier og barnehagene rapporterer om god kompetanseutvikling innenfor temaene i prosjektet, hos sine ansatte. Deltakerne rapporterer om at de opplever god støtte fra sine veiledere fra Læringsmiljøsentret i prosjektperioden. Statsforvalteren deltar på nasjonale og lokale fagdager, samt deltar i styringsgruppene i de respektive kommunene. Statsforvalteren stiller seg også til disposisjon for eventuell faglig veiledning og støtte for deltakere.

Rask behandling i saker etter § 9 A-6 (fra kapittel 3.3.3.1.3.3 i TB)

Rapportere på

Alle saker er ferdigbehandlet så raskt som mulig

Statsforvalteren har i 2025 fortsatt det målrettede arbeidet for at flere barn skal få hjelp raskere gjennom håndhevingsordningen for skolemiljø saker. Vi opplever at flere elever og foreldre kjenner til oss og håndhevingsordningen. Vi mottok 906 meldinger i 2025 som er en økning fra 2024. Det kan se ut som antallet meldinger nå har stabilisert seg på et høyere nivå enn før pandemien. I tillegg til dette har vi en del veiledningssaker som ikke er medregnet i disse tallene. Vi ferdigbehandlet totalt 911 saker i 2025.

Det store volumet meldinger utfordrer oss. Et høyere antall meldinger inn stiller høyere krav til antall saker som må behandles årlig. Vi har jobbet systematisk for å øke antallet vedtak som produseres årlig. Vi legger til grunn at vi nå har en ny normal når det gjelder antallet meldinger som kommer inn i håndhevingsordningen. Vi har gjennomgått alle deler av vårt arbeid for å klare denne mengden.

For 2025 har vi en rekordlav saksbehandlingstid i håndhevingsordningen. Vi hadde en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 33 virkedager. Det innebærer at vi var svært nær den nasjonale ambisjonen om 30 virkedager i 2025. Vi hadde til sammenlikning for 2024 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 75 virkedager (108 ukedager). Dette var en nedgang fra 2023 hvor vi hadde en sakshandlingstid på 102 virkedager (142 ukedager). Vi vurderer at dette er et resultat av det systematiske arbeidet vårt over år, og at vi i 2025 har gjort en rekke endringer som virker positivt på saksbehandlingstiden.

Vi jobber systematisk for å behandle saker innen rimelig tid og satte oss våren 2025 et mål om at vi skulle ha en saksbehandlingstid på under 35 virkedager. Dette er et mål vi har nådd for 2025. For å nå måler har vi fulgt tett med på utviklingen i saker inn til oss og restansesituasjonen. En del av dette har handlet om vår internkontroll. Vi har utviklet en forbedret database for å sikre et enda bedre system, her følges blant annet alle faser av saken med dato og prioriteringen av saken. Vi har også utviklet en eskaleringsplan som handler om hvilke kompenserende tiltak vi setter inn om tallet på restanser eller gjennomsnittlig saksbehandlingstid øker. Vi har jobbet systematisk for å effektivisere vår saksbehandling og har nedprioritert andre oppgaver for å ha høyest mulig kapasitet i håndhevingsordningen. Vi ser at den nye normalen når det gjelder antallet meldinger inn stiller enda høyere krav til oss for at vi skal behandle skolemiljø saker innen rimelig tid.

Vi har prioritert økte ressurser til håndhevingsordningen og gjort flere grep for å effektivisere dette arbeidet vårt. Avdelingen har gjennomført en organisasjonsgjennomgang hvor et mål var bedre oppgaveløsning. Vi har i 2024 rendyrket håndhevingsordningen i en egen seksjon, og flyttet andre store oppgaver som tidligere lå i seksjon barnehage- og skolemiljø til andre seksjoner. Dette er et grep vi ser enda tydeligere de positive virkningene av i 2025. Vi ser særlig at det å skille håndhevingsordningen og tilsyn i to ulike seksjoner har hatt en positiv virkning for oppgaveløsningen i håndhevingsordningen. Her jobber vi fortsatt matriseorganisert slik at medarbeidere i andre seksjonen også bidrar i håndhevingsordningen.

Vi har over år jobbet med å kutte ned på lengden på vedtakene våre. Vi skriver nå vedtak som i gjennomsnitt er mellom 5-7 sider, og har jobbet med innholdet i vedtaket og klart språk. Barnets beste-vurderingene er kuttet ned på og er gjennomgående bakt inn i våre vurderinger av tiltaksplikten. Vi har jobbet for å sikre barns rett til å bli hørt på en effektiv og barnesensitiv måte. Vi har jobbet med å utvikle flere maler for å effektivisere vårt arbeid, i tillegg til at vi har en delingskultur når det kommer til faglig utvikling og for å sikre likebehandling.

Vi har etablert et tett samarbeid med de to andre embetene i vår region. Vi har hatt samordnings- og delingsmøter gjennom hele året. Vi så at vi gjør noen ting ulikt og at på andre områder var det store likheter. Dette har hatt bidratt til interne drøftinger og drøftinger med de andre.

Statsforvalteren vurderer at vi samlet sett har jobbet systematisk for å behandle saker raskere og at vi i 2025 har tatt et stort steg for å oppfylle den nasjonale målsettingen om 30 virkedagers saksbehandlingstid. Vi har fortløpende gjort endringer i løpet av 2025 for å tilpasse oss en situasjon hvor saker behandles raskt. Vi vurderer at dette har hatt effekt, og har gitt oss et godt utgangspunkt inn i 2026.

Rettsanvendelse og forståelse av saksbehandlingsreglene i vedtak (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal arbeide systematisk for å bidra til at antall vedtak med feil fra lokal skolemyndighet reduseres

Vi har over år sett en stadig økning i antall klagesaker på utdanningsfeltet. Dette gjelder særlig innen skolemiljø, men også skoleskyss, skoleplassering,

fritak fra vurdering med karakter og permisjon. Vi har prioritert veiledning overfor skoleeiere og kommuner gjennom ulike tilnærminger, som fysiske og digitale møter, egen teamskanal for kommunalsjefer, oppdateringer gjennom våre egne nettsider, skriftlig og på telefon. Temaene er valgt ut på bakgrunn av direktoratets prioriteringer og sett opp mot våre ROS-vurderinger. Særlig har vi sett behov for veiledning innen skolemiljø og individuell tilrettelegging, men også for skoleplassering. I svært mange tilfeller har kommunene delegert vedtaksmyndigheten til rektor. Vi erfarer at vedtakskompetansen er varierende og til tider mangelfull. Det gjelder blant annet å vise til relevant og nytt regelverk, til å opplyse saken tilstrekkelig, vurdering av barnets beste, elevens rett til å bli hørt, hvilken hjelp eleven skal få og retten til å klage. Vi ser altså at det fortsatt er varierende kjennskap til forvaltningsloven og de saksbehandlingsreglene som gjelder for enkeltvedtak i tillegg til de materielle reglene.

Vi vurderer at tiltakene vi har iverksatt har effekt, men samtidig at enkelte kommuner trenger ytterligere oppfølging og veiledning. Kommunesamlingene, hvor de aller fleste kommunene deltar, er en viktig arena for å knytte kontakt og å bli kjent slik at det blir en lav terskel for spørsmål og veiledning. Tilsvarende gjelder kontaktmøtene vi jevnlig har med fylkeskommunene. Gjennom 2025 har vi hatt en rekke webinarer og fysiske samlinger for sektor med ulike temaer knyttet til opplæringsloven, men hvor også målet har vært økt forvaltningskompetanse. Vi vurderer at det fortsatt er behov for veiledning til kommuner og fylkeskommuner og at veiledning gjennom både møter, webinarer og fysiske samlinger er en klok bruk av virkemidler for å bistå sektor. Det er behov for å differensiere innsatsen fra vår side, slik at vi treffer de som trenger oss mest.

Vedtak fra barnehemagemyndighet med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal arbeide systematisk for å bidra til at antall vedtak med feil fra barnehemagemyndigheten reduseres

Vi har det siste året sett en økning i antall klagesaker på barnehemageområdet. Dette gjelder spesielt vedtak om tilrettelegging, hvor vi ser at begrunnelsen og vurderingene i vedtakene er mangelfulle. Vi har i stor grad opphevet kommunens vedtak og sendt det tilbake til ny behandling.

Vi har prioritert veiledning i forbindelse med vår klagesaksbehandling. I tillegg har vi gjennomført en veiledningssamling med barnehemagemyndighetene i alle kommuner og bydeler i embetet om forvaltningsloven. Flere kommuner har lagt om praksis, mens andre synes fremdeles at regelverket er komplisert. Mange har utfordringer med grenseoppgangen mellom spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging, samt hvor lang barnehagens tilretteleggingsplikt innenfor det ordinære barnehematilbudet strekker seg.

De iverksatte tiltakene har hatt en effekt, men vi vurderer imidlertid at enkelte kommuner fortsatt trenger hyppig oppfølging og veiledning. Vi vurderer at vi også i 2026 må ha fokus på veiledning når det gjelder saksbehandlingsregler i forvaltningsloven og forståelse av kravene i barnehemageloven.

Statsforvalteren skal bidra til at elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at elever i grunnskolen får den individuelle tilretteleggingen de har krav på etter opplæringsloven §11-4 flg.

Tredeling av individuell tilrettelegging er et område der vi gjennom klagesaksbehandling ser at kommunal praksis ikke alltid er i samsvar med nytt regelverk. Meldinger fra og samtaler med foreldre gir inntrykk av det samme. Vi har i 2025 fulgt opp området individuell tilrettelegging på ulike måter. I februar gjennomførte vi et webinar om kapittel 11. Dette ligger fortsatt tilgjengelig på våre hjemmesider. På kommunesamlingen denne våren var tema inkludering, forebyggende arbeid i kommunene og samarbeid om innsats for barn og unge (laget rundt barnet). Privatskolesamlingen hadde tema inkludering og spesialpedagogikk. Det er økning i henvendelser fra fylkeskommunene om individuell tilrettelegging, og vi har veiledet om regelverket ved flere anledninger. Gjennom våre ROS-vurderinger har vi fulgt opp kommuner slik at elevenes rettssikkerhet blir ivarettatt. Dette har vi gjort gjennom dialog og møter, fysisk og digitalt. I noen tilfeller har oppfølgingen vært rettet mot enkeltkommuner på bakgrunn av spesielle forhold der, mens vi andre ganger har fulgt opp flere/alle kommunene samlet og mer generelt. Vi får positive tilbakemeldinger fra kommunene på denne type oppfølging, kanskje særlig der vi «skreddersyr». Mengden saker inn til oss og antall kommuner i vår region utfordrer imidlertid hvilken kapasitet vi har til å gjøre dette. I sum mener vi likevel å erfare at tiltakene våre i de fleste tilfeller har effekt, og at regelverket begynner å bli bedre kjent. Det er fortsatt behov for tett oppfølging av kommuner på dette temaet.

Spesialpedagogisk hjelp etter barnehemageloven (fra kapittel 3.3.3.1.5.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på etter barnehemageloven.

Vårt arbeid med å bidra til at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på har også vært prioritert i 2025. Vi har valgt spesialpedagogisk hjelp og internkontroll i et tilsyn med en stor kommune utfra konkrete ROS-vurderinger.

Vi erfarer at det er en økning i antall henvendelser fra foreldre, som dreier seg om at barn ikke får det omfanget spesialpedagogisk hjelp de skal ha. Typiske tilfeller er der hvor den som gir hjelpen er fraværende. I slike saker kontakter vi kommunen og veileder på hvilket ansvar kommunen har for at barnet faktisk mottar den hjelpen som er fastsatt i vedtaket. Vi erfarer at dette fører til økt regelverksforståelse at det det sikrer at barnet mottar hjelpen de har krav på og eventuelt får tilbake tapte timer.

Antall klagesaker på spesialpedagogisk hjelp er stabil sammenliknet med 2024.

I 2026 vil vi fortsatt ha fokus på om barnehagemyndigheten sikrer at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på etter barnehageloven, ved hjelp av ROS- vurderinger av henvendelser, klager og Basil-rapportering.

Individuelt tilrettelagt opplæring i videregående opplæring (fra kapittel 3.3.3.1.5.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i tråd med opplæringsloven §11-4 flg.

Gjennom muntlig og skriftlig veiledning påpeker og forklarer vi viktige rettigheter for elevene og skolens plikter for å oppfylle dem. Gjennom klagesaksbehandling vurderer vi at tiltakene våre har fungert og at elevene får oppfylt sin rett til ITO også i videregående opplæring.

Vi har også hatt ITO og interkontroll som tema i tilsyn med to av våre fylkeskommuner.

Samlet sett vurderer vi at vi har god måloppnåelse og at vi oppfyller kravene som er satt. Samtidig ser vi at det er stadig behov for veiledning og oppfølging for å sikre elevenes rett til individuell tilrettelegging i videregående opplæring.

Innføring av nye læreplaner (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at lokal skolemyndighet, skoler og lærebedrifter forstår og etterlever Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK20/LK20-S), inkludert læreplaner for modulstrukturert opplæring.

I forbindelse med klager på standpunkt, ser vi hvordan læreplanene følges opp i praksis av skolene. I grunnskolen har vi de siste årene hatt en jevn nedgang i antall klager vi mottar på området. Vi ser i tillegg en økning i antallet saker vi stadfester, noe som kan indikere at skolene har jobbet med læreplanforståelse, samtidig som de har fått en økt bevissthet rundt regelverket. Når det gjelder klager på standpunktkarakter i videregående opplæring, har vi hatt klagebehandlingsansvaret kun denne våren. Tallene viser at vi har en langt høyere opphevingsprosent her, enn den vi har i grunnskolen. 72 % mot 49 %. Opphevingsprosenten er i tillegg høyere enn de historiske tallene fylkeskommunene informerte oss om, da vi overtok ansvaret. Det kan være flere årsaker til den store opphevingsforskjellen, men langvarig arbeid og veiledning opp mot kommunene vil vi tro er en av faktorene.

Vi har halvårslige møter med de fire fylkeskommunene våre der oppfølging av Læreplanverket, voksnes rettigheter/modulstrukturert opplæring og vurderingsfeltet har vært tema.

Vi har i 2025 hatt kapasitet til å veilede sektor i større grad enn tidligere, det være seg enkeltkommuner på forespørsel eller på vårt initiativ. Vi vurderer at det er en klok bruk av virkemidler å bistå sektor med mye veiledning i arbeidet med implementering av regelverket. Vi opplever også at dette blir svært godt mottatt ute i kommunene, og vi ser effekt av innsatsen vår i henvendelsene og klagesakene vi mottar i etterkant.

Skoleeierne har generelt behov for hjelp til implementering av ny opplæringslov, men vi erfarer at behovene er ulike, noe som gjør at vi må differensiere innsatsen fra vår side.

I 2025 har vi gjennomført en rekke webinarer og fysiske samlinger for sektor med ulike temaer. Vi ser at vi får god effekt og positive tilbakemeldinger i samlinger som åpner for dialog mellom oss og sektor, det være seg fysiske samlinger eller digitale samlinger med toveis dialog og rom for å stille spørsmål.

Statsforvalteren har i 2025 iverksatt en rekke proaktive og reaktive tiltak for å trygge eksamensgjennomføringen for kommuner og fylkeskommuner i våre fylker.

Vi oppdaterer fortløpende våre nettsider der det fremgår sentral informasjon om eksamensgjennomføringen for kommuner og fylkeskommuner. Foran hver eksamensgjennomføring sender vi ut informasjon om eksamensgjennomføring, herunder rekruttering av sensorer til sentralt gitt eksamen, samt hva som er nytt for kommende eksamensperiode. Vi har en felles e-postinnboks som gjør vår veiledningstjeneste robust og bidrar til at vi kan respondere raskt.

I forkant av eksamen 2025 gjennomførte Statsforvalteren undersøkelse av risikovurdering på lokalt nivå av fylkeskommunene og kommunene i våre fylker. Resultatet fra undersøkelsen inngår i vår totale risiko- og sårbarhetsanalyse på eksamensfeltet, og ga oss informasjon om hvilke områder som er sårbare og hvilke kommuner og fylkeskommuner som kan ha behov for oppfølging fra oss. Resultatet fra undersøkelsen ble også brukt i planleggingen av digitalt webinar om eksamen våren 2025. I møtet ble det blant annet informert om tekniske krav for en sikker gjennomføring av digital eksamen og om rekruttering av tilstrekkelig antall sensorer for gjennomføring av eksamen. Vi gjennomførte også årlig sensormøte etter oppnevningen, med særlig oppfølging av nye sensorer.

Under eksamensgjennomføringen har vi fulgt opp kommuner og fylkeskommuner som har møtt på ulike utfordringer. Vi har brukt skreddersydde tilsynsaktiviteter som veiledning, brev om redegjørelse og tilsyn. Hensikten med tilsynsaktiviteten er å følge opp at kommunen og fylkeskommunen iverksetter lokale tiltak for å sikre at negative hendelser ikke skjer igjen. For å bidra til læring har vi i etterkant informert alle kommuner og fylkeskommuner om hvilke utfordringer lokale skolemyndigheter har møtt, samt motivert for utbedring av risiko- og sårbarhetsanalyse på lokalt nivå.

Vi mottok i 2024 kr 3 mill. fra Utdanningsdirektoratet for å styrke det lokale arbeidet med LK20 i vår region. Åtte universitet og høyskoler (UH) fikk i oppdrag å utvikle og gjennomføre nye tiltak for lærere i vår region for skoleåret 2024/2025. Tiltakene hadde ulike temaer, og flere hadde fokus på vurdering og bruk av kunstig intelligens (KI). Målgruppen for tiltakene var lærere som underviser på mellomtrinn og opp til videregående opplæring.

Tiltak:

- *Universitetet i Sørøst-Norge: Bruk av KI og vurdering innen kunst og håndverksfaget*
- *Høgskolen i Østfold: Sosial handlingskompetanse og verdiløftet*
- *Universitetet i Innlandet: Barn og unges bruk av sosiale medier*
- *OsloMet: Formativ vurdering 5.-10.trinn*
- *Norges idrettshøgskole: Vurdering i kroppsøving koblet til bruk av KI*
- *Norges miljø- og biovitenskapelige universitet: Mat og helse, kunstig intelligens og vurdering*
- *Universitetet i Oslo: Elevmedvirkning*
- *Norges musikkhøgskole: Vurdering i musikk koblet til bruk av KI*

Vi opplever at det gjennom disse midlene ble satt mer fokus på de praktisk-estetiske fagene, og vi fikk trukket de såkalte «etfagsskolene» som Norges musikkhøgskole og Norges idrettshøgskole, inn i arbeidet. Vi har store ressurser i UH i vår region, og opplever at UH er velvillig til å bidra med kompetanseutviklingstiltak som skal styrke det lokale arbeidet med LK20. Innspillene til de ulike temaene kom på bakgrunn av UH sin kjennskap til behovene hos skoleeiere, bl.a. gjennom sine partnerskap i desentralisert ordning for kompetanseutvikling.

De fleste tiltakene ble gjennomført våren 2025 i regi av UH som samlinger eller webinarer for å nå bredt ut til målgruppene i vår region. Tilskuddsmottakerne rapporterte på bruken av midlene 1. juli 2025 og rapporterte da at det hadde vært positive tilbakemeldinger fra deltakerne på det faglige innholdet og at temaene opplevdes som relevante og nyttige. Det er stor interesse for KI-tematikk og etiske problemstillinger i sektor. Flere av UH'ene har gjort fagressurser tilgjengelige for bruk også i ettertid av samlingene og webinarene. Samlet gir dette en god effekt for målgruppen.

Rammeplan for SFO (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal bidra til at lokal skolemyndighet og skoler forstår og etterlever rammeplanen for SFO.

Vi har ikke mottatt henvendelser eller spørsmål fra sektor om rammeplanen for SFO. På våre samlinger med kommunene har vi minnet kommunene om rammeplanen og det støttemateriellet som Udir har utviklet. Da det ikke har kommet spørsmål om rammeplanen, ei heller klager fra foresatte på manglende bruk av denne, anser vi det som overveiende sannsynlig at rammeplanen er kjent og jobbes godt med. Vi har på den annen side mottatt flere henvendelser om 12 timer gratis SFO, både fra kommuner og foresatte. Her har vi veiledet både gjennom direkte dialog og webinar.

Prioritering av skole- og barnehagemiljø og individuell tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp (fra kapittel 3.3.3.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalterne skal prioritere barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging (oppl §11-4 flg.)/spesialpedagogisk hjelp i sitt arbeid. Disse prioriteringene skal være førende for arbeidet innenfor rettssikkerhet. Statsforvalterne skal gjøre risikovurderinger av lokal barnehagemyndighets og skolemyndighets forutsetninger for å løse sine oppgaver og arbeide målrettet for å styrke deres kompetanse ved behov.

Arbeidet med å sikre elevenes rettigheter knyttet til barnehage- og skolemiljø, spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging er et kontinuerlig arbeid. Klagesaksbehandling, veiledning, tilsyn og rollen som håndhevingsmyndighet er våre hovedoppgaver som utføres for å ivareta rettssikkerheten og sikre god regelverksetterlevelse i barnehage- og utdanningssektoren. ROS-arbeidet vårt er systematisert og bidrar til at vi følger tettere opp kommuner og fylkeskommuner som har behov for direkte oppfølging.

Mens vi i 2024 brukte ressurser på veiledningsaktiviteter knyttet til nytt kap. 11 om individuell tilrettelegging fremfor tilsyn, har vi i 2025 snudd litt i vektingen mellom disse aktivitetene. På bakgrunn av ROS-vurderinger har vi hatt flere tilsyn med alternativ opplæringsarena, individuell tilrettelagt opplæring og internkontroll, herunder saksbehandlingstid i forbindelse med vedtak, samt skolemiljø og internkontroll. Godt forarbeid har gjort at vi har kunnet skreddersy innrettingen på tilsynene, slik at de har blitt mer treffsikre og effektive. Vi har fått tilbakemeldinger fra kommunen på at slik spissing av tilsynene er effektivt og treffsikkert også for dem. Hensikten har vært å bedre regelverksforståelsen i kommunene og skolene, og derigjennom rettssikkerheten til elevene. I tillegg til tilsynsaktiviteter har vi også i vår veiledning prioritert disse områdene. Vi har hatt flere både digitale og fysiske samlinger hvor individuell tilrettelegging og skolemiljø har vært tema.

På barnehageområdet har det vært gjennomført tilsyn med to kommuner på individuell tilrettelegging i barnehagen. Det ble også gjennomført forundersøkelse i 14 bydeler om internkontroll og spesialpedagogisk hjelp. Tre av disse forundersøkelsene ble fulgt opp videre. De øvrige ble avsluttet uten at det ble åpnet tilsyn.

Håndhevingsordningen har vært et prioritert område i 2025. Saksbehandlingstiden er redusert til 33 dager, samtidig som vi hadde et høyt antall saker inn. Vi har brukt informasjon fra saker i håndhevingsordningen til generell veiledning og til målrettet veiledning rettet mot enkeltkommuner og skoler. Vi viser til

omtale av dette under pkt. 3.3.3.1.3. Vi har også prioritert skolemiljø i vår interne og eksterne kompetanseheving knyttet til opplæringsloven.

Vi mottar relativt få henvendelser om psykososialt barnehagemiljø. Vi har dermed lite informasjon om hvordan regelverket etterleves. På bakgrunn av henvendelsene vi mottar bruker vi tid på veiledning og dialog med både barnehageeier- og myndighet. Vi har i 2025 gjennomført tilsyn med kommunens virkemiddelbruk opp mot barnehageeiers krav til internkontroll og plikten til å sikre et trygt og godt barnehagemiljø. Vi gjennomført en digital samling med tema funn fra tilsyn angående barnehagemiljø. Her fokuserte vi på barnehagemyndighetens virkemiddelbruk for å påse at barnehageeier sikrer et trygt og godt barnehagemiljø.

Støtte arbeidet med realkompetansevurdering av voksne (fra kapittel 3.3.3.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal støtte lokal skolemyndighet i arbeidet med realkompetansevurdering av voksne.

Statsforvalteren har hatt webinar for kommuner og fylkeskommuner om regelverket som gjelder for realkompetansevurdering av voksne i forberedende opplæring for voksne (FOV) og videregående opplæring for voksne (VOV). Realkompetansevurdering har også vært et av kontrollpunktene vi har hatt i forbindelse med tilsyn på inntak til VOV. Vi har mottatt en klage på gjennomføring av RKV i 2025, som behandles i januar 2026. Vi gir fortløpende veiledning til kommuner, fylkeskommuner og privatpersoner ved henvendelser.

Oppfølging av fullføringsretten (fra kapittel 3.3.3.1.10.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal støtte fylkeskommunen i å følge opp retten til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse for elever og voksne

Veiledning og informasjon om retten til å oppnå studie- eller yrkeskompetanse for elever og voksne har vært et område vi har hatt høyt på agendaen i 2025. Det har vært tema i dialogen med fylkeskommunene og i klagesaker. Videre har vi gjennomført tilsyn med både forberedende og videregående opplæring for voksne. Våre samlede aktiviteter har bidratt til en økt bevissthet om innholdet i regelverket, og å klargjøre rammene fylkeskommunen skal forholde seg til.

3.1.3.8 Økt kunnskap om integreringsloven

Statsforvalteren har gjennomført oppdraget iht. oppdragsdokumentene. Vi har blant annet gjennomført et eget webinar om endringer i integreringsloven, herunder klageadgang og regelverk rundt klagebehandling. Vi har også daglig tilgjengelig veiledningstelefon og besvarer skriftlige henvendelser om problemstillinger som gjelder lovområdet og etterlevelse. Herunder er kap. 6 en integrert del av veiledningen. Vi erfarer en utvikling med mange og økende antall henvendelser fra kommunene på integreringsfeltet, uten at det er spesifikke områder som utmerker seg mer enn andre med tanke på risiko. Det bemerkes at vi i en del tilfeller også får henvendelser fra andre embeter og bistår rundt harmonisering og erfaringsdeling fra vårt arbeid på området. I henhold til oppdraget er det for øvrig også gjennomført seks tilsyn i løpet av året. Sist nevnes det at SFOS har prioritert å delta i arbeidsgruppe i regi av IMDi på lovområdet som sådan.

Kommuner og fylkeskommuner har god kunnskap om integreringsloven med tilhørende forskrifter (fra kapittel 3.3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner og fylkeskommuner som er involvert i arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger har god kunnskap om integreringsloven med tilhørende forskrifter.

Vår erfaring er at kommuner med særlige utfordringer tar kontakt og blir gitt løpende veiledning fra vår side når det gjelder både forståelse og oppfølging av regelverket. Flere kommuner som ikke har bosatt flyktninger på flere år, har vi spesielt hyppig kontakt med. Vi gir veiledning både muntlig og skriftlig. Vi ser at det har vist gode effekter for regelverksforståelse og kommunenes arbeid i praksis at vi er tilgjengelige for daglig råd og veiledning på de tidspunkt i løpet av året som kommunene selv har behov for det. Vi har parallelt gjennomført to fag- og spørretimer med temaer knyttet spesifikt til integreringsprogrammet, norskmål og endringer i regelverket, samt gjennomgått forvaltningsrettslige problemstillinger, herunder at det skal fremgå klagemulighet i alle vedtak som fattes slik at brukerne blir opplyst om denne. Det er slik vi oppfatter det god kompetanse på det faglige arbeidet, men utfordringer når det gjelder generell forvaltningskompetanse i flere kommuner. Sistnevnte understøttes av tilsynsfunn fra våre seks gjennomførte tilsyn på området i år, der vi blant annet avdekket lovbrudd på forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.

Opplæring gjennom året er for øvrig tilbudt til samtlige kommuner og fylkeskommuner som bosetter flyktninger.

3.1.3.9 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Vi har også i 2025 hatt særlig fokus på informasjon om kommunenes kapasitet til bosetting av flyktninger, og at tjenestetilbudet i kommunene må være forsvarlig for alle innbyggere. I kraft av samordningsrollen har vi deltatt i en rekke møter, innhentet og videreført informasjon, samt gitt våre innspill til

departementer og direktorater for å understøtte nasjonalt utviklingsarbeid på området.

Statsforvalteren har gjennom året fått en rekke henvendelser og tilbakemeldinger fra kommunene om press på velferdstjenestene som følge av flyktningssituasjonen. Kommunene opplever det totale styringsstrykket som stort, og at flyktningssituasjonen har forsterket utfordringene. Enkelte kommuner i de fire fylkene oppgir også at de erfarer spesifikke negative konsekvenser som følge av sekundærbosettinger. Vår vurdering er at mange kommuner har strukket seg svært langt for å lykkes med bosetting og god integrering over de siste årene. De har prioritert kontinuerlig omstilling og utvikling i de kommunale velferdstjenestene, og vært opptatt av å følge opp integreringsprogrammet, bosetting og at flest mulig kommer i utdanning og arbeid.

Vi gir råd og veiledning til kommunene innen områder som utlendingers rettigheter etter sosialtjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven, barnevernets plikter overfor enslige mindreårige flyktninger og boligsosiallovens bestemmelser. I tillegg har vi gjennom året videreformidlet nasjonal informasjon og føringer, samt bidratt med samordning i ekstraordinære situasjoner, for eksempel i tilfeller med behov for dette rundt kommuner som er knutepunkt for flytrafikk eller grensekommuner mot Sverige.

Basert på kjennskapen vår til kommunene har vi særlig prioritert informasjon og opplæring i boligsosialloven og integreringsprogrammet. I tillegg er det en stor utfordring for mange kommuner at antallet sosialhjelpsmottakere har økt. Kommunens totale utgifter knyttet til sosiale tjenester, bosetting, integrering, barnevern og oppfølging på flyktningområdet for øvrig kommer i tillegg til en allerede krevende økonomisk situasjon for kommunene også på andre områder.

Kommunene har etter vår vurdering gjort en formidabel innsats med bosetting over de siste årene. Statsforvalterens rolle og resultater i dette arbeidet er begrenset, men vi har prioritert å være tilgjengelige, bistå med avklaringer og informasjonsdeling, samordne i situasjoner som har krevet det for å lette arbeidet med bosetting, og løpende gi våre tilbakemeldinger om utviklingstrekk i fylkene til nasjonale myndigheter. Særlig mener vi det har vært nyttig med de faste møtene mellom Statsforvalterne og Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet gjennom året. Møtene har gitt mulighet til å motta og formidle oppdatert informasjon og iverksette tiltak løpende.

Samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 3.3.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Godt samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting av nyankomne flyktninger.

Vi samarbeider med fylkeskommunene, Nav Øst-Viken, Nav Vest-Viken og Husbanken om bosetningsarbeidet.

Vi har vært i jevn kontakt med kommunenes flyktningetjenester og voksenopplæringene gjennom våre veilednings og kontrolloppgaver.

3.1.4 Gjennomførte evalueringer

Samfunnssikkerhet- og beredskap

Embetet har systematisk evaluert hendelser og øvelser gjennom 2025. Syv hendelser er evaluert, herunder værhendelser, anløp av hangarskip og hendelse i atomanlegget i Halden. Fire av fem beredskapsøvelser er evaluert, blant disse øvelse EkomKraft, regionsøvelser og øvelse sikkerhetspolitisk krise og krig med kommunene.

Vi har et eget system for når og hvordan vi skal evaluere etter hendelser, og vi har fokus på at eventuelle funn skal bidra til utvikling både internt i embetet og i regionen.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i hovedinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Oppdragene om utsatte barn og unge: Ikke avvik. Vi bemerker herunder at vi i 2025 har brukt også tilsyn på tvers av sektorer som et virkemiddel for å løse de aktuelle oppdragene, i tillegg til aktiviteter som gjelder opplæring, veiledning og dialog.

3.2.2 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Ikke avvik. Kommentar om risiko for rettighetsklager etter sosialtjenesteloven: Saksinngangen har hatt en fordobling de siste par årene. Antallet rettighetsklager for behandling har økt fra cirka 900 i 2022 til nesten 1800 i 2025. Vi har parallelt gjennomført omfattende omstilling og utvikling internt for å møte den store økningen, og overholder i all hovedsak resultatkravet for saksbehandlingstid. Samtidig gjennomfører vi et stort omfang veiledning og dialogbaserte aktiviteter overfor Nav-kontorene for å oppnå best mulig effekt av virkemidlene våre samlet sett. Vi understreker også at vi har fått utelukkende positive tilbakemeldinger om vår tilnærming og måloppnåelse fra både Statens helsetilsyn og Arbeids- og velferdsdirektoratet i styringsdialog gjennom året. Ressurssituasjonen på området er imidlertid svært presset. Det er høy risiko for svekket resultatoppnåelse i 2026 om ikke økningen flater ut og/eller bevilgningene til Statsforvalteren styrkes. Se for øvrig også omtale under hovedmål og rapportering på de enkelte oppdragene.

3.2.3 Barne- og familiedepartementet

Barnevern

Ikke avvik. Kommentar om risiko for tilsyn med barnevernsinstitusjoner: Som i fjor informerer vi departementet om risiko på grunn av det høye og fortsatt økende antallet barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Antallet institusjoner som utløser krav om tilsyn i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus var høyere i 2023 og 2024 enn de foregående årene, og ligger fortsatt på et høyt nivå i 2025. Sammen med det store og økende antallet omsorgssentre som ligger i de fire fylkene er situasjonen svært presset. Det er ikke hensyntatt verken i budsjettfordelingsmodellen eller øvrige bevilgninger til SFOS at andelen tilsynsvirksomhet, rettighetsklager, tvangsprotokoller og alvorlige hendelser som forutsetter tilsynsmessig oppfølging i de fire fylkene er så vidt større enn i landet for øvrig. Samlet sett har vi likevel høy måloppnåelse som følge av omfattende omstillings- og utviklingsarbeid internt i embetet. Vi har også god oversikt over risiko ved institusjonene og gjennomfører tett tilsynsmessig oppfølging ved samtlige institusjoner i form av kombinasjoner mellom stedlige tilsyn, tilsynssaker, gjennomgang av tvangsprotokoller, behandling av rettighetsklager og annen løpende oppfølging. For øvrig intet å bemerke innenfor BFD sine ansvarsområder knyttet til barnevern.

Tros- og livssynssamfunn

Ikke avvik

Ekteskapsloven

Ikke avvik

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Oversikt over avvik på HOD-området

Hovedmål 3 – Rettssikkerhet ivaretatt på en enhetlig måte

Omtalt under «Helse» i rapporteringen

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Økte restanser og økt saksbehandlingstid påvirker vår evne til å ivareta befolkningens rett til nødvendige og forsvarlige tjenester, og det går samtidig ut over befolkningens tillit både til oss og til tjenestene. (omtalt nærmere under rapporteringspunkt)

Saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Særlig på spesialisthelsetjenesteområdet har vi for lang saksbehandlingstid, og ettersom dette er en stor andel saker påvirker det overordnet resultatmål (omtalt nærmere under rapporteringspunkt).

Vi har fremdeles et forholdsvis stort antall tilsynssaker behandlingsmåte 3 under oppfølging på spesialisthelsetjenesteområdet, og som har en for lang saksbehandlingstid. Vi har også et forholdsvis stort antall tilsynssaker behandlingsmåte 5 under behandling, og som har en for lang saksbehandlingstid. (omtalt nærmere under rapporteringspunkt)

Avsluttede klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Vi har en vesentlig forlenget saksbehandlingstid, og særlig på spesialisthelsetjenesteområdet har vi store restanser. Det har vært tett dialog med overordnede myndigheter om situasjonen gjennom hele 2025. (nærmere omtalt under rapporteringspunkt)

Overprøvd vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

I 2025 totalt sett har helseavdelingen hatt en for lav måloppnåelse. I desember 2025 var vi innenfor målkravet, og hadde ingen restanser over 3 måneder (nærmere omtalt under rapporteringspunkt).

Resultatmål - stedlig tilsyn tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.4.1 i TB)

Prioriteringer av hvor vi drar på tilsyn er basert på alvorlighet av tvangsbruk, bekymring for bruker, områdeovervåkning, tidspunkt for forrige tilsyn og hvorvidt brukeren er et barn. Selv om vi gjør nevnte prioriteringer, vurderer vi at vi gjennomfører for få tilsyn. (nærmere omtalt under rapporteringspunkt)

Resultatmål SFOV (fra kapittel 3.3.1.3.5.1 i TB)

Vi har nedprioritert poenggivende tilsynsaktiviteter på kommunehelsetjenesteområdet i 2025. Overordnede myndigheter ble orientert om nedprioriteringen i starten av 2025. (nærmere omtalt under rapporteringspunkt).

Resultatmål SFOV (fra kapittel 3.3.1.3.6.1 i TB)

Vi har nedprioritert poenggivende tilsynsaktiviteter på kommunehelsetjenesteområdet i 2025. Overordnede myndigheter ble orientert om nedprioriteringen i starten av 2025. (nærmere omtalt under rapporteringspunkt).

Saksbehandlingstid klager på vedtak om behandling uten eget samtykke etter lov om psykisk helsevern (HI 5.3.9.9)

Vi har gjennom hele 2025 hatt en for lang saksbehandlingstid. Vi har iverksatt en rekke tiltak, og disse har hatt effekt. I januar 2025 hadde vi en median saksbehandlingstid på 38 dager, mot 11 dager i desember 2025.

Saksbehandlingstid førerkortsaker (HI 5.3.1.1)

Vi har gjennom hele 2025 hatt en for lang saksbehandlingstid. Vi har iverksatt tiltak, og disse har hatt effekt. I januar 2025 hadde vi en saksbehandlingstid på 17-19 uker, mot 11 uker i desember 2025.

Habilitering og rehabilitering (HI 5.1.3.12)

Vi har nedprioritert oppdraget i 2025.

Tannhelsetjenester (HI 5.1.3.9)

Vi har nedprioritert oppdraget i 2025. Vi har ikke gjennomført årlig dialogmøte med fylkestannlegene

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Fri retts hjelp

Ikke avvik

Navneloven

Ikke avvik

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Vi er ikke kommet helt i mål når det gjelder implementering av BAT-krav ovenfor alle våre virksomheter som er omfattet av IED, innenfor fastsatte frister.

Når det gjelder IED anlegg er vi kjent med at vi har i underkant av 80 anlegg som er omfattet. Det gjenstår noe kartlegging av enkelte bransjer, så vi vil nok komme noe høyere i antall når kartleggingen er gjennomført. Av de vi er kjent med har vi god kontroll på industrianleggene vår, men ligger noe etter for avfallsanleggene. Vi har rundt 60 avfallsanlegg som er omfattet, og her gjenstår en del oppdateringer av tillatelser. Innen for avfallsbehandling mangler noe kartlegging vedr. behandling av avløps slam.

Vi klarer heller ikke fortløpende å oppdatere utslippstillatelser som er eldre enn 10 år. Kapasiteten prioriteres inn mot anleggene med størst forurensningspotensial.

3.2.7 Kommunal- og distriktsdepartementet

Plan- og bygningsrett

Vi behandlet 1159 byggesaker i 2025, 91 % innen fristen på 12 uker. Antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker var 9 %. 1058 av 1159 saker ble behandlet innen 12 uker. Av sakene med en tidsfrist for behandlingen på seks uker, ble 94 % av sakene (33 av 35 saker) behandlet innen fristen.

SYSAM viser andre tall enn hva den faktiske situasjonen er. Denne feilen er meldt inn tidligere.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Vi har i 2025 fått nye oppgaver fordi vi har blitt klageinstans på vurderingsfeltet for videregående opplæring. Dette har blant annet medført mer enn 600 klagesaker på standpunkt i videregående opplæring, mange av disse er tidssensitive fordi de har betydning for elevenes inntak til høyere utdanning og må behandles innen fristen for samordna opptak. Det store antallet klagesaker har medført store utfordringer i gjennomføringen og at vi har fått lenger saksbehandlingstid på andre klagesaksområder.

De nye oppgavene overført fra fylkeskommunen kommer samtidig som vi også i 2025 har økning i klagesaker på mange andre områder, bl.a. skyss, skoleplassering, permisjon og økning av søknader om fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk.

På enkelte saksområder som gjelder klagesaker etter opplæringsloven har vi saksbehandlingstid på tre-fire måneder. Det er etter vår vurdering for lang tid for å få avklart om du har en rettighet eller ikke. Det gjelder først og fremst saker om skoleplassering og skyss. Sivilombudet behandlet i 2025 en sak der vi hadde opprettholdt kommunens vedtak om skoleplassering. I forbindelse med saken kommenterte ombudet også at vi har for lang saksbehandlingstid. Klagesakene på skoleplassering kommer samtidig med klagesakene på standpunkt karakter for både grunnskole og videregående opplæring, og samtidig med ferieavvikling for medarbeiderne våre, så dette er utfordrende. I 2026 vil vi måtte øke bruken av sommervikarer (studenter som tar master i rettsvitenskap) for å løse oppdraget.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av

- i hvilken grad opplæringen statsforvalteren har gjort med hensyn til Kompetansekassen for kvalifiseringsprogrammet, har bidratt til å styrke kompetansen i arbeidet med kvalifiseringsprogrammet i Nav-kontorene og på hvilken måte.
- resultatet av statsforvalterens oppfølging av Nav-kontor som har særlige utfordringer i arbeidet med kvalifiseringsprogram.

Vi ser at kommunene i ulik grad lykkes med å informere, rekruttere og følge opp deltakere i Kvalifiseringsprogrammet (KVP). Derfor prioriterte vi et eget punkt om KVP i Statsforvalterens årlige forventningsbrev til kommunene for 2025. I flere aktiviteter overfor kommunene har vi også vektlagt at kommunene må være oppmerksomme på at brukere som fyller vilkårene for deltagelse, får tilbud om dette og at KVP gis nødvendig prioritet og lederforankring i Nav-kontorene. Når det gjelder kompetansekassen får vi tilbakemelding om at denne er i bruk ved en del kontorer, men det er ikke vår oppfatning at den er i bruk hos alle eller i sin helhet.

En del Nav-kontor benytter kompetansekassen som hjelpemiddel i organisering av KVP-arbeidet og i daglig drift. Dette hjelpemiddelet er også tema i nettverksmøter både på leder- og veiledernivå. Det er på denne måten nyttig for å vise hva et fulltidsprogram kan inneholde. Blant annet bidrar det til å systematisere arbeidet og er nyttig som styringsverktøy. Etter vår vurdering bidrar kompetansekassen samlet sett til å styrke kompetansen i arbeidet med KVP, både for veiledere og ledere.

I 2025 har embetet for øvrig samarbeidet om og bidratt inn i KVP-nettverk både for Oslo, Nav Øst- og Vest-Viken. Vi har prioritert å følge opp nettverkene med faste kontaktpersoner og deltar også i digital erfaringsdeling og drøftelser av overordnede problemstillinger løpende sammen med nettverkene.

Kontorer med særlige utfordringer følges opp via våre fagrådgivere. Vi hadde i 2025 også særlig fokus på kvalifiseringsprogrammet i vår årlige Nav-ledersamling. God ledelse og styring er etter vår vurdering en avgjørende forutsetning for at programmet skal tas i bruk og følges opp etter intensjonene. I Statsforvalterens forventningsbrev for 2026 har vi derfor formidlet en oppfordring til kommunene om å prioritere økt erfaringsdeling mellom Nav-ledere på tvers av kommuner. Det mener vi vil være et hensiktsmessig tiltak for å sikre økt harmonisering og deling av god praksis på området.

Av alle program i landet hadde våre fylker 42 % av deltakere i 2025.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal på bakgrunn av egen innsikt og opplæringstiltak

- gi en overordnet vurdering av hvordan statsforvalteren oppfatter at kontorene jobber for å se aktivitetsplikten for unge under 30 år i sammenheng med alle Navs virkemidler og satsinger for ungdom.
- gi en kort beskrivelse av hvilken målgruppe statsforvalteren erfarer at Nav-kontorene ikke får gitt et hensiktsmessig aktivitetstilbud.

Vår samlede vurdering er at det ikke benyttes vilkår i den utstrekning loven legger opp til. SFOS har gjennomført flere opplæringstiltak i form av webinarer, samt tre systemrevisjoner på området i 2025. I samtlige tilsyn avdekket vi lovbrudd. Svikten vedrører blant annet en praksis med å fatte vedtak om vilkår uten å vurdere kvalifiseringsprogram i forkant. Vi kan ikke trekke samlede konklusjoner om eventuelle mangler ved samtlige Nav-kontor ut ifra tre tilsyn, men vurderer høy risiko på området som sådan. Samtidig erfarer vi at våre tilsyn og webinarer samlet sett gir positive effekter. Blant annet har vi i etterkant mottatt flere klagesaker med bruk av vilkår. Det kan i så fall tyde på at utsatte unge i større grad får tilbud og/eller blir utfordret med aktivitet i stedet for passive ytelser.

Aktivitetsplikten for unge under 30 år utfordres etter vår vurdering både i kommunal og statlig linje, i det Nav-kontorene melder om manglende tiltak og tjenester. Enkelte kommuner gir tilbakemelding om at de har få relevante kommunale lavterskeltiltak. Bistand ytes i større grad ved å tilby veiledningssamtaler. Andre statlige virkemidler, som ungdomsgarantien, er prioritert. Statsforvalterens myndighet har begrensninger på en slik måte at vi ikke har inngående kjennskap til resultatene fra statlige tiltak. Kommunene selv gir oss tilbakemelding om at Nav-kontorene utfordres med høyt press på alle tjenester, og særlig sosialtjenesten. Tett og koordinert arbeid med ungdom blir derfor også satt under press. Det er etter vår vurdering en risiko for at det gis ytelser i stedet for tjenester. Det er i så tilfelle særlig uheldig for unge som også har helseutfordringer, der utdanning, arbeid og aktivitet burde være fokus, og i mindre grad ytelser.

Økonomisk rådgivning (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en overordnet vurdering av hvilke behov kommunen har for kurs og opplæring innenfor økonomisk rådgiving. Statsforvalteren må identifisere hvilke fagfelt i Nav og øvrige tjenester i kommunen som deltar på kursene de gjennomfører.

Våre basiskurs, grunnkurs, og spesialistenes fagsamlinger er høyt etterspurt av ledere og ansatte i kommunene. Det er vår oppfatning at behovet for opplæringen er vedvarende. Det deltar leder og medarbeidere fra Nav-kontorene, både statlig og kommunalt ansatte som jobber etter sosialtjenesteloven, integreringsloven, folketrykkeloven og øvrige lovområder som ligger i det enkelte Nav-kontor. Basiskursene gjennomføres stedlig med deltakere også fra andre kommunale tjenester som barnevern, helsetjenester, flyktningsgjeldstjeneste (om det ligger uten for Nav-kontoret) samt boligkontor. Slikt samarbeid på tvers av tjenesteområdene har vært en spesifikk strategisk satsing fra vår side for å bidra til å styrke samarbeid på tvers av sektorer og tjenesteområder i kommunene, i tråd med lovbestemmelsene om samarbeid og samordning på velferdsområdet.

Vi har bedt om tilbakemeldinger om kursene og har gjennomført konkret evaluering av grunnkurset. Tilbakemeldingene er at innholdet er relevant og godt rettet mot Nav-kontoret. Vi ser også at kursene har god effekt i praksis fordi deltakerne får ny kunnskap og bedre forståelse for hvordan å bistå personer med økonomiske problemer. Deltakerne får i tillegg bedre forståelse av de forskjellige oppgavene som skal gjøres på ulike nivå av tjenesten.

Videre har vi info- og spørretime for økonomisk rådgivning for Østlandet hyppig gjennom året, noe som gir en kontinuitet i vår dialog med spesialistene innen faget, samt løpende innsikt om utfordringsbildet og tematikk som trenger ytterligere oppfølging. Både namsfogdene i vårt område og Husbanken deltar også her. Vi mener det bidrar til helhetlig tilnærming, felles situasjonsforståelse og godt forankret oppfølging på området totalt sett.

Kompetansehevende tiltak utsatt ungdom (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gjøre rede for kompetansehevende tiltak som de har iverksatt for oppfølging av utsatt ungdom i Nav-kontoret. Det bes også om en vurdering av om statsforvalterens tilrettelegging for erfaringsutveksling om oppfølging av utsatt ungdom i Nav i samarbeid med Nav Fylke, har effekt.

Vi har i år holdt to webinarer knyttet til bruk av vilkår for de under 30 år. I etterkant har vi gjennomført tre systemrevisjoner og ser at utsatt ungdom ikke i tilstrekkelig grad får rettighetene sine ivarettatt ved bruk av aktivitetsplikten. Våre erfaringer er delt med Nav Øst- og Vest-Viken samt Nav Oslo. Erfaringer knyttet til kvalifiseringsprogrammet og arbeidet med tiltak for unge i forbindelse med dette arbeidet, deles også med regionkontorene. Ungdomsgarantien er særlig prioritert i regionkontorene. Samtidig erkjenner det at Nav-kontorene utfordres med høyt press på alle tjenester, og det er særlige utfordringer på de sosiale tjenestene. Tett og koordinert arbeid med ungdom blir derfor satt under press, og vi registrerer risiko for at det gis ytelser i stedet for tjenester. At ungdom er prioritert er vel kjent, men det er risiko for at unge som trenger tett og koordinert bistand, være seg statlig eller kommunal del av Nav-kontoret, ikke får den hjelpen de trenger for å komme ut av en vanskelig livssituasjon.

For øvrig viser vi til øvrige relevante deler av årsrapporten der vi gjør rede for embetets tiltak og oppfølging av oppdragene om utsatte barn og unge på tvers av tjenester og sektorer. Vi ser disse oppdragene i sammenheng med våre kompetansehevende tiltak spesifikt overfor Nav-kontorene. Embetet har gjennomført en rekke aktiviteter overfor kommunene i 2025 som skal bidra til å styrke helhetlig samarbeid, samordning og forebygging på oppvekstfeltet. Blant annet handler det om opplærings- og informasjonstiltak om samarbeid mellom Nav og barnevern, arbeid med kommunens planverk for det forebyggende arbeidet og forventninger til kommunenes helhetlige utviklingsarbeid med tidlig innsats og forebygging. SFOS har tilbudt en rekke webinarer, foredrag, skriftlig informasjon og deltakelse på ulike samlinger med slik tematikk til samtlige kommuner/Nav-kontor dette året. Vi registrerer en rekke positive effekter av våre opplærings- og informasjonstiltak til kommunene. Samtidig er det vår vurdering at variasjonene mellom kommunene når det gjelder fremdrift og tilnærming til utviklingsarbeid på dette området til dels fortsatt er store.

Tilgjengelighet til sosiale tjenester (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal vurdere hvordan Nav-kontorene sørger for tilgjengelighet til sosiale tjenester for brukere som har ulike behov og forutsetninger. I tillegg skal statsforvalteren gjøre rede for hvordan digitalisering gjennom DIGISOS påvirker tilgjengelighet til de sosiale tjenestene.

Alle Nav-kontorene har ordninger for brukere som ikke bruker digitale tjenester. Søknader blir fremmet over telefon, i publikumsmottak, brukermøter og muligheter for drop in. Vi ser i tilsyn at det også benyttes tolk. Åpningstider i publikumsmottak har imidlertid store variasjoner og vakttelefon med noe ulike åpningstider. Det oppgis i en del tilfeller at veilederne også gir ut direktenummer. Flere Nav-kontor har veiledere stasjonert noen dager utenfor Nav, som på videregående skoler, Fontenehus og i fengsler. I blant mottar vi tilbakemeldinger fra innbyggere som uttrykker at de opplever vanskeligheter med å komme i kontakt med enkelte Nav-kontorer. Vi har selv ikke registrert systematiske utfordringer på dette området i år.

Digisios har etter vår vurdering ført til økt tilgjengelighet og det har blitt enklere å oppnå kontakt digitalt. Flere Nav-kontor informerer om at digitale løsninger frigir tid og ressurser som veiledere kan bruke på oppfølging av brukere som ikke behersker de digitale løsningene.

Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav-kontoret (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kort, overordnet vurdering av sin egen måloppnåelse i arbeidet med tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav-kontoret.

I henhold til rapportering på belastningsfullmakt til Arbeids- og velferdsdirektoratet benyttet vi i tilnærmet hele fullmakten på kr 39 750 000, med et mindreforbruk på kr 78 814.

Vi gir sosialfaglig tilbakemelding på søknad og rapportering. Slik sosialfaglig tilbakemelding er gitt i alle tilsagnsbrev. Her har vi også innarbeidet erfaringer fra eventuelle systemrevisjoner, samt vist til samarbeidsbestemmelsene i velferdslovgivningen der det har vært relevant. Alle har fått tilbud om praktisk innføring i prosjektledelse, det gjelder alle som har interesse av å søke på ordningen og de som har søkt, dvs. åpent for alle Nav-kontorene. Kursopplegget gjennomføres i samarbeid med øvrige Statsforvaltere. Kurset har tittel "Praktisk prosjektledelse" og består av tre digitale samlinger. Prosjekter tilhørende vårt embete fikk videre tilbud om en egen digital samling der fem av våre prosjekter ble presentert seg og der erfaringer deretter kunne deles på tvers av prosjekter og Nav-kontorer. Vi har for øvrig hatt ni dialogmøter med prosjekter i år.

Alle frister fra direktoratet er overholdt. Samlet vurderer vi at våre aktiviteter er gjennomført i tråd med oppdraget, og at vi på denne måten bidrar til en mest mulig virkningsfull og effektiv tilskuddsforvaltning og tjenesteutvikling på området.

Rapportering på kommunenes arbeid etter integreringsloven og statsforvalternes oppfølging (fra kapittel 7.3.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal

- gjøre rede for resultatet av statsforvalterens oppfølging av kommuner som har særlige utfordringer i arbeidet med introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap
- gi en overordnet vurdering av kommunenes og fylkeskommunenes kunnskap om integreringsloven med forskrifter
- gjøre rede for hva som er de største utfordringene for kommunene og fylkeskommunene i forståelsen av regelverket
- oppgi andelen kommuner som har fått tilbud om opplæring fra statsforvalterne i prosent av totalt antall kommuner som bosetter

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at det i årsrapporten bes om rapportering på dette oppdraget to ulike steder. Videre gjør vi oppmerksom på at vi her samtidig rapporterer på oppdragsnummer 3.1.3.8 og rapporteringskrav 7.3.1.7.1 i tildelingsbrevet. Vi har gjennomført seks tilsyn som er i henhold til resultatkravet for 2025. Herunder viser vi samtidig til ytterligere utdypning under øvrige punkter i årsrapporten om integreringsområdet.

Vår erfaring er at kommuner med særlige utfordringer tar kontakt og blir gitt løpende veiledning fra vår side når det gjelder både forståelse og oppfølging av regelverket. Flere kommuner som ikke har bosatt flyktninger på flere år, har vi spesielt hyppig kontakt med. Vi gir veiledning både muntlig og skriftlig. Vi ser at det har vist gode effekter for regelverksforståelse og kommunenes arbeid i praksis at vi er tilgjengelige for daglig råd og veiledning på de tidspunkt i løpet av året som kommunene selv har behov for det.

Parallelt har vi gjennomført to fag- og spørretimer med temaer knyttet spesifikt til integreringsprogrammet, norskmål og endringer i regelverket, samt gjennomgått forvaltningsrettslige problemstillinger, herunder at det skal fremgå klagemulighet i alle vedtak som fattes slik at brukerne blir opplyst om denne. Det er slik vi oppfatter det god kompetanse på det faglige arbeidet, men utfordringer når det gjelder generell forvaltningskompetanse i flere kommuner. Sistnevnte understøttes av tilsynsfunn fra våre seks gjennomførte tilsyn på området i år, der vi blant annet avdekket lovbrudd på forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.

Samtlige kommuner og fylkeskommuner som bosetter flyktninger er tilbudt opplæring i løpet av året.

Rapportering på klagesaker om introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (fra kapittel 7.3.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Når det gjelder ordningene introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (begge hjemlet i integreringsloven/introduksjonsloven) skal statsforvalteren rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen. Statsforvalteren bes om å skille klager etter introduksjonsloven og integreringsloven, samt etter midlertidig kapittel 6A i integreringsloven.

Vi har i 2025 fattet totalt 45 enkeltvedtak, samtlige etter integreringsloven. Åtte gjaldt Østfold, 11 fra Buskerud, syv i Oslo og 19 fra Akershus.

Sakene fordeler seg slik:

Deltagelse i program: I alt ni saker; stadfestet åtte og opphevet ett vedtak.

Forlengelse: I alt syv saker; stadfestet fire og opphevet tre vedtak.

Forlengelse - kap. 6A: I alt ti saker; stadfestet fem vedtak, endret ett og opphevet fire vedtak.

Slutt mål: I alt to saker; begge vedtak ble stadfestet. I tillegg mottok vi opprinnelig ytterligere en sak om dette, men klageren trakk saken og det er derfor ikke fattet enkeltvedtak fra Statsforvalterens side.

Varighet: I alt tre saker; alle tre vedtak ble stadfestet.

Varighet kap. 6A: I alt to saker; begge ble stadfestet.

Introduksjonsstønad: I alt fem saker; tre vedtak ble stadfestet og to opphevet.

Permisjon: I alt én sak; vedtaket ble stadfestet.

Stans av program: I alt fem saker; to vedtak ble stadfestet og tre opphevet.

Avvisning av klage – oversittet klagefrist (forlengelse av program): I alt én sak; vedtaket ble endret.

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Det ble i løpet av 2025 behandlet 14 klagesaker om opplæring i norsk og samfunnskunnskap. 9 av klagene gjelder fritak fra prøver eller opplæring, 3 gjelder forlengelse og varighet, 1 gjelder permisjon fra opplæring og en klage gjelder annullering av norskprøveresultater. Ingen av klagene fikk medhold.

Rapportering på statsborgerseremonier (fra kapittel 7.3.1.7.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på statsborgerseremonier.

Søndag 6. april arrangerte vi en stor seremoni i Oslo Spektrum for alle nye borgere i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. På grunn av lovendring om dobbelt statsborgerskap var det veldig mange nye borgere i våre fire fylker. Derfor valgte vi også i fjor å arrangere en stor statsborgerfest med vekt på taler, kulturelle innslag, troskapsløfte og nasjonalsang.

Til seremonien måtte vi engasjere eventbyrå til å gjennomføre alt det praktiske rundt arrangementet. Vi inviterte 11050 nye statsborgere. Adgangskort/billetter til Spektrum måtte de nye borgerne selv bestille via Ticket Master. Det ble hentet ut totalt 5400 billetter til nye borgere og deres gjester. Vi har dessverre ikke ingen oversikt over hvor mange nye borgere som var til stede. Bøker til nye norske statsborgere ble delt ut av eventbyrået ved utgangene. Vi leverte 4000 bøker til eventbyrået og fikk ca. 1000 bøker i retur.

På seremonien var også stortingspolitikere, fylkesordførere, ordførere og representanter fra AID, IMDI og UDI invitert.

Lederen av Nobelkomiteen Jørgen Watne Frydnes var gjestetaler. Vi hadde følgende artister: musikerne Frøydis Grorud og Trond Lien, unge dansere fra Quick Style Studio, jentetrioen ULD og barnekor fra KIGO.

Vi har fått mange positive tilbakemeldinger på arrangementet. På grunn av antall nye borgere er det ikke rom for å invitere til mottakelse og møte med sine ordførere i etterkant av den offisielle delen av seremonien.

Rapportering på opplæring i norsk og samfunnskunnskap (fra kapittel 7.3.1.7.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av integreringsloven/introduksjonsloven). I tillegg skal statsforvalteren rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. integreringsloven/introduksjonsloven, også etter midlertidig kapittel 6A i integreringsloven.

Per 22. januar 2026 har vi fortsatt noen purringer ute mot kommuner om rapporteringen. Det er to kommuner vi mener å mangle pålitelige tall fra. Tallene så langt viser at det første halvår 2025 var 10 663 deltakere i norsk og samfunnskunnskap og at det ble benyttet 513,41 årsverk til opplæringen av disse. Andre halvår 2025 var det 8964 deltakere og det ble benyttet 484,65 årsverk til opplæringen av disse.

Samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 7.3.1.7.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal redegjøre for hvordan de bidrar til samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting av nyankomne flyktninger.

Se rapportering under punkt 3.3.4.2.1.1 Godt samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting av nyankomne flyktninger.

Kommunenes oppfølging av krisesenterloven (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, gi en vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet til kvinner, menn og barn.

Statsforvalteren har gjennomført tilsyn med én kommune som krisesentermyndighet i 2025. Kommunen har samarbeidsavtale med ytterligere fire kommuner i et interkommunalt samarbeid. Det ble ikke gjennomført egne tilsyn med samarbeidskommunene, men tilsynet omfatter følgende oppfølging av rettsikkerhet for innbyggerne i totalt fem kommuner som benytter krisesenteret.

Tema for tilsynet var å undersøke om kommunen gjennom sitt krisesentertilbud sikrer tilrettelegging for utsatte brukergrupper, med spesielt søkelys på oppfølging og arbeid med reetablering etter opphold på krisesenter. Det ble ikke avdekket lovbrudd under tilsynet og dette er nå avsluttet.

I 2022-23 gjennomførte vi tilsyn i Oslo kommune som krisesentermyndighet. I og med at krisesentermyndigheten er delegert ut til den enkelte bydel fra byrådet, betyr det at vi i 2023 gjennomførte tilsyn i syv bydeler i Oslo og åtte tilsyn i 2022. I tabellen for rapportering fremgår bare den enkelte kommune, så vi bemerker derfor på denne måten at tilsyn i tidsperioden i realiteten omfattet alle 15 bydelene. Bydelene i Oslo tilsvarer 15 mellomstore kommuner. Oppfølgingen av tilsyn gjennom 2022 og 2023 vedvarte også inn i 2024.

Samlet sett erfarer vi at våre tilsyn bidrar til forbedring og utvikling, inkludert styrket prioritering av ledelse, styring og internkontroll.

Vi bemerker for øvrig at Statsforvalterens oppdrag på krisesenterområdet ikke omfatter områdeovervåkning eller helhetlig oppfølging av status. Vi vil derfor være varsomme med å gjøre vurderinger og ytre synspunkt når det gjelder tilgjengelighet og kvalitet i tilbudet ved alle krisesentrene samlet sett. Videre bemerker vi at det ville vært til stor nytte sett opp mot formålet med tilsyn om det utarbeides/oppdateres veiledningsmaterieill for tilsynsordningen.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	52
Antall krisesentertilbud i fylket	13
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2023	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2023	1
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2024	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2024	1
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2025	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2025	0

Ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapporten rapportere på saker statsforvalteren håndterer etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova.

Det vises til skjemaet under som viser hvor mange saker som er behandlet på saksfeltet i løpet av året.

Vi har merket oss at det gjennom 2025 har blitt innvilget noen flere bevilgninger til separasjon enn i 2024.

Løsningen SAK registrerer ikke eksakt andel mottatte digitale søknader. I følge vår månedlige manuelle statistikk, har vi beregnet at 90 % av søknadene er digitale.

I forbindelse med saksbehandlingen innhentes ofte ytterligere dokumentasjon og det gis mye veiledning, via brev og samtaler.

SAK-løsningen har vært i produksjon i to år nå og fungerer greit for saksbehandlerne.

Fortsatt er det noen utfordringer med brevmalmodulene i SAK. Slik vi ser det holder disse ikke norsk standard, ved for eksempel at det kommer store bokstaver på navn og adressater.

Det er utfordringer med papirsøknader vi mottar i SAK. SAK legger automatisk inn avsender som søker, og som kan føre til feil og dobbeltbehandling, fordi vi må ha bistand fra STAF, dokumentfor- valtingen for å foreta endringene i SAK.

Det er fortsatt ikke mulig å kopiere tekst fra andre dokumenter, uten stor risiko for tekniske feil. All fritekst må skrives for hånd. Det finnes ingen stavekontroll. Det er ikke mulig å forstørre tekstinholdet når brevene utformes. Dette gjør arbeidet med de mest komplekse sakene krevende (vedtak om å avvise og avslå søknader og oversendelser av klagesaker til Bufdir.

Når det gjelder oversendelser til Bufdir, kan SAK heller ikke håndtere mange vedlegg, noen som er en ulempe for en effektiv saksbehandling. Dette betyr at oversendelser til klageorganet med vedlegg må sendes i andre løsninger enn i SAK, som igjen betyr dobbeltarbeid

og forsinkelser av prosessen.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	4 237	3 973	0	264	90 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	3 408	3 266	75	67	90 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	153	107	4	42	90 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom nære slektninger, jf. § 3 første ledd	5	0	5	0	0 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielemmer, jf. § 3 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	3	0	3	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	86	36	50	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	18	9	9	0	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav a	13	5	8	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav b	4	0	4	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav c	13	7	6	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav d	2	2	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 c	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	386	374	12	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	3	0	2	1	0 %

Vedtak etter barneloven (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Statsforvalteren bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Vi mottar og følger opp mange henvendelser knyttet til problemstillinger rundt barnelova. De aller fleste henvendelsene omhandler ønske om råd og veiledning vedrørende ulike spørsmål knyttet til foreldres rettigheter og innholdet i foreldreansvaret. Vi mottar få henvendelser som gjelder klage på avslag på krav om opplysninger, tap av opplysningsretten eller tvangskraft for avtaler.

Vi har i 2025 behandlet ett vedtak om tvangskraft for avtaler jf bl § 55. Vi har i tillegg behandlet ett vedtak etter bl. § 47 tredje ledd om tap av opplysningsrett.

Saker etter barneloven

Lov	Sakstype	Antall vedtak
Barneloven	Klage på avslag på krav om opplysninger, jf. § 47 andre ledd	0
Barneloven	Tap av opplysningsrett, jf. § 47 tredje ledd	1
Barneloven	Vedtak om tvangskraft for avtaler, jf. § 55	1

Veiledning og informasjon på familierettens område (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av statsforvalterens arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område.

På barnelovens område mottar vi henvendelser både skriftlig og på telefon. En stor del av henvendelsene handler om innholdet i foreldreansvaret, gjennomføring av samvær, og saksgang for endringer i dette.

Det er primært foreldrene selv som tar kontakt for råd og veiledning ut fra ulike utfordringer de står i. Foreldrene har ofte blitt anbefalt av andre offentlige instanser å ta kontakt med Statsforvalteren for å avklare spørsmålet eller for å få informasjon om hvor de kan henvende seg videre.

Omfanget av henvendelsene har de siste årene ligget på 50-60 henvendelser i året, med en liten økning siste år.

Omfanget av henvendelser i saker etter ekteskapsloven, særlig saker som gjelder separasjon og skilsmisse er betydelig, og blir svart ut i telefontiden hver dag. Henvendelsene gjelder ofte regelverk, tekniske løsning og saksbehandlingstid. Vi mottar også henvendelser om saker som gjelder anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og ekteskap. 01.01.2025 ble det forbudt å inngå ekteskap mellom søskenbarn. Det kan i visse tilfeller gjøres unntak - vi har registrert en del henvendelser som følge av lovendringen.

Tilsyn med familievernkontorene (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

I 2025 har vi behandlet fem tilsynssaker på bakgrunn av henvendelser og klager vi har mottatt. Tema i tilsynssakene har vært; samarbeid, tilgjengelighet, kompetanse og nøytralitet hos ansatte. Vi har ikke konkludert med lovbrudd i tilsynene og disse er nå avsluttet.

I 2025 gjennomførte vi i tillegg planlagt tilsyn med ett familievernkontor. Tilsynet ble utført som en egenkontroll, der temaet var opplysningsplikt og samarbeid med barnevernstjenesten, jf. familievernkontorloven § 1 a. Statsforvalteren vurderte at familievernkontoret gjennomførte en tilfredsstillende egenkontroll og vi avsluttet tilsynet uten videre oppfølging.

I perioden 2020-2025 har vi gjennomført ti systemrettede tilsyn med familievernkantorene i våre fylker.

Når det gjelder tilsyn og tilsynsmetodikk, har Statsforvalteren sett behov for mer veiledningsmateriell fra Barne- og familiedepartementet på dette tilsynsområdet. Vi viser herunder til henvendelser fra oss til departementet og imøteser videre oppfølging. Vi vurderer det som helt nødvendig at departementet snarlig utarbeider oppdatert veiledningsmateriell for å sikre mer harmonisert praksis mellom embetene, og slik at tilsyn i større grad kan bidra til kvalitetsutvikling og endret praksis i tjenestene.

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2025	Antall gjennomførte tilsyn i 2024	Antall gjennomførte tilsyn i 2023
12	1	0	0

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for statsforvalternes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Statsforvalternes risikovurderinger

Statsforvalteren gjennomfører både strukturerte og løpende risikovurderinger basert på kommunenes rapportering, skjemaer fra Bufdir på utvalgte indikatorer fra kommunenes rapportering og SSB, tilstandsrapporter fra kommunene, resultat fra tilsyn og klagesaksbehandling, samt annen informasjon vi mottar om de kommunale og statlige tjenestene. Risikovurderingene suppleres også med innsikt fra dialogmøtene og informasjon om kommunene gjennom vår veiledningstelefon. Vi bemerker at det også i år har vært en stor utfordring at kvaliteten på rapportering og statistikk vi har fått oversendt fra Bufdir ikke har vært korrekt eller oppdatert. Dette har også vært utfordrende for kommunene, i særdeleshet i kombinasjonen med overgang til nye fagsystemer. Mye statistikk og analyse er utarbeidet manuelt.

På bakgrunn av risikovurderingene våre har vi hatt en særlig oppfølging av enkelte kommuner i år, sammen med en overordnet felles oppfølging overfor samtlige 57 barnevernstjenester i de fire fylkene. For kommunene som har trengt særskilt oppfølging, gjelder dette forhold knyttet til arbeid med undersøkelser, hjelpetiltak, fosterhjemsarbeid og forvaltningskompetanse, samt ledelse og styring som sådan. Oppfølgingen vår har vært både skriftlig og muntlig, og vi har avholdt flere møter med kommuner for å bidra til at tjenestene endrer praksis på områder med svikt. I løpet av de siste to årene har vi også utviklet egen tilsynsmetodikk for et systemtilsyn rettet spesifikt mot å mobilisere ledelse og styring i barnevernstjenester med høy risiko. I 2025 har vi gjennomført et slikt systemtilsyn med to kommuner. Tilsynet har gitt stor effekt for kommunens forbedringsarbeid og forsvarlighet i tjenestene.

I flere av våre tilsyn avdekker vi svikt i oppfølging av barn og foreldre etter omsorgsovertakelse og i arbeid med hjelpetiltak. Svikten har ofte knyttet seg til mangler i kommunens internkontroll, styring og ledelse. For øvrig er landsomfattende tilsyn med egenvurdering på undersøkelsesområdet gjennomført i henhold til plan. Kommunene gir positive tilbakemeldinger om metodikken for tilsynet. Statsforvalteren prioriterer oppfølging av kommunene for å ferdigstille tilsynet våren 2026.

Som tilsynsmyndighet har vi også hatt oppfølging etter flere dødsfall og en rekke andre alvorlige hendelser i tjenestene. Mot slutten av året publiserte vi et oppsummerende notat om tilsynsfunn fra åtte tilsynssaker etter alvorlige hendelser der barn hadde vært involvert i alvorlig kriminalitet. Vi formidlet deretter notatet til alle kommuner i de fire fylkene sammen med en oppfordring om å bruke våre tilsynsfunn til kvalitetsutvikling i tjenestene. Innsikten fra tilsynssakene kan blant annet være relevant for barnevernets bidrag når det gjelder å forebygge kriminalitet blant barn og unge. Statsforvalteren ønsker også fremover å bidra til tilsynsmyndighetens felles strategi om å gjøre tilgjengelig analyser og innsikt fra våre tilsyn.

Vi bemerker at vi parallelt har hatt flere tilsynssaker som gjelder forhold ved institusjonsbarnevernet i 2025, med bakgrunn i svært alvorlige hendelser og svikt. Flere stedlige tilsyn og tilsynssaker er konkludert med lovbrudd, hvorav noen er å karakterisere som spesielt alvorlige. Vi er særlig bekymret for kvaliteten ved enkelte institusjoner, og spesifikt i tilfeller der risiko ikke utbedres og lovbrudd pågår over tid. Herunder viser vi til egen årsrapport til Statens helsetilsyn på området.

Kvalitetsutvikling i kommunene

Vi har tett dialog med samtlige barnevernstjenester i fylkene gjennom tilsyn, dialogmøter, kartlegginger, årlig lederforum, webinarer, veiledningstelefon, tilskuddsforvaltning og støtte til læringsnettverkene og øvrige kompetansetiltak, samt annen løpende kontakt. Samtlige kommuner og bydeler får også et årlig oppfølgingsbrev fra oss der prioriterte satsingsområder omtales, og kommunen samtidig får en spesifikk tilbakemelding basert på Statsforvalternes

risikoinformasjon om den aktuelle barnevernstjenesten. Vi ser at kommunene i stadig større grad innarbeider informasjon og veiledning fra Statsforvalterens årlige forventningsbrev og oppfølgingsbrev i sine egne interne styringsdokumenter, samt i tilstandsvurderinger og kommunalt planverk. Kommunene lykkes på denne måten godt med å se egen utvikling og resultater opp mot nasjonale mål og føringer på en praktisk relevant måte.

Vi erfarer for øvrig at den nasjonale satsingen på ledelse og styring er virkningsfull i kommunene. Vi har fått gode tilbakemeldinger på våre aktiviteter og initiativ innen ledelse og styring gjennom året. Tilrettelegging for ledersamarbeid og ledernetverk i barnevernet har hatt høy prioritet, og vil fremholde med ytterligere initiativer fra vår side i 2026. Særlig prioriterer vi dialog og veiledning til kommunene når det gjelder samarbeid mellom ledere i ledernetverk og andre kommunale samarbeidsformer som kan styrke utviklingsarbeid innen hjelpetiltaks- og på fosterhjemsområdet.

Kommunene fremhever ellers at Statsforvalteren oppleves å forstå deres behov og utfordringer, og derfor lykkes med å tilpasse dialog og aktiviteter med god skreddersøm. Samtidig etterlyser kommunene flere økonomiske virkemidler som kan understøtte økt fremdrift for utviklingsarbeid i barnevernet.

Vår vurdering er ellers at barnevernstjenestens tilstandsrapporter nå i det store og hele fungerer som et godt virkemiddel i kommunenes ledelse og styring på barnevernsområdet. Vi gjennomgår samtlige tilstandsrapporter årlig og gir kommunene tilbakemelding på styrker og utviklingsområder om hvordan tilstandsrapportene er innrettet som egnet styringsverktøy.

Barnevernets akuttberedskap

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er ikke kjent med noen kommuner som mangler en formalisert ordning for døgntilgjengeliggende akuttberedskap på barnevernsområdet. Vi har imidlertid en løpende dialog med kommunene om hva som kreves for en forsvarlig tilgjengelighet og operativ beredskap, samt tilhørende kompetanse for å ivareta denne. Vi ser at det er store ulikheter mellom kommunene på dette området, og bekymrer oss for uønskede variasjoner. For at barn skal sikres likeverdig akutt hjelp uavhengig av hvor de bor, må målet være at samtlige kommuner er tilknyttet en aktiv og døgnbemannet barnevernsvakt.

Vi gjennomførte en beredskapsøvelse for cirka 200 ledere i barnevernstjenestene på en av våre ledersamlinger i 2023, og gjennomførte en ny slik øvelse våren 2025. Parallelt erfarer vi at samtlige barnevernstjenester har økt oppmerksomhet om beredskap og barnevernets akutte funksjoner basert på erfaringer fra pandemien, hendelser med ekstremvær og krisesituasjoner lokalt. Vi har for øvrig etterspurt fra Bufdir et nasjonalt veiledningsmaterieell om barnevernets rolle og oppfølging i samfunnssikkerhet og beredskap. Statsforvalteren avventer tilbakemelding fra direktoratet om videre oppfølging på området.

Håndtering av spesielt komplekse barnevernssaker, dødsfall, overgrep, alvorlig kriminalitet blant barn og andre alvorlige hendelser i kommunalt og statlig barnevern, stiller store og stadig økende krav til Statsforvalterens oppfølging på barnevernsområdet. Det har vært en rekke slike hendelser og situasjoner i 2025. Vi er opptatt av å ha god tilgjengelighet for kommunene, med rask og tett kontaktabliring for veiledning og oppfølging fra vår side. I tillegg har vi prioritert fremdrift for tilsynsmessige vurderinger tilpasset den enkelte hendelse og situasjon. Statsforvalteren har fått gode tilbakemeldinger fra involverte kommuner og instanser om vår håndtering, veiledning og samordning både i korte og mer langstrakte kriser og alvorlige situasjoner gjennom året.

Områder med særskilt høy risiko 2025/2026

Statsforvalterens vurdering er at flere av de minste kommunene bør etablere interkommunale ordninger, enten for hele eller deler av kommunens ansvarsområde etter barnevernsloven. Små barnevernstjenester har i liten grad mulighet til å sikre forsvarlige tjenester og rett hjelp til rett tid iht. barnevernsloven, forvaltningsloven og øvrige krav som i dag ligger til det kommunale barnevernets plikter. Vi registrerer mangler i forvaltnings- og saksbehandlingskompetanse, manglende tilgang til hjelpetiltak og mangler i den operative akuttberedskapen i flere kommuner. I tillegg er det vår vurdering at også flere mellomstore kommuner bør vurdere et tettere interkommunalt samarbeid om utvikling og implementering av hjelpetiltak, oppfølgingsordninger på fosterhjemsområdet og akuttberedskap i form av aktiv barnevernsvakt. Flere kommuner har initiert slikt utviklingsarbeid i 2025 og Statsforvalteren har i flere tilfeller gjennom året gitt konkret veiledning om mulighetsrom og alternativer for interkommunale samarbeidsformer.

Vi er fortsatt bekymret fordi mange kommuner mangler tilgang til en tilstrekkelig bredde med målgruppedifferensierte og spesialiserte hjelpetiltak i barnevernet. Herunder at det enkelte barn og familie får tilpasset hjelp som forebygger behovet for mer inngripende (og kostnadsdrivende) plasseringstiltak. Statsforvalteren oppfordrer aktivt kommunene til å samarbeide med andre kommuner om utvikling og implementering av hjelpetiltak der dette er hensiktsmessig. For eksempel kan kommunene vurdere om etablerte læringsnettverk, ledernetverk eller interkommunale samarbeidsformer kan videreutvikles for å styrke barnevernets tilgang til målgruppedifferensierte hjelpetiltak. I tillegg har vi lagt til rette for informasjonsdeling om kompetansesentrenes tilbud når det gjelder samarbeid om tjenesteutvikling.

I 2025 har vi også oppfordret barnevernstjenestene til å bruke det oppsummerende notatet vårt fra åtte tilsynssaker etter at barn var involvert i alvorlig kriminalitet i Pilestredet/Oslo, Sarpsborg og Strømmen, som del av arbeid med kvalitets- og tiltaksutvikling. Oppsummeringen er blant annet relevant for barnevernets innsats med å forebygge alvorlig kriminalitet blant barn og unge. I 2026 vil vi særlig følge opp at kommunene har oppmerksomhet på å forebygge kriminalitet blant barn og unge. I flere tilsynssaker har Statsforvalteren blant annet avdekket at barn og ungdom som har vært involvert i alvorlige hendelser og kriminalitet, har opplevd konfliktfylte hjemmemforhold og vold tidlig i oppveksten sin.

Vi er som foregående år fremdeles bekymret for en del komplekse barnevernssaker der det kreves samarbeid og oppfølging fra samtidige og koordinerte tjenester. Blant annet er vi bekymret for om tiltaksapparatet i tjenestene er tilstrekkelig dimensjonert og differensiert til å møte utfordringene og gi barn rett hjelp til rett tid. Vi vurderer fortsatt at det er høy risiko for manglende helsehjelp til barn i barnevernet som har psykiske helseutfordringer, og vi er bekymret for kapasitetsutfordringer i spesialisthelsetjenesten. I tillegg ser vi med bekymring på mangler i oppfølgingen av enkelte barn som begår alvorlig kriminalitet.

Situasjonen med mange brudd på Bufetats bistandsplikt overfor kommunene i barnevernssaker har fortsatt i 2025. Mange barn får fremdeles ikke rett hjelp til rett tid fra statlig barnevern. Det siste året har lovbruddene i stor grad omhandlet manglende tilgang til beredskapshjem og fosterhjem. Flere av lovbruddene vurderer vi som spesielt alvorlige, de pågår over lengre tid og har store konsekvenser for barna som rammes. Kommunene gir også

tilbakemeldinger om en krevende økonomisk situasjon som følge av utgifter til barnevern som ikke blir kompensert når Bufetat bryter loven. Videre er vi fortsatt bekymret for utfordringer knyttet til Bufdirs dobbeltrolle som fagdirektorat og etatsstyrer, samt Bufdirs helhetlige styring av Bufetat og beredskap på tvers av Bufetat-regionene. Gjennom året har vi fulgt opp tilsynsmessig i enkeltsakene, og vi har formidlet våre tilsynsfunn og vurderinger om situasjonen til blant annet Statens helsetilsyn, Riksrevisjonen og Ekspertutvalget om organisering av statlig barnevern. Vi erfarer at vår innsikt som tilsynsmyndighet er etterspurt i flere gjennomganger og utredninger.

For øvrig viser vi til verbaldel i egen årsrapportering på belastningsfullmakt til Bufdir og egen årsrapport til Statens helsetilsyn.

Tros- og livssynssamfunn (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere om:

- Antall saker hvor registrering er nektet eller trukket tilbake etter trossamfunnsloven § 4 første og annet ledd.
- Antall saker hvor det er vurdert å nekte eller trekke tilbake registrering etter trossamfunnsloven § 4 tredje ledd samt antall saker hvor registreringen er nektet eller trukket tilbake.
- Antall saker hvor det er vurdert å nekte eller avkorte tilskudd etter trossamfunnsloven § 6 samt antall saker hvor tilskudd ble nektet eller avkortet. Tallet spesifiseres for saker § 6 første, andre, tredje og fjerde ledd.
- Antall saker hvor vigselfrett er trukket tilbake.

Statsforvalteren skal gi en kort orientering om vurderinger og begrunnelser i sakene etter trossamfunnsloven § 6 første og andre ledd og om tilbaketreking av vigselfrett.

I løpet av 2025 har vi nektet eller trukket tilbake registrering etter trossamfunnslovens § 4.1. og 4.2 i 16 saker.

Vi har vurdert å nekte eller trekke tilbake tilskudd etter § 4, 3.ledd i en sak.

Vi har vurdert å nekte eller avkorte tilskudd etter trossamfunnslovens § 6 i 15 saker.

Vi har behandlet en sak hvor vi nektet eller avkortet tilskudd etter § 6. første i 2025, men ingen etter 2 ledd i 2025. Vi nektet eller avkortet i syv saker etter tredje ledd.

Antall saker hvor vigselfrett ble trukket tilbake var 66. Tilbaketrekingene av vigselfrett er utført fordi vigsler i all hovedsak enten ønsker det selv, eller har meldt seg ut av samfunnet.

Det er fortsatt, slik vi opplever det, stort medietrykk og interesse for sakene om tros- og livssynssamfunn. Vi har stor pågang av innsynskrav som må håndteres raskt, innen tre dager. Dette har vi løst ved å sette inn ekstra tiltak - i perioder.

Vi har i løpet av 2025 registrert en økning i antall saker som gjelder bekymringsmeldinger, og varsel om samfunnenes virksomhet. Dette er saker som tar lang tid å saksbehandle, da de ofte krever omfattende undersøkelser og hvor partene skal høres før saken avsluttes.

Det er fortsatt et behov for å videreutvikle den digitale trossamfunns-løsningen som gjør det enklere for tros- og livssynssamfunnene å sende inn korrekt dokumentasjonen i forbindelse med søknader og rapportering. En videreutvikling av løsningen vil også sikre en mer effektiv saksbehandling hos Statsforvalteren.

I løpet året har vi satt i gang en gjennomgang av løsningen, som blant annet innebærer sikring av at de registrerte samfunnene har riktig status. Vi har fjernet gamle brukertilganger, og kontrollert restanser.

Gravplassloven (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall saker om askespredning og utfallet i disse sakene. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark skal gi en oversikt over antall saker av hver sakstype nevnt i oppdraget og utfallet i disse sakene.

Vi har i løpet 2025 mottatt totalt 730 søknader om askespredning. Av dette ga vi 290 forhåndstillatelser. Vi ga tillatelse til askespredning i totalt 394 saker, hvor 261 var i sjøen/ havet og 133 i marka/fjellet. To av søknadene ble avslått.

Lov om helligdager og helligdagsfred (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall dispensasjonssøknader, avslag og innvilgelser, jf. § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred. Statsforvalteren skal rapportere på antall søknader om typisk turiststed, avslag og innvilgelser.

Vi behandlet elleve søknader om dispensasjon fra § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred. Seks søknader ble innvilget, fire søknader ble avslått.

Vi mottok fire søknader om typisk turiststed, og tre av disse ble ferdigbehandlet i 2025. Vi innvilget to, og avslø en søknad fra Oslo kommune om at Karl Johan med sidegater, ble godkjent som et typisk turiststed.

En av søknadene gjaldt endring av en gjeldende forskrift slik at den omfatter et større geografisk område. Denne søknaden er fortsatt under behandling.

Godt og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn og unge og deres familier (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)

Rapportere på

Statsforvalter skal gjøre en kort, overordnet vurdering av i hvilken grad kommunene har et godt og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn og unge og deres familier, herunder hvorvidt lovbestemmelsene om samarbeid og samordning i velferdslovgivningen er kjent og implementert. Det skal gå frem av vurderingen om kommunene ivaretar ansvaret med å beslutte hvilken instans i kommunen som skal ha koordineringsansvaret. Statsforvalter skal også gi en kort vurdering av kommunenes kompetanse om utsatte barn og unge og kommunenes behov for kompetanseutvikling for å sikre et mer samordnet tjenestetilbud.

Det skal fremgå hvordan embetet vurderer hovedutfordringene når kommunene ses under ett. Statsforvalter skal videre gi en kort omtale og vurdering av embetets innsats på området.

Vi vurderer at kommunene har god forståelse om at et godt og samordnet tjenestetilbud er en forutsetning for at utsatte barn og unge og deres familier skal få helhetlig hjelp og oppfølging. Det er også vår vurdering at det juridiske rammeverket, herunder lovbestemmelsene om samarbeid og samordning i velferdslovgivningen på velferdsområdet nå er godt kjent i kommunene.

Til tross for dette ser vi at samarbeid og samordning på oppvekstfeltet fortsatt utfordres i flere alvorlige saker der barn er i behov av samtidige tjenester fra flere sektorer, for eksempel i saker med grenseoppganger mellom skole, barnevern, helsetjenester, politi og kriminalomsorg. Utfordringene gjelder i slike tilfeller gjerne manglende innsikt om de ulike tjenesteområdenes lovverk, rammer og mandat, varierende kompetanse om ledelse og styring, manglende insentiver som fremmer helhetlige løsninger på tvers av sektorer, samt utfordringer i skjæringspunktet mellom det kommunale tjenestetilbudet og statlige tjenester som spesialisthelsetjenesten og Bufetat.

I en noen tilfeller er erfarer vi at det er krevende for kommuneledelsen å beslutte ansvarsfordeling i tilfeller der det oppstår uenighet mellom sektorene. Herunder vil vi bemerke at slike uenigheter eller uavklarte ansvarsforhold i vel så stor grad oppstår mellom statlige og kommunale tjenester, som innad i kommunen. Vi mener sistnevnte problemstilling må vies større oppmerksomhet i etatssamarbeidet om utsatte barn og unge fremover.

Vi har i 2025 bistått kommunene med å gjøre kjent konkrete verktøy og tilgjengelig veiledningsmateriell. Blant annet vil vi fremheve som spesielt positivt veilederen "Samarbeid om tjenester til barn, unge og familier", veilederen "Psykisk helsearbeid barn og unge" og veilederen "Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen". I tillegg har vi informert om tiltakskortene som er utarbeidet i etatssamarbeidet. Vi har også gjennomført webinarrekken "oppvekstwebinarer". Webinarene har stor oppslutning med mange deltakere fra alle relevante sektorer i de fire fylkene og landet for øvrig, med gode tilbakemeldinger om konkret effekt og økt innsikt for kommunene. Så langt har cirka 5000-6000 personer deltatt på webinarer.

Tiltakene i barnevernsreformen har etter vår vurdering bidratt til økt forankring av barnevernet i kommuneledelsen, samt større forståelse om kommunens ansvar for samhandling, tidlig innsats og forebygging gjennom å forstå reformen som en oppvekstreform. Samtidig ser vi fortsatt, både i tilsyn og annen dialog med kommunene, flere uønskede variasjoner når det gjelder tilnærming til tiltaksutvikling i og utenfor barnevernet. Vi er bekymret for de kommunene som bruker barnevernets ansatte i kommunens generelle forebyggende tilbud, fremfor å prioritere barnevernets ansatte til mer spesialisert og differensiert hjelpetiltaksutvikling overfor barnevernets kjememålgrupper. Kommunens forebyggende arbeid skal derimot styrkes på en slik måte at forebygging skjer på flere nivåer, og utvikling av tidlig forebyggende tverrfaglig innsats bør derfor også utvikles i flere sektorer som barnehage, skole og helsetjenester.

Krevende økonomiske forhold blant mange kommuner kan bli en barriere for omstillings- og utviklingsarbeid på oppvekstfeltet fremover. Samtidig er det et klart utviklingstrekk at kommuner som forberedte barnevernsreformen godt, og som i tillegg har jobbet systematisk med helhetlig forebygging på tvers av sektorer over tid - oppnår gode effekter både faglig og økonomisk. Uønskede variasjoner mellom kommunene på dette området er imidlertid grunnleggende bekymringsfullt. Barn og familier skal sikres likeverdig rett til hjelp uavhengig av hvor de bor.

For øvrig viser vi også til verbaldel i årsrapportering på belastningsfullmakt til Bufdir for 2025, samt en rekke innspill og tilbakemeldinger fra oss gjennom året når det gjelder deltakelse i etatssamarbeidets aktiviteter.

Vi bemerker at vår rapportering under punktene 3.1.2.1, 3.2.1.1.1 og 7.3.2.10 må ses i sammenheng ettersom rapporteringen som etterspørres under de aktuelle punktene er til dels sammenfallende og overlappende.

Rapportering på kompetanse- og rekrutteringssituasjonen (fra kapittel 7.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen innen helse- og omsorgstjenestene i kommunene, herunder hvordan den regionale koordinatorfunksjonen som ble etablert i 2023 har understøttet kompetanse- og tjenesteutviklingen. Samlet vurdering skal videre inkludere alle helse- og omsorgstjenestene i kommunene, samt den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Herunder gi en vurdering av tilgangen på utdanningstilbud i fylket, tilgangen på desentraliserte deltidsutdanninger i helse- og sosialfagutdanninger.

Vi har ikke sendt ut en egen spørreundersøkelse til kommunene om status på kompetanse- og personellsituasjonen i vårt område i 2025, slik vi gjorde i 2024. Da mangel på kompetent helsepersonell er godt kjent nasjonalt og i vårt distrikt, har vi ikke ønsket å belaste kommunene ved å svare på ytterligere kartlegging på feltet.

Kompetanse- og rekrutteringssituasjonen

Vi har ingen indikasjon på at situasjonen er vesentlig endret siden kartleggingen i 2024. I likhet med de nasjonale kartleggingene står kommunene i vårt distrikt fortsatt overfor betydelige rekrutteringsutfordringer, med høy etterspørsel etter kvalifisert arbeidskraft, fortsatt bruk av vikarer og tøff konkurranse om å rekruttere og beholde personell.

Nasjonale data fra KS Arbeidsgivermonitor 2025 viser at kommunene fortsatt har størst rekrutteringsutfordringer knyttet til sykepleiere og helsefagarbeidere, og erfaringer fra kommunene i vårt distrikt samsvarer med dette mønsteret. Samtidig viser søkertallene til sykepleierutdanningene i vårt distrikt, blant annet ved OsloMet og Høgskolen i Østfold, en økning i 2025. Dette tyder på økt interesse for sykepleieryrket i regionen. Dette kan på sikt bidra til bedre tilgang på kvalifisert arbeidskraft, selv om det ikke gir en umiddelbar forbedring i kommunenes rekrutteringssituasjon.

Parallelt finnes det flere konkrete desentraliserte, fleksible og deltidsstilbud innen helse- og sosialfag som kan styrke rekruttering og kompetanseutvikling i kommunene. Ved OsloMet tilbys bachelor i sykepleie både som ordinært studium og som deltidsstudium ved Kjeller i Lillestrøm, hvor studenter kan kombinere utdanning med arbeid og gjennomføre utdanningen over 4–6 år med integrert praksis. Dette deltidsstudiet ble etablert med opptak høsten 2025 og har faste studieplasser i 2025/2026, og gir en fleksibel inngang til sykepleierutdanning i Oslo/Akershus-området. Universitetet i Sørøst-Norge (USN) har utvidet sitt tilbud om fleksibel deltids sykepleierutdanning ved å innlemme flere av våre kommuner i Buskerud. Høgskolen i Østfold har så langt god erfaring med sitt desentraliserte sykepleierstudium i Indre Østfold, og tidlige indikasjoner tyder på at studentene oppnår noe høyere karakterer i snitt sammenlignet med ordinær studieform. Dette kan være en indikasjon på at desentralisert utdanning ikke bare øker tilgjengeligheten, men også kan være en faglig robust måte å tilby utdanning på for studenter som ønsker å studere nær hjemstedet.

Erfaring fra kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet viser at mange kommuner i regionen gjennomfører prosjekter og tiltak for å møte utfordringer i helse- og omsorgstjenestene. Tiltakene spenner fra digitalisering og velferdsteknologi til kompetanseheving, oppgavedeling og organisatorisk utvikling. Mange kommuner satser på digitale støttesystemer, e-læring og verktøy for pasientsikkerhet og mestring, samtidig som arbeidsflyt og ressursutnyttelse forbedres.

Parallelt søker mange støtte til etter- og videreutdanninger, særlig innen ledelse, eldreomsorg, psykiatri og veiledning. Tiltakene retter seg mot både nyutdannede og erfarne ansatte, og inkluderer mentorprogrammer, simuleringsopplæring og kompetansepakker. Dette viser et behov for å heve kompetansen både hos ansatte uten formell utdanning og hos mer erfarne medarbeidere med utdanning.

Et sentralt fokus er tverrfaglig organisering og oppgavedeling, som utvikling av ressursteam, samhandlingsmodeller for demens og psykisk helse, og styrking av frivillighet og aktivitet for hjemmeboende eldre. Erfaringene viser at kommuner vektlegger ulike tiltak, fra interkommunale team og strukturt oppgavedeling til digitale løsninger og teknologisk støtte til pasientforløp.

I møte med våre samarbeidsaktører, herunder USHT, får vi tilbakemelding på at flere kommuner opplever utfordringer med ansatte som mangler tilstrekkelig norskkunnskaper i sin arbeidshverdag, herunder behovet for helsenorsk – altså norsk språkkompetanse spesielt rettet mot helsefaglig kommunikasjon, terminologi og situasjoner i pasientrelatert arbeid.

USHT Østfold jobber nå for å få i gang et prosjekt sammen med fylkeskommunen og NAV for å møte disse utfordringene, inspirert av lignende tiltak andre steder i landet, med mål om å styrke både grunnleggende norskferdigheter og fagspesifikt helsenorsk i helse- og omsorgstjenestene. ABC-kontakter i kommunene vurderer også om ABC-opplæringen kan være en arena hvor helsenorsk kan løftes ytterligere. Dette merkes også innen akademien, der blant annet Høgskolen i Østfold har satt i gang tilbud om norskundervisning parallelt med fagundervisning for å støtte studentene i å mestre både faglig innhold og helsenorsk kommunikasjon i praksis. Dette er eksempler på tiltak som er kjent per i dag, og gir ikke nødvendigvis et fullstendig bilde av arbeidet som pågår i regionen.

Regional koordinatorfunksjon

Med dette som utgangspunkt har vår hovedprioritet vært todelte. I tillegg til å tydeliggjøre kompetanseplanlegging som en integrert del av det øvrige arbeidet og i dialogen med samarbeidsaktører, har vi i 2025 også prioritert å opprettholde et aktivt fokus på å gi innspill til kommunale planer. Vi har videreført praksisen med å knytte den regionale koordinatorfunksjonen til andre relevante oppdrag for å sikre en helhetlig og koordinert tilnærming til kompetanse- og tjenesteutvikling.

Vi har etablert og videreutviklet gode samhandlingsarenaer med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) og KS, og arbeider samtidig med å styrke samarbeidet med fylkeskommunen. Dette skjer blant annet gjennom dialog om vår deltakelse i Kompetanseforum og gjennom oppfølging av «Bo trygt hjemme»-reformen.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapporten redegjøre for tilsyn med verger og blant annet beskrive:

- risikovurderinger i forkant av tilsyn
- funn i tilsyn
- oppfølging av verger og tiltak statsforvalteren har iverksatt på bakgrunn av tilsyn

Statsforvalteren gjennomfører, eller vurderer å igangsette, tilsyn basert på bekymringsmeldinger og funn i saksbehandlingen. I 2025 ble det igangsatt 710 saker om tilsyn.

Voksne:

Antall behandlede bekymringsmeldinger/klager med verger for voksne: 515

Antall startede tilsynssaker av disse: 169

Av disse ble vergen fratatt oppdraget i: 52

Altså 346 bekymringsmeldinger/klager som ble avsluttet uten tilsynssak eller etter innledende undersøkelser. (disse er registrert som tilsynsaktiviteter i VERA)

Mindreårige:

Antall behandlede bekymringsmeldinger/klager med verger for mindreårige: 112

Antall startede tilsynssaker av disse: 52

Av disse ble vergen fratatt oppdraget i: 0

Altså 60 bekymringsmeldinger/klager som ble avsluttet uten tilsynssak eller innledende undersøkelser. (Disse er registrert som tilsynsaktiviteter i VERA)

Vergers kompetanse (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapporten gi en overordnet vurdering av vergers kompetanse og opplæringsbehov. Risikovurderinger, gjennomførte og planlagte tiltak skal beskrives, samt opplevde og forventede effekter.

Vårt inntrykk er at vergenes kompetanse varierer. Dette gjelder både nærstående verger, alminnelige verger og enkelte faste verger. Det er en del verger som ikke leverer den årlige vergerapporten innen fristen. Vi bruker mye ressurser på å veilede om plikten til innsendelse, og til puring til de som ikke leverer. Vi ser også at vergen ikke alltid har innhentet/forsøkt innhente, vergehavers ønsker ifb med søknader om statsforvalterens samtykke til ulike disposisjoner.

Statsforvalteren veileder på telefon, e-post, nyhetsbrev og i andre brev og vedtak. For faste verger og representanter har vi egne telefonlinjer. Vi viser også til informasjonssidene og e-læringskursene på vergemal.no. I tillegg gjennomførte vi kurs for faste verger høsten 2025. Vi gjennomførte også webinar for representanter i samarbeid med andre velferdsavdelinger, og arrangerte egen samling for verger som oppnevnes i straffesaker.

Vergene tar i stor grad kontakt digitalt via Altinn.

Vi forsøker å styrke veiledningstjenesten til vergene, og vil også prioritere kurs/webinar i 2026. Det antas at at økt kompetanse hos vergene vil bidra til bedre forberedte søknader, færre bekymringsmeldinger og dermed færre tilsynssaker. For å ivareta rettssikkerheten til vergehavere, er det avgjørende at vergene og representantene har god rolleforståelse og kompetanse.

Fratakelse av rettslig handleevne (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapporten anslå gjennomsnittlig tid fra midlertidig vedtak om fratakelse av rettslig handleevne er fattet, og til saken er oversendt tingretten.

Gjennomsnittlig tid fra midlertidig vedtak, til vi sendte stevning til tingretten, var i 2025 på 60 dager. Dette anser vi for å være for lang tid. Behovet for å få opplyst saken godt nok i stevningen, for å gi motparten mulighet til å gi et godt tilsvar, har vært årsaken til dette. Men vi mener dette må være underordnet den rettsikkerhetsgarantien som ligger bak den fristen. I våre rutiner er det fastsatt en frist på maks én arbeidsuke, jf. straks. Denne fristen vil bli fulgt opp i

2026.

Midlertidige avgjørelser som er fulgt opp med stevning til domstolen (ikke opphevet):

1204651	Midl. avgj. 17.01.25 - stevning 24.04.25
242335	Mild. avgj. 04.04.25 - stevning 08.04.25
1395869	Midl. avgj. 13.12.25 - stevning 11.03.25
970776	Midl. avgj. 10.06.25 - stevning 29.08.25
1618524	Midl. avgj. 15.09.25 - stevning 10.11.25
1391078	Midl. avgj. 04.04.25 - stevning 12.05.25

Vergemål

Betegnelse på rapporteringskrav	Anslått saksbehandlingstid (i dager)
Saksbehandlingstid - oversendelse av midlertidige vedtak om fratakelse av rettslig handleevne	60

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader i 2025, fordelt på henholdsvis rettsråd og sakførsel. Statsforvalteren skal i tillegg rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og antall restanser.

Det skal også gjøres en vurdering av overordnet status på rettshjelpsfeltet. Analysen skal inneholde en vurdering av effekten av innføring av ny modell for økonomisk behovsprøving.

Tabellen viser antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader fordelt på henholdsvis rettsråd og fri sakførsel.

Vi utbetalte i 2025 ca. kr 58.900.00.

Gjennomsnittlige saksbehandlingstid på søknader om fri sakførsel var rundt en måned. Saksbehandlingstiden som gjelder søknader om fritt rettsråd har i 2025 vært på rundt åtte uker, men vi har prioritert utbetaling av salær, som har blitt behandlet og utbetalt i løpet tre til fire uker.

Mot slutten av året så vi en positiv utvikling i saksbehandlingstiden, fordi bemanningen i seksjonen er styrket, og vi har benyttet noe overtid.

Gjennom 2025 har vi, i regi av SRF deltatt sammen med STAF, domstoladministrasjonen og Trygderetten i arbeidet med å utvikle en ny søknadsportal for rettshjelp. Vi har også deltatt i prosjekt SAK/ rettsråd. Dette har vært et viktig og tidkrevende arbeid å delta i.

Formålet med lovendringen er at en større del av befolkningen skal være omfattet. Det er anslått at dekningsgraden, altså andelen av husholdninger som faller inn under ordningen, samlet sett, vil øke fra omtrent 16 prosent til 33 prosent. Endringene i loven gir flere personer tilgang på offentlig støttet rettshjelp.

Den umiddelbare virkningen når det gjelder drift som følge av nytt regelverk/ny modell for behovsprøvd rettshjelp og nye digitale løsninger er at det er mye nytt å sette seg inn i, også for advokatene og andre brukere av løsningen. For å sikre en forsvarlig saksbehandlingstid, samtidig som vi deltok i arbeidet med utvikling av nye løsninger, måtte vi iverksette flere tiltak, og som vi erfarte ga effekt.

Etter ikrafttredelse av nytt regelverk i oktober 2025 ser vi at vi må fatte flere vedtak, da det er flere saker om egenandel etter nytt regelverk. Flere vedtak må også sendes direkte til den private parten, selv om vedkommende har advokat. Vi registrerer at det brukes en del tid til å beregne betalingsevne.

Den umiddelbare effekten vi opplever etter ny ordning er en noe mer tidkrevende saksbehandling. Selv i sakene med egeninnvilgelser i saker med økonomisk behovsprøving, hvor alt er gjort riktig av advokaten, tar det mer tid siden vi nå må skrive vedtak om egenandel.

Foreløpig er det for tidlig å si hva effekten av den nye modellen for behovsprøvd rettshjelp er.

Rettshjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkommne søknader	7 711	7 510	201
Innvilgede søknader	6 520	6 484	36
Avslåtte søknader	670	527	143

Retts hjelp 1.2 - Saksbehandlingstid og antall restanser

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (uker)	7
Antall restanser	642

Samfunnssikkerhet i plan (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)**Rapportere på****Samfunnssikkerhet i plan**

Statsforvalteren bes rapportere på:

- Hvilke forventninger til samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven er formidlet til kommunene?
- Hvordan vurderer Statsforvalteren at deres bistand er ivarettatt i kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet etter plan- og bygningsloven?
- Hvordan vurderer Statsforvalteren at deres bistand er ivarettatt i integrering av funn fra helhetlig ROS i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel?

Samfunnssikkerhet i kommunal arealplanlegging i plan er tema både i det overordnede forventningsbrevet embetet sender til kommunene, og i forventningsbrevet samfunnssikkerhet- og beredskapsstaben sender til beredskapsledere/-koordinatore i kommunen.

Vi behandler alle kommuneplanenes arealdeler som er på høring, i tillegg til reguleringsplaner som omhandler samfunnssikkerhet, etter forhåndsdefinerte kriterier. Vi tilbyr dialogmøte ved oppstart av kommuneplanens arealdel, og etter at innsigelse er gitt. Vi har gjennomført ett dialogmøte ved oppstart i 2025, men opplever at det ved de fleste innsigelser er ønskelig med dialogmøte. Vi vil derfor i større grad tilby dette i forkant, slik at en kan gjøre avklaringer tidlig og unngå eventuelle innsigelser.

Vi ser at kvaliteten på ROS-analysene fortsatt er varierende, men at fokuset på samfunnssikkerhet økes, også i kommunal arealplanlegging. Det er fortsatt viktig å belyse viktigheten av å koble helhetlig ROS-analyser i kommunen, til ROS-analyser etter plan- og bygningsloven. Vi anbefaler at beredskapsressurser i kommunen deltar i dialogmøter og at kommunen generelt legger til rette for tett samarbeid mellom beredskaps- og planområdet.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på****Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter**

Statsforvalteren bes rapportere på:

Hva er status for opprettelse av hensynssoner rundt storulykkevirksomheter i kommuneplan (alternativt i reguleringsplan) hos kommunene som har storulykkevirksomheter?

- Angi gjerne hvilke kommuner som har opprettet hensynssoner i kommuneplanen (eller ivarettatt dette tilstrekkelig på annen måte).
- Angi gjerne hvordan kommunen sørger for at informasjon om eksplosivaneleg ikke gjøres allment tilgjengelig i kommunens arealplaner.

Hvilke tiltak gjør statsforvalteren overfor kommunene for å oppnå målet om etablering av hensynssoner rundt storulykkevirksomheter, herunder etablering av nye storulykkevirksomheter?

Vi har basert på en kartlegging fra 2021, gjennomført en større kartlegging av hensynssoner rundt storulykkevirksomheter i vår region. Dette gjelder storulykkevirksomheter både med og uten eksplosiver. Denne oversikten kan sendes DSB i egne kanaler.

Ved etablering av nye storulykkevirksomheter har vi dialog med DSB knyttet til deres ansvar ved etablering, og vi følger opp når reguleringsplaner kommer på høring. At hensynssoner er etablert er en viktig del av oppfølging av risiko.

Gjennom kartleggingsarbeidet har vi avdekket et behov for veiledning på hvordan kommunen på en hensiktsmessig måte kan unnta hensynssoner for storulykker med eksplosiver i offentlige plankart, og samtidig sikre tilgang for alle som bør ha det. Vi vil jobbe videre med denne problemstillingen i 2026. Et forslag til løsning er å ha hensynssonen beskrevet i planbestemmelsen, og at adressen er unntatt offentlighet.

FylkesROS og oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på
FylkesROS

Statsforvalteren skal:

- Redegjøre for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan
- Redegjøre for om uønskede hendelser i en sikkerhetspolitisk situasjon og/eller væpnet konflikt er inkludert i fylkesROS.
 - Legges funn og oppfølging av tiltak til grunn for egen beredskap?
 - Legges funn og oppfølging av tiltak til grunn for samordnet beredskapsplanlegging i totalforsvaret regionalt?
- Redegjør for hvordan nye risikoer som følge av overgang til nye energibærere er inkludert i fylkesROS
- Redegjør for om og på hvilken måte kommunene har inkludert sikkerhetspolitisk krise og/eller krig som tema i kommunenes arbeid med og oppfølging av helhetlig ROS

Det ble i 2024/2025 gjennomført en enkel revidering og oppdatering av fylkesROS med oppfølgingsplan, publisert i februar 2025. Ved denne revideringen ble ugradert scenario krise og krig lagt til. Høsten 2025 startet vi så en større revidering som vil fortsette inn i 2026, blant annet med mål om å integrere delen om krise og krig bedre i dokumentet. Det samme gjelder risikoer som følge av overgang til nye energibærere, da dette kun var omtalt i noen grad i forrige versjon. Videre skrives analysen om noe, med mer fokus på sårbarheter sett opp imot samfunnskritiske funksjoner i vår region. Dette skal gjøre dokumentet enklere og mer brukervennlig. Funn og oppfølging av tiltak i revidert ROS, vil danne grunnlaget for både egen beredskap og for samordnet beredskapsplanlegging i totalforsvaret regionalt.

FylkesROS med oppfølgingsplan sendes på høring i fylkesberedskapsrådet og tas opp på faste møter i fylkesberedskapsrådet to ganger i året.

Vi oppfordrer kommunene til å inkludere sikkerhetspolitisk krise og krig i kommunens helhetlig ROS, og dette er tema under tilsyn med kommunal beredskapsplikt i kommunene. De fleste kommunene har vurdert dette, men få har så langt inkludert scenarioet. Vi ser at noen kommuner i etterkant av tilsyn likevel har valgt å inkludere sikkerhetspolitisk krise og krig i revidering av helhetlig ROS. Dette vil bli videre kartlagt og fulgt opp i 2026.

Kommunal beredskapsplikt - overordnet beredskapsplan (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)
Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for om beredskapsplaner for storulykkevirksomheter er samordnet og integrert med overordnet beredskapsplan.

Samordning mellom beredskapsplaner for storulykkevirksomheter og kommunens overordnede beredskapsplan er et tema ved tilsyn i kommuner som har én eller flere storulykkevirksomheter. Dette følges systematisk opp for å sikre helhetlig beredskap og forsvarlig samvirke.

Miljøkriminalitet (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)
Rapportere på

Rapportering på antall anmeldte lovbrudd.

Vi har anmeldt to på brudd på forskrift om elfenbenslav som prioritert art, fire på brudd på naturreservatbestemmelser (den ene inkluderer også brudd på kantsonebestemmelsen), ett mislighold av tilskuddsmidler og en sak knyttet til utvalgt naturtype hul eik. Innenfor forurensningsloven er det ikke anmeldt virksomheter i 2025

Rapportering på antall innsigelsessaker fremmet og løst pr. miljøtema (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)
Rapportere på

Rapportering på antall innsigelsessaker fremmet og løst per miljøtema for 2024.

Vi er tidligere i 2025 gjort kjent med at denne rapporteringen bortfaller. Det er også bekreftet fra Miljødirektoratet i epost datert 19.01.2026, og vi forholder oss til denne informasjonen.

Spesifikk omtale av arbeid med fornying og innovasjon (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal:

- gi en spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene.
- redegjøre kort for fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i søknads- og rapporteringsportalen Prosjektskjønn, og formidling av resultatene.
- gi en omtale av resultater av prosjektene.

Vår samlede skjønnsramme for 2025 var på 102,8 millioner kroner, hvorav 62,8 millioner kroner ble fordelt gjennom statsbudsjettet og 40 millioner kroner ble holdt tilbake for senere fordeling, herunder prosjektskjønn. Kommunene ble forespeilet en prosjektramme samlet for fylkene på inntil 10–12 millioner kroner.

Skjønnsmidler til kommunale fornyings- og innovasjonsprosjekter ble utlyst i et eget brev til kommunene medio januar, med søknadsfrist i slutten av mars. I brevet fikk kommunene nødvendig informasjon om hva prosjektskjønnsmidler er, hva de kan brukes til, krav som fremgår av departementets retningslinjer, frister med mer. Informasjonen ble også publisert i tilskuddskalenderen på vår nettside. Vi anbefalte kommuner som allerede hadde mange pågående prosjekter å prioritere oppfølging av disse fremfor å søke om nye, med unntak for flerårige prosjekter.

Vi mottok totalt 29 søknader fra 17 kommuner, med en samlet søknadssum på 39,1 millioner kroner. Akershuskommunene sendte inn flest søknader, med 13 søknader fra 8 kommuner, totalt 21 millioner kroner. Den utlyste rammen for hele regionen var 10–12 millioner kroner. Av de mottatte søknadene har vi tildelt prosjektskjønnsmidler til 10 søknader fra 9 kommuner, med en samlet sum på over 7,5 millioner kroner. Vi har prioritert prosjekter som fremmer samarbeid med andre kommuner, eksterne partnere og/eller er tverrfaglige. Disse prosjektene har overføringsverdi til andre kommuner og er vurdert til å bidra godt til fornyings- og innovasjonsarbeid. Prosjektene er også faglig vurdert av våre fagavdelinger, som har vært involvert i utvelgelsen.

Kommunene ble informert skriftlig om tildelingen, inkludert hvilke prosjekter som mottok støtte og beløpet hver kommune fikk. En oversikt over tildelingen ble også publisert på vår nettside. Vi jobber aktivt med å spre informasjon om tildelingen for å øke interessen og nysgjerrigheten blant kommunene.

Erfaringsoverføring

Gjennom tildeling av prosjektskjønnsmidler forplikter vi kommunene til å dele erfaringer og læring fra prosjektene med andre kommuner. Dette skjer både på oppfordring fra enkeltkommuner og i relevante samlinger som kommunene deltar på. Vi bruker også egne fagspesifikke samlinger for å spre kunnskap om vellykkede prosjekter.

Dialog om prosjektene

Vi har hatt møter med flere enkeltkommuner for å følge opp tildelte prosjektskjønnsmidler. Felles for disse kommunene er at de enten ønsker å vise fremdrift i prosjektet, omdisponere midler til andre prosjekter eller returnere midler.

Fremheving av slutførte prosjekter

I år ønsker vi å fremheve to prosjekter som har gitt gode resultater: Prosjektlinja Alværn ungdomsskole og Mentorkompetanse. Begge prosjektene har bidratt til utvikling av nye løsninger for henholdsvis skolefravær og kompetanseheving i helsetjenesten.

- Prosjektlinja Alværn ungdomsskole

Prosjektlinja (PL) er et opplæringsstilbud for elever med langvarig, ufrivillig skolefravær i Nesodden kommune, primært for 8.–10. trinn. Undervisningen er prosjektbasert og tar utgangspunkt i elevenes interesser og mestring. Målet er å styrke elevautonomi gjennom trygge relasjoner og rammer, slik at elevene får tro på egen læring og fremtid. PL krever sakkyndig vurdering fra PPT og at andre tiltak er forsøkt først. Elevene beholder skoleplassen ved hjemskolen. Midlene fra prosjektskjønn i 2024 har gått til å styrke laget rundt elevene. Kommunen ønsker å videreutvikle PL til et kompetansesenter for høyt skolefravær, med tett samarbeid mellom PPT, FACT ung og ungdomslosene. Tilbudet bygger på tverrfaglig kompetanse og skal bidra til kompetansedeling på tvers av sektorer.

- Mentorkompetanse

Prosjektet samlet 12 kommuner i et læringsnettverk for å utvikle mentorprogram for nyansatt helsepersonell. Nyansatte får en erfaren mentor som følger dem opp det første året. Nettverket avdekket behov for kompetanseheving for mentorer, da rollen er ny og skiller seg fra tradisjonell veiledning. Kommunen ønsker å utvikle et varig kompetansetiltak som gir mentorer støtte, øker tilfredshet og avlaster ledere. Tiltaket skal bestå av refleksjonsgrupper, digitale verktøy, videoer, materiell og podcaster – uten eksamen, men med kursbevis. Utviklingen skjer i samarbeid med Petter Mathisen (UiA), og innholdet publiseres via Kompetansebroen.no og KS Læring.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av statsforvalteren, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.

Det skal også gis en kortfattet omtale av statsforvalterens arbeid med anmodninger om å gjennomføre lovlighetskontroller av eget tiltak samt utviklingstrekk og utfordringer statsforvalterne ser i lovlighetskontrollsakene.

I tillegg til det som fremgår av tabellen, har vi avvist 14 ordinære lovlighetsklager fordi de formelle vilkårene for kontroll ikke var oppfylt. Vi har svart ut 61 anmodninger om lovlighetskontroll på eget initiativ. 14 av disse avviste vi, fordi de formelle vilkårene for kontroll ikke var oppfylt. I de resterende 41 sakene konkluderte vi med at det ikke var grunnlag for kontroll (i mange av disse gjorde vi nærmere undersøkelser først).

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	25	6	31
På eget initiativ	3	2	5

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av hvilke særlige kommunalrettslige tema de veileder kommunene om, og om eventuelle kommunalrettslige saker som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet hos statsforvalteren.

Vi har særlig veiledet om habilitetsreglene, veiledning knyttet til ny skolestruktur, nedleggelse av skole og barnehage. Saker om nedlegging av skoler/andre institusjoner skaper engasjement hos innbyggerne og er ressurskrevende. Videre ser vi en økning i saker etter plan- og bygningsloven hvor mindretallet krever lovlighetskontroll, særlig når det gjelder dispensasjon.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av hvilken bistand de har gitt og hvilke tema de har veiledet kommunene om når det gjelder interkommunalt samarbeid. Statsforvalterne skal også, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en overordnet vurdering av utfordringer og fordeler/muligheter med det interkommunale samarbeidet i fylket, for eksempel om det er områder hvor statsforvalterne mener det er nødvendig med mer samarbeid og om samarbeidet i fylket burde organiseres annerledes.

Status på interkommunalt samarbeid i regionen

Det finnes et betydelig antall interkommunale samarbeid i regionen, som omfatter alle kommuner – til tross for forskjeller i innbyggertall, økonomi, inntektsforutsetninger og kapasitet. Samarbeidene varierer både i antall, form og innhold, og er viktige for å sikre effektiv tjenesteyting og god ressursutnyttelse.

Omfanget av interkommunalt samarbeid fremstår som relativt stabilt i vår region. Vi er ikke kjent med at det er opprettet eller avviklet samarbeid i 2025. Generelt samarbeider kommunene i Buskerud mest, mens kommunene i Østfold minst, men det er stor variasjon mellom enkeltkommunene. I tillegg finnes det mange uformelle samarbeid, men disse regnes ikke som interkommunale samarbeid.

Det samarbeides mest om tekniske tjenester, som vann, avløp, avfall og brann- og redning. Andre områder inkluderer kontroll, revisjon, arkiv, barnevern og crisesenter. Et av de største interkommunale samarbeidene er Viken Kontrollutvalgsekretariat IKS, som består av 33 kommuner og Buskerud fylkeskommune. Dette samarbeidet sikrer at kommunene leverer tjenester i tråd med lovverk, statlige føringer og kommunestyrets vedtak, og følger opp at kommunale selskaper drives i samsvar med kommunestyrets beslutninger.

Støtte til interkommunalt samarbeid gjennom prosjektskjønnsmidler

I 2025 har vi støttet prosjektet Interkommunale barneverntiltak for Rakkestad, Skiptvet og Aremark med prosjektskjønnsmidler på 250 000 kroner. Rakkestad er en mellomstor kommune, mens Skiptvet og Aremark er små kommuner. Alle tre har utfordringer med faglig, tjenestemessig og økonomisk bærekraft på barnevernområdet.

For å møte disse utfordringene planlegges det å utvikle felles barneverntiltak og muligens en interkommunal barnevernstjeneste i løpet av 2025. Målet er

å etablere en robust og bærekraftig tjeneste som gir bedre kvalitet og trygghet for innbyggerne. Innledende møter er gjennomført, og kommunene er nå i gang med å definere problemstillinger og tiltak. Oppstart av den nye løsningen er planlagt til 1. januar 2026, og kommunedirektørene leder arbeidet.

Interkommunalt samarbeid – en nøkkel til robuste tjenester

Generelt framsnakker vi interkommunalt samarbeid i ulike sammenhenger, og ser disse som avgjørende for å møte dagens og fremtidens utfordringer. Samarbeidene bidrar til bedre ressursutnyttelse, økt kompetanse og mer robuste tjenester for innbyggerne. I tillegg gir de kommunene mulighet til å utvikle innovative løsninger og stå sterkere i møte med krav om effektivisering og bærekraft.

Vi har derfor i 2025 gjennomført en [kartlegging av interkommunale samarbeid for kommunene i Østfold](#). Kort oppsummert viser kartleggingen at Østfold-kommunene har et svært høyt nivå av interkommunalt samarbeid, med 120 formelle ordninger og et gjennomsnitt på rundt 40 per kommune. Det er flest samarbeid i Søndre Østfold, men det foregår også mye samarbeid på tvers av både fylkes- og riksgrensene. I tillegg eksisterer en omfattende struktur av prosjekter, nettverk og partnerskap utenfor de formelle ordningene.

Samarbeidet har økt betydelig over tid, og 29 ordninger er etablert etter 2020. De største kommunene er dominerende som vertskommuner, og mange oppgaver – særlig innen helse, beredskap og tekniske tjenester – driftes i fellesskap. Samtidig er det lite samarbeid om flere tunge tjenesteområder, som barnevern, NAV og administrative støttefunksjoner.

Regionrådene har rådgivende roller, men flere mener de bør spisses og tydeliggjøres for å møte framtidige behov. Kommunene peker på utfordringer knyttet til styring, ulik organisering og regelverk som oppleves komplisert. Likevel forventes økt interkommunalt samarbeid framover, drevet av arbeidskraftmangel og strammere økonomi.

NIVI anbefaler mer formalisert samarbeid på valgte oppgaver, styrking av regionrådene og bedre statlige insentiver, samt utforskning av nye modeller som helsekommuner, multifunksjonelle oppgavefellesskap og utviklede regionale samarbeidsformer.

Det er verdt å merke seg vurderingene NIVI gjør om blant annet Organisasjonsdatabasen i kartleggingens kapittel 7.10 Ujevn datakvalitet og feilinformasjon

Omtale av interkommunalt samarbeid på bestemte tjenesteområder

Barnevern

På barnevernsområdet er tre barnevernstjenester i Buskerud interkommunale. I tillegg samarbeider flere kommuner i Buskerud, Østfold og Akershus om ulike varianter av barnevernvaktordninger og oppfølgingsordninger på fosterhjemsområdet. I Oslo er det godt etablert samarbeid mellom kommunen sentralt og bydelsbarnevernet, og et eget ledernetverk mellom de 15 barnevernslederne i bydelene. Vi er kjent med at ytterligere to kommuner i Buskerud planlegger å etablere interkommunal barnevernstjeneste fra og med 2026. I tillegg er flere kommuner i fylkene i prosess med å etablere samarbeidsløsninger om barnevernvakt fra og med 2026/2027

Det er vår vurdering at de minste kommunene i våre fylker bør etablere interkommunale ordninger, enten for hele eller deler av kommunens ansvarsområde etter barnevernsloven. Små barnevernstjenester har i liten grad mulighet til å sikre forsvarlige tjenester og rett hjelp til rett tid iht. barnevernsloven, forvaltningsloven og øvrige krav som i dag ligger til det kommunale barnevernets plikter. Vi registrerer mangler i forvaltningskompetanse, manglende tilgang til hjelpetiltak, utfordringer når det gjelder kravene til oppfølging på fosterhjemsområdet, samt mangler i operativ og faglig fundert akuttberedskap. Videre er det vår vurdering at også flere mellomstore kommuner bør vurdere et tettere interkommunalt samarbeid om utvikling og implementering av hjelpetiltak, oppfølgingsordninger på fosterhjemsområdet og akuttberedskap i form av aktiv døgnkontinuerlig barnevernvakt. Barnevernstjenester som strever med krevende økonomiske forutsetninger, høy turnover, rekrutteringsutfordringer, høyt sykefravær og/eller utfordringer knyttet til ledelse og styring, vil også kunne oppnå fordeler med mer samarbeid på barnevernområdet.

Vi bemerker ellers at vi ser en klar positiv utvikling de siste par årene når det gjelder samarbeid mellom ledere på barnevernsområdet. Blant annet registrerer vi styrket felles oppmerksomhet om ledelse og styring i den enkelte barnevernstjeneste som følge av mer samarbeid og erfaringsutveksling mellom ledere på flere arenaer. Statsforvalteren har understøttet en slik utvikling gjennom en rekke initiativ fra vår side. Utviklingen gjenspeiles også i mer aktiv og resultatorientert bruk av læringsnettverkene, samarbeid i ledernetverk og andre samarbeidsformer på tvers av kommunene.

Nav/sosial

Flere av Nav-kontorene i fylkene er interkommunale. Vår vurdering er at kvaliteten ved mindre og mellomstore Nav-kontor vil kunne styrkes ved å inngå tettere samarbeid med andre kommuner, også gjennom formaliserte interkommunale samarbeidsformer. Samtidig må det påpekes at vi avdekker lovbrudd i tilsyn også ved enkelte større Nav-kontorer, og at utfordringene i slike tilfeller gjerne forutsetter omfattende og langsiktig oppfølging i etterkant av avdekket svikt. Vår anbefaling for årene fremover er likevel at mindre og mellomstore kommuner, i dialog med Nav fylke, bør vurdere økt interkommunalt samarbeid. Vi mener det vil gi et bedre utgangspunkt og større handlingsrom når det gjelder tilgang på bemanning og kompetanse, økonomiske forutsetninger, robuste fagmiljøer og kvalitet, ledelse, styring og internkontroll.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Vi erfarer en økning i interkommunale samarbeid på beredskapsområdet. Dette gjelder blant annet samarbeid om planverksarbeid, øvelser og arrangementer med samfunnssikkerhet og beredskap som tema. Vi oppfordrer kommuner med små ressurser på området om å samarbeide der det er mulig, eksempelvis også i forbindelse med etablering eller videreutvikling av kommunale beredskapsråd.

Behandling av klager på kommunenes vedtak etter offentleglova (fra kapittel 7.3.6.2.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av eventuelle klagesaker etter offentleglova som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet hos statsforvalteren, og inntrykket av totalomfanget av klagesaker etter offentleglova.

Vi merker en økning i klager innenfor offentlighet og innsyn. Formålet med innsynsreglene tilsier rask behandling på alle trinn, både i førsteinstansen og klageorganet. I mange saker ser vi at fristen brytes av underinstansen. Dette tar vi opp med kommunene i enkeltsaker og mer generelt. I 2023 mottok vi 134 klagesaker, i 2024 205, og i 2025 253 klagesaker.

Det er stor variasjon i hva klagesakene faktisk gjelder, men i 2025 har vi særlig registrert at det har vært mange klager på kommunale vedtak om avslag på innsyn i eiendomsskattesaker. Vi opphevet/omgjorde 14 kommunale vedtak om avslag på innsyn i eiendomsskattesaker i 2025. I tillegg ble en rekke av disse vedtakene vi hadde fattet i 2024 klaget inn til Sivilombudet. Sivilombudet ga oss kritikk i to uttalelser, og vi måtte behandle 14 saker fra 2024 på nytt og fatte nye endelige vedtak. Ombudet var ikke enig i Statsforvalterens begrunnelser for at avgjørelsene var opphevet i stedet for omgjort/stadfestet. Det ble uttalt at behandlingstiden ikke har vært i tråd med kravet i [offentleglova § 32 tredje ledd](#). Ombudet ba derfor Statsforvalteren om å sørge for at sakene ble så godt opplyst som mulig, og om å treffe avgjørelser om innsyn/delvis innsyn/stadfestelse i sakene. I disse sakene har vi møtt motvilje hos kommunene til både å sende over dokumentene vi skulle vurdere innsyn i, og til å foreta en ny vurdering etter at vedtakene ble opphevet. Våre vedtak om opphevelse har i enkelte tilfeller blitt møtt med omgjøringskrav fra kommunene i stedet for ny behandling. I oktober varslet tre kommuner at de vurderer å ta ut søksmål mot Staten om gyldigheten av vedtak Statsforvalteren har truffet om innsyn i eiendomsskattesaker. Samlet sett opplever vi at kommunene ikke vil å rette seg etter Statsforvalteren som klageinstans i sakene om eiendomsskatt.

Statsforvalterembeter som samordner statlig innsigelse (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på statsforvalterens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog.

Vi samordner statlige innsigelser i tråd med fastsatte rutiner. Flere av innsigelsene som fremmes er ofte av mer teknisk karakter, og løses raskt etter at de er fremmet for kommunene. Andre innsigelser er mer omfattende og krever mer oppfølging. Innsigelsene Innsigelsene løses i betydelig grad gjennom dialog, men først etter at de er fremmet for kommunen.

Samordning av statlige innsigelser

Etat	1. Antall planer der andre statlige etater har <u>oversendt</u> innsigelse til statsforvalteren	2. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er <u>løst</u> før de er fremmet for kommunen	3. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er <u>avskåret</u> av statsforvalteren	4. Antall planer med innsigelse fra statsforvalteren og andre statlige etater <u>fremmet</u> for kommunen
Antall planer totalt	49	0	0	85
Statsforvalteren	0	0	0	62
Avinor	1	0	0	1
Direktoratet for mineralforvaltning	0	0	0	0
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	0	0	0	0
Fiskeridirektoratet	0	0	0	0
Forsvarsbygg	2	0	0	2
BaneNor	12	0	0	12
Kystverket	0	0	0	0
Luftfartstilsynet	0	0	0	0
Mattilsynet	4	0	0	4
NVE	20	0	0	20
Oljedirektoratet	0	0	0	0
Politiet	0	0	0	0
Riksantikvaren	0	0	0	0
Statens vegvesen	12	0	0	12
Statsbygg	0	0	0	0

Rapportering i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer byggesaker i SYSAM - rapporteringsløsningen for statsforvalterne.

- Av årsrapporten skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Vi behandlet 1159 saker, mot 1264 saker i 2024, så en liten nedgang i 2025. Det fremgår av tabellen at ca. 91 % av sakene ble behandlet innen frist, 9 % med fristoverskridelse. 1058 av

1159 saker ble behandlet innen 12 uker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 77 dager og gjennomsnittlig overskridelse av fristen har vært 57 dager.

Vi jobber systematisk og godt for å holde restansene nede og overholde lovpålagte frister, og resultatet er slik vi ser det godt. Dette fokuset fortsetter i 2026. Vi har funnet grunn til å utsette fristen i 161 saker som er særlig kompliserte, i samsvar med SAK § 7-3 tredje ledd. Partene i klagesaken blir orientert om når et vedtak i saken kan forventes.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
1 159	212	101	36	38	161	1

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle statsforvalterne rapporterer plansaker i SYSAM-ny rapporteringsløsning for statsforvalterne.

- Av årsrapporten skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Vi har behandlet 99 klagesaker om reguleringsplan. Til sammenligning behandlet vi 106 klagesaker i 2024.

91 av 99 saker ble behandlet innen 12 uker, 8 utover 12 uker (underkant av 8 % avvik), og 92 % innen 12 uker. Dette er som i 2024. Gjennomsnittlig behandlingstid for reguleringsplaner er 81 dager. 7 klager førte frem, mot 6 klager i 2024. Vi har i 2025 hatt et stort fokus på å holde fristene i sakene. Vi ser at vi ikke er helt i mål med å holde 12 ukers fristen i alle saker, men vi mener uansett resultatet er godt. Vi vil fortsette å fokusere sterkt på dette i 2026. Kvaliteten på plansakene er i det store og hele tilfredsstillende. Vi, som klageinstans, har ikke satt i gang noen konkrete tiltak tilknyttet kommunens behandling av reguleringsplaner, foruten generell veiledning. Vi har fortsatt å delvise oppheve planer hvor det er bestemmelser om fossilfri byggeplass samt bestemmelser med ordlyden "den til enhver tid gjeldende". Uttalelser fra departementet viser at det ikke er hjemmel til å ha slike bestemmelser i reguleringsplan. Videre har vi i plansakene hatt stort fokus på utredningskrav og vurderingskrav etter naturmangfoldloven, særlig sett hen til nye uttalelser fra Sivilombudet.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	99
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	81
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	8
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	7

Forsterket innsats for dem som ikke selv klarer å skaffe seg eller beholde en egnet bolig (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren bes om å vurdere stat og kommunes innsats for de som ikke selv klarer skaffe seg og beholde en egen bolig, jf. omtale i Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga.

Hjelpetekst:

2024 var siste år for den nasjonale strategien for sosial boligpolitikk "Alle trenger et trygt hjem". Strategien hadde tre prioriterte innsatsområder (ingen skal være bostedsløse, barn og unge skal ha gode boforhold og personer med nedsatt funksjonsevne skal på lik linje med andre kunne velge hvor og hvordan de bor). Disse er videreført gjennom det boligsosiale innsatsområdet «Forsterket innsats for dem som ikke selv klarer å skaffe seg eller beholde en egnet bolig» i Meld. St. 13 (2023-2024) Bustadmeldinga Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet.

Det bes om en vurdering av utviklingen av samarbeidet mellom stat og kommune om de tre prioriterte innsatsområdene i etterkant av strategien. Statsforvalteren bes gi en kort, overordnet vurdering av måloppnåelsen og kort vurdere:

- I hvilken grad den statlige dialogen med kommunene er helhetlig og effektiv.
- Sett i et flerårsperspektiv: går utviklingen i riktig retning?
- I hvilken grad kan utviklingen tilskrives statsforvalterens innsats?
- Hvilke andre aktører har påvirket utviklingen?
- Hva kan statsforvalterne gjøre bedre framover

Vi har et godt samarbeid med Husbanken i arbeidet med det boligsosiale innsatsområdet «Forsterket innsats for dem som ikke selv klarer å skaffe seg eller beholde en egnet bolig» i Meld. St. 13 (2023-2024) Bustadmeldinga Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet. I 2025 har vi sammen opprettet et eget nettverk for kommunene og Oslo kommunes 15 bydelene i våre fire fylker, og arrangerte tre boligsosiale nettverksmøter der et stort flertall av kommunene og bydelene nå deltar. Nettverket inkluderer mange tjenester i kommunene der de kan dele erfaringer, og skal konkret bidra til at kommunene og bydelene bedre kan bistå dem som ikke selv klarer å skaffe seg eller beholde en egnet bolig. Videre har vi gjennomført en boliguke med flere relevante tema for kommunenes arbeid med vanskeligstilte på boligmarkedet, og vi har skriftlig svart ut ca. 100 boligsosiale henvendelser.

Vår vurdering er at kommunene har oppmerksomhet om sosial boligpolitikk som sådan, inkludert eget ansvar og oppgaver. Boligsosialloven har bidratt til å aktualisere og tydeliggjøre kommunens forpliktelser, og vi erfarer at kommunenes oppmerksomhet for loven bedres stadig. Flere kommuner melder også at særlig det boligsosiale nettverket bidrar positivt for det arbeidet de gjør. På tross av dette melder mange kommuner i våre fylker, både de minste og de største, gjennom Husbankens kommuneundersøkelse for 2025 at de i stor grad har utfordringer med å implementere pliktene som boligsosialloven omhandler. Vi vurderer samtidig at oppmerksomhet og innsikt varierer mellom kommunene på området. Kommunene trenger ytterligere råd og veiledningsaktiviteter fra vår side også i 2026, og på tross av manglende bevilgning på området ønsker vi å bistå med dette ut fra vår kapasitet. I denne forbindelse understreker vi at det mangler tilstrekkelige bevilgninger til Statsforvalteren på området og at innsatsen vår ikke er bærekraftig i langsiktig perspektiv.

Klagesaker etter lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall klager, saksbehandlingstid og resultatet av behandlingen av klager etter lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet.

Vi har mottatt seks klagesaker og ferdigbehandlet fem saker i 2025. Av de seks klagesakene er to stadfestet og tre er opphevet. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de fem behandlede sakene i 2025 var 1,82 måned.

Vi mottar mange henvendelser av boligsosial karakter, både fra kommuner og fra innbyggere. Mange henvendelser omfatter kommunal bolig og ønsker om tildeling av bolig/bytte av bolig samt uhensiktsmessige boforhold. Vi gir mye veiledning skriftlig, via epost og telefon til kommuner og innbyggere. Forventningene til hva Statsforvalteren kan bidra med og hva et vedtak etter loven kan bety, blir ikke oppfattet som tilfredsstillende i en del saker. Vi bemerker at omfanget henvendelser til oss og informasjonsbehov blant kommunene er stort, og at bevilgningene til Statsforvalteren på området ikke er i samsvar med forventningene til oss og det store behovet for bistand vi ser fra borgerne og kommunene. Herunder bemerker vi at Statsforvalteren mener det er nødvendig å opprette en tilsynsordning på området. Klageadgangen på vedtak vurderes ikke som tilstrekkelig verken i et rettssikkerhetsperspektiv eller et tjenesteutviklingsperspektiv. Statsforvalteren er positiv dersom en slik myndighet opprettes hos oss, forutsatt fullfinansiering.

Veiledning og informasjon universell utforming (fra kapittel 7.3.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en omtale av eget arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming, og gi en kort omtale av utfordringsbildet.

Vi viser til rapportering på punkt 3.1.3.4 Andre oppdrag og særskilt årsrapportering (verbaldel) til Bufdir på belastningsfullmaktene for 2025. I det videre suppleres den overnevnte rapporteringen.

Også i 2025 har vi gjennomført flere webinarer for kommunene der CRPD har vært blant temaene. CRPD har også vært blant temaene på spesifikke ledersamlinger med kommunene. I tillegg har vi bistått andre embeter med kompetansedeling og til en viss grad deltakelse på deres arrangementer for kommuner. Videre har vi prioritert å inkludere omtale av CRPD i Statsforvalterens årlige forventningsbrev til kommunene i de fire fylkene. Vi har også bistått kommunene med å klargjøre hva som forventes når det gjelder implementeringsarbeid og forankring lokalt der vi har fått forespørsler om dette.

Det har ellers vært avgjørende for oss å informere og veilede om CRPD på en slik måte at området ses i sammenheng med og som en integrert del av kommunens øvrige ansvarsområder. For eksempel har CRPD vært eget tema i en av våre satsinger overfor kommunene på det boligsosiale området og CRPD har vært et prioritert område i behandling av saker som vedrører vergemål. Vi vurderer at en slik helhetlig tilnærming er blant de viktigste suksesskriteriene for å lykkes med å realisere CRPD i praksis.

Våre aktiviteter har stor oppslutning blant kommunene og vi får positive tilbakemeldinger fra dem. Vi oppfatter at kommunene er kjent med CRPD. Samtidig er det vår vurdering at en vellykket implementering tar tid og krever handlingsrom for den enkelte kommune til å gjøre lokale tilpasninger etter behov. Vi er i vår dialog med kommunene spesielt opptatt av å veilede på en slik måte at CRPD skal bli inkludert i kommunens ordinære tjenesteutøvelse fremfor å behandles som innovasjon adskilt fra kommunens kjernevirksomhet.

Internt i embetet har vi også i år vært opptatt av å sikre at CRPD naturlig innarbeides i drøftelser der CRPD kan være tematikk i enkeltsaker vi har til behandling på oppvekst- og velferdsområder, blant annet.

Samlet ser vi en over tid økt oppmerksomhet, innsikt og kunnskap om CRPD. Særlig er området tematisert av kommunene og organisasjoner som KS i forbindelse med at konvensjonen ble vedtatt inkorporert i menneskerettsloven. Blant annet får vi tilbakemeldinger fra kommunene om at rettighetsfesting på området i seg selv er positivt, men at dette samtidig i stor grad utfordrer kommunenes ressursituasjon på grunn av det totale styringstrykket.

Avslutningsvis understrekes våre gjentatte tilbakemeldinger til Bufdir om manglende sammenheng mellom ressurstildeling sett opp mot omfanget på oppdragene og tilhørende møtevirksomhet som etterspørres fra Bufdirs side. Vi ber på bakgrunn av dette om at Bufdir fremover innretter oppdragene, oppdragsomfang og møtevirksomhet slik at dette er i tråd med bevilgningene på området til en hver tid.

Fremme likestilling og hindre diskriminering (fra kapittel 7.3.7.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren bes rapportere på:

- Hva som gjøres for å integrere hensynet til likestilling og ikke-diskriminering i eget virke og myndighetsutøvelse
- Vurdering av tilstanden i eget embete
- Forventninger til og planer for arbeidet fremover

Vi tilstreber universell utforming av våre tre kontorsteder i Moss, Drammen og Oslo så langt det er mulig. Vi har egnede hvilerom, som også kan brukes for tro- og livssynspraksis.

Kantinene har et utvalg av forskjellig mat, som er godt merket i forhold til allergier og innhold.

På bakgrunn av satsingsarbeidet knyttet til aktivitets- og redegjørelsesplikten ble det opprettet en parts sammensatt arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen har vurdert embetet etter firepunkts modellen; undersøke og kartlegge, analysere av årsaker, iverksetting av tiltak og vurdere resultat. Den henter ut tall fra HR knyttet til fokusgrupper og mulige løsninger, for økt tilfang av søkere. Arbeidsgruppen orienterer i AMU ved behov, minimum en gang i året.

Vi har en mangfoldserklæring i våre utlysningstekster hvor vi oppmuntrer kandidater innenfor kategoriene å søke på stilling hos oss. Ved søknadsfristens utløp genererer HR oversikter til eiende leder som inneholder antall søkere i hver kategori, med informasjon om hva leder må huske på særlig ved vurdering av disse søkeres kvalifikasjoner.

Funnene tilsier at det fremdeles er en utfordring med å øke søker tilfanget fra aktuelle grupper.

Embetet har også hatt fokus på felles kompetanseheving av ledere og tillitsvalgte på vanskelige områder, når det kommer til oppfølging av ansatte.

Likestilling og ikke-diskriminering er relevante temaer i mange av våre oppdrag og oppgaver, blant annet gjennom behandling av klagesaker, tilsynssaker og informasjon og veiledning. Vi setter likestilling og ikke-diskriminering på dagsorden der det er naturlig, både internt og eksternt.

Vi har pekt på likestilling og diskriminering i vår nåværende lønnspolitikk. Dette kommer særlig til syne ifbm den årlige lønnsamtalen og ifbm forhandlinger etter HTA 2.5.3 pkt. 3

Vi har videre en positiv tilnærming til å stille oss tilgjengelig til arbeidstrening, lønnstilskudd mv. Her er vi noe styrt av de begrensningene som NAV har på sin side.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)
Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på gjennomførte tilsyn der dere minimum har skrevet foreløpig rapport

I 2025 ble det ført åtte tilsyn etter barnehageloven og 45 tilsyn etter opplæringsloven. Dette er en klar økning på opplæringslovens område.

Hovedårsaken til dette at vi i 2024 ikke vurderte at tilsyn var rett bruk av virkemiddel for å sikre etterlevelse av ny opplæringslov. De tilfellene hvor vi har bedt kommuner om redegjørelse eller iverksatt andre tilsynsvirkemidler kommer i tillegg til disse tilsynene.

Funn fra foreløpig rapport i tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven

Tema	Deltema	Kommune	Kommunestørrelse: S:20000+ M:5000- 20000 L:-5000	Barnehage- eller skolenavn	Type tilsyn	Antall kontrollspørsmål per tilsyn	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på i foreløpig rapport	Kommentarer
Annet	Annet	Enebakk	M	Hauglia skole og Kirkebygden barne- og ungdomsskole.	Kun skriftlig dokumentasjon	2	Annet	Rapporteringsskjema er ikke endret i tråd n ny opplæringslov. Individuelt tilrettelagt opplæring - Sikrer kommunen at PPT utarbeider sakkyndig vurderinger uten ugrunnet opphold?
Annet	Annet	Enebakk	M	Hauglia skole og Kirkebygden barne- og ungdomsskole.	Kun skriftlig dokumentasjon	2	Annet	Rapporteringsskjema er ikke endret i tråd n ny opplæringslov. Individuelt tilrettelagt opplæring - Sikrer kommunen at de fatte vedtak med et innhok samsvar med regelverket?
Annet	Annet	Østfold fylkeskommune	S	Halden videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	3	Annet	Rapporteringsskjema er ikke endret i tråd n ny opplæringslov. Individuelt tilrettelagt opplæring - Sikrer fylkeskommunen at sakkyndig vurdering o vedtak har opplæringsmål i tråd med opplæringslover herunder fag- og timefordelingen samt læreplanverket?
Annet	Annet	Østfold fylkeskommune	S	Halden videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	3	Annet	Rapporteringsskjema er ikke endret i tråd n ny opplæringslov. Individuelt tilrettelagt opplæring - Sikrer fylkeskommunen at sakkyndig vurdering o vedtak beskriver hver som har ansvar for de individuelt tilrettelagte opplæringen, hvem s skal gi den individuelt tilrettelagte opplæring og hvem som kan hje til med den individuel tilrettelagte opplæringen?
Annet	Annet	Østfold fylkeskommune	S	Halden videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	3	Annet	Rapporteringsskjema er ikke endret i tråd n ny opplæringslov. Individuelt tilrettelagt opplæring - Sikrer fylkeskommunen at opplæringen gis av ansatte som oppfyller kompetansekravene opplæringsloven?
Annet	Annet	Oslo	S	Fyrstikkalleen skole, Høyenhall skole og Skøyen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	2	Annet	Rapporteringsskjema er ikke endret i tråd n ny opplæringslov - Individuelt tilrettelagt opplæring - Saksbehandlingstid - Sikrer kommunen at PPT utarbeider sakkyndig vurdering t ugrunnet opphold?

Annet	Annet	Oslo	S	Fyrstikkalleen skole, Høyenhall skole og Skøyen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	2	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med nye opplæringslov - Individuelt tilrettelagt opplæring - Saksbehandlingstid - Sikrer kommunen at de treffer vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring uten ugrunnet opphold?
Annet	Annet	Lørenskog	S	Kjenn skole og Solheim skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring og internkontroll - Sikker kommunen at skolen vurderer om elevene har rett til morsmålsopplæring, tospråklig opplæring i fag eller begge deler?
Annet	Annet	Lørenskog	S	Kjenn skole og Solheim skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring og internkontroll - Sikker kommunen at skolen vurderer elevens beste når den fatter vedtak om forsterket opplæring i norsk, morsmålsopplæring og tospråklig opplæring i fag?
Annet	Annet	Lørenskog	S	Kjenn skole og Solheim skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring og internkontroll - Sikker kommunen at skolen fatter enkeltvedtak med et innhold i samsvar med regelverket for elever som har rett til særskilt språkopplæring?
Annet	Annet	Lørenskog	S	Kjenn skole og Solheim skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring og internkontroll - Sikker kommunen at skolen fatter vedtak når eleven ikke lenger har rett til særskilt språkopplæring?
Særskilt språkopplæring	Annet	Ullensaker kommune	S	Algarheim skole og Allergot ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	3	Annet	Særskilt språkopplæring - Sikker kommunen at innholdet i vedtak om særskilt språkopplæring er i samsvar med regelverket?
Særskilt språkopplæring	Annet	Ullensaker kommune	S	Algarheim skole og Allergot ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	3	Annet	Særskilt språkopplæring - Sikker kommunen at skolen vurderer norskerferdighetene til elevene underveis i opplæringen?
Særskilt språkopplæring	Annet	Ullensaker kommune	S	Algarheim skole og Allergot ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	3	Annet	Særskilt språkopplæring - Sikker kommunen at skolen vurderer om elevene har rett til morsmålsopplæring, tospråklig opplæring i fag eller begge deler?
Særskilt språkopplæring	Annet	Lillestrøm kommune	S	Frogn skole og Sagdalen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring - Vurderer skolen norskerferdighetene til eleven før skolen fatter vedtak om særskilt språkopplæring?
Særskilt språkopplæring	Annet	Lillestrøm kommune	S	Frogn skole og Sagdalen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring - Vurderer skolen om eleven har rett til morsmålsopplæring og tospråklig opplæring i fag?
Særskilt språkopplæring	Annet	Lillestrøm kommune	S	Frogn skole og Sagdalen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring - vurderer skolen elevene beste når den vurderer behovet for forsterket opplæring i norsk, morsmålsopplæring og tospråklig opplæring i fag?
Særskilt språkopplæring	Annet	Lillestrøm kommune	S	Frogn skole og Sagdalen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring - Fatter skolen vedtak med et innhold som samsvarer med regelverket for elever med rett til særskilt språkopplæring?
Særskilt språkopplæring	Annet	Lillestrøm kommune	S	Frogn skole og Sagdalen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring - Vurderer skolen norskerferdighetene til elevene underveis i opplæringen?

Særskilt språkopplæring	Annet	Lillestrøm kommune	S	Frogn skole og Sagdalen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Særskilt språkopplæring - Fatter skolen vedtak når elevene ikke lenger har rett til særskilt språkopplæring?
Skolemiljø og internkontroll	Annet	Nannestad	S	Nannestad ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Plikten til melde fra - Melder all som arbeider på skolen fra dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller dersom de får mistanke om at en elev blir krenket av en annen arbeider på skolen?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke	Nannestad	S	Nannestad ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	9	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Undersøkelsesplikten Sikrer kommunen at skolen og skoleeier gjennomfører undersøkelser som er rimelig å forvente?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke	Nannestad	S	Nannestad ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	9	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Sikrer kommunen at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten?
Annet	Annet	Nes kommune	S		Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Rett til forberedende opplæring for voksne - Deltema: Kommunen må sikre at vedtakene oppfylles når retten til opplæring ikke er oppfylt. Fatter kommunen vedtak om forberedende opplæring for voksne, uten ugrunnet opphold, etter søknad mottatt?
Annet	Annet	Nes kommune	S		Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Rett til forberedende opplæring for voksne. Deltema: Kommunen må sikre at vedtakene oppfylles til enkeltvedtak. Sikrer kommunen at saken er så godt nok opplyst som mulig før vedtak treffes?
Annet	Annet	Nes kommune	S		Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Rett til forberedende opplæring for voksne - Deltema: Kommunen må sikre at vedtakene oppfylles til enkeltvedtak. Går det fram av enkeltvedtak som gjelder forberedende opplæring for voksne hvilke lovbestemmelser avgjørelsen bygger på?
Annet	Annet	Nes kommune	S		Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Rett til forberedende opplæring for voksne. Deltema: Kommunen må sikre at vedtakene oppfylles til enkeltvedtak. Går det fram av enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold som er lagt til grunn?

Annet	Annet	Nes kommune	S		Kun skriftlig dokumentasjon	6	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Rett til forberedende opplær for voksne. Deltema: Kommunen må sikre vedtakene oppfyller kravene til enkeltvedtak. Blir det i enkeltvedtak som ikke innvilger en søknad opplyst om klageadgang, klageorgan, hvor klage skal sendes og retter å se sakens dokumenter?
Annet	Annet	Ullensaker	S		Kun skriftlig dokumentasjon	1	Annet	Rapporterings skjema er ikke endret i tråd med regelverket. Forberedende opplær for voksne. Vurderer kommunen søkeren har rett til, herunder behov for, forberedende opplær for voksne i henhold til regelverket?
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å gi informasjon om rett til skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8	Får foreldre og elever informasjon om retten til nødvendig reisefølge eller nødvendig tilsyn?	
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å fatte enkeltvedtak om skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8		Sikrer kommunen at vedtakene oppfyller lovens krav der elever får innvilget skyss? (1 km, fire km og forsvarlighet)
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å fatte enkeltvedtak om skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8		Sikrer kommunen at vedtakene oppfyller lovens krav for elever 1. - 10. trinn i saker som gjelder skyss på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom?
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å fatte enkeltvedtak om skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8		Sikrer kommunen at det blir fattet vedtak som oppfyller lovens krav i skoleskyss for elever videregående opplær i saker som gjelder skyss på grunn av midlertidig nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom?
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å fatte enkeltvedtak om skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8		Sikrer kommunen at det blir fattet vedtak som oppfyller lovens krav i saker som gjelder reisefølge og tilsyn?
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å gi informasjon om rett til skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8		Sikrer Oslo kommune vedtakene oppfyller loven krav i saker der elever får innvilget skyss? (særlig farlig og vanskelig)
Skoleskyss	Skoleskyss - plikt til å fatte enkeltvedtak om skoleskyss	Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	8		Sikrer kommunen at vedtakene for elever i privat grunnskole også viser til privatskolelov § 3-7?
Annet	Annet	Aurskog-Høland	M	Haneborg skole	Digitalt tilsyn	3		Intensiv opplær - Sørger kommunen for at skolen er organisert slik at lærerne raskt gir elevene på 1. - 4. trinn som ikke har forventet progresjon i lesing, skriving og regning, egnet intensiv opplær slik at forventet progresjon blir nådd?
Annet	Annet	Halden	S	Tistedal skole	Digitalt tilsyn	3		Intensiv opplær - Sørger kommunen for at lærerne følger med på utviklingen til elever på 1. - 4. trinn og melder fra rektor dersom det er om elevene har forventet progresjon i lesing, skriving og regning?

Annet	Annet	Halden	S	Tistedal skole	Digitalt tilsyn	3		Intensiv opplæring - Sørger kommunen fo elever som står i fare å ikke ha forventet progresjon i lesing, skriving eller regning raskt får egnet intensiv opplæring?
Annet	Annet	Sarpsborg	S	Hafslund skole	Kun skriftlig dokumentasjon	3		Intensiv opplæring - Ingen brudd
Annet	Annet	Drammen	S	Fjell skole	Kun skriftlig dokumentasjon	3		Intensiv opplæring - Ingen brudd
Annet	Annet	Moss	S	Bytårnet skole og Halmstad skole	Digitalt tilsyn	3		Intensiv opplæring - Sørger kommunen fo lærerne følger med på utviklingen til elevene melder fra til rektor dersom det er tvil om elev har tilfredsstillende utbytte av opplæring på 1. - 4. trinn i lesing skriving og regning?
Annet	Annet	Moss	S	Bytårnet skole og Halmstad skole	Digitalt tilsyn	3		Intensiv opplæring - Sørger kommunen fo elevene som står i fare for å ikke har forventet progresjon i lesing, skriving og regning raskt får egnet intensiv opplæring?
Annet	Annet	Flå	L	Flå skole	Digitalt tilsyn	3		Intensiv opplæring - Organiserer skoleledelsen skolen at lærerne raskt gir elevene på 1. - 4. trinn som ikke har forventet progresjon i lesing, skriving og regning, egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd?
Skolemiljø og internkontroll	Annet	Ål	L	Nedre-Ål skule	Digitalt tilsyn	6		Rapporterings skjema er ikke endret i tråd n regelverket. Plikten til melde fra -Sikrer kommunen at alle som arbeider på skulen melder fra til rektor så raskt saka tilseier ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev har eit trygt og godt skolemiljø?
Skolemiljø og internkontroll	Annet	Ål	L	Nedre -Ål skule	Kun skriftlig dokumentasjon	6		Rapporterings skjema er ikke endret i tråd n regelverket. Plikten til melde fra - Sikrer kommunen at alle som arbeider på skulen melder fra til rektor så raskt saka tilseier ved mistanke om eller kjennskap til at ein arbeider på skulen , krenker ein elev?
Skolemiljø og internkontroll	Annet	Ål	L	Nedre -Ål skule	Kun skriftlig dokumentasjon	6		Rapporterings skjema er ikke endret i tråd n regelverket. Plikten til melde fra -Sikrer kommunen at alle som arbeider på skolen, melder fra til skoleeig direkte og straks når mistanken eller kjennskapen gjeld krenkelse fra nokon i leiinga?
Skolemiljø og internkontroll	Annet	Ål	L	Nedre -Ål skule	Kun skriftlig dokumentasjon	6		Rapporterings skjema er ikke endret i tråd n regelverket. Plikten til melde fra -Sikrer kommunen at skulen skuleeigar dokument kva som blir gjort for å oppfylle plikta til å melde fra?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak	Ål	L	Nedre -Ål skule	Kun skriftlig dokumentasjon	6		Sikrer kommunen at skulen og skuleeigar inntil tåka som ut fra e fagleg standard med rimelighet kan forventast?

Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak	Al	L	Nedre -Al skule	Kun skriftlig dokumentasjon	6		Sikrer kommunen at skulen og skuleeigar dokumenterer kva so blir gjort for å oppfylle tiltaksplikta?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke		L	Den Franske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler styret undersøker sak snarest ved mistanke eller kjenneskap til at elev ikke har det trygt godt på skolen?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke		L	Den Franske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler styret gjør de undersøkelserne som rimelig å forvente?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke		L	Den Franske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler styret dokumenterer t som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak		L	Den Franske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler styret setter inn tiltake som ut fra en faglig standard med rimelig kan forventes?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak		L	Den Franske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler styret dokumenterer t som blir gjort for å oppfylle tiltaksplikten?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke		L	Den tysk-norske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler undersøker saken snarest ved mistanke eller kjenneskap til at e elev ikke har det trygt godt på skolen?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke		L	Den tysk-norske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler gjør de undersøkelser som er rimelig å forvente?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak		L	Den tysk-norske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler retter opp situasjoner snarest dersom en el ikke har et trygt og gc skolemiljø?
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak		L	Den tysk-norske skole	Tilsynsbesøk	10		Sikrer styret at skoler dokumenterer hva so blir gjort for å oppfylle plikten til å sette inn tiltak?
Individuell tilrettelegging	Annet	Lørenskog	S		Kun skriftlig dokumentasjon	3	Undersøker kommunen om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging?	
Individuell tilrettelegging	Annet	Lørenskog	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Opplyser kommunen saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til: a) om et barn har en nedsatt funksjonsevne? b) om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	
Individuell tilrettelegging	Annet	Lørenskog	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Fatter kommunen vedtak om individuell tilrettelegging i barnehagen?	
Individuell tilrettelegging	Annet	Nannestad	S		Kun skriftlig dokumentasjon	1	Tar kommunen stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn?	
Annet	Annet	Fredrikstad	S		Tilsynsbesøk	5		Barnehaagemyndighet bruk av virkemidler fo påse at barnehageei sikrer et trygt og godt barnehaagemiljø -Har barnehaagemyndighet tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehaageeierne siku at de ansatte melder undersøker og setter tiltak dersom et barn ikke har et trygt og gc psykososialt barnehaagemiljø?

Annet	Annet	Fredrikstad	S		Tilsynsbesøk	5		Barnehemagemyndighet bruk av virkemidler for påse at barnehemageei sikrer et trygt og godt barnehemagemyndighet kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn og plikten til å melde fra, undersøke og å sette tiltak?
Annet	Annet	Fredrikstad	S		Tilsynsbesøk	5		Barnehemagemyndighet bruk av virkemidler for påse at barnehemageei sikrer et trygt og godt barnehemagemyndighet kunnskapen til å gjøre risikovurderinger om plikten til å melde fra, undersøke og å sette tiltak?
Annet	Annet	Sarpsborg	S	Alvimhaugen barneskole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Aremark	L	Aremark skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Moss	S	Bytårnet skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Bærum	S	Bærum alternative skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Oslo	S	Edvard Munch videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Oslo	S	Etterstad videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Moss	S	Halmstad skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Lier	S	Høvik skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Jevnaker	M	Jevnaker ungdomsskole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Kongsberg	S	Jondal skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Indre Østfold	S	Rom skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Lillestrøm	S	Skjetten	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Oslo	S	Skullerud skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Oslo	S	Stovner videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Oslo	S	Ulsrud videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Akershus	S	Bleiker videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Østfold	S	Borg videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen for undersøkelser blir gjennomført?

Annet	Annet	Akershus	S	Drømtorp videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen fo undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Østfold	S	Kirkeparken videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen fo undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Østfold	S	Malakoff videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen fo undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Østfold	S	Mysen videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen fo undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Buskerud	S	Åssiden videregående skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen fo undersøkelser blir gjennomført?
Annet	Annet	Oslo	S	Voksentoppen skole	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Elevundersøkelsen - Sørger kommunen fo undersøkelser blir gjennomført?
Nasjonale prøver	Annet	Hurdal	L	Hurdal skole og kultursenter	Kun skriftlig dokumentasjon	1		Sørger kommuner for prøver blir gjennomfø
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - ansatte i skolen	Hemsedal	L		Tilsynsbesøk	6	Melder ansatte i skolen til barnevernet uten ugrunnet opphold?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - ansatte i skolen	Hemsedal	L		Tilsynsbesøk	6	Er kommunens internkontroll systematisk og tilpasset for å forebygge, avdekke og følge opp brudd på meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - barnehagemyndigheten	Hemsedal	L		Tilsynsbesøk	6	Innhenter barnehagemyndigheten informasjon for å vurdere om barnehagene oppfylder meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - barnehagemyndigheten	Hemsedal	L		Tilsynsbesøk	6	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn når risikoen tilsier at barnehagen ikke oppfylder meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - barnehagemyndigheten	Hemsedal	L		Tilsynsbesøk	6	Er kommunens internkontroll systematisk og tilpasset slik at den tilrettelegger for at barnehagemyndigheten kan gi veiledning og føre tilsyn med meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - ansatte i skolen	Ål	L		Tilsynsbesøk	6	Melder ansatte i skolen til barnevernet uten ugrunnet opphold?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - ansatte i skolen	Ål	L		Tilsynsbesøk	6	Er kommunens internkontroll systematisk og tilpasset for å forebygge, avdekke og følge opp brudd på meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - barnehagemyndigheten	Ål	L		Tilsynsbesøk	6	Innhenter barnehagemyndigheten informasjon for å vurdere om barnehagene oppfylder meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Meldeplikt til barnevernet	Godkjenning av barnehager - før søknad	Ål	L		Tilsynsbesøk	6	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn når risikoen tilsier at barnehagen ikke oppfylder meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.

Meldeplikt til barnevernet	Meldeplikt barnevernet - barnehagemyndigheten	Al	L		Tilsynsbesøk	6	Er kommunens internkontroll systematisk og tilpasset slik at den tilrettelegger for at barnehagemyndigheten kan gi veiledning og føre tilsyn med meldeplikten til barnevernet?	Tverrfaglig tilsyn.
Spesialpedagogisk hjelp og internkontroll	Annet	Oslo, Bydel Alna	S		Kun skriftlig dokumentasjon	9		Det ble ikke avdekket brudd under tilsynet.
Spesialpedagogisk hjelp og internkontroll	Annet	Oslo, Bydel Grorud	S		Kun skriftlig dokumentasjon	9		Det ble ikke avdekket brudd under tilsynet.
Spesialpedagogisk hjelp og internkontroll	Annet	Oslo, Bydel Gamle Oslo	S		Kun skriftlig dokumentasjon	9		Det ble ikke avdekket brudd under tilsynet.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)
Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 14	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 35	15	2	12	1	0
Barnehageloven § 37	72	1	23	48	0
Barnehageloven § 38	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 53	2	0	2	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0	0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0	0	0	0	0
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	50	1	22	27	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 5	2	0	2	0	0
	141	4	61	76	0

Klagesaker private grunnskoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Psykososialt skolemiljø, privatskoleloven § 2-4, jf. oppl. § 12-4 og § 12-5	23	12	1	0	10
Fysisk skolemiljø, privatskoleloven § 2-4 jf. opplæringsloven § 12-7	0	0	0	0	0
Inntak, privatskoleloven § 3-1	5	0	5	0	0
Særskilt språkopplæring, privatskoleloven § 3-5	0	0	0	0	0
Individuelt tilrettelagt opplæring, privatskoleloven § 3-6	0	0	0	0	0
Skyss, privatskoleloven § 3-7	63	14	43	6	0
Bortvisning, privatskoleloven § 3-10	2	0	2	0	0
Permisjon, privatskoleloven § 3-13	1	0	1	0	0
Standpunkt i fag, privatskoleforskriften §§ 7-4 og 7-5	26	0	11	15	0
Standpunkt i orden og oppførsel, privatskoleforskriften § 7-6	0	0	0	0	0
Standpunkt (fag og orden og oppførsel) for utenlandsskolene privatskoleforskriften §§ 7-4, 7-5 og 7-6	4	0	1	3	0
Skriftlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-7	0	0	0	0	0
Muntlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-8	2	0	2	0	0
	126	26	66	24	10

Klageadgangen på Fysisk skolemiljø § 2-4, jf. oppl § 12-7 ble borte med ny opplæringslov.

Klagebehandling private videregående skoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Psykososialt skolemiljø, privatskolelova § 2-4, jf. oppl § 12-4 og § 12-5	2	1	0	0	1
Fysisk skolemiljø, § 2-4 jf. oppl § 12-7	0	0	0	0	0
Inntak, privatskoleloven § 3-1 privatskoleforskriften kap 4	2	0	1	1	0
Særskilt språkopplæring, privatskoleloven § 3-5	0	0	0	0	0
Individuelt tilrettelagt opplæring, privatskoleloven § 3-6	0	0	0	0	0
Skyss, privatskoleloven § 3-7	1	1	0	0	0
Bortvisning, privatskoleloven § 3-10	0	0	0	0	0
Fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk, privatskoleforskrifta § 6-22	37	32	5	0	0
Standpunkt (fag og orden og oppførsel) for utenlandsskolene, privatskoleforskriften §§ 7-4, 7-5 og 7-6	0	0	0	0	0
Standpunkt i fag, privatskoleforskriften §§ 7-4 og 7-5	50	0	12	38	0
Standpunkt i orden og oppførsel, privatskoleforskriften § 7-6	0	0	0	0	0
Skriftlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-7	0	0	0	0	0
Muntlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-8	11	0	10	1	0
	103	34	28	40	1

Fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk, privatskoleforskrifta § 6-22, er registrert som «klagebehandling» i tabell. I fremtiden bør det endres til «søknad». Det er ikke noe sted å føre dette for offentlig VGS eller privatister. Føres derfor i fritekst her og under. Privatister: To saker mottatt i 2025, og ingen er innvilget.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Permisjon, opplæringsloven § 2-2 fjerde ledd	101	1	80	20	0
Utsatt skolestart, opplæringsloven § 2-4 første ledd	6	3	3	0	0
Frémsett skolestart, opplæringsloven § 2-4 andre ledd	1	0	1	0	0
Skoleplassering, opplæringsloven § 2-6	284	10	267	4	3
Opplæring i og på samisk, jf. opplæringsloven § 3-2	3	1	0	0	2
Særskilt språkopplæring, opplæringsloven § 3-6	1	0	1	0	0
Skyss, opplæringsloven § 4-1	223	62	158	2	1
Individuell tilrettelegging, opplæringsloven §§ 11-4 til 11-7	61	14	16	31	0
Fysisk skolemiljø, opplæringsloven § 12-7	0	0	0	0	0
Bortvisning, opplæringsloven § 13-1	7	0	4	0	3
Standpunkt i fag, opplæringsforskriften §§ 10-4 og 10-5	301	0	153	147	1
Standpunkt i orden og oppførsel, opplæringsforskriften § 10-6	2	1	1	0	0
Skriftlig eksamen, opplæringsforskriften § 10-7	13	3	10	0	0
Muntlig eksamen, opplæringsforskriften § 10-8	26	0	18	7	1
Sum	1 029	95	712	211	11

Permisjon: Dobling av antall klagesaker, fra 49 i 2024 til 101 i 2025. I de aller fleste klagesakene (80 %) opprettholder vi kommunens vedtak. Vi prioriterer ikke disse sakene, da vi som regel mottar klagen etter at tiden det søkes permisjon for har passert. Skoleskyss: Økningen i 2024 har holdt seg i 2025. I de fleste av sakene opprettholder vi kommunens vedtak. De fleste klagen kommer inn i oktober-januar. Pga. den store saksmengden har vi relativt lang saksbehandlingstid, ca. 2-3 måneder. Skoleplassering: 45 % flere klager på skoleplassering fra 2023 til 2025. De fleste klagerne ønsker seg en annen skole enn nærskolen. Også økning på nesten 46 % flere klager på avslag om skoleplass ved en spesialskole/-gruppe. Det er krevende å få ferdigbehandlet det store antallet klager som kommer om våren, slik at elevene kan få vite hvilken skole de skal begynne på i god tid før skolestart.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type sak	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Klage på inntak til videregående opplæring, opplæringsloven § 5-1 jf. § 29-1 andre ledd og opplæringsforskriften kapittel 4	0	0	0	0	0
Særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 6-5	0	0	0	0	0
Opplæring i og på samisk, jf. opplæringsloven § 6-2	0	0	0	0	0
Skyss, opplæringsloven § 9-1	19	7	12	0	0
Individuell tilrettelegging, opplæringsloven §§ 11-4 til 11-7	1	1	0	0	0
Fysisk skolemiljø, opplæringsloven § 12-7	0	0	0	0	0
Bortvisning, opplæringsloven § 13-1	10	1	7	1	1
Meropplæring for elever i videregående opplæring, opplæringsforskriften §§ 4-3 og 5-2	6	6	0	0	0
Standpunkt fag, opplæringsforskriften §§ 10-4 og 10-5	593	0	164	428	1
Standpunkt orden og oppførsel, opplæringsforskriften § 10-6	3	2	0	1	0
Klage på skriftlig eksamen, opplæringsforskriften § 10-7	8 807	1 049	7 758	0	0
Muntlige og andre ikke-skriftlige eksamen, opplæringsforskriften § 10-8	186	0	156	28	2
Sum	9 625	1 066	8 097	458	4

Fritak fra vurdering m karakter i fremmedspråk (oppl. § 9-22), mangler tabell for off. VGS og privatister. «Klage» bør endres til «søknad om fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk». I 2022/23 mottok vi 156 søknader. I 2024/25 var tallet økt til 319, altså en dobling (inkluderer både priv. og off. skoler). Fra 1. aug. fikk vi overført oppg. som klageinstans fra fylkeskommunen bl.a. flere vedtak på sluttvurdering i VGO. Dette medførte betydelig økt volum på klagesaker og det var nødvendig å øke saksbehandlingskapasiteten betraktelig, noe vi bl.a. løste med studenter i sommerjobb. Vi erfarte at oppgaven også gjennom høsten fordret vesentlig økt saksbehandlingskapasitet Dette konkurrerte med behov på andre klageområder. Vi ser derfor behov for å øke kapasiteten også framover, ikke bare om sommeren, men også utover høsten.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter) - andre klagesaker

Andre klagesaker	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Klage på avslag om et ekstra år i grunnskolen, merknad til opplæringsloven § 2-1	3	0	3	0	0
Klage på avslag om privat grunnskoleopplæring (hjemmeundervisning), opplæringsloven § 22-5	1	0	1	0	0
Sum	4	0	4	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter) - saksbehandlingstid

Førsteinstansbehandling	Dager
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i sakene der dere fattet vedtak etter § 12-6 andre ledd første punktum	33

Klagebehandling - Forberedende opplæring for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Forberedende opplæring for voksne	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Forberedende opplæring for voksne, opplæringsloven § 18-2, jf. kap. 13 i opplæringsforskriften	7	2	1	4	0
Standpunktkarakter i fag og moduler, opplæringsforskriften § 16-3, jf. § 10-4	0	0	0	0	0
Klage på fastsettelse av modulkarakter, opplæringsforskriften § 16-4	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Videregående opplæring for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Videregående opplæring for voksne	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Videregående opplæring for voksne, opplæringsloven § 18-3, jf. opplæringsforskriften 13	1	0	1	0	0
Yrkesfaglig rekvalifisering, opplæringsloven § 18-4	0	0	0	0	0
Meropplæring, opplæringsforskriften § 14-2	0	0	0	0	0
Standpunktkarakter i fag og moduler, opplæringsforskriften § 16-3 første ledd, jf. § 10-4 og § 10-5	8	0	1	7	0
Eksamenskarakter, opplæringsforskriften § 16-3 andre ledd, jf. § 10-7 og § 10-8	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Felles for forberedende og videregående opplæring for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Felles for forberedende og videregående opplæring for voksne	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Gjennomføring av realkompetansevurdering, opplæringsforskriften § 16-5 første ledd	0	0	0	0	0
Individuelt tilrettelagt opplæring for voksne, opplæringsloven § 19-5	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Andre klagesaker for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Andre klagesaker	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
------------------	-----	--------------------------	--------------	----------	--------

Kompetanseutvikling for barnehager og skoler (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på hvordan de har forvaltet tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling og redegjøre for hvordan det er lagt til rette for måloppnåelse jf. retningslinjene for tilskuddsordningen. Statsforvalteren skal videre vurdere i hvilken grad tilskuddsordningen gir likeverdige muligheter for kompetanseutvikling uavhengig av geografi, størrelse og eierform.

Statsforvalteren skal også tabellrapportere på fordeling av midler og deltakelse på kompetansetiltak i 30-prosentdelen i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage.

Kompetanseordningene er etter vår vurdering godt kjent i sektor. Fremdeles er det utfordringer med å inkludere enkelte målgrupper, som for eksempel flere av de små, enkeltstående private barnehagene i regional ordning og flere private skoler i Kompetanseløftet.

Statsforvalteren har i løpet av årene ordningene har eksistert, utarbeidet informasjon og rutiner for formidling av målsettinger, rammer, føringer og kriterier. Eksempler på dette er: årlig digitalt informasjonsmøte/-video om tilskuddsordningen, dialog- og kontaktmøter med UH og kommunene og informasjon på samlinger for eiere av private skoler i regionen. Statsforvalteren har utarbeidet et årshjul med de ulike tidsfristene som fremgår av retningslinjene og dette vedtas i samarbeidsforum. Både Statsforvalteren og samarbeidsforaene har lagt stor vekt på å holde de oppsatte fristene fordi dette gir en forutsigbar prosess for alle parter.

Vårt digitale meldesystem og behovsmeldingsskjemaet er også en god måte å sikre informasjon ut til sektoren. Her er kriteriene godt innarbeidet og synliggjort, og på den måten gis det nødvendig informasjon til de som skal melde behov. Det kommer også tydelig frem dersom kriteriene ikke er oppfylt. Det digitale systemet er altså viktig for å gi informasjon, men også avgjørende for å holde oversikt over det store antallet meldinger som skal behandles og for tildelinger over flere år slik det er lagt opp til hos oss.

Vi arbeider kontinuerlig med utvikling av det digitale systemet slik at det er mest mulig brukervennlig. Høsten 2025 har vi brukt mye ressurser på å tilpasse systemet til innholdet i ny tilskuddsordning som trer i kraft fra 1. januar 2026.

Statsforvalteren forbereder sakene til samarbeidsforum og har så langt ledet møtene. Det har vært stor støtte i samarbeidsforum til at det er statsforvalteren som leder møtene. Det har blitt trukket frem at det er viktig at det er en objektiv part som forbereder saker og legger til rette for arbeidet i samarbeidsforum. Vi opplever at samarbeidsforaene har vært velfungerende og at representantene kjenner sine roller og det arbeidet som er forventet av dem i disse foraene.

Samarbeidsforum for Viken opphørte fra 01.01.2025. I den forbindelse gjorde vi noen valg med tanke på ny tilskuddsordning. Det har lenge har vært kommunisert at videregående skole skal skilles ut i en egen tilskuddsordning fra 2026, forvaltet av fylkeskommunene. Vi etablerte derfor, i tett samarbeid med fylkeskommunene, midlertidige samarbeidsforaer for videregående (yrkesfag unntatt) i de tre tidligere Viken-fylkene Akershus, Buskerud og Østfold. Videre etablerte vi samarbeidsfora for barnehage og grunnskole i de tre fylkene. Totalt gikk vi fra ett til seks samarbeidsforaer, noe som selvsagt var ressurskrevende, både med tanke på oppnevning og møtevirksomhet. Det er imidlertid viktig å nevne at fylkeskommunene tok stort ansvar for «sine» samarbeidsforaer, da de også var innforstått med at dette var et overgangså. Som et resultat av disse endringene opphørte de regionale arbeidsgruppene og beslutningen om tildeling av midler ble våren 2025 tatt direkte i samarbeidsforum.

For å være forberedt på ny tilskuddsordning som skal tre i kraft 1. januar 2026 har vi i dialog med Udir, og på bakgrunn av utkastet til forskrift for den nye tilskuddsordningen hatt en omfattende prosess med å oppnevne nye samarbeidsforum for barnehage og grunnskole i våre fire fylker. Vi gjennomførte en prosess for å få innspill både på sammensetning og på representanter fra ulike aktører i sektoren. Dette var en nyttig prosess hvor vi fikk gode innspill til justeringer i vår foreslåtte sammensetning, blant annet med styrking av representasjonen fra arbeidstakerorganisasjonene.

For å være i stand til å gjennomføre en tildeling i tråd med ny forskrift og for at aktørene skal ha tid til å utarbeide behovsmeldinger ut fra forskrift og langsiktig plan så vi det som avgjørende å etablere de nye samarbeidsforaene og gjennomføre møter med disse innen 1. oktober for å få vedtatt langsiktig plan som skal gjelde for tildelingene i 2026. De fire samarbeidsforaene vedtok sine langsiktige planer i disse møtene, med forbehold om at det kunne komme endringer som følge av endelig forskrift.

Kjennetegnene på måloppnåelse i tilskuddsordningen er en del av det kontinuerlige arbeidet med ordningen i vår region og vi vurderer at dette er godt innarbeidet i regionen. Vi følger opp og sikrer at alle eiere leverer sine rapporter innen fristen i Udires høringssystem. Alle 305 partnerskap i vårt embete leverte sine rapporter for barnehage- og skoleåret 2024/2025.

Rapporteringen viser at de aller fleste partnerskapene vurderer at kompetansetiltakene har styrket profesjonsfelleskapet og bidratt til økt felles oppmerksomhet om tema og målsettingene. Gjennom våre treffpunkter er dette også vårt inntrykk, selv om man nok bør ta noe høyde for at

selvrapportering fra overordnet nivå kan ha noen svakheter og se litt annerledes ut fra nivåene under.

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse på andre kompetansetiltak

	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra private barnehager	Antall deltakere totalt
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget			0
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere			0
Barnehagefaglig grunnkompetanse			0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	234	221	455
Totalt	234	221	455

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til andre kompetansetiltak

	Beløp tildelt (kr)	% brukt på disse tiltakene av det totale beløpet som er tildelt for regional ordning
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget		
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere		
Barnehagefaglig grunnkompetanse		
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	27 300 000	28
Totalt	27 300 000	28

Rapportering på tilskuddsmidler fra Statsforvalter

Navn og tema for tiltaket	Tilskuddsmottaker UH	Beløp	Tilskuddsmottaker eier/nettverk	Beløp	Tilskudd koordinator	Beløp
---------------------------	----------------------	-------	---------------------------------	-------	----------------------	-------

Grunnet stort antall sendes tabellene i eget vedlegg.

Oppfølgingsordningen (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Viser til oppgave 5.1.2.3 i hovedinstruksen. Statsforvalteren skal vurdere hvordan deres innsats bidrar til å støtte kommunene i oppfølgingsordningen i deres utviklingsarbeid og vurdere om tiltakene som er iverksatt i kommuner i oppfølgingsordningen bidrar til bedret læringsmiljø og læringsutbytte.

Vi er nå midt i forfasen for pulje 2025. I rekrutteringen av kommuner for denne puljen var vi tillagt et større ansvar for å vurdere hvilke kommuner som kunne ha nytte av deltakelse i Oppfølgingsordningen. Vi så at en til to av kommunene som kunne være aktuelle for deltakelse hørte til i samme region, som allerede jobber tett sammen. Vi undersøkte hos Udir muligheten for å rekruttere en region som deltaker. Etter klarsignal fra Udir satte vi i gang et sonderingsarbeid og fikk tilslutning fra de seks kommunene i denne regionen. Dette krever en del forankringsarbeid og vi har forsøkt å følge opp både koordinatoren i regionen og med enkeltvis møter med hver av kommunene om bakgrunnen for utvelgelsen. I tillegg har vi med én enkeltstående kommune som etter samtaler og informasjonsmøter om muligheter og rammer for Oppfølgingsordningen takket ja til å delta.

I rapporteringen i 2024 pekte vi på mulige forbedringspunkter i vår egen oppfølging av kommunene, særlig i oppstarten og i forfasen. Vi så at dette har betydning for hvordan arbeidet blir gjennom hele perioden, og at vi blant annet bør være mer aktive med oppstartsmøter mellom kommune og veiledere for å orientere om rammer, roller og ansvar. Vi så også at det kunne være hensiktsmessig at vi er tydeligere i bestillingen/avtaleinngåelsen med veilederne i forfasen.

Dette har vi fulgt opp i oppstarten av ny pulje i 2025.

Vi har vært tettere på i arbeidet med å finne veiledere som «matcher» kommunene. Dette har vi gjort gjennom innledende samtaler med kommunene og deretter kontakt med veiledere vi har vurdert som aktuelle. Deretter arrangerte vi «presentasjonsmøter» mellom kommune/region og aktuelle veiledere hvor de kunne presentere seg for hverandre. I samråd med oss besluttet så kommunen/regionen hvilke veiledere de ønsket at vi skulle engasjere. Da dette var på plass gjennomførte vi et oppstartsmøte med alle tre partene; kommune/region, veileder og statsforvalter for å gå gjennom forventninger, rammer og gjøre ansvarsavklaringer. Vi opplever at denne prosessen har gitt oss bedre oversikt og innblikk og også en bedre oppstart for kommune/region og veiledere.

Vi har også i vårt oppdragsbrev til veilederne lagt inn at oppdraget som veileder i forfasen innebærer at de mot slutten av forfasen skal skrive en kort rapport hvor de redegjør for hvilke tiltak de anbefaler for kommunene og en begrunnelse for dette.

Det er for tidlig å vurdere om «tiltakene som er iverksatt i kommuner i oppfølgingsordningen bidrar til bedret læringsmiljø og læringsutbytte», da kommunene nå er i forfasen.

Sammen med veilederne skal de kartlegge og analysere hvilke behov de har og hvilke tiltak som kan være hensiktsmessige for å nå målet om bedre læringsmiljø og læringsutbytte.

Håndhevingensordningen (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)

Rapportere på

I årsrapporten skal statsforvalterne rapportere om håndhevingsordningen knyttet til skolemiljø. Rapporteringen skal omfatte følgende punkter for 2025:

- Antall meldinger om skolemiljø mottatt
- Antall vedtak fattet
- Utfallet av vedtakene
- Grunnlag for avvisning i vedtakene
- Eventuelle særlige grunner for å behandle saken
- Saksbehandlingstid
- Vedtak som konkluderer med brudd på regelverket
- Oppfølging av vedtakene

Statsforvalteren vil motta et eget skriv med nærmere beskrivelse av hvordan rapporteringen skal gjennomføres.

- Antall meldinger om skolemiljø mottatt: 905
- Antall vedtak fattet: 402
- Antall vedtak om brudd § 12-6 (2): 358
- Antall vedtak oppfylt § 12-6 (2): 44 oppfylt
- Avvisningsvedtak: 107

Grunnlag for avvisning i vedtakene:

- Saken gjaldt ikke en elev: 1
- Meldt av noen som ikke hadde meldekompetanse: 6
- Ikke oppfylt vilkåret «ikkje har eit trygt og godt skolemiljø»: 28
- Rektor hadde ikke kjennskap: 43
- Eleven går ikkje lenger på skolen: 29

Eventuelle særlige grunner for å behandle saken: 2 saker. Knyttet til aktualitet. Elevene byttet skole pga skolemiljø.

Saksbehandlingstid: 33 virkedager

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i saker med brudd: 33

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid oppfylt: 31

Vedtakene med brudd

- Pålegg om å rette forholdene: 341
- Konkrete pålegg: 0

Oppfølging av vedtakene

- Sannsynlig at kommunen hadde gjennomført vedtaket innen fristen: 203
- Ikke sannsynlig at kommunen hadde gjennomført vedtak innen fristen: 43

Varsel om tvangsmulkt: 0

Punkt 9: Hvordan fungerer håndhevingsordningen?

Etter at saksbehandlingstiden er kortet ned vesentlig får elever hjelp raskere og vi vurderer at dette gjør at håndhevingsordningen fungerer bedre. Vi kommer inn i prosessen tidligere og ser også at skolene og kommunene skjerpes av dette. Vi ser flere steder en bedre praksis i skolemiljø saker og her vurderer vi at håndhevingsordningen også har positiv effekt på systemnivå.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen og antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift per 31.12.2025.
- Antall årsverk benyttet til førsteinstansforvaltningen av de økonomiske virkemidlene på landbruks- og reindriftsområdet.
- Antall årsverk benyttet til veiledning og kontroll med kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet.

Veiledning og kontrollaktiviteter knyttet til tilskuddsordningene involverer mange av de ansatte i landbruksavdelingene. Det er 13 personer som har deltatt i forvaltningskontrollene av kommunene.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos SF per 31.12.2025.	35.8
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos SF per 31.12.2025.	0.0
Antall årsverk benyttet til førsteinstansforvaltningen av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet.	0.5
Antall årsverk benyttet til førsteinstansforvaltningen av de økonomiske virkemidlene på reindriftsområdet.	0.0
Antall årsverk benyttet til veiledning og kontroll med kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet.	13.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2025 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1.1	22.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2025 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1.1	0.0

Antall årsverk på landbruksavdelingen pr 31.12.2025 er inklusive 1 årsverk med fødselspermisjon, og 0,4 årsverk utleid til fylkeskommune. Antall årsverk til førsteinstansforvaltning av økonomiske virkemidler på landbruksområdet gjelder ulike skogtilskudd til kommunale og fylkeskommunale skogeiendommer, og SF sitt arbeid med tilskudd til CWD og til de regionale KMP-midlene.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet rutinebeskrivelse for kontinuerlig ajourhold av AR5.
- Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan.
- Antall reinbeitedistrikt som har oppdatert reindriftens arealbrukskart i løpet av året.

Det har vært lite tilbakemeldinger fra kommunene om utfordringer i forbindelse med ajourhold av AR5. Imidlertid ser vi fra forvaltningskontrollene at en del kommuner sliter med oppfølgingen etter det periodiske ajourholdet. Her dukker det ofte opp mange objekter, kjent som "Usikre AR5-flater" og "AR5-flater m/info", som må kontrolleres eller også oppsøkes i felt før kommunen kan sette objektene til verifisert – og dermed «godkjenne» arealene til bruk i kontroll av produksjonstilskudd.

Det er kun Jevnaker og Kongsberg som ikke har utført noen endringer i AR5 i 2025, jf. SFKB-endringslogg mottatt fra NIBIO.

Tiltak som er gjennomført for å effektivisere ajourholdsarbeidet

- Forvaltningskontroll med gjennomgang av mulig metodikk for å effektivisere verifiseringen av "Usikre AR5-flater" og "AR5-flater m/info" etter det periodiske ajourholdet
- Feltkurs i AR5 (Modum var vertskaps-kommune)
- Kursing i LREG
- Kursing i AR5web (Nibio har etablert et godt verktøy (AR5web) som har senket terskelen for at landbrukskontoret selv kan utføre ajourføringen direkte i AR5-databasen, og vi har motivert landbrukskontorene til å ta i bruk dette verktøyet)

Kommentar til tabellutfyllingen

De aller fleste kommunene har etablert skriftlige rutiner for løpende ajourhold av AR5. Det er kun Hole kommune som ikke har utarbeidet en slik rutine. Vi har ikke sendt ut noen spørreundersøkelse i år for å få klarhet i om rutinebeskrivelsen er oppdatert - og i tilfelle når. I år har vi derfor lagt til grunn at overordnet myndighet vil vite om noen kommuner fortsatt ikke har utarbeidet noen rutinebeskrivelse.

Det er 3 kommuner som ikke har hatt periodisk ajourhold siden 2016. To av disse skal ajourføres i år, hvor avtale ble underskrevet i 2025. Den siste kommunen skal også forsøksvis ajourføres i 2026, siden omløpsfotograferingen ble gjennomført i 2025 (2 år før opprinnelig plan).

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5	Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	1	0	52

Vi vet at Hole kommune ikke har utarbeidet noen rutine. De øvrige kommunene har rutiner som stammer fra 2020 og frem til i dag. Vi kjenner ikke til om alle har årlig ajourhold av disse rutinene. Noen av planene for periodisk ajourhold er kun avtalt mellom Nibio, Kartverket og Statsforvalteren. Om disse avtalene blir iverksatt er avhengig av at kommunene underskriver geovekstavtalene når disse blir fremmet.

Anmeldelse (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Rapportere om bruk av anmeldelser.

Statsforvalteren har ikke anmeldt, eller vurdert anmeldelse av noen saker på Landbruks- og matdepartementets område.

Utteksling av informasjon - dyrevelferdssaker (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en kort vurdering av hvordan rutiner for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd fungerer.

Dyrevelferdssaker var tema på begge kontaktmøtene med Mattilsynet i 2025. Det er fortsatt noe ulik praksis i Mattilsynets ulike regioner med hensyn til hva slags informasjon og når informasjonen gis til kommunal landbruksforvaltning i aktuelle saker. Vi oppfordrer kommunene til å melde fra til Mattilsynet når det oppdages forhold i forbindelse med kontrollene av søknadene om produksjonstilskudd, som kan være brudd på regelverket for dyrevelferd. I 2025 var det ett tilfelle der verken kommunen eller Statsforvalteren ble informert om en alvorlig dyrevelferdssak, før saken ble omtalt i lokalavisen i forbindelse med rettssaken mot bonden.

Utteksling av informasjon om dyrevelferd

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker oversendt fra Mattilsynet	Herav antall saker der kommunen vurderer at foretaket ikke oppfyller vilkåret vanlig jordbruksproduksjon, § 2	Herav antall saker kommunen har utbetalt tilskudd som omsøkt
Saker som gjelder avtalens punkt 3 a (forbud mot hold av dyr)	2	1	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 b (hel/delvis avviking)	0	0	0
Saker som gjelder avtalens punkt 3 c (kronisk dårlige dyrehold)	3	2	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 d (alvorlig vanskjøtsel av dyr)	0	0	0
Saker som ikke er i tråd med rutinen punkt 3	1	0	0

Vi gjør oppmerksom på at punktet om alvorlig vanskjøtsel av dyr ikke omfattes av avtalen lenger. Vi gjør også oppmerksom på at kommunene ikke har avsluttet behandlingen av søknadene for 2025 når årsrapporteringa skrives. Vi kjenner derfor ikke til hva som blir det endelige utfallet av saksbehandlingen. Rapporteringa er basert på saker som Mattilsynet har informert om i 2025, mens konsekvensene for PT gjelder søknadsåret 2024 (kommunene fattet vedtak i sakene i 2025). Alle sakene var i Mattilsynets søkelys i 2024 også.

Rutineutveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Totalt antall møter	Herav antall møter samarbeidsavtalen var tema	Herav antall møter der pågående saker var tema	Herav antall møter der kontaktperson med ansvar for oppfølging av samarbeidsavtalen i Statsforvalteren møtte
Møter gjennomført med Mattilsynet	2	2	2	1

Avvikling av pelsdyrproduksjon (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)**Rapportere på**

Rapporter iht. tabell vedrørende vedtak knyttet til avvikling av pelsdyrproduksjon.

Kompensasjon og erstatninger etter avvikling av pelsdyrhold

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Ubehandlete saker	Saker under behandling	Ferdig behandlet
Presaksbehandling for erstatning etter avvikling av pelsdyrhold	10	0	0	10
Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding	6	0	1	5
Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon	0	0	0	0
Sum 1142.77 - Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	3 048 918	0	0	3 048 918

10 søknader om erstatning etter avvikling av pelsdyrhold er ferdigbehandlet. Vi har mottatt 6 søknader om kompensasjon for kostnader til riving og opprydding, hvorav 5 er ferdig behandlet og 1 er under behandling. Den ene saken som er ikke er ferdig behandlet, er hos Ldir for klagesaksbehandling (søker har fått avslag for kompensasjon for avvikling). Vi kan derfor ikke behandle denne saken om erstatning for riving, før saken er ferdig behandlet hos Ldir. Vi har ikke mottatt noen søknader om kompensasjon for lavere årlig alderspensjon. Sum tilskudd ved avvikling av pelsdyrhold for ferdig behandlede saker er kr 3 048 918.

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)**Rapportere på**

I gevinstrealiseringsplanen for LMD forventes det at sammenslåing av statsforvaltere skal gi økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis, og økt profesjonalisering og likebehandling innenfor områdene:

- Reindriftsloven
- Eiendomslovgivningen
- Husdyrkonsesjonsregelverket
- Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning, og regionale miljøtilskudd

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status for hvordan gevinstrealiseringsplanen følges opp på LMDs område, herunder ev. utfordringer og risiko knyttet til realisering av gevinst innen hver av de fire fagområdene.

Vi er nå ferdig med 7 år som sammenslått embete, det begynner å bli krevende å rapportere på om gevinstene kan sees i sammenheng med sammenslåingen. Vi jobber kontinuerlig med økt profesjonalisering og likebehandling.

Eiendomslovgivningen

Vi registrerer økning i antall saker fra i fjor, og vår saksbehandlingstid har økt, blant annet på grunn av økt kompleksiteten i sakene. Det er fortsatt arbeidskrevende å være første instans for søknader om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar. Disse søknadene blir ofte avslått. Avslagene blir gjerne påklaget, og da av advokat. Det er arbeidskrevende å forberede saken for klageinstansen. Det arbeides kontinuerlig med å sikre ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis innenfor eiendomslovgivningen. Arbeidet i juristgruppen har bidratt til å harmonisere saksbehandlingen, sikre rettsikkerheten for brukerne og heve kvaliteten på saksbehandlingen.

Vi har gjennomført webinar om jordloven, Landbrukseiendommer i dødsbo, konsesjonsloven og forvaltningsjuss for kommunene. Det var høy deltakelse på webinarene. Veiledningen har ført til høyere kvalitet i kommunale vedtak.

Det arbeides videre med å øke informasjon og veiledning gjennom våre nettsider, f. eks. ved at vi publiserer vedtak på nettsidene.

Vi oppdaterer jevnlig spørsmål og svar på våre nettsider. Veiledningen fører til høyere kompetanse i kommunen og gode vedtak. Sammenslåing av fylkene har sikret lik behandling i 4 fylker.

Husdyrkonsesjonsregelverket

Sammenslåingen for syv år siden ga oss større fagmiljø som vi er sterkt avhengig av for å kunne kontrollere husdyrkonsesjonsregelverket. Det er opprettet en digital møteplass med de andre statsforvalterne og en egen Teams-kanal. Dette samarbeidet er en styrke spesielt i vanskelige og større saker som krever mye innhenting av dokumentasjon og vurderinger.

Vi er fornøyd med at det har blitt mer kontakt og noe tettere oppfølging fra Landbruksdirektoratet (Ldir.) og at rapportene i fagsystemet har blitt mer brukervennlige. Vi er likevel bekymret for mangler vi stadig oppdager i rapportene, som blant annet at konsesjoner og konsesjonsverdier til foretak som var synlige før oppdateringene, nå er borte. Rapportene er det viktigste verktøyet vårt for å kunne fatte riktige vedtak. Feil og mangler i disse utgjør derfor en risiko for at vi fatter feil vedtak. Det samme gjelder manglende svar og avklaringer fra Ldir. som vi er avhengige av for å slutføre påbegynte kontroller. Vi ser ellers et stort potensiale i å forenkle dagens regelverk innenfor dette fagområdet. Videre ligger det store muligheter i å automatisere beregningene av standardiserte erstatninger ved overproduksjon. Det er i dag store ulikheter mellom embetene spesielt og saksbehandlere generelt i hvordan dette gjøres. Dette gir en uønsket forskjellsbehandling av foretakene.

Vi har gjennomført flere kontroller i 2025 enn året før. Vi har fortsatt mye å gå på når det gjelder kontroll av driftsfellesskap som er svært ressurskrevende å følge opp. Likevel mener vi det er effektivt å utføre også de mer enkle kontrollene, da det har en viss preventiv effekt. Det er positivt at Landbruks- og matdepartementet har vedtatt å heve satsene for standardisert erstatning.

Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning

Det daglige arbeidet knyttet til produksjons- og avløsertilskudd ivaretas av ei intern faggruppe med både juridisk, jordbruksfaglig og økonomisk kompetanse, og med lang erfaring. Arbeidet kan deles i kategoriene behandling av klage- og dispensasjonssaker, oppfølging av henvendelser om tolkning av regelverk og om utfordringer knyttet til digitalt fagsystem, risikovurderinger og gjennomføring av forvaltningskontroller og analyser og bearbeiding av datamaterialet for blant annet kontrollformål.

Vi har hatt flere klagesaker enn vanlig i 2025. Flere av dem har vært kompliserte. Klager på avslag som følge av brudd på dyrevelferdsregelverket skiller seg ut med til dels høye tilskuddsbeløp og vanskelig avveininger. Alle klagesaker og mange av dispensasjonssakene drøftes i faggruppa før sakene landes.

Mye av dialogen med kommunene skjer via telefon og epost. Digital møteplass med kommunene annenhver uke fra midten av september og ut januar, er en effektiv kanal for å informere om det som er tatt opp i henvendelsene, samtidig som det er en arena for kommunene til å utveksle erfaringer seg i mellom. SF benytter også digital møteplass til å repetere regelverk og funksjoner i fagsystemet som det er viktig at kommunene er oppmerksomme på i saksbehandlingen.

Vi har i 2025 arrangert vårt årlige digitale grunnkurs i Landbruksregisteret for saksbehandlere i kommunene. Det er også gjennomført et webinar der vi har tok opp avkortinger og plikten til å gi opplysninger. I den årlige kommunesamlingen var blant annet telledato for storfe og vanskelige situasjoner på tilsyn, to av mange temaer.

Regionalt miljøtilskudd

Embets faggruppe for RMP-tilskudd ble etablert kort tid etter sammenslåinga i 2019. Den består av saksbehandlere som har mest å gjøre med forvaltningen av regionalt miljøtilskudd samt jurist og seksjonssjef. Gruppen møtes som hovedregel én gang i måneden, og drøfter blant annet henvendelser fra kommunene, dispensasjons- og klagesaker.

Vi har også en digital møteplass for kommunene om miljøordningene i jordbruket, hvor RMP-tilskudd ofte er tema kommunene tar opp. Digital møteplass er en meget effektiv arena for erfaringsutveksling mellom kommunene og på tvers av fylkene, og å løfte fram aktuelle problemstillinger i det daglige arbeidet. Vi benytter anledningen til å ta opp problemstillinger i møteplassen, som vi ønsker at kommunene skal ha økt fokus på. Det ble gjennomført elleve slike digitale møter i 2025 av én times varighet hver gang, og med oppslutning fra over to tredjedeler av kommunene hver gang. Antall telefonhenvendelser fra kommunene har gått ned som følge av dette. En annen fordel er at alle saksbehandlere som deltar, får informasjon som tidligere

bare ble utvekslet én til én via telefon- eller eposthenvendelser.

Det er arrangert ett webinarer der temaet var søknadsomgangen 2025.

Faggruppa deltar i forvaltningskontrollene med ansvar for regionalt miljøtilskudd. Kommunenes rutinebeskrivelser og handlingsplaner for regionalt miljøtilskudd blir gjennomgått. Samtidig gjennomgår vi en del enkeltsaker for å se om kommunen følger sine egne rutiner og for å avdekke eventuelle svakheter i rutinene eller praksis.

Sammenslåingen av embetene har gitt et større og mer robust fagmiljø, og sørger for likebehandling av saker i våre 4 fylker. Jobben med utvikling og drift av RMP-systemet er nå langt mer effektivt for våre 4 fylker enn det var ved sammenslåingen.

Vi ser et stort potensiale i å forenkle dagens regelverk innenfor dette fagområdet, noe vi vil bidra til gjennom rulleringen av det nasjonale miljøprogrammet de neste to årene. En forenkling vil i større grad sikre at vilkår tolkes likt på tvers av kommuner og fylker, samt av foretaket som søker om tilskudd. Nytt regionalt miljøprogram inkl. forskrift om tilskudd til regionale miljøtiltak skal gjelde for perioden 2028-2031.

Rapportering jord-, konsesjons- og odelslov (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Rapportere i tabeller om saker statsforvalteren har behandlet etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven i 2025.

Saker etter jord- og konsesjonslov - vedtak

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Endret	Stadfestet	Opphevet/avvist
Vedtak i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	5	1	4	0
Vedtak i klagesaker om deling – jordloven § 12	20	1	17	2
Vedtak i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd (forskrift om nydyrking)	6	1	2	3
Vedtak i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	0	0	0	0
Vedtak i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten - jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon – konsesjonsloven § 9	6	0	4	2
Vedtak i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie – konsesjonsloven § 9 siste ledd	2	0	2	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense – konsesjonsloven § 7	0	0	0	0
Vedtak i førsteinstanssaker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon (landbrukseiendom) – konsesjonsloven § 9 tredje ledd	13	5	8	0
Vedtak i førsteinstanssaker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense (AS og nullgrense) – konsesjonsloven § 7	0	0	0	0

Når det gjelder vedtak i førsteinstanssaker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon § 9 tredje ledd, så er 8 søknader innvilget og 5 søknader avslått.

Saker etter jord- og konsesjonslov - utfall av søknaden/saken

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslått	Fritak	Pålegg gitt	Ingen pålegg	Opphevet/avvist	Merknad
Utfall av søknaden i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	5	1	4	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om omdisponering – jordloven § 9	2	2	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden om deling i klagesaker – jordloven § 12	20	1	17	0	0	0	0	2	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om deling – jordloven § 12	17	9	7	0	0	0	0	1	
Utfall av søknaden i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd	1	0	0	1	0	0	0	0	Vedtak opprettholdt. Delvis omgjort vilkår
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	12	8	4	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	6	0	1	4	0	0	0	1	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar (landbrukseiendom) - konsesjonsloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	1	0	1	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense - konsesjonsloven § 7	1	0	0	1	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om fritak fra driveplikten – jordloven § 8 a	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten - jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	

Saker etter jord- og konsesjonslov - omdisponering

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Dyrka areal (fulldyrka- og overflatedyrka jord og innmarksbeite) ant. da.	Dyrkbart areal (skog, myr, etc.) ant. da.
Bolig	0		
Hytte ol.	0		
Forretn., kontor, industri	0		
Off./priv. tjenesteyting	1	0	1
Andre byggeområde	1	0	1
Skogplanting	1	1	0
Samferd. og tekn. infrastruktur	0		
Grønnstruktur	0		
Golf	0		
Forsvaret	0		
Andre landbruksformål	0		
Bruk og vern av sjø og vassdrag	0		

Saker etter jord- og konsesjonslov - driftsenhet

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Driftsenhet	Ikke driftsenhet	Avvist
Vedtak	5	3	2	0
Påklaget til Landbruksdirektoratet	1	1	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - omgjøring

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	§ 35 første ledd a) jf. annet ledd	§ 35 første ledd b) jf. annet ledd	§ 35 første ledd c) jf. annet ledd	§ 35 tredje ledd
Varsel om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	1	0	0	0	1
Varsel om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0
Vedtak om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0
Vedtak om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - kontrollhjemmel

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Delingssak	Drivepliktsak	Omdisponeringssak	Konsesjonssak
Antall saker	0	0	0	0	0

Nydyrking av myr - utfall av søknader i første- og klageinstans

Betegnelse på rapporteringskrav	Søknader i alt	Innvilget i alt	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Innvilget som følge av at myr er eneste dyrkingsressurs	Innvilget som følge av ivaretagelse av særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn	Innvilget som følge av tap av andre produksjonsarealer	Søknader om dispensasjon for å nydyrke myrarealer avslått	Opphevet/avvist	Merknad
Søknader i førsteinstans om dispensasjon for å nydyrke myrarealer jf. nydyrkingsforskriften § 5a	3	1	0	0	1	0	0	2	0	Total 3 saker, men to ulike utfall i samme sak. Ukjent utfall i de andre to. Se kommentar nedenfor.
Utfall av søknaden i klagesaker om dispensasjon for å nydyrke myrarealer jf. nydyrkingsforskriften § 5a	0	0								

Totalt 3 søknader om disp. etter § 5a. Sak 1: Innvilget (mindre areal) OG avslag på større areal. I de 2 andre sakene har vi ikke kjennskap om endelig vedtak. I sak 1: Brudd på nydyrkingsvedtak grunnet grøfting ved større myr er foretatt samt brudd på andre vilkår. Varsel om brudd er sendt i juli 2025. Pålegg om tilbakestilling, vente til snøsmelting. Ingen tvangsgebyr vedtatt, så langt vi er kjent med. Ingen klager i 2025 som gjelder nydyrking av myr.

Nydyrking av myr - størrelse på arealene som er omsøkt

Betegnelse på rapporteringskrav	Omsøkt i alt	Omsøkt areal dyp myr	Omsøkt areal grunn myr	Innvilget myrareal i alt	Innvilget areal dyp myr	Innvilget areal grunn myr	Avslått myrareal i alt	Avslått myrareal dyp myr	Avslått myrareal grunn myr
Informasjon om omsøkt myrareal	28	6	22	1	0	1	7	4	3

Vi har ikke kjennskap om vedtak i 2 av 3 av disse saker fordi de ikke ligger i Agros. 2 er fra 2024, og en fra begynnelsen av 2025, men på eldre søknadsskjema. Vi har heller ikke kjennskap i 2 av vedtakene så oppgitt areal på innvilget og avslått er kun basert på et vedtak, og de to andre er ukjent. Vi må legge inn et tall for å få lagre.

Nydyrking av myr - ferdiggodkjent nydyrket myrareal

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker der nydyrking av myrareal er gjennomført og arealet er ferdiggodkjent	Ferdiggodkjent myrareal i alt	Ferdiggodkjent areal dyp myr	Ferdiggodkjent areal grunn myr
Informasjon om ferdiggodkjente saker	1	3	0	3

Dispensasjon fra forbud nydyrking myr om 3 daa i en sak, med hjemmel i Nydyrkingsforskriften § 5a punkt 2. Varsel om brudd på vedtak i samme sak: Søker har grøftet rundt større myr utenfor godkjent areal og uten oppfylte vilkår for nydyrking. Varsel om brudd sendt juli 2025. Krav på å tilbakestille sendt senere. Fortsatt uavklart. Potensiell stor påvirkning på sårbar, større myr. Generell kommentar: Statsforvalteren har kun oversikt over de nydyrkingssaker som er registrert i Agros. Vi har ikke rutine om å forlange endelige vedtak ved nydyrkingssaker som ikke er registrert i Agros. Det betyr at noe myrareal kan ha blitt godkjent uten vår viten eller der vår anbefaling om å ikke godkjenne nydyrking av mye ikke har blitt hørt.

Odelstfrigjøring

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker i alt	Samtykke til odelstfrigjøring gitt	Avslag på søknad om odelstfrigjøring	Avvist	Merknad
Saker om odelstfrigjøring	0	0	0	0	

Statsforvalteren som førsteinstans

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Innvilget	Avslått	Innvilget på vilkår
Vedtak som førsteinstans i saker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon (landbrukseiendom) – konsesjonsloven § 9 tredje ledd	12	7	5	0
Vedtak som førsteinstans i saker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense (AS og nullgrense) – konsesjonsloven § 7	0	0	0	0

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken, både på landbruks- og reindriftsområdet

Det todelt målet i forvaltningen av rovvilt krever stor innsats og ressursbruk. Vi har ansvaret for to rovviltregioner og drifter to sekretariat med tilhørende bestandsmål for gaupe i region 2 og gaupe og ulv i region 4. Vi har en velfungerende faggruppe på tvers av Landbruks- og Klima- og miljøvernavdelingen. Formålet med gruppa er å løse oppgaver knyttet til rovvilt- og beitedyrproblematikk og ha en felles dialog med nærings- og interesseorganisasjoner for best å kunne ivareta og følge opp den todelt målsettingen i rovviltforvaltningen.

Dyr på utmarksbeite

Det er et stabilt antall aktive beitebrukere og aktive sanke- og beitelag. Vi registrerer at det ble sluppet noen flere sau og storfe på utmarksbeite gjennom ordningen med organisert beitebruk i 2025.

Tapstall sau

Størstedelen av beitedyra befinner seg i Buskerud. Lammetapene varierte fra tilnærmet null i enkelte fjellbeiteområder til rundt 15 prosent som det høyeste på skogsbeiter. Gjennomsnittlig lammetap i Buskerud, Akershus og Østfold var 3,8 %. I Buskerud var totaltapet av sau på 3,4 prosent i 2025. Tapet av lam fortsetter å øke på skogsbeiter, men er noe redusert på blandingsbeiter. Det er beitelagene i kommunene Lier og Modum som har de største lammetapene mellom 12 og 15 prosent. Fra disse kommunene er det flere beitebrukere som årlig flytter besetningen sin til fjellbeiter. I rovviltregion 4 økte totaltapet for sau noe fra 5 % i 2024 til 5,7 % i 2025.

FKT-midler

I 2025 betalte vi til sammen ut ca. 2,8 millioner kroner til forebyggende tiltak mot rovviltskader i våre to rovviltregioner. De mest effektive tiltakene for å skille rovvilt og beitedyr er å flytte beitedyra til mindre rovviltutsatte områder (fjellbeiter) og å bruke rovviltavvisende elektriske gjerder. Vi ser at de forebyggende tiltakene gir god effekt i form av lavere tap. Innenfor ulvesonen går det normalt ikke husdyr på fritt utmarksbeite. Det er derfor mulig å forebygge skader med blant annet bruk av rovviltavvisende gjerder. I beiteprioriterte områder med husdyr på fritt utmarksbeite, kan det være vanskelig å sette i verk effektive forebyggende tiltak.

Vi tildelte rundt 1,2 millioner til konfliktdempende tiltak og 1,4 millioner til styrking av skadefellingsberedskapen i kommunene. Etter vår vurdering er konfliktnivået varierende. Det er mest utfordringer knyttet til forvaltningen av ulv generelt og kommuner innenfor ulvesonen spesielt. Økningen i gaupebestanden i region 2, gir større utfordringer enn tidligere. De konfliktdempende tiltakene er med å dempe konfliktnivået gjennom økt kunnskap om rovvilt, beitedyr og rovviltforvaltning. Styrking av skadefellingsberedskapen gjør regionene bedre i stand til å håndtere alle former for rovvilthendelser, også akutte større hendelser. Skadefelling vil ofte kunne være det eneste aktuelle tiltaket på utmarksbeite i beitesesongen. Vi har jobbet mye med å få tilgang til gode hundeevipasjer som er helt nødvendig for å sikre mest mulig effektiv skadefelling av ulv utenfor ulvesonen.

Beitesesongen 2025

Beitesesongen 2025 har vært forholdsvis rolig. Det har vært lite ulveskader, med unntak av relativt store skader i østre deler av Akershus på vårparten. Denne ulven ble felt på skadefelling. Det har ikke blitt dokumentert ulveskader i region 2.

Bestanden av gaupe i region 2 har ligget over bestandsmålet på 12 familiegrupper siden 2022, og ligger 5,5 familiegrupper over. Det er vedtatt en kvote for jakt med mål om å få bestanden nærmere bestandsmålet i 2026. I region 4 har gaupebestanden ligget under bestandsmålet siden 2011. I 2024 var bestanden igjen over bestandsmålet på 6 ynglinger. I 2025 ble det registrert 8 ynglinger av gaupe. Rovviltnemda i region 4 valgte ikke å åpne for

kvotejakt på gaupe i 2026.

For ulv (felles bestandsmål med region 5) har vi ligget over bestandsmålet siden 2016, men etter lisensfelling/ekstraordinært uttak de siste vintrene, lå bestanden i 2025 i nedre del av bestandsmålet med 4,5 ynglinger.

I region 2 er det ingen dokumentert ulveskader i 2025. Det er dokumentert 39 skader til gaupe. I region 4 er det registrert 34 dokumenterte skader til ulv fordelt på to hendelser innenfor ulvesona og én utenfor ulvesonen. Flest sauer gikk tapt i angrepet utenfor sonen. Det er dokumentert åtte gaupeskader i region 4. Vi mistenker at tapet av sau til gaupe på utmarksbeite er høyere enn det som er dokumentert i begge regionene.

Rovvilterstatninger

I 2025 ble det i erstattet sau for rundt 750 000 kroner i rovviltregion 4. Tapstallene er relativt like som i 2024. I region 4 er Eidsvoll kommune fremdeles den kommune hvor vi erstatter flest sauer som tapt til rovvilt.

I rovviltregion 2 (Buskerud) ble det erstattet sau for rundt 1,2 millioner kroner. Det ble totalt erstattet mindre i 2025 enn i 2024, men erstattet tap til gaupe har økt i 2025. Finnemarka skille seg ut som et område med mye tap, både i år og tidligere år.

Utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene (fra kapittel 7.3.10.1.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status for forvaltningen av ordningene Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen, Vestnorsk fjordlandskap og Røros bergstad og Circumferensen på landbruks-, natur- og kulturmiljøområdet.

I 2025 ble det gitt totale tilsagn på nærmere 4,7 mill. kroner til de syv områdene med Nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) i vår fire fylker. Effekten av å være et UKL-område blir stadig mer synlig for grunneierne, ved at flere gjennomførte tiltak og muligheten til å søke om andre tilskuddsmidler utgjør en positiv forskjell. Men det tar relativt lang tid før resultatene lar seg måle, og det kreves mye oppfølging fra forvaltningen spesielt i etableringsfasen.

Vi erfarer at det er høy motivasjon blant de ansatte i kommunene til å jobbe med denne forvaltningsoppgaven, men at den likevel må nedprioriteres i sterk konkurranse med lovpålagte oppgaver. Det er lite ressurser til denne typen arbeid.

Samtlige områder har forvaltningsplaner. To av dem er nå under revidering.

Vi arrangerte i 2025 en regional samling i UKL-området Øya og Nordre Eik i Nannestad kommune. Deltagelsen ga faglig påfyll, nettverks- og kompetanseoppbygging og er svært ønsket av kommunene. Det var dessverre ikke så mange grunneiere og drivere fra våre områder som hadde anledning til å delta.

Se ellers tabellen under.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyan, Vestnorsk fjordlandskap og Røros bergstad og Circumferensen

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Bidrar tiltak støttet av tilskuddsordningen til å ivareta naturmangfold, kulturarv og jordbruksdrift på en tilfredsstillende måte?	Steinssletta: Ja, det gjør det. Istandsetting av gamle bygninger, bekjempelse av fremmede arter, skjøtselsplaner og formidling. Steinssletta har mange botaniske lokaliteter som nå er kartlagt og det er utarbeidet en skjøtselsplan over dette. Leveld: Tiltaka som er gjennomført har i hovedsak bidrege positivt til å ivareta naturmangfold og jordbruksdrift, særlig gjennom skjøtsel og opning av attigrode beiteområde. Det kunne likevel være ønskeleg med sterkare fokus på kulturmiljø (bygningar, dei særmerkte steingjerdene) i området. Ei styrking av tiltak retta mot synleggheld og vedlikehald av kulturmiljø vil kunne gi betre heilskapleg måloppnåing i tråd med intensjonane i UKL-ordninga. Rygge: UKL-ordningen gir ekstra motivasjon og støtte til grunneiere slik at de kan gjøre tiltak innen skjøtsel og bevaring av kulturlandskap, bekjempelse av fremmede arter, tiltak som bidrar til at arealene ikke gror igjen og at bygningene ikke forfaller. Bøensætre med plasser: Ja, tiltakene bidrar sterkt til at vi kan ivareta UKL-området vårt med aktiv slått og beiting, samt biologisk mangfold og verneverdige bygg. Nordmarksplasser og Sørkedalen: UKL-ordningen er avgjørende for at tiltakene skal gjennomføres. Dette gjelder tiltak til årlig skjøtsel, bekjempelse av fremmede arter, tiltak som bidrar til at arealene ikke gror igjen og bygningene ikke forfaller. Øya og Nordre Eik: Ja. Ordningen bidrar til å opprettholde aktiv drift i et tungdrevet område, da særlig tilrettelegging for målrettet beiting. Gjenåpning av gjengrode beiter, aktiv skjøtsel av slåttemark er eksempler. Nye skjøtselsplaner i 2026 håper vi motiverer for videre tiltak.
Er natur- og kulturmiljøverdiene i områdene styrket eller svekket?	Leveld: UKL- midlane bidreg til å styrke natur- og kulturlandskapsverdiene. T.d. motiverer økonomiske verktøymiddel bøndene til å legge ned ekstra innsats i skjøtsel av bratt areal og slåttemark. Rygge: De er styrket. Bøensætre med plasser: De er styrket. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Natur- og kulturmiljøverdiene har blitt betydelig styrket gjennom årene. Øya og Nordre Eik: Styrket.
Er det positive trender i områdene?	Steinssletta: Ja. Leveld: Det er nokre svært aktive som søker fleire tiltak gjennom UKL- ordninga og får til mykje. Ei utfordring er korleis vi kan nytte desse betre til å motivere andre. Rygge: Flere grunneiere ønsker å ta vare på natur- og kulturmiljøverdiene i området. Bøensætre med plasser: Bøensætre har de siste årene arbeidet for å formidle kunnskap om permakultur, bærekraft og økologiske prinsipper. Det er nå etablert en lokal permakulturförening, der det satses ytterligere på kurs og podkast innefor temaet permakultur. Det blir ytterligere jobbet med ivaretagelse av verneverdige bygninger, samt oppsetting av nye bygg (næring) i en stil og funksjon som fylkeskonservatoren anbefaler. Det er langsiktig tenkning om beiting av viktige områder, da det investeres i skikkelige gjerdar. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Ja. Det er stadig flere nye grunneiere som søker om UKL-tilskudd fordi de har sett og hørt fra andre grunneiere. Øya og Nordre Eik: Ja
Er det noen spesielle trusler eller utfordringer mot natur- og kulturmiljøverdier eller jordbruksdrift i områdene?	Steinssletta: Fremmede arter, manglende skjøtsel av arealer. Hadde vært fint med mer husdyr/beitedyr. En trussel mot jordbruksdriften kan være hønsehira, som er på tur inn. Leveld: Nedgang i talet på aktive føretak og svak rekruttering til jordbruket er ein trussel mot både natur- og kulturmiljøverdiene. Når ferre driv aktivt, blir det vanskelegare å oppretthalde skjøtsel av kulturlandskapet, naturmangfold, beiteområder og kulturhistoriske elementer. Rygge: En god del bygg trenger vedlikehold, men det er kostbart. Vi får stadig færre beitedyr i området. Fremmede arter er en trussel i kulturlandskapet. Bøensætre med plasser: Mangel på beitedyr kan bli en trussel for opprettholdelse av området. Rovdyr er også en stor utfordring. Införing av fremmedarter kan være en trussel for det biologiske mangfoldet. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Ingen trusler. Utföring: Rapportering fra enkelte prosjekter i kommunes systemer, for. eks. legge resultatene fra bekjempelsen av fremmede arter i kommunen kartverktøy. Øya og Nordre Eik: Stadig færre brukere med beitedyr i området er utfordrende. Her er det beiting som er avgjørende for å holde området åpent. Vi vil forøke å oppmuntre til nye beitebrukere i området (leietakere).
Bli ordningen brukt i næringsutvikling basert på natur- og kulturmiljøverdier og jordbruksdrift?	Steinssletta: Lite næringsutvikling. Leveld: Ja, ordninga blir brukt til næringsutvikling basert på natur- og kulturmiljøverdiene og jordbruksdrift, men ho kunne vore nytta meir. Det er potensial for fleire tiltak innan lokalmat, reiseliv og kulturformidling. Rygge: De siste årene er den ikke mye brukt til dette. Innovasjon er en god støtteordning som brukes ved næringsutvikling. Bøensætre med plasser: Ja, spesielt på Bøensætre er det omfattende event-kursvirksomhet basert på områdets store UKL-verdier. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Vi prøver å dekke behovet for alle slags tiltak og spesielt de innenfor næringsutvikling. Vi prøver å gi støtte til alle tiltak, både store og små, men vi tilbyr i tillegg veiledning om andre tilskudds muligheter for eks. Innovasjon Norge. Øya og Nordre Eik: Lite næringsutvikling i området.
Finnes det en overordnet forvaltningsplan for området (ja/nei)?	Steinssletta: Ja. Revidert i 2023. Leveld: Ja. Rygge: Ja. Bøensætre med plasser: Nei, denne har nå gått ut på dato, men den kan fortsatt brukes. Ny plan for skjøtsel av slåttemark på Bøensætre ble ferdigstilt desember 2021. Det vil bli ferdigstilt ny forvaltningsplan for hele UKL-området i løpet av 2026. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Ja. Øya og Nordre Eik: Ja.
Fungerer de overordnede forvaltningsplanene/områdeplanene på en hensiktsmessig måte for å prioritere de viktigste tiltakene knyttet til alle deltema omfattet av formålet med ordningen?	Steinssletta: Ja. Leveld: Forvaltningsplanen for UKL Leveld (fra des. 2018) fungerer framleis, men vi skal gå grundig gjennom dette i samband med revisjon av planen, for å sikre betre prioritering av dei viktigaste tiltaka og evt nye satsingsområde. Rygge: Ja. Forvaltningsplanen gir gode føringer for hva som bør prioriteres og denne brukes aktivt i behandling av søknader. Bøensætre med plasser: Ja, men vi har behov for å lage nye skjøtselsplaner. Utgått forvaltningsplan legges til grunn ved fordeling av tilskudd. Vi ser frem til å få på plass ny forvaltningsplan som arbeidsverktøy og som grunnlag for videre forvaltning av området. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Forvaltningsplanene er grunnleggende for prioritering av de viktigste tiltak. Vi utarbeider i tillegg årlige veiledere der prioritering av tiltak og tilskuddssatser er mer detaljert. Øya og Nordre Eik: Både og. Naturtypekartlegginger ble gjennomført i 2024, på bakgrunn av disse og forvaltningsplanen skal det utarbeides nye skjøtselsplaner i 2026. Målet er at de nye skjøtselsplanene skal være enkle og greie å følge, at de skal være konkrete, tydelige og "bruker-rettete". Både kommunen og grunneierne har store forventninger til disse.
Fungerer samarbeidet mellom de ulike aktørene på lokalt og regionalt nivå på en tilfredsstillende måte?	Steinssletta UKL har et eget grunneierutvalg som har jevnlig møter. To representanter fra grunneierutvalget er med i arbeidsgruppa for Steinssletta hvor det er representanter fra landbrukskontor, kommune og fylkeskommune. Samarbeidet fungerer veldig godt. Leveld: Ja, samarbeidet fungerer veldig godt. Som ny i kommunal forvaltning har eg fått svært god oppfølging fra Statsforvalter. Dei har arrangert både fysiske og digitale samlingar gjennom året, som har vore inspirerende og nyttige. Eg opplever også at kontaktperson i direktoratet er imøtekommende. Det lokale samarbeidet er det eg sjølv som tar initiativ til. Rygge: Vi har god dialog med grunneiere. Samarbeid med Fylkeskonservator og Statsforvalter fungerer godt.

Mangel på plass i siste rapporteringspunkt i tabellen skrives her: Samarbeidet lokalt er direkte mot de enkelte grunneiere og fungerer greit. Disse er ikke organisert som "grunneierlag". Samarbeid mot regionalt nivå fungerer også godt, og vi setter stor pris på erfaringsutveksling. Viktig at fylkeskonservator fortsatt kan prioritere arbeidet. Nordmarksplasser og Sørkedalen: Vi samarbeider og har god dialog både med fagekspert internt i kommunen og med Statsforvalteren. I 2025 fikk vi besøk av LMD. Øya og Nordre Eik: Regionalt fungerer det fint. Lokalt er kontakten vanligvis med de to grunneierrepresentantene.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Både under driftskapittelet og under fagdepartementene fremkommer det en betydelig økning i lønnsutgifter fra 2024 til 2025. Dette forklares med den omtalte styrkingen på over 27 mkr, samt at lønnsoppgjøret for både 2024 og 2025 ble utbetalt i 2025. Antall årsverk økte i samme periode fra 461 til 493.

Prioriteringen av rettighetssaker er videreført i 2025.

Økningen under til Barne- og familiedepartementet skyldes en økning i bemanningen knyttet til skilsmisssaker og trossamfunn samt en digital utvikling på fagfeltene.

Vi både videreførte vår flerårige styrking av Helseavdelingen og økte denne ytterligere i 2025 ved å omdisponere midler. Økningen av fagmidler Helse- og omsorgsdepartementet fra 2024 til 2025 skyldes en fortsatt økning i kontrollkomisjonene.

Økningen under Justisdepartementet skyldes delvis en styrking av tilsyn med enslige mindreårige asylsøkere, en styrking av vårt arbeide med samfunnsikkerhet samt at embetet tilførte «egne» midler for å styrke vergemålsområdet.

Økningen under Kunnskapsdepartementet skyldes et ekstraordinært tiltak hvor vi har styrket området med interne midler (administrativ kostnadsdekning) som delvis (5,8 mill) er hentet fra fullmakter fra Udir. Barnehage og utdanning har hatt høyt fokus på ny opplæringslov, skolemiljøaker og veiledning. De har også styrket rettssikkerheten i 2025.

Generelt er det verd å nevne at DFD inviterte i 2025 til en kartlegging av ressursfordelingen i og mellom embetene. SFOS har deltatt i flere av disse

arbeidsgruppene. Arbeidet videreføres i 2026.

Ressursrapportering

Departement	Driftskapittel 2025	Driftskapittel 2024	Fagdep. 2025	Fagdep. 2024
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	17 188	16 094	8 931	8 213
Barne- og familiedepartementet	35 763	28 884	3 836	3 833
Helse- og omsorgsdepartementet	95 994	88 017	60 942	55 395
Justis- og beredskapsdepartementet	94 828	82 347	5 042	4 987
Klima- og miljødepartementet	43 729	39 992	19 262	18 038
Kommunal- og distriktsdepartementet	43 038	40 764	989	1 070
Kunnskapsdepartementet	50 542	38 435	65 390	65 539
Landbruks- og matdepartementet	32 469	29 987	0	1 170
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	71 841	68 840	0	0
Andre	1 054	1 402	288	386
Sum	486 446	434 762	164 680	158 631

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Regnskapsresultatet for 2025 på kapittel 1520 endte med et mindreforbruk på 14,3 mkr som tilsvarer 2,8%.

Embetet fikk tilført økte oppgaver med tilhørende midler i et stort omfang. Det tar tid å rekruttere, slik at tilnærmet hele første halvår var over før vi hadde de nytilsatte på plass.

Innenfor de gitte økonomiske fullmakter, mener vi at embetet på de fleste områder har løst samfunnsoppdraget på en tilfredsstillende måte. Som foregående år har vi prioritert rettssikkerhet, liv og helse. Vi ser fortsatt en klar økning i rettighetsklager på flere fagområder. Dette har medført at andre oppdrag er nedprioritert.

Utviklingen av restanser, særlig innenfor helse, er svært bekymringsfull. Det er særlig innenfor fagområdene «Tilsyn og klagebehandling» og «Psykisk helse og rus» vi ser økninger på Helse- og omsorgsdepartementets områder.

Våre fylker representerer en stor del av befolkningen, noe som gjenspeiles i antall innkomne saker. Se også vår omtale av forventet saksutvikling på ulike fagområder under kapittel 5 om fremtidsutsikter.

Vi viser også til statsforvalterens beretning i kapittel 1 og øvrig redegjørelse i årsrapporten.

For detaljert regnskapsresultat henvises det til kapittel 6 i årsrapporten.3.

3.6 Andre forhold

Gjelder flere oppdragsnumre: Kompetansesatsing i kommunalt barnevern og nasjonal satsing på styring og ledelse i barnevernet

Statsforvalteren viser til verbaldel i særskilt rapportering sendt til Bufdir som gjelder belastningsfullmaktene, herunder rapportering på aktivitet og effekt av de aktuelle oppdragene i tildelingsbrevet. Vi har gjennomført oppdragene i henhold til føringene for disse og dette er rapportert til Bufdir slik vi er anmodet om tertialvis og ved årsslutt.

Gjelder oppdragsnummer 3.1.3.8 og rapporteringskrav 7.3.1.7.1: Tilsyn på integreringsområdet

For oppdragsnummer 3.1.3.8 og rapporteringskrav 7.3.1.7.1 i tildelingsbrevet, har vi gjennomført seks tilsyn som er i henhold til resultatkravet for 2025. Herunder viser vi samtidig til ytterligere utdypning under øvrige punkter i årsrapporten om integreringsområdet.

Gjelder oppdragsnummer 3.1.2.1.2: Program for forebyggende sosialt arbeid og helhetlig forebyggende innsats lokalt

For oppdragsnummer 3.1.2.1.2 i tildelingsbrevet, har vi gjennom året hatt faste ukentlige møter i arbeidsgruppen som er nedsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet og faste ukentlige møter med embeter som samarbeider om oppdraget. Dette er i henhold til føringene for oppdragsløsningen. Dialogen mellom direktorat, arbeidsgruppen og øvrige embeter har etter vår vurdering gitt verdifull læring om behov og utfordringer, samt muligheter for utvikling av de sosial tjenestene. SFOS har videre fem av 12 Nav-kontor med i prosjektet. Av fem hovedelementer i programmet deltar vi i to av disse. Vi har for øvrig besøkt prosjektene og hatt dialogmøter som ledd i oppfølgingen.

Kongehuset

Som Kongens representant i fylkene skal statsforvalteren være til stede som en del av det offisielle følget til Kongefamilien. Det er alltid stas å ønske medlemmer av Kongefamilien velkommen til våre tre fylker: Østfold, Buskerud og Akershus. I Oslo er det ordføreren som har denne oppgaven.

Det gjør inntrykk å se hvor stolte innbyggerne er av sine kommuner, tettsteder og organisasjoner. Til sammen ble det gjennomført 16 kongelige besøk. I tillegg var Kronprinsparet på fylkestur til Buskerud hvor seks kommuner i Hallingdal fikk besøk (Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Nesbyen og Flå.)

4 Styring og kontroll hos statsforvalteren

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging

Den årlige virksomhetsplanleggingen starter i det vi mottar foreløpig tildelingsbrev. Våre tilbakemeldinger til departementet på dette brevet er resultat av en prosess med hele embetsledergruppen og forankring i alle avdelinger.

Proessen resulterer hvert år i en to-dagers budsjett- og styringssamling hvor prioriteringene, planene og rammene for kommende år fastsettes.

Embetet har de senere årene jobbet målbevisst med flerårige planer, herunder bemannings- og kompetansevurderinger. Dette har resultert i en ekstra satsing på prioriterte områder over flere år.

Fra og med 2025 utarbeides det en felles virksomhetsplan, som oppdateres hvert tertial. Denne ligger tilgjengelig på vårt intranett, slik at alle skal kunne gjøre seg kjent med denne.

Rettsikkerhetsoppdrag har hatt høy prioritet, blant annet innenfor barnevern, oppvekst og utdanning og helse. På flere av områdene, og i særdeleshet innenfor helse, har ikke satsingen vært tilstrekkelig og vi er bekymret for restanseutviklingen. De risikoreduserende tiltakene vi har gjennomført kompenserer ikke for den store økningen i saker og henvendelser.

Embetets strategiske mål danner sammen med virksomhets- og økonomiinstruksen og det årlige tildelingsbrevet, grunnlag for embetets og avdelingenes virksomhetsplaner for det enkelte år.

Våre strategiske mål er:

- Vi er tilgjengelige for våre innbyggere og skriver klart språk
- Vi har god dialog med kommuner og foretak
- Vi fattet korrekte beslutninger som ivaretar innbyggernes rettigheter og plikter
- Vi er en attraktiv og veldrevet organisasjon

Delegerings- og styringsreglementet er embetets øverste interne styringsdokument. Reglementet er fornyet i tråd med hovedinstruksen og beskriver roller, ansvar og myndighet i embetet. Dokumentet henger tett sammen med øvrige styrende dokumenter, som årlig virksomhetsplan med risikovurdering, beredskapsplanverk, statens arbeidsgiverpolitikk, samt rutiner og prosedyrer for felles arbeidsprosesser i embetet. I tillegg framgår systemet for medbestemmelse og vernetjeneste.

Overordnet styring skjer gjennom embetsledelsen og embetsledergruppen. Det gjennomføres faste styringsaktiviteter og gjennomgang av virksomhetsplan iht. embetets styringsmodell.

Embetsledergruppen er embetets øverste strategiske, samordnende og besluttende organ og har faste møter hver 14. dag. I tillegg gjennomføres det jevnlig møter med utvidet ledergruppe.

Embetet utøver betydelig grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til avdelingsdirektørene gjennom delegerings- og styringsreglementet. Videre delegering gjennom avdelingenes delegeringsreglementer, rollebeskrivelser, felles prinsipper og rutiner.

4.1.1 Statsforvalterens risikostyring

Statsforvalteren benytter risikostyring som verktøy både når det gjelder interne forhold og i vår oppfølging av kommuner og andre virksomheter.

Internt gjennomføres det risikovurderinger systematisk ved mottak av foreløpig tildelingsbrev, og deretter framover i prosessen fram mot et ferdig intermbudsjett og virksomhetsplan for året. Avvikende forhold eller behov for oppklaringer i foreløpig tildelingsbrev meldes tilbake til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og aktuelle fagdepartementer.

Etter mottak av endelig tildelingsbrev, og i forkant av etatsstyrings-møtet hvert år, gjennomgår vi alle oppdrag for å avdekke vesentlige risikomomenter, særlig med tanke på mulig manglende eller redusert resultatoppnåelse. Vesentlige risikomomenter formidles til oppdragsgivere. I denne rapporteringen foreslår vi også temaer til felles etatsstyringsmøte i april. Forslagene har utgangspunkt i vesentlige risikomomenter og resultatene fra forrige driftsår.

Risikovurderingene innarbeides også i embetets interne virksomhetsplaner for året, som igjen danner grunnlaget for embetets felles virksomhetsplan. Denne revideres hvert tertial.

Fra og med 2025 utarbeides det styringsrapporter hver annen måned for hver enkelt avdeling/stab. Her skal vurderinger av risiko på de ulike områdene fremkomme.

Embetsledelsen har egne møter med den enkelte avdelingsledelse hvert tertial. I møtene gjennomgås status for sentrale styringsdata, inkludert oppdatert risikovurdering og risikoreduserende tiltak knyttet til for eksempel resultatoppnåelse for oppdrag, økonomi, bemanning og kompetanse, sykefravær mv.

Utover overnevnte gjennomføres det risikovurderinger når det oppstår endringer, eller ved indikasjoner på utfordringer. Alle avdelingene har et ansvar for løpende å rapportere til ledelsen om risiko og eventuelle avvik sett opp mot måloppnåelse.

Risikovurderingene som gjøres i embetet er samlet sett et viktig grunnlag for justeringer og omprioriteringer i budsjett- og resultatoppfølgingen gjennom året.

4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Embetets internkontroll bygger på Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten, Forskrift for systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter, og eForvaltningsforskriften.

Grunnprinsippet er at virksomhetsstyringen i embetet skal være i tråd med statens økonomireglement og øvrige føringer om mål- og resultatstyring i staten. Styringsmodellen vår må sikre en helhetlig styring på tvers av fagområder, men også gi mulighet for nødvendige tilpasninger ut ifra avdelingenes/stabenes særegenheter og behov. Det er en stor bredde i oppdragsporteføljen, og styringsmodellen må ta høyde for dette. Internkontrollen er en sentral del av embetets styringsmodell.

Hovedinstruksens bestemmelser om internkontroll har vært grunnlag for et arbeid over tid internt i embetet. Det er arbeidet sammen med de andre embetene på assisterende statsforvalter-nivå, med å gjennomgå, kalibrere og diskutere innholdet i hovedinstruksen, og hvordan kravene best mulig kan tilpasses og benyttes i virksomheten.

I tråd med dette arbeidet er embetets delegerings- og styringsreglement fornyet. Føringer, retningslinjer og forventninger til internkontroll er innarbeidet i det nye reglementet.

Det gjennomføres månedlige dialogmøter mellom ledelsen i hver avdeling/stab og økonomimedarbeidere for å sikre utnyttelse av budsjettmidler og ivareta forholdet til et korrekt regnskap. I disse møtene gjennomgås disponering av midler både på kap. 1520 og på en rekke fagkapitler. I stor grad dreier dette seg også om regnskapsteknisk kontroll.

Hver annen måned utarbeides det styringsrapporter fra den enkelte avdeling/stab, som viser status på oppdrag og fokusområder (sykefravær, turnover, økonomi, bemanningssituasjon osv) og her vil evt avvik fra virksomhetsplanen bli tatt opp.

Avvikssystemet i internkontrollen er fornyet og følger et felles opplegg for embetene. Embetet oppfordrer ansatte til å melde fra om avvik eller varsle om kritikkverdige forhold. Vi legger vekt på åpenhet og etterspør innspill til forbedringer. I tillegg har vi utarbeidet tiltakskort for uønskede hendelser som kan skje på jobb.

Når det gjelder internkontroll og HMS er det løpende oppfølging i regi av arbeidsmiljøutvalget, behandling i embetsledermøter og bidrag fra bedriftshelsetjenesten. I dette ligger det også oppfølging av HMS-rettede avvik. Vi vil også nevne at vi hvert år gjennomfører en egen HMS-uke for å sette fokus på denne delen av internkontrollen. Se også omtale under punkt 4.2.

Pr. i dag legges dokumenter og rutiner for embetets styring og kontroll i et eget dokumentbibliotek: Styringsbiblioteket. Dokumentene er også tilgjengelige på vårt intranett med lenker til nevnte bibliotek. Referater fra embetsledermøter, møter i arbeidsmiljøutvalget og møter i samarbeidsutvalget er tilgjengelig på intranettet vårt.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren

Bemanning:

Det er stor konkurranse om kvalifisert arbeidskraft i våre fylker. Vi opplever utfordringer både med rekruttering og turnover. Det er dog variasjon mellom de ulike fagområdene vi rekrutterer til.

Lønnsnivået har gjennom flere år vært en utfordring i konkurranse med kommuner, fylkeskommuner og andre statlige virksomheter. Vi ser også at privat næringsliv rekrutterer medarbeidere med noe fartstid i embetet, særlig gjelder dette på miljøområdet. Videreutvikling av lokal lønnspolitikk og en aktiv livsfasepolitikk har høy prioritet i samspill med tillitsvalgte.

Embetet har kontinuerlig oppmerksomhet på å redusere negativ turnover. Videreutvikling/forbedring av prosesser i forbindelse med strategisk ressursplanlegging, ansettelsesprosess, mottak og oppfølging av nyansatte, medarbeiderutvikling og ledelse er områder det arbeides spesielt med.

Tallet for turnover i 2025 viser en økning til 8,1 %, en økning på 1,8 prosentpoeng fra 2024. Denne svinger, så vi legger ikke for stor vekt på det. men forebygging av negativ turnover er et vedvarende fokusområde. Vi presses ved at kompetente medarbeidere har mange tilbud i denne regionen.

Kapasitet:

Satsingen på økt kapasitet på saker innenfor rettssikkerhet, liv, helse og barnevern har pågått siden 2021, gjennom økt bemanning/kompetanse.

I 2025 har vi styrket helseavdelingen og vergemålsavdelingen spesielt. Helseområdet har som kjent over flere år hatt en styrking for at avdelingen skal få et grep på en stor, økende og krevende saksmasse. Denne satsingen startet i 2021, men har ikke vært tilstrekkelig og restansene på dette området er stadig økende. Vi klarer ikke å løse oppdraget med de ressursene embetet får tildelt for området pr. i dag, men prøver i en periode å styrke området særskilt med andre midler.

Det har altså vært en vesentlig økning i henvendelser og saker til behandling hos oss over de siste årene. Innenfor flere rettssikkerhetsområder på velferdsfeltet, uten tilførsel av ressurser for å kunne håndtere det nå svært store og fortsatt økende saksomfanget. Herunder viser vi til oversendte oversikt over vesentlige risikomomenter som kan hindre måloppnåelse, både i 2025 og 2024.

Når det gjelder vår oppfølging så har vi en langsiktig plan for ressursbruken. Videre gjennomfører embetsledelsen systematiske virksomhetsplan- og budsjettmøter med alle avdelinger flere ganger hvert år, for å sikre en felles forståelse om utfordringene på de ulike fagområdene og samlet sett. Bemanningsgjennomgang, planlagt rekruttering og risikovurderinger knyttet til turnover og sykefravær er også sentrale elementer i vår oppfølging i denne forbindelse.

Kompetanse:

Statlig arbeidsgiverstrategi 2024-2027 og Grunnlag for god ledelse i staten er fulgt opp i embetets ledelsesutvikling. Disse retningsgivende dokumentene er også lagt til grunn ved fornyelse av embetets delegerings- og styringsreglement.

Kompetansebehovet er et sentralt tema i den løpende oppfølgingen av bemanningssituasjonen i alle avdelinger. Embetets faglige behov er videre et sentralt punkt ved avklaring av stillingsutlysninger og rekruttering. Vi gjennomfører også intern opplæring for saksbehandlere og har egne utviklingsløp, som for eksempel prinsipalordningen ved vergemålsavdelingen. " I tillegg er det egne opplæringsopplegg og fadderordninger for nyansatte i avdelingene.

Medbestemmelse er satt på dagsorden for å utvikle partssamarbeidet. Det er gjennomført felles fagdag for tillitsvalgte og ledere. I tillegg holder vi utvidete ledermøter der tillitsvalgte er invitert til å delta på aktuelle saker. På disse felles møteplassene forankres ulike tiltak, faglig oppfølging og lokal personalpolitikk. Eksempler på konkrete saker og satsninger er redusert sykefravær, turnover, felles forståelse av lokal lønnspolitikk, hovedtariffavtale, hovedavtale mv.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

STAF eier og administrerer alt IKT-utstyr, med et unntak som gjelder utstyr som brukes til produksjon av sendinger og digitale møter. Det har blitt investert i tre sett med studioutstyr som embetet bruker til webinarer, kurs og konferanser for eksterne.

Fagavdelingene har hatt oversikt over eget utstyr for bruk i arbeidet utenfor embetet. Klima- og miljøvernavdelingen disponerer noen småbåter og noe generelt feltutstyr til sitt arbeid. I tillegg eier embetet noe IKT utstyr som ikke er av standard vare som brukes opp mot GIS arbeid.

Også i 2025 ble det anskaffet supplerende kontormøbler, enten ved behov for fornyelse eller HMS-rettet oppfølging.

Som øvrige embeter skal vi fra og med 1. januar 2026 ta i bruk periodisert virksomhetsregnskap i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS). Vi har i denne forbindelse kartlagt og dokumentert eiendeler knyttet til åpningsbalansen. Vi har dermed en oppdatert oversikt over alle eiendeler.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Vi mottok ikke merknader fra Riksrevisjonen i 2025.

Informasjons- og personopplysningssikkerhet har høy prioritet. Riktig nettilgang og bruk av våre IKT-verktøy er grunnleggende for å ivareta informasjonssikkerhet og personvern.

Opplæring av nytilsatte, informasjon i embetet og forankring av embetenes felles ledelsessystem for informasjonssikkerhet er prioritert. Embetet bidrar i formidlingen av STAFs opplæringstiltak og er representert i fagutvalget for informasjonssikkerhet og personvern.

Embetets sikkerhetsutvalg, som er et av ledelsens virkemidler for å kvalitetssikre arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern, er aktivt og ble i 2025 ledet av assisterende statsforvalter.

Gjennom vårt avvikssystem, har vi registrert 68 avvik som gjaldt informasjonssikkerhet og personvernopplysninger. Av disse avvikene er 14 saker meldt til Datatilsynet. Per d.d. er det ikke mottatt særlige reaksjoner fra Datatilsynet.

STAF har videreført et obligatorisk opplegg hvor ansatte settes på prøve ved at de mottar phishing e-post. Underveis får ansatte mikro-opplæring relatert til kontrollerte phishing-forsøk. En dedikert sikkerhetsmåned er en del av opplegget.

Vi vurderer at disse opplærings- og bevisstgjøringstiltakene overfor ansattgruppen er relevante og effektive.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Sykefravær: Embetet har etter iverksetting av ny felles sykefraværsrutine i 2024 behandlet dette på flere arenaer.

Rutinen oppleves som et nyttig verktøy for å være både forebyggende, og bedre oppfølging av sykefraværet grunnet bedre dialog mellom leder og medarbeider fra starten av. Vi har også et godt samarbeid med bedriftshelsetjenesten på dette området, både for å sikre god oppfølging av ansatte og øke kunnskapen om årsakene bak økningen i sykefraværet vi har sett de foregående år. Vi tror at den systematiske oppfølgingen av rutine og sykefravær i ledermøter, arbeidsmiljøutvalget og samarbeidsutvalget med HMS-tiltak, utvidet intern informasjon mv. har vært utelukkende en positiv faktor inn i den utviklingen vi har hatt i 2025.

Legemeldt og egenmeldt sykefravær har sunket fra 8,4 % i 2024 til 5,8 % i 2025.

Medarbeiderundersøkelse: I samarbeid med AMU og SAMU ble det i 2025 jobbet videre med det resultatet som kom etter gjennomføring av MUST 2024. Frem til påske var det gjennomgang av rapportene i avdeling/seksjonen, og frem til juni ble det gjennomført avtalte tiltak. Undersøkelsen ledet også hen til tiltak som ble videreført, som et kontinuerlig utviklingsarbeid for arbeidsmiljøet.

Arbeidsmiljøutvalget: I henhold til arbeidsmiljølovens kapittel 7 og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, har embetet et partssammensatt arbeidsmiljøutvalg. Det er gjennomført fem møter i 2025, hvor det er behandlet til sammen 57 saker. I tillegg til de faste møtene er det i 2025 gjennomført en HMS-uke for å informere ansatte og sette fokus på HMS-arbeidet i embetet. HMS-ukene er etablert som et fast årlig tiltak.

Akanutvalget: Embetet har et Akan utvalg som jobber forebyggende i forhold til rusmiddelbruk og spillproblematikk. Utvalget bidrar i holdningsskapende aktivitet i embetet.

Avviksmeldinger og varsling: Via avviksportalen håndterer embetet avvik innenfor flere områder for å sikre god internkontroll. Ansatte melder avvik på HMS, kvalitet på tjenesteleveransene til Statsforvalterens fellestjenester, informasjonssikkerhet og personvern, forbedringsforslag med mer. Embetet har egne retningslinjer for varsling og oppfølging av kritikkverdige forhold - herunder mobbing, diskriminering og trakassering.

Fysisk arbeidsmiljø: Vi tilbyr fortløpende arbeidsplassvurderinger på våre tre kontorsteder i regi av bedriftshelsetjenesten. Andre utbedringer knyttet til det fysiske arbeidsmiljøet på kontorene vurderes og følges opp gjennom året. Det anskaffes kontormøbler og annet utstyr ved behov, for å ivareta god utforming av arbeidsplassene.

Inkludering og mangfold: Vi har innrettet våre rekrutteringsprosesser på en slik måte at de ulike stegene i prosessen skal ivareta inkludering og mangfold. Vi oppfordrer i utlysninger alle kvalifiserte kandidater til å søke, uavhengig av for eksempel alder, kjønn, funksjonshemming, hull i CV, nasjonal eller etnisk bakgrunn.

Likestilling- og diskriminering: Gjennom vår personalpolitikk tilstreber vi prinsipper og holdninger som skal bidra til likestilling og motvirke diskriminering i embetet. Vi erkjenner likevel at kjønnsbalansen i embetet ikke er god nok. Andelen menn var i 2024 23,3 %, mens vi i 2025 ser en nedgang til 22 %. Vi ser at ubalansen synliggjør seg allerede i ansettelsesprosessene, der andelen kvinnelige søkere til ledige stillinger er vesentlig høyere enn andelen menn. Vi er bevisst skjevheten, og jobber videre for økt mangfold og bedre kjønnsbalanse. Vi har en mer likestilt fordeling i våre partssammensatte utvalg.

ARP: Vi følger også opp aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) med en opprettet partsammensatt arbeidsgruppe. Gruppen arbeider strukturert, hvor ønsket er å lokalisere forbedringspunkter og utfordringer i vårt videre arbeid med økt mangfold, likestilling og forhindre diskriminering.

Fjernarbeid: Embetet har en god erfaring med avtalt fjernarbeid. Det gjøres konkrete vurderinger hvorvidt en ansatt oppfyller kriteriene for å inngå avtale. Dette beror på den ansattes oppgaver og leders konkrete vurdering. Embetet har fått verdifull erfaring i hvordan hybride arbeidsformer fungerer både for arbeidstakere og ledere. Tilbudet om fjernarbeidsavtaler bidrar til fleksibilitet og er et klart fortrinn i vår rekruttering av nye medarbeidere.

4.3 Fellesføringer 2025

Til punkt 1 - Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det arbeides systematisk med bærekraftsmål og konkrete tiltak i embetet for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. I 2025 er det satset på intern opplæring i bærekraft basert på nytt materiale med bearbejdede presentasjoner.

Arbeidet er forankret i embetsledergruppen og det formidles råd og veiledning samtidig som det gjennomføres konkrete tiltak på kontorstedene våre:

- Vi vurderer alltid om en reise er nødvendig. Reisen skal gjennomføres på den raskeste, rimeligste og mest miljøvennlige måten. Dersom vi skal reise, vil vi helst reise kollektivt.
- Dersom vi skal arrangere konferanser, hotellovernattinger, seminarer o.l. er det anbefalt å legge til rette til for at deltakerne kan reise kollektivt.
- Av klimahensyn skal vi bare skrive ut det som er nødvendig. Vi ønsker å drifte mest mulig papirløst.
- Vi er bevisst på at det å jobbe digitalt også har en klimapåvirkning. Denne påvirkningen kan reduseres. Vi anbefaler jevnlig å ta tid til å ta en digital opprydning.
- Gjenbruk, kildesortering og avfallsreduksjon er bra for både økonomien og klimaet. Det er vårt ansvar å kildesortere avfallet etter beste evne.
- Våre lokaler har bevegelsessensorer i åpne landskap og møterom. Dersom man har cellekontor er det viktig å slå av lyset når man forlater kontoret. PC-en bør også skrus helt når man er ferdig for dagen.

Avfallssortering er på plass på kontorstedene våre, både i fellesarealer og på egne avfallsstasjoner i bygningene.

Våre anskaffelser via fellesavtalene til Statsforvalterens fellestjenester fyller kravene til klima og miljø. Vi legger også til grunn at miljø skal vektlegges ved alle nye anskaffelser, fortrinnsvis med 30 %.

Til punkt 2 - Rapportering av ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller hull i CV

I henhold til vår ansettelsesrutine har vi en mangfoldserklæring i alle våre utlysningstekster. Der oppmuntrer vi kandidater til å huke av og søker på våre stillinger.

I 2025 har vi hatt 4339 søkere til våre utlyste stillinger. Av disse har 2,1 % påberopt seg funksjonsnedsettelse, mens 1,8 % har påberopt seg hull i CV.

I tråd med forskriften vil kvalifiserte søkere tilhørende disse gruppene bli kalt inn til intervju, og positiv forskjellsbehandling vurderes i aktuelle tilfeller. Vi har sett en svak økning av antall søkere tilhørende denne gruppen i forhold til foregående år.

For 2025 har 1,7 % av de som ble ansatt meldt inn ved søknadstidspunkt at de hadde funksjonsnedsettelse, og 0,6 % av de som meldte inn hull i cv ved søknadstidspunkt.

Til tross for stort tilfang av søkere, har ikke antall søkere tilhørende kategoriene funksjonsnedsettelse og hull i cv økt.

Minimum en kandidat tilhørende disse to kategoriene blir innkalt til intervju i samsvar med gjeldende rett, dersom kvalifisert iht utlysningsteksten. Vi har en utfordring med å få økt søkertilfanget fra disse to kategoriene. Dersom ansatte i embetet får redusert funksjonsevne har vi gode rutiner og fokus på dialog for god tilrettelegging for den aktuelle ansatte.

Ved inngangen til 2025 hadde vi syv personer på lønnstilskudd. Mot slutten av 2025 hadde vi igjen to, hvorav en er på varig lønnstilskudd mens den andre er på midlertidig lønnstilskudd.

Til punkt 3 - Redusere konsulentbruken

Embetet har et bevisst forhold til bruken av ekstern kompetanse og har arbeidet for å redusere konsulentbruken og utnytte interne ressurser. Det er også slik at Statsforvalterens fellestjenester bidrar med sin kompetanse i en rekke prosesser.

I 2025 ble Deloitte engasjert til å foreta en ekstern gjennomgang av de omtalte avvikene. I tillegg ble Nivi Analyse engasjert til å lage en analyse av det interkommunale samarbeidet i Østfold. Både for å øke embetets kunnskap, og styrke kommunedialogen rundt dette.

Dette er den eneste konsulentbruken av noen betydning, og dette er oppgaver vi ikke kunne løst med egne krefter. Men dette gjør at vår konsulentbruk har økt sammenlignet med 2024.

På helseområdet henter vi inn noe bistand på helt spesielle saksfelt der det ikke er regningssvarende å ha kompetansen i egen virksomhet.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Det er flere forhold i og utenfor oss som vil påvirke vår evne til å løse samfunnsoppdraget i større og mindre grad. Av eksterne forhold er det spesielt kommunenes rammevilkår som har betydning. Utviklingen de siste årene har medført strammere økonomiske rammer for mange kommuner, noe som ser ut til å fortsette.

De demografiske endringene med flere eldre er velkjent, og vil sette både kommunale helsetjenester og spesialisthelsetjenestene under press. Med færre helsepersonell pr. tjenestemottaker, er det stor risiko for redusert kapasitet og kompetanse i tjenestene, noe som vil medføre en økning i både rettighetsklager og alvorlige hendelser.

Statsforvalteren har over tid opplevd en økning i henvendelser som følge av flyktningssituasjonen, dyrtid, økte levekostnader og en ytterligere forverret livssituasjon for de som strevde fra før. Vi får tilbakemeldinger fra kommunene om at Nav-kontorene, og sosialhjelpsområdet i særdeleshet, er under stort press. Samtidig erfarer vi en økning når det gjelder spørsmål og uklarheter om bolig og boligsosiale forhold, og at kunnskap, praksis og forståelse blant kommunene varierer.

Innenfor oppdragsområdene helse og omsorg, barnevern og sosial/Nav har omfanget rettighetsklager og henvendelser som utløser tilsynsmessig oppfølging over tid økt betraktelig. Vi ser en spesielt stor økning i rettighetsklager, for eksempel fra spesialisthelsetjenesten. Dette er utviklingstrekk som påvirker vår evne til å ivareta innbyggernes rettssikkerhet, og som bekymrer oss.

Kommunene gir oss tilbakemelding om at det er krevende å prioritere forebyggende innsats på oppvekstområdet. Lovpålagte oppgaver og rettighetsfestede tjenester til innbyggerne gir et stort samlet styringstrykk og høyt utgiftsnivå. Samarbeid og samordning utfordres fortsatt i mange alvorlige saker der barn er i behov av samtidige tjenester fra flere sektorer, for eksempel skole, barnevern, helsetjenester og politi.

Elevundersøkelsen 2025 viser at det er en positiv utvikling i prosentandelen elever som opplever mobbing, men at det fortsatt er for mange elever som svarer at de opplever mobbing. Meldinger til Statsforvalteren i håndhevsordningen for skolemiljø saker ligger fortsatt på et vesentlig høyere nivå enn før og under pandemien.

I en del tilfeller er det nødvendig å samarbeide med andre velferdstjenester for å gi elever den hjelpen de trenger. Vi ser i våre saker at det også her er utfordringer knyttet til å sikre slike koordinerte tjenester.

Vi er bekymret for økende skolefravær og om elevene det gjelder får den oppfølgingen de har behov for. Elevenes fravær fører til at de ikke får rettighetene etter opplæringsloven oppfylt, og vi ser at mange elever ikke får hjelp i tide og at sakene ikke håndteres i tråd med regelverket.

Ressurssituasjonen på vergemålfeltet er fortsatt krevende. Vi ser en økning i saksmengden, og økt kompleksitet i sakene. Vi lever lenger, eldre har større verdier, og vi ser en økning i konfliktfylte familieforhold, som igjen påvirker vår mulighet til å benytte vergemål som hjelpetiltak for sårbare personer.

Store samferdsels- og utbyggingsprosjekter er under planlegging og gjennomføring i våre fylker. Mange problemstillinger innen arealbruk, naturmangfold og forurensning må avklares. Høy byggeaktivitet gir rom for flere konflikter og dermed flere saker. Eventuelle arealkonflikter krever gode utredninger av vedtak som har betydning for naturmangfoldet.

Det er store ambisjoner i samfunnet både for vekst og vern, og balansen mellom disse oppleves som stadig vanskeligere. Vi ser blant annet tydeligere konflikt mellom hensynet til miljøverdier mot målsettingen om økt boligbygging og gjennomføringen av store vedtatte utbyggingsprosjekter.

Jordvernmålene strammes stadig inn, men presset på arealene øker stadig. Dette fører til økende målkonflikter i forhold til kommunenes prioriteringer.

Antallet nasjonale interesser som skal ivaretas i plansakene øker. Det medfører flere krav til temaer som skal utredes, og sammen med et kunnskapsgrunnlag i stadig utvikling, er det en viktig forutsetning at kommunene har oppdaterte og gode planer.

Det forventes at ekstremvær med mer nedbør og alvorlige konsekvenser vil treffe oss hyppigere. Samfunnet har gjort seg svært avhengige av strøm og digitale tjenester. En robust infrastruktur og høyere egenberedskap i befolkningen og virksomhetene, vil ha betydning for hvordan vi håndterer krevende situasjoner.

Vi har erfart at værbaserte hendelser påvirker vår arbeidsmengde på landbruksområdet. Vi greier å håndtere omfanget oppgaver, selv knyttet til større hendelser, men det fører til nedprioritering av andre oppgaver.

Digitalisering og forenkling er nødvendig for å bli bedre i stand til å oppnå gode resultater, og for å nå målene våre. Embetet etterlyser en økt satsning på digital utvikling innenfor vergemålsforvaltningen. En rekke oppgaver på vergemålsfeltet er etter vårt syn velegnet for en grad av automatisering.

Vi har lang erfaring fra å samarbeide med Statsforvalterens fellestjenester (STAF) om utvikling av digitale løsninger. Vi er positive til å bidra i dette arbeidet, men er bekymret for at det ikke bevilges nok midler til fagmiljøer og STAF til planlegging og utvikling og ikke minst forvaltning av nye systemer og løsninger. Når ansatte tar i bruk nye løsninger, må sentral funksjonalitet være på plass for å sikre stabil drift.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen globalt og i Europa oppleves som usikker og uavklart, og behovet for et robust totalforsvar og god sivil motstandsdyktighet ser ut til å vedvare. Aktivitet i rammen av totalforsvaret øker behovet for å kunne kommunisere med andre på graderte plattformer. Manglende infrastruktur gjør at informasjonsflyten forsinkes eller stopper opp, når informasjonen er sikkerhetsgradert.

En intern utfordring er vårt lønnsnivå. Vi er i et arbeidsmarked hvor det både er stor tilgang på meget kompetent arbeidskraft, men også tilsvarende muligheter for den samme arbeidskraften. Og vi har et lavere lønnsnivå enn mange av de vi konkurrerer mot. Dette skaper utfordringer både med rekruttering og turnover.

Avslutningsvis understreker vi at ressursituasjonen er svært krevende på en rekke ansvarsområder i embetet. I all hovedsak vurderer vi at høy risiko og alvorlige konsekvenser om interne forhold handler om over tid manglende ressurstildeling sett opp mot omfanget oppdrag/oppgaver. Innenfor flere rettssikkerhetsområder har det i tillegg vært en vesentlig økning i henvendelser og saker til behandling hos oss over de siste årene, uten tilførsel av ressurser for å kunne håndtere det nå svært store og fortsatt økende saksomfanget.

5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Felles for alle våre kommuner er at helse og omsorg er en vesentlig del av de kommunale budsjettene, og at de blir gjenstand for kutt og effektivisering i både store og små kommuner. Denne utviklingen vil kunne gi embetet stadig økende antall rettighetsklager og tilsynssaker.

Innen samtlige oppdragsområder som gjelder bamevern og sosial/Nav har omfanget rettighetsklager og henvendelser som utløser tilsynsmessig oppfølging, økt betraktelig over tid. Økningen ser ut til å eskalere ytterligere i årene fremover.

Innenfor skole ser vi at sakene som meldes til oss er komplekse, at mange elever strever i sosialt samspill med andre og at mange elever har utfordringer knyttet til langvarig og høyt skolefravær. Samtidig er det store forskjeller i arbeidet som gjøres på skolene og i kommunene.

For vergemål vil arbeidet med helhetlig gjennomgang av vergemålsloven, som ligger i Justis- og beredskapsdepartementet, kunne få betydning for arbeidet. Vi imøteser i den sammenheng særlig forbedringer i reglene om fremtidsfullmakt, og regler knyttet til forvaltning av vergehaveres midler.

Store samferdsels- og utbyggingsprosjekter er under planlegging og gjennomføring i våre fylker. Mange målkonflikter innen arealbruk, naturmangfold og forurensning må avklares. Høy byggeaktivitet gir rom for flere konflikter og dermed flere saker.

Oppfølging av tiltaksplanen for bedre miljøtilstand i Oslofjorden er høyt prioritert. Planen inneholder en rekke tiltak, blant annet så må kommunene påregne store investeringer i avløpsanleggene i årene som kommer

Organisasjonsmessig vil vi styrke vår organisasjon på de punktene vi ser vi trenger det mest og stadig effektivisere vårt arbeid på de områdene vi ser forbedringsmuligheter. Kompetansen i våre fagmiljøer må ivaretas med utvikling av medarbeidere og god rekruttering. Rett kompetanse er en forutsetning for å ivareta vår troverdighet.

Når det gjelder arbeidsformene våre er det en forutsetning at den digitale utviklingen fortsetter og bidrar til at vi løser oppdragene mer effektivt. Vi har forventninger til oppfølgingen av ny Digitaliserings- og IKT-strategi for statsforvalterne. Utvikling og iverksetting av nye digitale løsninger er grunnleggende for ressursutnyttning og god oppgaveløsning

Virksomhetsstyring i og for statsforvalterne bør få økt fokus. DFD bør se på totaliten av og omfanget av rapporteringskrav, og form på rapporteringssystem. Et felles verktøy hadde gitt det beste utgangspunktet for embetene.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.pdf](#)

7 Vedlegg

Tabellene nedenfor inneholder de utvalgte nøkkeltallene for Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

De er tatt ut i henhold til brukerveiledningene på HR og økonomi fra koordineringsembetene.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2. For nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4.

Se også ledelseskommmentar til årsregnskapet.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (tusen kr)	14 295.0
Budsjettavvik (%)	2.9 %

Husleie

Husleie (tusen kr)	46 091.0
Husleie (% av driftsutgifter)	9.5 %

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i elements	Antall journalposter i vergemåls-elements
Antall journalposter	513 371	290 693	222 678

Tallene er mottatt fra STAF.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
152001	487 914
152021	8 178
Post 01 (unntatt 152001)	118 425
Post 20-29 (unntatt 152021)	433 570
Post 30-39	27 216
Post 40-49	0
Post 60-69	503 924
Post 70-79	1 035 244
Post 80-89	10 491

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	7 839.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	5.8 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	875.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	2.9 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	6 964.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	6.6 %
Antall legemeldte sykedager for menn	638.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	2.1 %
Avtalte arbeidsdager for menn	30 182.5
Antall legemeldte sykedager for kvinner	5 547.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	5.3 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	105 000.1
Antall egenmeldte sykedager for menn	237.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.8 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	1 417.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.3 %

Tall hentet fra Innsikt. Sykefraværet er beregnet uten feriefradrag. Vi ser at sykefraværet for 2025 har sunket med 2,6 % sammenlignet med 2024 før.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	512.0	78.0 %	144.0	22.0 %	730 666.0	745 751.0	98.0 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	10.0	76.9 %	3.0	23.1 %	1 242 224.0	1 377 054.0	90.2 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	48.0	78.7 %	13.0	21.3 %	998 530.0	987 624.0	101.1 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	257.0	76.7 %	78.0	23.3 %	739 964.0	748 929.0	98.8 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	151.0	76.3 %	47.0	23.7 %	646 462.0	648 146.0	99.7 %
Kategori 5: Kontorstillinger	102.0	86.4 %	16.0	13.6 %	562 157.0	553 109.0	101.6 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0		0.0		0.0	0.0	
Kategori 7: Læringer	1.0	50.0 %	1.0	50.0 %	326 630.0	209 051.0	156.2 %

Tallene er hentet fra Innsikt, og basert på gjennomsnitt av 2025. Sammenlignet med 2024 ser vi at andelen menn/kvinner er noenlunde tilsvarende fordelt i 2025. Andel kvinners lønn av menns lønn er noenlunde på samme nivå som tidligere, med unntak av kategori 1 og 7.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
Totalt antall årsverk	493.0
Totalt antall årsverk for kvinner	382.0
Totalt antall årsverk for menn	111.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger	467.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	25.0
Sum andel administrasjon	3.2 %
Økonomi	4.5
Lønn	1.0
Personal	3.1
Resepsjon/sentralbord	6.0
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	1.0
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Gjennomsnittlig årsverk for faste og midlertidige/vikar stillinger (eksl. timelønnet). I tallene «sum andel administrasjon» er det tatt utgangspunkt i organisasjons- og samordningsstabens kjempeoppgaver for intern drift. I tallet for «andre administrative oppgaver» ligger årsverk knyttet til ledelse av staben og intern kommunikasjon. I tallet for resepsjon/sentralbord ligger årsverk som fortrinnsvis arbeider med interndrift- og serviceoppgaver (inkl. apostille) på våre tre kontorsteder.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
Turnover i prosent	8.1 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	558.0
Totalt antall ansatte som sluttet (eksludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	45.0
Totalt antall ansatte som sluttet	68.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	13.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	55.0

Kun faste ansatte stillinger ligger til grunn for beregningene. Timelønnet, og midlertidig/vikariater er ikke inkludert. Tall er hentet fra DFØ Innsikt.

HR - fordelt på kjønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Kvinner	Menn	Totalt
Sum antall ansatte	462	125	587
Sum antall deltidsansatte	30	6	36
Sum antall midlertidige ansatte	20	5	25
Sum antall ansatte med personalansvar	26	11	37
Ufrivillig deltid	0	0	0

Tallene er pr 31.12.2025. Deltidsansatte er enten pga innretting ifbm livsfasepolitikk, eller fordi de har søkt på en slik stillingsprosent. Vi har fortsatt et lavt antall midlertidig ansatte, også sammenlignet andre embeter. Vi har ingen ansatte som jobber ufrivillig deltid. Timelønnede er ikke med i antallet.

Driftsutgifter og lønn

Netto driftsutgifter	486 447.0
Administrativ kostnadsdekning	19 270.0
Brutto driftsutgifter	505 717.0
Lønn kap.152001	417 603.0
Lønnsandel av brutto driftsutgifter	82.6 %

HR - fordelt på alder/foreldrepermisjon

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
Sum antall ansatte	587
Antall ansatte under 20 år	0
Antall ansatte 20 - 29 år	62
Antall ansatte 30 - 39 år	192
Antall ansatte 40 - 49 år	116
Antall ansatte 50 - 59 år	143
Antall ansatte over 60 år	74
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon kvinner	18
Dagsverk foreldrepermisjon kvinner	2 682
Antall kvinner i foreldrepermisjon	29
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon menn	11
Dagsverk foreldrepermisjon menn	282
Antall menn i foreldrepermisjon	5

Basert på gjennomsnitt av 2025. Vi har lagt til grunn gradert og ordinær foreldrepermisjon, samt ulønnet foreldrepermisjon. Vi har hatt en nedgang på gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon på begge kjønn fra 2024.